

004938

Bartoli de Saxoferrato

Lōsilia: Tractatus: et Quēstioēs.

Antiquo de Santa fe. D. Nat. Xpistal de Torres

Continētur hoc in

volumine Lōsilia: Tractatus: et Quēstiones Bartoli de Saxoferrato: quem (et merito quidem) iuris vocitant Lucernam: ad vetustissimorum simul ac emendatissimorum exemplarium fidem recognita et emaculata. Et compluriū doctissimorū virozū Additionibus et Apostillis illustrata. Summaris item et Concordantijs cōtrarietatum Bartoli minime pretermisiss. Insuper et Repertorio singularium materiarum in ordinem multo q̄ hactenus commodiorem redacto.

Additiones huius operis.

Benedicti de Nadis forosemprensis iuris vtriusq; professoris perspicacissimi.

Anno. M. cccc. xxvij. excudebatur.

Tabula in hoc volumine contentorum.

Confilia Bartoli numero. cclxiiij. cum Apollinis Bernar. Landri. simulac summarijs singulis consilij presigis. inci. puit. fo. 2.
Questiones seu Disputationes eiusdem Bartoli. fo. 61.
Tractatus sequentes.
Glosse seu Explanaciones Bartoli in extranagantem ad re primendum. Que vndecima collatio dicitur. fo. 76.
Tractatus Anozicarum eiusdem Bartoli. fo. 86.
Tractatus de Duobus fratribus inuicem habitantibus, Bartoli. fo. 92.
Tractatus de Duobus fratribus simul habitantibus. Baldi de Pernio. fo. 93.
Tractatus de Tyrannia. Bartoli. fo. 95.
Tractatus de Reprehensarum. Bartoli. fo. 96.
Tractatus de Insignijs et Armis. Bartoli. fo. 101.
Tractatus de Alimentis. Bartoli. fo. 102.
Tractatus Questionis ventilate corā Jesu Christo inter virginem Mariā ex vna parte et dyabolum ex altera. Bartoli. fo. 103.
Tractatus Bannitorum. Bartoli. fo. 104.
Tractatus de Citatione. Bartoli. fo. 105.
Tractatus de Falcone. Bartoli. fo. 106.
Tractatus de Copule et coniunctionis. Bartoli. fo. 106.
Tractatus de Fluminibus seu Tyberiadis. Bartoli. fo. 106.
Tractatus de Insula. Bartoli. fo. 112.
Tractatus de Alueo. Bartoli. fo. 117.
Tractatus de Iurisdictione. Bartoli. fo. 119.
Causa in quibus citatio non valet. Bartoli. fo. 120.
Ritus iudiciorum ad practicā. alias dicitur. Tractatus circa ea que debet seruare indices in cognitionibus et decisio

nibus causarum. Bartoli. fo. 120.
Tractatus de Arbitris. Bartoli. fo. 122.
Differentie inter ius canonicum et civile. Bartoli. fo. 124.
Tractatus de Suelphis et Sebellinis. Bartoli. fo. 127.
Tractatus de Regimine ciuitatis. Bartoli. fo. 128.
Tractatus de Presumptionum. Bartoli. fo. 129.
Tractatus de Laceribus. Bartoli. fo. 129.
Tractatus de Percussionibus ex quibus moritur quis ex intervallo: an ex illis mortuus dicatur. Bartoli. fo. 130.
Tractatus de Ordine iudiciorum. Bartoli. fo. 130.
Tractatus de Quomodo et qualiter probetur mors. Bartoli. folio. 135.
Tractatus Successionum ab intestato. Dyni. fo. 13.
Tractatus Testimoniorum. Bartoli. fo. 133.
Circa materiā testium. Baldi. fo. 139.
Quibus testibus potius credatur. fo. 141.
Quibus casibus debent rogari testes. fo. 141.
De numero testium. fo. 141.
De Interrogationibus testium. fo. 141.
Forma circa testes de officio iudicis circa quasdam questiones ad ipsos pertinentes. fo. 142.
De exceptionibus qualiter opponantur testibus: et quid in ipsis exceptionibus fieri debet. fo. 14.
Tractatus de Contrarietate testium quid sit tenendū. fo. 142.
Doctrina ad reprobandum testes. autore Jacobo Egidij iuris vtriusque doctore. fo. 143.
An frater possit esse testis in causa criminali fratris. eodē autore. fo. 145.
Circa eandem materiā testium plura per domi. Bellum de sancto Beminiardi card. fo. 147.
De publicatione testium. per eundem. fo. 150.

Consilium

I. et. II.

2

¶ Et si vanū sit solē facilius illustrare. nihilominus prius impetrata venia a sacratissimis offibus tū viri nō dubitauit aliqd in medijs afferre p confirmationem veritatis cū ea sua fauorabilior videat q a pluribus corroboratur vt dicit teg. c. q recedit. s. verū. de pe. dist. iij. nullūq opus bonū fieri pōt vbiq fundamētum nō est. s. q. cū paulus. 3d in eius noie predicta corroborant per ea q ipse met Barto. voluit in. l. ij. ff. de bis q pen. noie. et in. l. si ita quis. s. is cui. ff. de le. ij. et in aut. rogati. bal. in. l. l. ius. la. ij. ff. de be. re. insti. r. d. aut. rogati. et ibi paul. 2 de ca. bal. Anto. 3 de bu. abba. sic. lus. in. c. in pñtia. 4 extra d. pba. Joā. 5 an. in add. ad spe. in titu. de sta. mo. in rubr. Albe. de 6 rosa. in. ij. parte statutorū. q. c. iij. q incipit. Ad hoc Angel. in d. i. pu. q incipit. nobilis quidā gñe. et in cō sil. c. lxxij. incip. Alber. quondam nicolini xiam tñ suam qd subfō nō expirat qñ est cōcepta per verba et importancia natu ralitatem tenuit Ja. de bel. in. d. s. sed hoc pñti bald. i. d. l. si ita q. s. et in l. j. C. de pñti. infer. fali. in. d. aut. nisi rogati. Jo. and. et d. ost. in. c. raynardus. extra. de tes. sta. imol. in. d. l. l. c. late examinat hunc articulu et dicit q op. i. ac. de bel. Bald. est mul. tū equa quā etiaz vñ sequi ang. in. d. s. sed hoc pñti. et ibi dicit imo. qd si bi non vñ conclu dere q illa adie ctio habeat quem retrahere a vitacō tēplatiua quia cū aliq spū dei dñ citur ad intrandū monasteriū non est verisile quod dñ mittat ingressum b licet bona veniat ad substitutū. Et ad hanc rationē facit illud euange lici. Qui vult ve nire post me abneget semetipsum et tollat crucem suā. Et aliud. Vade et vende oia que habes et da pauperibus. hec cōsultatio videt dubia cū eg vtracq parte sint auctoritates iuris civilis et canonici: in dubio p ecclia videtur iudicandū. l. sunt persone. de relig. et sum. fine. nō ea rōne q ba beat retrahere a vita cōtemplatiua. q nemo pōt seruare deorū mammonē Sed q Bart. simplr loquit de ingrediēte monasteriū qd si monasteriū esset de ordine mendicantiū doc. cōter tenent substituti fore locū. Ange. vero in alleg. consil. c. lxxij. incip. Alber. quondā nicolini t3 contrarium respondendo ad contraria. videte plene per euz. vbi dicit qd forte secus est quando dicta verba si decesserit sine filiis sunt prolata a iudice. tamē hoc non ponit pro cōstanti. et limitat supradicta nō habere locum in bi

Consilia dñi Bartoli

¶ Saporator: cū Apollinis et Summarijs Spe ctabilis. J. A. doctoris dñi Bernardini d. Ladraria. Mediolanensi.

Consilium primum.

¶ Substitutio facta etiam filio si decessit sine filiis ex corpore suo natis expirat si filius ingreditur monasterium.

¶ Appellatio filiorum simplr facta intelligit de se natis. Cōditio adiecta fideicommissum si qd decesserit sine filiis habetur pro non adiecta fauore monasterij. Relictū cā dotis debet ingrediēti monasterium. Fideicommissum si relinquatur si nuptias non contraxerit si grauatū ingreditur monasterium non tenetur ad fideicommissum.

¶ Vita contemplatiua longe melior est quā actiua.

Armensis

¶ Quidā filius istius tuit et inuigil qd si decesserit sine filiis ex suo corpore natis et bona deueniret in Jo annē deinde dicit filius istius ingressus est monasterium et ibi decessit. mō qñ an pñti cta bona pñteat ad mona

steriū: vel ad dictū Joannē. C In hac qdōne lz fue rint varie doc. opi. et diuersimode rescriptū: vter terminatū reperiat. Ego tñ B arbitror verissimū esse q bona debeāt ad dictū monasteriū pñtere et substitutioni pñteat nō sit locus. Primo enī bictes nunt Dy. ff. de le. ij. l. si ita qd. s. si et vbi vñ teg. q ver ba sunt attendenda vt monasteriū excludat p tales regulā. Appellatio filiorum simpliciter facta intel ligitur de se natis. vt. d. l. si ita qd. s. si et de condi. et demō. l. fideicommissum. Sed expressio cor que taci te insunt nihil operatur. vt. l. ij. de le. j. ergo verbū pertinere est habendū ac si nō fuisset expressum. ex se natis. Hoc aut non expresse non fuisse dubium ad monasteriū pertinere. vt in aut. de sane. epis. s. sed hoc pñti. col. ij. et cad. treb. aut. nisi rogati. ergo rē. C Sed hoc t3 Ricar. mal. per talē rōnem istud fideicommissum seu talis cōditio reprobatū r p nō adiecta bñ. nō ideo q habeatur loco filij. sed q est impedimētū vite cōtemplatiue. nā qd timēs ne bona sua cogatur restituere si decesserit sine libe ris ipellitur ad pñndū matrimoniū. remouet et a voto religionis et castitatis. et ideo imperator tale grauamen habuit pro non adiecto. et hoc est q dicit teg. in. d. s. sed hoc pñti. ibi dñ dicit tales condi tiones inuoladas et p nō scriptas rē. Sed ista cōdi tio sic expresse est multo plus contraria vite cōte platiue et castitati et religioni. ergo rē. Ita refert et tenet Ty. in. d. aut. nisi rogati. C Tertio enī sic p bo tistud q relinquatur cā dotis necessario intelli gatur pro matrimonio carnali. vt. ff. de iure dot. l. iij. C. de do. ante nup. l. fin. Pro introita vero mo nasterij non potest dari dos. extra de sumo. c. non satis. et tñ illa cōditio seu cā remittitur aliquo ingrediente monasteriū. licet nō pōt dici q cōditio ciuilitur impleatur. vt. d. s. sed hoc pñti. ergo in ca su proposito lz nō possit dici impleta cōditio q

gamo. quia ob precedentem venerem ecclia de incontinentia suspicatur ideo de eius matrimonio ecclia non curauit. vt extra de biga. in rñ bñ: nigro. l. de limitatio ponitur. qd doctores arguunt de matrimonio spirituali. quia tunc bigamus intrando monasteriū non dicitur proprie sponsus. ideo tunc grauatū restituere si nuptias non contraxerit ergo

filij dicantur eg se nati: tñ monasterio debeant di cta bona remanere. idē debet et potest dici de eo q relinquatur cā donationis ppter nuptias. vt. d. s. sed hoc pñti. C Quarto tñ inter monachum et mo nasteriū non dicitur contrahi matrimoniū spūale cū so lus dicatur spūs abbas vt plene nō. de eccl. ti. c. qz ppter per Ber. et Inno. sed si fideicommissum re linquitur sub cōditione si nuptias nō cōtraxerit et ille grauatū monasteriū ingreditur nō tenetur ad fideicommissum. vt. d. s. sed hoc pñti. apparet er go q hoc nō est ideo q videat decessisse cōditio si deicommissum. sed ideo q tale fideicommissum et talis cō ditio pro nō scripto et p nō adiecto habet quāsi vi te cōtemplatiue dñct. sed in casu ppositō est bñdōi er go rē. C Quinto ego video q si mulieri relinqui tur aliquid et ipsa grauat fideicommissum si nupserit tale fideicommissum prestare nō tenet etia si nupse rit. vt. l. quoties. de condi. et demon. et est ratio quia per hoc nuptie impedirent. qz timore illius graua minis non nuberet. vt. l. heres meus. s. si. de cōdi. et demon. multo magis nō vñ istud fideicommissum quia est impedimētū religioni et vite contempla tiue. que longe melior est quam actiua. vt in aut. de mona. in pñti. et ibi not. ita videtur mibi Bart. de lagoferrato.

Consilium. ij.

¶ Heres non consciens inuentarium qd nō per dat trebellianicam.
¶ Leg noua corrigis in vno q non corrigat in alio simili. licet sit eadem ratio.

¶ Omnia Joāni ardisini de pro uincia. Dilecte frater

questiuestra prudentia super testōr. ob mittendū alia. querit an heres t3 q nō fecit inuenta riū perdat trebellianicā. sup quo rescribo q istam q. format Ty. in aut. sed cū testator. Cad. l. fal. et qz dicta eius habent cōteritō circa ei dicta nō inhi sto. C Itē banc qdōne format Ros. in libellis suis in ti. de sen. consul. treb. circa princ. quāsi in prima col. et ibi tenuit q lz nō cōficiat inuentariū nō per dit trebellianicā. C Itē querit et determinat Jac. de bel. in lectura aut. de here. et falc. s. hinc nobis. et in. l. ij. q. vbi multū late disputat. Contra predi cta tñ videt teg. in. l. marcellus. circa princ. ff. ad tre. ver. q aut in suspecta. vbi dicitur q in oibus testa mentis vbi cessat falcidia cessat trebellianica. et sic ex vigore dicte regule antique leg noua que loquit ur de falcidia trahitur ad trebellianicā. vt. l. nam et posteriorē. ff. de le. et dicimus in si. in. l. si qd ser uo. C. de fur. q lz loquat in seruo vigore legis anti que pōrigit ad filiū lz statutū illius legis sit odio sum. vt. nō. ff. de le. l. qd vero dicā. l. si qd seruo. et. l. vt tñ. finalr ego teneo q non pñt trebellianica teg. enī in corpore loquitur solū de falcidia. Nūc sic

¶ arguo. Tñ leg introducta correctionem in vno ca su hec correctio nō inducitur in alio simili lz sit ea dē rō. vt. nō. C. de sa. san. ecclie. aut. quas actiones. et ff. de do. cau. mor. l. tam bis. s. filius. et. l. precipi mus. de app. et teg. in. l. si vero. s. de viro. sol. ma. nā leg cōis dicit q qd nō dicatur locupletior q bz libertū et ppter hoc alij nō teneatur. vt. l. naturalis in fin. cū si. de prescrip. ver. cū simi. ibi nō. tñ. leg in

in. d. l. j. et in aut. de here. et fal. s. si vero expresse. et ibi Ja. de bel. Jo. an. in addi. Spe. ti. de istr. edi. in addi. tñ. de trebellianica Jo. de ana. 2. l. lxxj. Pau. de cast. 2. l. c. lxxij. in m. Cōtrariā tñ suam q imo perdat t3 ipse Bar. clare. s. 2. l. inc. belena. natorelli. 3d tenet Bal. et Sali. i. aut. sed cū testator. Cad. l. fal. per teg. in corpe vñ de sumis versis. illo adiecto. Quid. cōs. c. lxxij. Pau. de ca. cōs. c. c. vñ. cū limitat. Ty. in. d. aut. s. q aut hereditas veniebat statim restituēda. et tñ nō perdat. aut eg intervallo et pdat. et ita firmat Ros. in aut. s. r. Cad. l. fal. prima tñ vñ verior qz teg. sup quē se fundat pñti doc. recte intēti loquit fideicō. pñtulari. B. L. C Itē nō. vide Jo. de ana. consil. lxxj. Pau. de ca. 2. l. c. lxxij. et c. vñ. Quidra. consilio. c. lxxij.

tunc tenebitur re stituere quia bi gamus fin eum. Itē qz bec consul tatio fundata est super. s. sed hoc presenti. Dubi tatur an debeat seruari in foro ec cleste cum sit leg ci uilis. docet. in. c. in presentia. dicunt q sic. quia est fauo rabile ecclie: et ab ecclia cense tur approbatum in omni foro ser uari d3. c. j. extra d ope. noui. nuntia. Jo. andr. in. c. fin. de sol. Archi. 2. di. c. lege. Anto. de but. in. c. ecclia. sancte marie. de consil. Ber. Lan drianus.

¶ Ego tamē. vide Cal. cōs. lxxij. de test. ang. late con sil. lxxj. Andr. si cul. consil. gñj. et ibi quid in contractu et p Angel. consil. c. lxxj. vbi quid i sententia si bona adiudicentur ali cni cū hoc quod si decessat sine libe ris denunciant ad alium an si ingre ditur monasteriū verba sine locū ba beat. B. L.

¶ Vari dos. vi de Cal. consil. gñj. de regu. vbi etiam si pater dedit dotes puelle et ante de sponfationem mo riatur restitui de beat. B. L.

¶ Non perdit tre bellianicā. Con firmando superi⁹ dicta q heres nō consciens inuēta rium non perdat trebellianicam. Adduco Joā. de imo. idem teneo in. l. i. s. stipu. ff. ad. l. fal. bald. in l. cū tale. s. j. ff. de condi. et de. Ange.

Consilium

illa statuit contra in viro 2 hoc nō porrigitur ad i
cerum 13 sit rō eadē. ita in proposito 13 eades ratio
omnino efficit in trebellianica que in falcidia. tamē
in trebellianica iura antiqua non dicunt immutata
t. Quia 2 tñ dicunt q plus est diuersa l. rō in vna
q in alia. nō tñ curo vt dixi ad rōnem factā in con
trariū q multū vget. Rñdeo q illa regula habet
locū qñ in testamentis cessat falcidia et ipsius tes
tamenti natura. q miles testatur. 2 in alijs simili
bus. 2 sic illa verba ibi posita. 2 si q sunt alijs. q sunt
in vers. qd autem. debent intelligi si quidem sunt
alijs. s. eiusdem nature et p. iur. leg. ar. l. fin. q. cui dū
cia. de ole. vino tri. q leg. Sed in proposito cessat
falcidia. ergo 2c. Item hoc est delictum heredis. et
sic venit ex tñsecus et testamento. vnde illa regula
la nihil facit ad propōitum 2c.

¶ Si pater in testamento mandat si filij decesse
rint in pupillari etate vendi bona sua 2 distribui
inter pauperes talis substitutio censetur directa
pupillaris.
Substitutio cōpēdiosa facta per verba directa.
j. tēpora pubertatis habet vim directē.
Executores dati in testamento habentur loco he
redum vniuersalium quando testator nullo herē
de instituto mandauit bona sua vendi 2 distribui in
ter pauperes.
Verba directa dicuntur que ad aliquem dirigun
tur vt sua manu capiat.
Dicitur item: 2 coniunctio 2. q non inducant repe
titionem in diuersis.

¶ Cōsiliū. iij.

Consiliū. iij. Condidit testamentū
in quosiliū heredem
sibi instituit et ei substituit per bec
verba. Cñ in omnibus alijs et singu
lis bonis 2 rebus suis mobilibus et
stabilibus sē se mouentibus presentibz 2 futuris
iuribus 2 actionibus ac nōiis debitorz vbi cur
q sunt 2 in futurū reperirent. Petrum filiū siliū
sibi heredem vniuersalē instituit atq fecit. 2 si de
ctus Petrus decesserit in pupillari etate sine libe
ris legitimis maribus vel feminis et suo corpore
et legitimo matrimonio descendētibz voluit q
omnes domos quas testator habet per usū im
porta sancte Susanne et parochia sancte Marie
de valle q sunt coniuncte omnibus Cellolijs sui fa
tris. cū claustrō orto 2 viridario. 2 cū parte quam
bz in puteo egissentē communi cum Antonio ve
niant libere in dictum celloliū filiū fratrem 2 in
suos filios legitimis. s. masculis tñ excepta dūm
tagat. supra dicta domo posita in eadem porta et
parochia cū medietate logie sēc super viā. 2 q cū
introitu scararum superius confinat. que non ve
niant in dictum celloliū vel filios eius vlti mo
do 2 si dictus cellolijs decesserit quādo cūqz si ne
sine filijs masculis legitimis et se de legitimo ma
trimonio descendētibz voluit q dicte domus
deueniant ad dñam Jacobam eius vxorē. 2 omnia
sua bona mobilia et stabilia sēscqz mouentia pex
terita et futura. iura 2 actiones 2 nomina debito
rum vendi voluit per istos fideicommissarios. et
pretium eoz dari pauperibus p anima sua 2 su
orum parentum. prout salubrius viderint conue
nire. Item fecit suos executores 2c. Deinde con
tigit q dictus Petrus mortuus est in pupilla
ri etate. Queritur nunquid dicta substitutio
qua pauperes substituti sunt fuerit directa pupil
laris. CSecundo queritur an dicta substitutio
habeat vnam conditionem tantum. an vero dupli
cem. s. si dictus Petrus decesserit in pupillari etate.
2 dictus Cellolijs decesserit sine filijs legitimis
Super primo quod videtur dicendum indubi
tantez q dicta substitutio sit pupillaris in tem
pore pupilaris etatis. q sic probatur. certum est q
substitutio cōpēdiosa facta cū distinctione tem
porum infra tempora pubertatis valet iure direc
to. vt nota. in l. precibus. in glos. C. de impube. et
alijs subf. sed ista est inuimodi. ergo 2c. Pre
terea substitutio 2 cōpēdiosa facta per verba
directa. infra tempora pubertatis habet vim di

pillari. et centurio. nota. ubi per gloss. super verbo
absq. deductione. et. Quod omnes tenent. sed di-
cta substitutio fuit facta per verba directa que ha-
bent vim institutionis directe. ergo direct. Hoc autem
probat. sic. isti fideicommissarii sunt dati ad di-
cenda bona defuncti et distribuentur pauperibus.
3 post mortem impuberis. sed ponet q. quis in sua
vitima voluntate digisset sic. volo bona mea per
tas vendi et dari pauperibus. nullo alio herede in-
stituto. certe isti executoris habetur loco heredum
vniuersalium. casus est. extra de testa. c. cum tibi.
et ibi not. per. Anno. et. Ros. in de. ac. q. test. versi.
item qui debet. sicut sepe contingit. et. Et aliqua
in ver. item pone q. aliquis instituit heredem. et.
Ita in proposito illi videntur heredes directe in-
stituto pupillo. vt. extra de testa. c. si pater. libro. vi.
Preterea sicut executor legitimus ad pias cau-
sas habet vim heredis. vt. l. si quis ad declinandam
C. de episco. et cleri. ergo eadem ratione iste testa-
mentarius. Preterea verba in dicto testamen-
4 to inserta fuerunt verba directa. quia et verba di-
recta sunt que ad aliquem diriguntur. vt. ipse sua
manu capiat. C. de fideicom. l. eam quam. in gloss.
in verbo directam. Sed hec verba fuerunt direc-
ta ad fideicommissarios per quos voluit vendi
bona sua. ipsi ergo debet vendere et tradere. non au-
tem alterius manu sibi tradi. Preterea idem
est inbere vendi et tradi pauperibus. et ipsa bona
pauperibus relinquere distribuendo inter eos fa-
cta venditione. vt. ff. de peculio. l. deniq. s. inter-
dum. Preterea idem est relinquere pauperibus
et administratoribus ipsoz contemplatione re-
linquere. vt. l. annua. s. si. ff. de an. leg. et idem relin-
quere a tutore. et idem a pupillo. vt. l. etiam. C. de fi-
deicommissa. et. l. etiam. de reb. credi. et. l. peto. l. ma-
trem. de lega. ij. cum ergo isti executoris sunt ad-
ministratores pauperum et assimilantur tutoribus
vt. l. si quis ad declinandam. C. de epi. et. de. perin-
de ergo est ac si digisset relinquere bona pauperibus
et volo per eos vendi. et volo inter eos distribuere
pretium. et per hoc apparet q. verba apposita in testa-
mento scilicet vendi voluit per istos fideicommiss-
arios. et pretium eorum dari pauperibus. et. non
faciunt dictam substitutionem esse fideicommissam
cum administrator ipsoz pauperum et ille q. pro
eis vicem heredis tenet videtur esse rogatus vt di-
citur. et. Super secundo dico q. dicta substitu-
tio vnicam habet conditionem tantum. s. si dictus
Petrus decesserit in pupillari etate conditio aut
si dictus cellolius eius frater decesserit quando cu-
q. sine filijs legitimis. et. tunc in dicta substitutio-
5 ne facta pauperibus nullatenus intelligit repe-
6 titia per coniunctionem. et. vel per dictionem item.
vt. ff. de le. ij. l. in repetendis. et ibi per. Dm. de hoc
et alios modernos. et. nota. Jac. de bel. in an. vt. c.
de appel. cog. circa prin. in solutione. g. q. disputa-
te ibi per eum. et ponitur et probatur in iuribus ma-
nifestis. tunc ad proposita dispositiones fuerit fa-
cte circa personam dicti Petri si in pupillari eta-
te decesserit. Prima de quibusdam domibus
que debebant libere deuenire in dictum cellolium.
Secunda de omnibus alijs bonis que vederen-
tur et debetur pauperibus. vnde etiam ad primam
et secundam dispositionem respectu dicti Petri cui
facta est substitutio est personarum identitas. et
ideo fateor q. conditio apposita in persona dicti
petri si in pupillari etate decesserit in ambabus
dictis dispositionibus intelligitur repetita. Se-
cunda vero conditio apposita in persona dicti cellolij
respicit legatum dictarum domoz. et personaruz
dicti cellolij grauati de restituendis dictis domi-
bus quicunq. decesserit sine filijs cuidam dñe Jaco-
be in sequenti dispositione non potest intelligi repe-
tita cum de alijs rebus sit dispositus et inter alias
personas cum pauperes sine substituti dicto petro
sed etia dicta Jaco. est substituta dicto cellolio sub
conditione predicta. vnde omnino est diuersitas per-
sonarum tam ex parte illor. q. substituuntur q. ex
pte illor. quibus fit substitutio et etia reruz diuersitas.

restringit ad bona
sua alleg. consil. cl.
in. iij. col. videtur
Bar. Ang. Pau.
de castr. in. l. ij. de
sec. tab. Inquātū
aut Bar. dicit dīa
cā substitutionez
habere pñicā qdī.
videte Jo. de ana.
consil. lxxj. B. L.

C Directe. vide q
posui i. l. cetero.
post bar. z albe. ff.
de vul. z pup. in. l.
precibus. C. de im
pube. z alijs sub.
B. L.

C Dictū ē. dubitū
facit: qz ougit bo
na sua p ea que cō
suluit De. de anc.
consilio. vij.

C Itē. visū pan. de
ca. consil. lxx.

a **C** Modus adie
ctus. adde q bal.
idē i3. in. l. cū bñs
C. de do. q si testa
tor dicat lego bāc
qdī. zc. q facit mō
dū nō cōdi. Jo. dī
ana. consil. lxxj. vñ
bar. z Imo. in. l. j.
ff. de cōdi. z demō.
Idē si testator di
cat sub tali pacto
l. fili? matrē. z ibi
Bal. C. de inoff. te
sta. Idē si testator
digerit lego tibi cē
tū si eadē vl partē
eorū seio dederis.
Imol. in. l. hñdī.
ff. de leg. j. B. L.

b **C** Additione. vide
Jo. de ana. consil.
lxxj. B. L.

c **C** Ana. vide ale.
consil. lxxvj. iij. lib.
B. L.

d **C** Lōpetit benefi
ciū. An beneficiū
d. l. fin. de f. substi
tū vulgariter vel cō
pendiose vel fidei
cōmissario videtur
bar. bal. z noui. in.
d. l. si. super eo aū
qd bal. pcludit q
dispo captatoria
ad pias causas t
idē i3. bal. l. y. ang
i. l. captatorias. C.
de test. mili. z in. l.
captatorias. ff. d
bere. insti. p. c. cū t
bi. extra de testa. p.
bar. i. l. j. C. de sac
san. eccl. arguēdo
libertate ad pias
cās p. l. fidei cōmi
saria libertas. ff. d
fidei cō. li. aut cōssi
ccxx. inci. inter ce
tera. Lōtrariā t
ñiaz q dispositio
captatoria nō va
leat ad pias cāst
nuit bal. z Sali. in.
l. captatorias. C.
testa. mi. z Jo. dī
imo. in. l. captato
rias. in. iij. colū. si
de here. insti. vñ
dicūt q. d. c. cū t
loquit devolutat
distributoria nō
aut dispositoria
hūc dicūt eē intel
lectū Imo. z Jo
and. z cano. cōite
approbatū z hūm
intellectum dixi
bal. esse notabilē
in. l. executores. C.
de exec. rei iudi. iij.
col. versic. non
obstat. in. l. j. in. iij.
q. prime ptis prin
cipalis vbi repre
bēdit bar. Et qz
Baro. facit id q
ipse voluit in. d. l.
i. p. dicit qz qdī

tas et pro hoc est casus expressus. ff. de leg. ij. l. si. s. scio. ibi per copulationem et non inducitur repetitio in diuersis personis etiam si in eadem oratione ponantur et ad eandem rem seu quantitatem vocentur. hoc probatur. de condi. et demon. l. iulius pau. Et quibus omnibus concluditur dicta substitutionem factam de dictis pauperibus solum habere unam conditionem. Bar. de sag.

Conclusiones vt i q. q. idē important et si testator legat sub hac conditione q. stare debeat et. quod videtur modus et non conditio.

Modus non suspendit dispositionē et quid sit.

Ana: est aduerbium cōgregandi cuius natura est predicatū congregare ad suū subiectum.

Consilium. iij.

Actū tale est Quidam dominic⁹
fecit testamentum in quo instituit vniuersales heredes Jacobum et Venturinum eius fratres hac conditione ne ipsi Venturino facta. scilicet q. ipse venturinus debeat redire stare morari continue et bona ipsius communicare vna cum ceteris fratribus suis carnalibus. Tamen si hoc facere noluerit egrunc prout extunc ipsum hereditate priuauit et ipsam applicare voluit Jaco. supradicto quem Jacobū insolidum heredem egrunc esse voluit vniuersales post hoc mortuus est dictus Jacobus infra duos menses a morte dicti Dñici relicto Philippo ei⁹ filio et herede et predictus Jacobus post mortem dicti Domini stetit in bonis cōibus prout ante stabat et non constat aliter de additione dicti Domini facta per prefatū Jacobū et dictus venturinus non cōmunicauit bona sua cum dicto Jacobo. cum ipse mortuus fuerit anteq̃ predicta conditio perueniret ad eius notitiā et cognitionem.

Queritur vtrum predictus venturinus admit tatur ad hereditatem dicti Domini per conditionem per eum factam in ipso testamento dicti venturino. **C**In qōne predicta. Primo videmus dum est an per dicta verba inducatur conditio vel modus. Secundo qualiter dicta verba intelligantur. **C**irca primum dicendum est q. magis videtur modus adiectus q. conditio non obstat q. testator digerat hac conditione q. pro hoc est casus in l. menia. ff. de ma. testa. et de dona. l. ij. s. si. cir ca principi. vt si testator dicit hac conditione vt et. Nihilominus videtur modus ita in proposito cū testator digerit hac cōditione q. et. Tq. ista coniunctio vt et quod idem important. **C**Preterea hoc probatur ex diffinitione conditionis et modi. nam conditio est quedam legati suspensio secundum glos. vt not. de condit. et demonst. in rubrica vbi modus est de futuro et quasi cuiusdam remunerationis exhortatio. vt no. glo. ibidem. Sed si verba dicti testamenti inspiciantur. dicta verba non suspendunt institutionem factam de dicto venturino non enim important quod dictus venturinus sit heres si euenerit conditio. ideo testator disposuit quod ipse debeat sic facere. scilicet reuerti et communicare et. sic congruit ei diffinitio modi. non diffinitio conditionis. **C**irca secundum dicendum est quod per predicta verba dictus testator voluerit quod non solum dictus venturinus. sed et alij fratres debeant cōmunicare que ppria erant q. apparet ex virtute illius dictionis vna. et nam. Tbec dictio vna est aduerbiū cōgregandi. et importat idē q. simul cuius aduerbiij natura est cōgregare predicatum ad suum subiectum secundum grammaticos. et probatur. C. de impub. et ali. sub stil. vltima. nam si dico titius vna cum filiis suis et sempronius heredes mihi sunt. importat q. titius et filij vna simul sint heredes et sic q. dicit be res filios de his pariter predicatur. ita in proposito cum dicit quod debeant cōmunicare vna cum fratribus suis. debet de eis pariter predicare. vt ipse vna cum fratribus teneatur communicare. si enim ipse Venturinus solus communicare tenetur tunc ipse communicare non vna cum fratribus.

Ana. nemis ad questionē propositam dico

per vsum factum a dicto Jacobo de bonis communibus si aliter non apparet non videtur adita hereditas testatoris casus est in l. nonos fratres. de acquiritur. hereditas. si igitur hereditas non est adita per dictum Jacobum videtur quod dictus Aetirinus est heres infoludum. debet tamen bona que habebat propria dictus Aetirinus contemplatione testatoris communicare heredibus dicti Jacobo. illud enim emolumentum in vi modi dicto Jacobo relictum transiit ad heredes suos. sicut transmittitur legatum. si fideicommissum pure relictum. vt. l. fin. ff. de his que sub modo. et si illi decesserit antequam sit heres. nihilominus legatum debetur. vt. l. q. filiabus. q. si. et l. filio. de leg. i. ¶ Si vero hereditas fuisset adita per dictum Jacobum. tunc transmississet eam ad filium suum. et deberet dictus Aetirinus communicare bona. vt dictum est. deinde infoludum hereditas et c. Har.

1 ¶ Beneficium. l. fin. C. de edi. diui. q. detur substituto vulgariter. et quando substituto compendioso.

2 Dispositio captatoria non vitatur in relictis ad pias causas.

3 Legatum factum fabrice ecclesie fratrum minorum sancti Francisci valet.

4 Fratres minores possunt constituere syndicum.

¶ Consilium. v.

Gla Quada petitione data per ser Sicebun damnis syndicum et procuratorem capituli et fratrum sancti Francisci in qua petunt se immitti in possessionem bonorum quondam buccarelli ex vigore testamenti ipsius buccarelli et c. ¶ Pro examinando iure dicte petitionis videnda sunt plura.

1 ¶ Primo tunc in dicta petitione videatur implorare beneficium. l. si. C. de edi. di. adri. tol. an si lina. l. beneficium copetatur isto casu. et videtur quod non: quia syndicus fuit substitutus vigore dicti testatoris. et sic fuit substituto fideicommissaria. et sic in non compendioso.

2 ¶ Petit beneficium. d. l. fin. in glo. iij. Sed in contrarium est veritas. nam dicta substitutio fuit compendiosa que continet in se vulgarem directam si institutus non fuerit. vel esse non potuerit heres. vt. l. gallus. §. j. de lib. et posth. fm vnam lec. et nota. per Lyn. in l. p. cibus. in materia compendiosa. et ibi etiam per Bail. de cu. C. de impu. et alijs substitutis. Preterea ista verba institui talem post mortem talis instituti habent locum siue institutus moriatur viuo testatore siue post mortem. vt. ff. de adi. lega. l. iij. in prin. et §. j. Sed eo moriente viuo testatore est vulgaris directio vt. l. gallus. in prin. et per totam. l. Quibus concluditur quod illa vigore decedente et viuo testatore dictus syndicus admittitur. vt vulgariter et directo substituitur. Sed substituto vulgariter copetitur beneficium. d. l. fin. vt. l. j. eo. tit. et no. in d. l. fin. in iij. glo. ergo et copetitur. ¶ Secundo in dicta substitutio vitatur quasi videatur captatoria et incerta persona instituta. Ad quod dicendum est indubitanter quod non. ¶ quia dispositio captatoria non vitatur in relictis ad pias causas. extra de testa. c. cum tibi. et not. ibi per glo. et ratio patet quia non persona sed ipsa causa videtur instituta que certa est etiam in casu proposito. ¶ Tertio dubitatur quod fratres minores non sunt capaces hereditatis vt. c. egui de paradi. de ver. signi. in clemen. sed respondetur quod bictalis syndicus non est institutus ad vtilitatem fratrum. sed vtilitatem nonne fabrice ecclesie sancti Francisci. unde valet institutio. nam fratres minores nullum ius habent in ecclesijs eorum. sed sunt romane ecclesie. vt in c. egui qui seminat. de ver. signi. lib. vi. quod etiam hodie est declaratum per Joann. papam in extraganti que incipit. Ad conditionem. unde non ipsi fratres videntur instituti. nec propter eorum incapacitatem institutio facta contemplatione ecclesie vitatur. Preterea quod ecclesia perficiatur constituatur et manutenatur pertinet ad publicam vtilitatem omnium ciuium. vt. ff. de iust. et iure. l. j. §. ius publicum. Unde dicta institutio magis videtur facta ad vtilitatem ciuitatis quam

legatū pubertatis
collatū i volūnate
heredis nisi dixer
rit p aia. ⁊ tñ vult
qꝛ relictū factū sim
pliciter ad pias
cās ergo ei⁹ argu
mentū nō v3. ⁊ ita
vñ innuere Ange.
cōsi. cccxl. i pzin. in
cip. Titi⁹ digit tñ
Imo. iunior opi.
bar. esse seruandā
in. l. captatorias.
C. q. i. relictis ad
pias cās nō atten
dim⁹ puisiones iu
ris ciuilis sed ius
naturale seu diuini
nū vel canonicū.
vt. c. cū esses d test.
mel⁹ p Bar. in. d.
l. j. cogita tamē q
opi. sit meliorib⁹
fulta rōnibus.

¶ Pro concordia.
Aduerte fm bar.
in hoc pñ v. q. leg
fi. C. d. edi. di. adri.
tol. nō tribuit be
neficiū suū fideicō
missario. bar. etiā
in. l. fin. C. de codi.
Lōtrariū tñ alle.
in. d. l. si. tu dic qd
intelligitur in hoc
cōsi. fm distinctio
nē quā ponit i. d. l.
fi. q. facta restitu
tione verbo: b3 be
neficiū. Si vero fa
cta est re ⁊ verbo
tūc nō pōt adapta
ri dictū beneficiū
cū iam habuerit
possessionē. Si ve
ro nullo modo et
pcedat prima opi.
hoc etiā sensit do.
Aleg. in. d. l. fin. C.
de codicil.

¶ Captatoria. ba
bes pñ sequēti. et
per Ange. cōsil. ccj.
Bal. consi. i.

¶ Hereditatis. vi
de Bald. consi. xx.
de test. ⁊ ibi an pos
sint cōstituere syn
dicū abba. consil.
xxxij. i. lib. ⁊ quod
pnlcbz voluit cō
sil. gij. ij. lib. 2o.

ccccxvii. et. ccc. a
 iij. vbi reprobatur
 opinionē Bart.
 in. d. l. centurio. su
 per eo qd Bar. cō
 cludit qd pactū fa
 ctū sup hereditate
 tertij viuentis et
 ignorātis vltra lo
 ca vulgaria vide
 pau. de cast. consi.
 cccxi. B. A.

C Legitime. vide 2
in. d. l. precibus. q̄ b
posui post Bart.
2 Alex. B. 2.

b **C**onuentio. vide
 supposito qd sub
 altitudo fecerit pa
 triū de hereditate
 sibi obnemiēda vi
 nidenda cum ma
 tre. quo casu pa
 trum nō valet cui
 debeat applicari
 pars substituti pa
 triscentis. Bal. co.
 filio. viij. Et de pa
 tro facto de here
 ditate titij in cer
 to mō dividenda.
 vide De. s. anch.
 cōst. cccij. B. L.

Carborum. qm̄
vulgaria sunt per
transse. sed quid
habere debeat cū
instituti sunt ascē
dentes testatoris
vide Det. de anc. ;
cōs. cccxxviiij. An
gel. consil. cccxlvij.
B. A.

Cogore confue
tudinis. Confue
tudo approbata
per italia p doct.
facit predicta con
sultationem clara
q̄ ex tribus filiis
testatoris vxor ba
beat tantu alime
ta: vt per eundem
Bart. in l. titia. §.
titia. ff. de lega. iij. 4
glo. 2. de in. l. ij. 7
aut. q. locum. C. si
mulier fec. nupt. p
Bal. in l. ceterum §.
§. qd ergo. de vfu
et habi. p. Host. in
sum. in tit. de pig.
ver. qualiter. per
Hau. de ca. confi.
et c. consil. ccl. et
cclxxix. quid au
tez habere debeat
q̄ sit instituti asce
dentes testatoris.
Imo. in d. l. titia.
dicit qd habebit
vsumfructum : qz
consuetudo. 2. d. au
tent. q. locu decla
rant habere locu
q̄ soli sunt insti
tuti filij illi nō dz
extēdi ad alios ca

ter excluditur ab oī petitione legitime sibi debite
in bonis filij. vt. l. papinianus. §. sed impuber. ff. d.
in officio. testamēt. 7 ad. l. precibus. 7 d. c. j. lib. vj.
satis ergo liquet dictam dominam non posse pe-
tere dictam octauam partem vigore statuti com-
munis tuderit. Quod statutum disponit filio de-
cedente ab intestato matrem debere habere octa-
uam partem. sed filius decedēs qui habet pupilla-
rem substitutionem non dicit decedere intestatus
cum pater suus sibi fecerit testamentum. l. secūda.
in principio. ff. de vulga. et pupillari. 7 instituit. de
pupilla. substitutione. post principij. ergo 7c. Su-
per secundo videndum est an dicta cōuentio va-
leat. et de iure ciuili certum est quod non. quia nō
l3 pacisci de hereditate viuentis tertij ipso absente
et ignorante. casus est in. l. fin. C. de pactis. ¶ Sed
dubium facit quod dicit de iuramento prefesto de
obseruando quod iuramentum videtur talem cō-
uentionem validare vt. c. quamuis. de pactis. lib.
vj. ad hoc respondetur quod talem cōuentionem
validare non potest. nam pactum contra bonos
mores improbat a iure. Sed tale pactū fuit ap-
positum super his que sunt contra bonos mores.
vt. c. pteffo dicitur in capitulo non est obligatio. ff.
de regulis iuris. libro 8to. non obst. c. quamuis.
de pactis. libro. vj. quia ibi pactum illud de nō suc-
cedendo non est contra bonos mores. quia nō in-
ducit votum captande mortis alterius. mulier enim
que sperat non succedere mortem patris non af-
fectat. sed pactum quod loquitur in succedendo per-
to modo. et de certa parte a danda. vt fuit in casu p-
posito. votum captande mortis inducit. quod est cō-
tra bonos mores. vt dicta. l. fina. C. de pactis. et de
consec. preben. capitulo ne captāde. lib. 8to. ergo
7c. et eodem modo respondeo ad. c. cum contingat.
de iure iuran. lib. vj. quia ibi pactus non erat cōtra
bonos mores igitur firmatur iuramento. Si igitur
cōuentio non valet. apparet quod dicta domi-
na eius ego: parere non potest. nec habere octauā
predictam. ¶ Super tertio dicendum est omnia
legata sub modo vel sub conditione a dicto Theba-
ludio ante omnia debere derahi. quod probatur
nam substitutio dicti Raynūti debet extrahi
tanquam es alienum. vt. l. in ratione. §. secundo. ff.
ad legem falcidiam. de bo. au. iud. post. l. j. apparet
ergo quod ad dictum Raynūtiū dicta legata erant
tanquam es alienum. vt funeris impensa que de-
bet ante omnia deduci et postea fieri computatio.
vt. l. papinianus. §. quarto. ff. d. in officio. testamē.
ad quod facit institut. ad. l. falcidia. §. qutes. ergo
manifeste apparet dicta legata esse ante omnia de-
ducta. Sup. quarto tria possūt dubia oriri. ¶ Pri-
mo an dicta domina francisca substituta pupilla-
riter in certa quantitate admittatur vna cum alijs
substitutis. ¶ Sed hoc test dubium quare cum
sint alij substituti ultra istam substitutionem in certa
quātitate habetur loco legatarie. vt. C. de heredib.
instituentis. l. j. §. si ex fundo. cum simili. ¶ Secū-
dum dubium test quia heres institutus in re cer-
ta habet loco legatarij. vt not. plene in dicta. l. quo-
ties. vnde possit dubitari an de portione dictarum
filiarum que decesserunt in vita dicti testatoris alij
quid accrescat dicte domine franciscę. Sed indu-
bitanter dicendum est quod portio dictarum fili-
arum que decesserunt accrescat dicte dñe Margari-
rite que erat dictis descendētibz cōiuncta re 7
verbis. vt probat in. c. ex tenore. de test. 7 probatur
l. de heredibz instituentis. l. beredes. §. in par-
tibus. et de legatis tertio. l. re cōiuncti. C. de cadu.
tollen. l. j. §. is ita. nam venientibus diuerso genere
alias diuerso iure 7 non eodem non cōpetit eis ac-
crescendi. vt. l. sed cum patrono. ff. de bo. possi. gene-
raliter. ergo dicta domina francisca tanq̃ omni-
no disuncta omnino est repellenda: vt dictis iuri-
bus. ¶ Tertio potest dubitari quia statutum com-
munis tuderit postū sub rubrica quod filie 7c. in
ipsa parte sui repellit mulieres tales succedere ab
intestato. sed in casu proposito Thebaldus 7 annu-

nec Raynulfus decesserunt intestati: sed condito
 testamento cum dictus Thebaldus dicto filio
 suo fecit testamentum faciendo substitutionem pu
 pillarem. Secunda pars dicti statuti que loquitur
 de descenditis condito testamēto repellit istas
 mulieres: ita demum si sint dotate a dictis perso
 nis. sed ista domina Francisca non fuit dotata a di
 cto Thebaldus sed illa domina Francisca istam
 dotem matris tanquam heres sue matris habuit
 et ex eius persona licet dicta dos exgra bona The
 baldus egierit. vt. l. pater filiam. in princ. ff. ad. l.
 falci. et l. mulier. s. cum proponerem. ad trebellia.
 et l. iij. sed virum ff. de minoribus. Cum ergo nec
 ex prima nec ex secunda parte statuti excludatur
 videtur quod remanet in dispositione iuris com
 munis. vt sic possit agi ad supplementum in bonis
 aut siquidem sibi deest ad legitimam portionem
 super quo dubio excludendo dicendum est dictas
 dominam Franciscam plus petere non posse ꝑ sit
 supra relictum. nam legitima est tertia eius vel se
 mis eius qꝫ habitura est ab intestato. vt in aut. de
 trien. 2. semel. circa principium. de inoff. testa. l. parē
 tibus. ff. eodem l. papinianus. s. i. ¶ Quarta
 fit ista dña Francisca ab intestato nihil esset habitu
 ra. ergo agere non potest ad supplementum legiti
 me eius cuius legitima portio nulla fit in bonis dicti
 Raynucij pupilli nihil potest petere cum excluda
 tur a pupillaribus substitui. vt dicta. l. papinian.
 s. sed ne impuberis. 2. dictus est supra circa matrē.
 Barto.

¶ An qñ vgoz relinquit dñā ⁊ massaria debeat habere alimēta ⁊ quomodo vide hic ꝛc. lz re vera esset cōtinuandum cum predictis sed qꝛ sic pꝛisci ⁊ ego dimitto.

Consilium.ig.

Uper eo Quod queritur
quid debeat habere domina Altomana vgo: Thebalduci de thomate castel. vigore relicti sibi facti a dicto Thebaldu tamento qui alias reliquit eam domitiam ⁊ alimenta sibi cōgruentia. Et erundum quod dicta debet habere cum verborum ⁊ alimenta tantū: hoc fuerit dinis. ⁊ vt not. in l. i. c. si fecido. ⁊ oc etiam patet ex vigore dictorū versinā ⁊ maffarian. nam cū mulier dicat v. iro. v. l. ij. ff. rerum amo. qd verbu tur quod habeat plenum dominū cū us sed quod habeat in domo quam sentiam ⁊ honorem cuius preeminet quod ad regimen vocatur domina et debent intelligi dicta verba appositamento ad qd facit. ff. de pub. l. si cū. l. i. ⁊ quod ibi no. per Jaco. de are. ⁊ l. i. s. j. de verb. fig. ⁊ qd ibi no. per Jaco. met Specu. in titu. qui filij sint legi. s. quis ira. Non ergo debet habere alimenta sed illa debet habere honorem dicimus etiam quod cum habitatio nata supradicte domine quod dicto leorum generaliter facto habitatio alia in l. i. alimenta. s. basilice. de ali. ⁊ c. i. gorem. s. felicissimo. ⁊ s. codicillis. de

¶ Consanguinei qđ dicuntur vulgariter etiam ex linea materna ⁊ ibi qui proximiores ex linea paterna ⁊ qui ex linea materna.

Statutum quod in testamentis adhibeantur duo ex linea paterna. et ipsis deficientibus duo ex linea materna. sufficit adhibere unum ex linea paterna quando alius non sit.

Pluralitas in statuto quod resolvatur in singularitatem.

Arguere de re ad personas quod possimus. Consilium

fus cū sit ptra ius
cōe & ptra vim ver
borū testatoris. l.
ius fingulare. ff. d.
leg. ij. cōstitutio
nem. de reg. in. vi.
q. alij non est ita
debita sicut de scē
dentibus heredi
tas. l. scripto unde
liberi ita cōsulen
do sub dubio: nō
videt tenere Ang.
cōf. ccc. lviij. incip.
ser. fin. d. rbe gio
in trāfuer. salibus
aperte firmat qd
volum fruct. habere
debeat in alle. cōf.
si. & cōf. cccc. lci.
maritus filiū nō
sciurū. & ibi dicat
q. plures ita cōsu
luerūt. & videt. j.
cōf. ly. vbi Bart.
dicit q. instituti
extraneis o3 ba
bere integrū vlu
m fructum.

a **C** Statutū requirit. Ad clariorem
evidentiā eorū que
per osim cōsulen-
tem superius scri-
pta sunt qui dicā-
tur proximiores
quorū cōsensus re-
quiritur eg forma
statuti et etiā si sta-
tutum simpliciter
diceret requiri cō-
sensum proximiorū
non adiecto quali-
ter gradus cōpu-
tent vñ dicēdū fm
eōdem opi. q̄ p̄ter
q̄ in minimis
gradus cōputen-
tur fm ius ciuile
q̄ cōputatio que
ita fit ē vā cōputa-
tio q̄ fit p̄ arith-
meticā q̄ est vera
et naturalis quia
quot sunt persone
vna dēpta tot sūt
grad⁹. i. tot gradi-
bus pcedet de vna
ad aliam ita not.
Jo. an. in addi. ad
spe. in ti. de alle. et

In nomine domi

Uni nostri iesu christi amen. Viso statu
to communis tudenti posito subru
bica qualiter mulieres contrabere
possint et viso testamento facto a domina Titia te
statrice predicta cōsideratisq; personis superins
in dictis cellulis designatis que testamento con
senserunt dico testamētum valere et etiam factum
fuisse legitime: tamen ad intelligentiam ipsorum
que supra sunt designata premitto quod omnes
ille persone quibus in eorum cellula signum cru
cis positum est vinebant. ceteri mortui erant.

Item premittendum quod statutum requirit^r presentiam duorum confanguineorum proximo^rum eg linea paterna ⁊ hec linea paterna non habetur tunc eg linea materna. sed de iure de linea materna coniuncti dicuntur qui virilis seque^r cognitione coniuncti sunt. Tynde ille qui eg aliqua muliere mibi confanguinea descendit. non est mibi coniunctus eg linea paterna. sed eg linea materna. eg matre enim sua mibi confanguineus vulgariter dicitur. vt instituit. de legiti. agna. tute. s. primo. et ff. eodem. l. sunt autem. S. iugiter bene personas supra nominatas inspicimus ista titia testatrix filium habet vnum confanguineum eg parte patris scilicet Albertum gnisfalconi. scilicet eg barandello marito domine Diamante aus dicte Titie. nec alium habet per lineam masculinam ab vtraque parte.

Item cum iste Barandellus computando gradū de iure canonico secundum quod statutum requiritur est consanguineus dicte Titie in tertio gradu et qui distat a stirpe eo gradu distat a quolibet eo dem gradu per aliam lineam descendentem vt egrā de consanguinitate et affinitate. cap. quod dilecto. et cap. finali. Sed iste Albertus differt a Titia in tertio gradu scilicet ab illo Barandello viro domine Diamantis vt eg inspectione supra hactenus designata designanter apparet ergo eo gradu differt a domina Titia. ipseus ergo consensus et presentia debet primo requiri veluti eorum qui ex linea paterna descendunt omnes vero alii supra designati sunt coniuncti ex linea materna si bene cellule aduertantur. nam omnes illi qui descendunt ex Francisco filio Philippi sunt attinentes huic Titie ex linea materna. nam Titia eis attinet ex persona dicte Diamantis auie et sic et feminam in subsidium ergo est deneniendum ad consanguineos ex linea materna cum ex linea paterna vnus tantum subicit vt dictum est. Videamus ergo vtrum illi qui consenserunt fuerint proximo res ex linea materna tamen vsq; ad certum gradum et certe agnolucius ille qui consensit testamēto erat consanguineus dicte Titie in secundo gradu quia toto gradu distat ipse ab Agnolucio patre dicte Titie. ergo et secundum dictam regulam iuris canonici. Et si dicas quare non fuit vocatus Licolus filius eius qui fuit frater matris Titie cum ipse simpliciter sit in secundo gradu secundū predictam regulam. Respondeo verum est quod dicti Agnolucius et Licolus sunt dicte Titie attinentes in secundo gradu pari de iure canonico. tamen de iure ciuili ipse Agnolucius est in tertio gradu. quia filius fororis est vt instituit. de gradi. §. tertio gradu. versiculo et transuerso. dictus vero Licolus de iure ciuili est in secundo gradu. quia natus ex fratre fororis. vt instituit. de gradi. §. quarto gradu. versiculo et transuerso in fine licet ergo aliquo respectu sint pares. cū in aliquo vnus precedat alium. et sic est preferendus. vt in autentica de consanguine. et vter. l. vltima. C. communia de successio. autentica itaq; et cum plures sunt eiusdem gradus. locus est gratificationi. vt. l. pater filium. ff. ad legem falcidiam. et ad filie. l. si quis in gradu. §. si cum omnes. C. de secundis nuptijs. l. femine. Ponitur ergo eligere qui magis intererat quia ad eum venisset successio ab intestato potius quā

ad dictam l. colum cum sit in proximiori gradu de iure civili. vt. C. de legiti. hered. autenti. post fra tres. dicti vero filij Andrioli ingnardoli non debuerunt vocari: quia erant in tertio gradu per lineam femininam. vt patet ex ea infectione. et sic dictus Agnolucius qui erat in primo gradu erat proximior. dictus vero Effroducus erat in tertio gradu ad dictam titiam. quia toto gradu distat a stipite. nec fuit necesse requiri: sed fuit requisitus ad abundanter cautelam quia numerus duorum fuit perfectus prout statutum requirit. Sed ex predictis surgit vnum dubium. Quia statutum dicit si ex linea paterna non habuit. et. Sed hic non habuit duos ex linea paterna. ergo videtur quod deberet habere duos ex linea materna proximiores hic vero non habuit proximiores: quia dictus Licolus est proximior quam Effroducus de iure canonico: quare videtur statuto non esse satisfactus. Ad quod respondeo quod per regulam que est qd illa pluralitas personarum resoluitur in singularitatem: vt. l. falsa. in fine. ff. de conditio. et demonstratio. et de legatis tertio. l. qui concubinam. §. si chum. cum ergo statutum dicit non vero si habuit ipsos. et. debet intelligi ipsos: id est aliquos ex eis vt sic persona que deficit in linea suppletur in linea ex con sanguineis per lineam femininam. Et quod hec fuerit mens statuti colligitur ex precedētibus. et sequētibz vbi dicit quod aliquem ex eis. et argumen. de legatis primo. l. si ferus plurius. §. finali. et. l. qui filiabus. in principio. eodem titulo. licet enim esse debeant duo proximiores ex linea paterna: tamen vnus etiam debet esse si plures non essent. vel si plures non habent. vt in autenti. de alie. §. quod autem. ibi qui in vno. si vnū autem habent. et. facit. ff. vi bonorum raptozum. l. secunda. §. homines. de lib. homi. eg. bib. l. tertia. §. bec verba. de neg. gest. l. ait pretor. §. negotium. **P**ropterea hoc t probatur argumen. de rebus ad personas quia licitum est tale argumen. vt. l. qui plures. de vulgari et pupillari coniuncta. l. miles ita. §. et quod dicimus. de milita. testamen. fed ego video in rebus quod quandoq; in defectum vnus deuenitur ad alium: intantum inquantum b in primo est defectus: vt si in totum si in parte etia in partem: vt. C. de duobus reis. autenti. hoc ita. C. de fideicommissi. autenti. in presētia. si certum petatur. l. finali. de verborum obligatio. l. decem. cum similibus. ita in proposito. ex defectu coniunctorum: ex linea paterna deuenitur ad lineam maternam. et debet intelligi si sit defectus in totum: vt quia nullus sit in totum deuenitur ad lineam maternam: si in parte quia vnus tantum sit et alius deficiat tunc deuenitur ad lineam maternam. et ita fuit hic factum: fuit hic satisfactum statuto. **S**ecundo super octo testamento dubitatur: qz testator dixit quia bec fuit sua vltima voluntas: vtrum per hoc testamentum vitetur? dico quod non: sed heres institutus debet eligere de iure suo recto vel iure fideicommissi vtrū ex codicillis habere velit: vt. C. de codicil. l. ana. a. illa verba etiam si essent copulatiue posita debent resolui in disiunctum vel quia quando copula dicit inter commensurabilia in disiunctum. vt. l. si titio fundus. ff. de vltiura. leg. i. no. per Ly. in d. l. si. C. de codi. Barto. **Q**uod licet dicatur in substitutio si decesserint sine filijs ex f. natie: nihilominus monasteriū cū cludit substitutum. et vide hoc conf. s. in primo cō filio. vbi plene tractatur hoc et.

Veriturum monasterium babeatur loco filiorum etc. Hoc consilium est superfluum quia de verbo ad verbum. et plenissime tractatur hec materia super consilio. et ibi vide.

Consilium. xi.

Statutum excludit filiam dotalem ab hereditate viuentis filio. an potest dicere testamentum nullum mortuo fratre & sic.

annis ⁊ ibi ponit
an basardoz. con
sensu sufficiat. et
an masculinū cōs
prebendat femini
nam. videte vltra
loca vulgaria ter.
in. l. si quis ita. ff.
de test. tu. ⁊ l. vni
ca. cū glos. ⁊ Ang.
C. de rap. virg. gl.
in. c. generali. de
ele. in. vi. ⁊ in de. j.
de priu. ⁊ Banoz. i.
c. h. de simo. ⁊ Mo.
in de. j. de rescrip.
⁊ quid attēdendū
sit qd materia con
gruit tam mascul
lo q̃ femine vides
te Ang. post bar.
in. l. j. ff. de pecu. q
alle. test. in. l. linc.
⁊. que fitū. ff. de le
ga. iij. ⁊ in. l. fin. C.
de verbo. sig. ⁊ su
pradicta vidēt fa
cere cōtra Bal. in
l. scripturas. C. q
po. in. per. de illa
q. si reperitur sub
scriptio triū viro
rū an verificet i se
mina nec obf. d. l.
q. loquit in cōden
da. l. q. est iuris cō
munis ad qd femi
ne non admittun
tur. B. 2.
¶ Vide etiā bal.
conf. celsi. lib. iij
Ber. Lan.
¶ Non essent. vi
de Ang. ⁊ sil. c. lxx.
incip. dñia Catba
rina. Bart.

Confilium

a Donec supernigerit. Vide Ps. de anc. pulchre consi. ccxxj. Bal. consi. cxix. v. lib. Pau. de cast. consi. cccxlvii. Ber. Land.

Dicere nulli. Articulus superior est adeo dubius q̄ ang. in. l. ei q̄ sol
nendo. vt refert io. x. i. mo. ibi dicit q̄ ipso p̄fente fuit interrogatus bar.
q̄ ppter varietatē cōfiliōnū fuit facta trāfactio: q̄ ppte negatiua q̄ filia
nan. nō p̄fente dicere

Roponitur Quod p[ro] filiam d[ot]atam preteritis et filii instituit. mo[do] tuo patre superuiguit filius qui bona paterna possedit. deinde decessit filius predictus sine filijs n[on]quid dicta filia preterita dicit testamentum nullus. Queritur an dictum testamentum sic nullum hodie ita q[uod] non retro trahatur. et sic vno filio testamentum valuerit. An vero hodie appareat testamentu[m] retro nullu[m] fuisse. considerabis verba statuti dicentis q[uod] filia d[ot]ata non possit reuenerit sine reuerenti ad bona d[ot]ata[m] tantis vel descendenti ab eisdem donec superuigerit. ¶ Circa q[uod] dicens siest dictis testamentum tunc nullum esse. et retro nullum fuisse apparere quod p[ro]bat rationibus et etiam casibus similibus rationibus. ¶ Primo sic. certum est q[uod] illa filia d[ot]ata preterita potest hodie dicere nullu[m]. et hoc voluit statutum q[uod] solum voluit eam excludere a bonis quatuor masculis superuiguit n[on] sic eo mortuo ipsam admittit. quia prohibitus vsq[ue] ad tempus post tempus videtur permissus. et sunt inra vulgaris. ergo et sic igitur ex dispositione statuti admittitur hodie ergo hodie pot[est] dici nullum. nisi dicat retro nullu[m] fuisse et ostendam. ergo et mente statuti est q[uod] fuit retro nullu[m]. hoc sic probat. Ille preteritus potest dicere testamentum nullum qui tempore mortis debebat necessario institui. v[er]t. si quis illo exheredat. in princ. ff. de inst. rup. et in iur. testa. Si dicerem testamentu[m] vno filio esse aliquid et filiam non fuisse necesse institui. ergo hodie testamentu[m] non rumpitur. v[er]t. d. l. si q[ui]s exheredat. cum. ergo hodie filia dicat nullum. de necessitate h[uius] presupponere q[uod] hodie appareat ea[us] fuisse talis conditio[n]is quod tempore mortis debebat institui. Preterea hoc apparet per gl. l. gallus. et quid sit tantu[m]. ff. de libe. et postb. vbi si filius de potestate post mortem patris restituatur tamen non dicit testamentum nullum in filio restituito et causa quia retro tenebatur. v[er]t. ibi patet in fi. glof. aut ergo ista filia d[ot]ata post mortem filij incipit esse habilis ad succedendu[m] ex causa. quia testamentu[m] non retro tenuit. et tunc constat testamentu[m] retro fuisse nullu[m]. et iste rationes ad necessitatem concludunt. Preterea et eo testam[en]to quod speratur rumpi ex causa preteritionis. non potest adiri hereditas neq[ue] sius heres exstiter. v[er]t. cum quidaz. §. quod dicitur. ff. de acquir. her. ¶ Sed istud est buisimodum. quia si contingat filium decedere sine filijs superstitibus filia preterita testamentum illud rumpitur ergo filius ex testamento non potuit esse heres ergo concluditur quod dictu[m] testamentu[m] fuit nullu[m]. saltem ex eo quod ex dicto testamento n[on] fuit adita hereditas et. Nec sius heres exstitit. ¶ Secundo probatur per casus similes. Primo de filio preterito qui non potest dicere nullu[m] quousq[ue] est apud hostes. tamē reuerfus rumpit retro iure possimimij. sed casus noster est de his qui retrotrahuntur. v[er]t. §. dicitur est ergo et. Videtur tamen in his terminis expresse. ff. de bono. poss. secundum tab. l. equissimum esse in exspectando ergo et. Vbi dicitur quod quādiu inper est aliquis qui possit venire per contratab. si sunt exclusi morte vel alio modo. certe tunc instituti veniunt per secundum tabu. sicut dicit hic statutum q[uod] quādiu superest masculus n[on] veniat femina. et d[icitur] pone quod illi qui possent venire per contratab. sunt exclusi morte vel alio modo. certe tunc instituti veniunt per scdm tabulas. n[on] quod ex tunc confirmetur testamentum. sed tamen ex eo q[uod] retro valuerit testamentum. licet venire n[on] potuerit ita bic debet expresse venire quasi retro fuerit nullu[m] testamentum non quasi hodie annulet et illa significatio verborum importat. v[er]t. ibi patet.

XI. XII. et. XIII.

z alio nō r̄ similiter sunt cōtra Bart. in eo q̄ cōcludit q̄ fili? interim nō
 poterit adire hereditatē q̄ ex eo testō q̄ sperat rumpi nō pōt adire here
 ditatē. l. cūz quedā. §. q̄ dñs. ff. de acq. her. r. opi. Jo. de uno. r. bal. vñ adhere
 re pan. de ca. in. d. l. ij. r. videt. q̄ q̄ ber. r. Bart. militatē inire cōi. q̄ ista ve
 ro loquit qñ successio deferat ex statuto qđ pōt facere vñ testm̄ valeret et er

- 1 **E**reditas nō trāsmittitur ab ignorante.
2 Legatū querit ignorātī & per ipsū transmittitur
3 Fideicōmissū debendū virtute clausule codi-
cillaris non queritur ignoranti.

¶ Confilium. xij.

Qu^{is} Instituitur heres: in
stitutio non queritur
ei ipso iure. sed sub quadam tacita co
ditione si voluerit: adeo quod dece
dens tignorans non transmittit ad
heredem. quia hereditas non adita no transmittit
et. vt. C. de iure delibe. l. quoniam. et. l. si quis
in grani. §. elegat. et. l. si quis primo ad fille. l. i. §.
nouissim. C. de cadu. tolle. Sed in legato test fecus,
quia queritur ignoranti et tignorans transmittit vt
l. seruum filij. §. si qs rem. et. l. si fundum. §. si titius.
de leg. i. l. cu pater. §. fundo. et §. furioso. de lega. ij.
ad. do pone qd testator heredem instituit. et dicit
si non ualeat iure testamētū valeat iure codicillorum
et. donec testamentum reducit ad causam inte
stati. et sic existit. et ualeat fideicommissum. vt. l. co
dicillis. §. si. de lega. ij. et l. leg. testamento. C. de fidei
com. et. l. qui autem. ff. si quis omis. causa testamen
ti. dico qd istud fideicommissum quod est restituen
dum per uenientē ab intestato heredi scripto non
acquiritur ignoranti et sic nisi agnoscat decedens
non transmittit hoc uult reg. notabilis in l. quere
batur. ff. de mili. test. ibi vim prioris testamenti in
causam fideicommissi esse conuersam et. est alius
effectus scilicet ppter detractionē duarum quarta
rum quas detrahit rogatus de restituendo sub
conditione quas non detrahit rogatus de restituen
do pure scdm op. glo. in d. §. sed nec in puberis. in
l. papi. ff. de inoff. test. cum si. de quo dicit. in. l. j. de
iure codicil. Mar.

- 1 **E**ddictio nubedi vel ingrediendi monasterium
adfecta impuberi est casualis.
- 2 **T**estamentum in quo filius est institutus sub con
ditione casuali vel mista q̄ sit nullum.
- 3 **D**e intellectu. l. qm̄ in prioribus. C. de inoffi. testa.
Testm̄ in quo filius est p̄teritus q̄ confirmat̄ solū
de iure pretorio ē taciturnitate p̄teriti.
- 4 **S**ubstitutio directa q̄ dicat̄ r̄ q̄ obliqua ad hoc vt
annullato testamento quo ad institutionē dicatur
nulla substitutio.
- 5 **V**erbum succedo. q̄ sit verbum cōmune.
- 6 **D**ispositio aut̄. ex causa. C. de libe. p̄et. q̄ non ha
beat locū in preteritione posthumū.
- 7 **D**ispos̄ aut̄. ex cā q̄ loquat̄ in p̄teritione paterna.
- 8 **L**egata a p̄terito q̄ nō cōfirmant̄ p̄ aut̄. ex causa.
- 9 **F**idei cōmissa facta in legitima filiorū nō teneant.
- 10 **F**idei cōmissum nō agnitū nec restitutum q̄ trans
mittatur ad suum heredem quando dies cessit in
vita defuncti.
- 11 **J**uri adeundi r̄ petitioni hereditatis quando nō
p̄scribatur.

¶ Consilium. xiiij.

Factio Proposito plura
dubia oriuntur.
¶ Primum vtrū testamentum Du
golini predicti sit aliquod d iure quo
ad heredem instituti necne. ¶ Secūdo
vtrum substitutiones facte sint directe vel oblique
vel sciatur an preteritis filiarum cas reddat inuali
das necne. ¶ Tercio qd si sit nullū testamentum
prefatum quo ad heredis institutionē vtrum quo
ad alia i eo relicta sit aliqđ necne. ¶ Quarto vtrū
ad successiōē ab intestato predictarum Trude ⁊
Serince ⁊ Eyle que mortue fuerunt ante dictum
aſſattheolum veniat solū Decucia predicta an ve
rū simul veniant cuz ea nepotes dicti aſſattheoli
co non appareat ex predictis qđ aſſattheolus nec
predicti sui filij hereditatem predictarum domi
naram

Confilium

* **C** Pro intelle. l. qm̄ in prioribus. narum adieruntz quedam alia dubia ex his procedunt vt inferius exprimetur.

Circa primum dubium considero tria.
Primum utrum conditiones descripte predictis filiabus fuerint potestatiue necne vt per hoc videantur preterite necne. Secundo an. l. quoniam in prioribus. C. de inoff. testamen. vel eius effectus locum habeat in filiis sub casuali vel mixta conditione institutis. Tercio quid operetur preteritio filiorum suorum ad annullationem testamenti paterni. De primo videtur tunc conditiones fuisse non potestatiuas sed mixtas saltem in persona earum que non erant adulte tempore testamenti ratio huius est vt fuit prudenter tactum per allegationem quia nubere et monasterium ingredi cum effectu idem est quod profiteri et nota in autent. ingressi. C. de sacrosanct. eccle. 2. bec omnia expectant 2. requirunt pubertatem infuit. de nuptijs. in principio. de conditio. et demonstrati. l. bec conditio. Sed impuberi est casuale ad pubertatem peruenire vt patet ex sensu ergo ipsa conditio pro parte a casu dependet. hoc probat. l. quarta. subarguendo de loco ad tempus vt illud operetur tempore potestatis quod loci longinquitas non obstat ad hoc. l. j. de institutio. 2. substitutio. et l. testamento. de conditio. 2. demonstrat. que in contrarium allegantur per allegantes quia ibi non habetur quod conditio fuerit adiecta impuberi. Item nec ibi dicitur quod fuerit potestatiua. nec obstat. quod ibi non dicitur quod ipsa conditio adiecta filio habeat vitare testamentum immo magis oppositum quia instituebat anum paternum cuius preteritio pro egeredatione est vnde et si casualis fuisset non habuisset irritare testamentum et ex hoc est quod conditio veluti difficilis iudicatur et ea etiam viuo testatore impleri potest vt. l. bec conditio. de conditio. 2. demonstra. et ex hoc est scilicet quia de facili et communiter contingenter pro conditio que potest impleri iudicatur potestatiua in l. filio. l. i. seruis quoq. s. primo. et quod ibi nota. de heredibus instituend. De secundo dubio. scilicet utrum 2. casualis vel mixta adiecta institutioni facit de filio instituto in potestate constituto habeat institutionem reddere nullam an vero remoneatur a iure per. l. quoniam in prioribus. C. de inoffici. testamen. et per. l. scimus. s. cum autem. eodem titu. que ad huc magis videtur vigeret. Ommissis que ad huc dici possent gratia breuitatis videtur testamentum nullum reddi ex tali conditione adiecta quia suus est preteritus cum non fit in casum contrarium egeredatus. et hoc probat. l. si pater. de institut. et substitutio. allega. Nec obstat. l. quoniam. quia ibi loquitur cum testamentum de iure civili tenet puta: quia filius est egeredatus vel pro egeredato habitus 2. aliquid est sibi sub conditione. vel modo relictum vel fuit sub conditione potestatiua institutus. et hoc ibi probat litera. in principio et circa finem. ibi dum dicit eorum iura quia ad memoriam accusacionem vocabantur. patet ergo quod illa leg. prouidet vbi filius poterat testamentum egeredare ergo in casu in quo testamentum de iure civili tenebat valere: quia suus institutus erat sub potestatiua conditione tamen in minori summa quam esset legitima sua. vel quia egeredatus vel pro egeredato habitus. quia si preteritus a materna his proditum est remedium querere vel instituta de inofficio. testamen. in principio. et ibi nota. non ergo loquitur vbi testamentum esset nullum ipso iure. quia eo casu non agitur querela. sed restat respondere ad. l. scimus. s. cum autem. quia videtur loqui de casuali conditione cum dicit de conditio. ne mortis heredis fideicommissio granati vt. l. prima. s. primo. ff. de conditioni. et demonstracioni. et l. heres meus. eodem titulo quia legilla non prouidet circa nullitatem testamenti. sed contra querelam vel contrababul. cum refert se ad. l. quoniam in prioribus. prealleg. et tamen cum pertractetur inofficiosi querela princeps in nullitatibus ins

XIII.

innuat. vt. l. omnibus. §. si vero. et. §. que nuper.
eodem titulo in fine. ¶ Item leg illa est posita sub
rubrica de inofficioso testamento: ergo debet in-
telligi cum filio egeredato datum erat fideicom-
missum sub conditione. vel si preteritus filius debet
intelligi quod preteritus noluit fideicommissum
et sic approbat testamentum. quo casu tenet testa-
mentum saltem de iure proprio. sed per contrata-
bulas potuisset rescindi. vt. l. filio preterito. de in-
iusto testamento. remonet ergo illa leg conditio-
nem relicto filio datam. ad cuius consecutionem
filius intendebat. non autem dicit quod filius sub
tali conditione institutus non possit dicere nula-
lum si ipse non dicit nec nos dicere debemus: ma-
gime cum habeamus legem que disponit de nula-
tate que non reperitur correcte ergo. 2c. ¶ Ut. l. pre-
cipimus. in fine de appellatio. ¶ Item ibi non fuit
filius institutus. sed extraneus sed filio fuerunt
fideicommissa relicta sub die cerra vel incerta. vñ
de non habent locum leges prohibentes filium
sub conditione institui ita quod testamentum te-
nebat ipso iure et per querelam rescindebat quod
remouetur non obstat quod illa iura sunt fauore
tam patris quam filiorum inducta. quia non pro-
pterea sequitur quod loquatur de testamenti nula-
tate corroboratione. satis est enim fauor parenti
si querelam vel contratabulas excludunt. ¶ De
tertio dubio huius prime ptis scilicet quid ope-
retur preteritis filiorum^b circa nullitatem testa-
menti predicti. videtur doctoribus modernis qd
de iure ciuili nullum habeat reddere testamentum
sed de iure pretorio valeat si filie predictæ pater
te id tacite vel expresse approbassent. et sic est eorū
intellectus in. l. filio. de iniusto testamento. ita opo-
ratur in. l. prima. ff. si tabul. testam. nul. eg. nota
de exceptione rei iudicate. l. secunda. facit quod no-
tatur. de bonorum possessione contratabul. l. ter-
tia. et. l. cum in secundo. in principio. ff. de iniusto
testamento. hoc tenent moderni. C. de seruus neces-
heredi. institui. l. secunda. licet et alter in dicta. l. fi-
lio. communiter per glossa. dicatur non ergo vide-
tur secundum eos de iure quod taciturnitas pre-
teriti confirmet testamentum. sed eius voluntas
tacita vel expresse a quo casu conualecat testame-
tum solum de iure pretorio non ciuili secundum
omnes. vt est offensum per hoc est responsum ad
oppositiones que fiebant de prescriptione iuris
dicendi nullum. verumtamen adhuc inseritur pre-
fatum Hugolinum esse intestatum. quia non con-
firmatur tale testamentum nisi de iure pretorio vt
eg. eo et per illud possit peti bonorum possessio vt
nota. de contratabul. l. secunda. 2o. l. cum in secun-
do. in principio. cui quidem iuri bonorum posses-
sione petendi satis durum videtur esse prescriptio
cum sit annale. ¶ Item est cōsiderandum quod bo-
norum possessio non agnita non transmittitur
l. tertia. §. acquirere. de bonorum possessio. et per
ea que proponuntur non apparet quod adat-
theolus agnouit eam. Unde ex persona adat-
theoli non competit eius hereditus ius ad eam
nec competit eis ius ad eorum personas. quia per
ea que proponuntur non apparet fuisse in rerum
natura tempore vite testatoris filios siccoli et tri-
stani qui tunc erant et de quibus possit fieri exca-
tatio ergo non competit eis bonorum possessio
in bonis dicti defuncti. vt. l. prima. §. si quis pro-
gimio. ff. vñ de cognati. et posito quod fuissent ta-
men non obtinebant primum locum siue primum
gradum quia adattheolus eos precedebat. ergo
ad bonorum possessio non admittuntur ex dicto
testamento que autem venient vt scripti per se-
cundum tabulas. et hoc non possunt. quia prefer-
tur eis persona parentis eorum. quia tunc tene-
bat locum primi heredis. vt lege prima. de con-
tratabulas. ergo Hugolinus nullum potest ha-
bere heredem ex testamento. et per consequens
omni iure est hodie intestatus. ¶ Ex premis-
sis concluditur ad principale dubium dictum
Hugolinum decessisse intestatum ex preteritis

6

ci cū opī. cōsulen
do ⁊ etiā Ange. cō
sulendo videt ad
berere huic parti
⁊ forte si aliqui q
tenet cōtra bar. in
lect. vidissent hoc
pñ. si est bar. vt cre
do nō ita dilata
sent fimbrias hoc
tra cōem opī. hoc
dico qz nō memi
ni me vidisse nec
auduisse qd hoc
cōsiliū alleget
aligs et pro pūp
riori consultatio
ne addite consil.
liū. inci. facti nar
ratio circa mediū
75. 7.

Cfiliorum. vide
Bal. consil. xij. iij.
lib. incip. quidam
do. et Matth. ange.
consil. cxiiij. B. 2.

ne magis decuit filie Posthume et Serince si erat minor ut videtur innui, neq; relictum agnoscerunt, neq; aliter testamentum approbaverunt.

C Restat de secundo puncto videre videlicet posito quod dictum testamentum sit nullum quo ad institutionem vtrum substitutiones in eo facte sint directe necne, et hoc ideo quia si essent directe idem iuris esset de his quod de institutis, quia et ipse institutiones conditionales sunt. vt. l. in ratio ne. §. secundo. ad leges falcidiam. 2. §. si filio. 2. quia preteritio filiorum habet ipsas substitutiones irritare vt. ff. de liberis 2. posthumis. l. gallus. 2. per totum. 2. primo videtur quod sint directe quia tunc substitutio est directa quando verba prolata non demonstrant ministerium eius cui substitutio fieri denotatur sed in proposito non videtur ex verbis ministerium eorum quibus facta est substitutio ergo videtur directa potius q; obliqua pro hoc facit quod dicimus quod dubia substitutio interpretatur directa. vt. C. de heredibus instituentis. l. finali. et de vulgari 2. pupillari. l. verbis civilibus. in fine gloffe. Contra videtur quod sit obliqua maxime substitutio facta filiabus predictis de qua pertinet ad presens agere quia illa que facta fuit filiis aut fuit directa et fuit nulla ratio ne preteritionis aut fuit aliqua 2. non pertinet de ea querere quia eius conditio non euenit.

C De prima ergo facta filiabus videtur dici quod videatur obliqua propter verbum succedo in ea adiectum quod videtur verbum commune, congruit enim omni successori tam singulari q; vniuersali ac si verbo communi adijciuntur ista verba sine liberis 2c. tunc secundum communem opinionem ista videtur substitutio fideicommissaria et probatur in l. precibus. et lege centurio. ff. de vulgari et pupillari. ista opinio approbatur per modernos. Item verbum succedo per se videtur improbare aliquam substitutionem absq; aliqua adiectione vt probatur in capitulo Raynatus. et capitulo Raynaldus. egra de testamen. et nota. Joan. andr. in capitulo primo. de testa. libro vi. Item pro his facit quod ibi est verbum volo quod verbum secundum quosdam doctos facit substitutionem obliquam argumen. l. omne verbum. C. communia de lega. Item hec suadet videntius adiectione testatoris subiecta dicte substitutioni casu dicit saluo quod dicte sue filie et quelibet earum possit disponere p. anima et corpore vsq; in quantitate. c. libra. 2c. Que quidem ratio desinat testatorem sensisse fideicommissariam substitutionem quia in eum tempus et casum videtur facta reuerentia quo casu facta erit ademptio et reservatio hec concurrunt tempore pubertatis quia ante non potest quis disponere de bonis suis nec inter viuos nec in vltima voluntate ergo tempore pubertatis sensisse videtur et per consequens erit tempore testamenti magis eis substitutio facta per verba directa et per communia censenda est si fideicommissaria. vt nota. in l. verbis civilibus. de vulgari et pupillari. 2. per hoc in alijs puberibus quibus fuit vna cum illis puberis substitutio vt lege quamuis. cum similibus. C. de impube. talis substitutio. Ex his concludimus substitutionem predictam videri potius obliquam quam directam non obstantibus dictis in contrarium quibus potest de facili responderi ex rationibus pro hac parte factis.

C De tertio autem principali dubio videtur restat: scilicet an fideicommissa predicta vtilia sint necne. Id est considerandum. primo vtrum autem. ex causa. C. de liber. preteri. habeat locum in preteritione posthumi. tertio vtrum confirmetur relicta que relicta sunt a preterito. quarto vtrum filius potest substitui per fideicommissum in debita iure nature. Quorum quidem vtrumq; est facta dubitabile. Et in primo quidem dubio licet varie sint sententie gloffe. et etiam modernorum probabiliter dici potest quod dicta autem. non loquatur in preteritione posthumi. Et hoc probatur sic ad quem casum non porriguntur verba leg-

gis nec ipsa leg porrigitur. l. bos accusare. §. omnibus. de accusatio. et lege prima. §. non autem. sed verba dicte. autem. non adaptantur ad preteritionem posthumi: quia secundum communem intellectum illa autem. intelligitur de causa preteritionis omnia ac illa non congruit. Primo quia illi non potuit causa inferri ergo nec admitti argumentum. l. si quis in suo. C. de inofficioso testamento. Secundo probatur in eo casu quo testamentum tenet a principio quo ad heredis institutionem. legata relicta in eo dependet ab illa institutione. etiam eo casu quo institutio a qua relicta dependet annullatur tunc in consequentia annullatur relicta tanquam accessoria. et pro hoc. ff. de liberis et posthumis. l. iij. et. §. finali. ibi nota. q; sit ibi preterito posthumo testamentum. et tenet a principio. ergo 2c. Item legum correctio vitanda est. et. l. canetur quod relicta huiusmodi sunt nulla vbi preteritus est posthumus. vt. l. prima. C. de posthumis heredibus. instituit. nec reperitur dare et expresse correctio ergo 2c. et in hac sententia sunt Dyn. et Odofr. ad Bar. Sil. Jaco. butri. Oldrad. et multi alij licet oppositum teneat quedam gloffa. et vltima monti. et Lyn. in proposito autem themate preterita fuit decuria postuma verum quia non solum posthuma sed iam nata fuit preterita videlicet serince tunc impubes vt supra est probatum ideo non est inherendum huic rationi quia preteritio persone nate a principio reddit testamentum nullum et in eius persona potuit testamentum quo ad legata et fideicommissa tenere.

C De secundo tan autem. ex causa. loquatur de preteritione paterna videndum licet varie sit tractatum per doctos. q; locum habeat et hec est opinio communis circa quam amplius non insistimus quia est communis et longum esset discutere.

C In tertio dubio vtrum relicta a preterito confirmetur per autem. ex causa. visum est domino Dyn. q; non confirmetur vt ipse probat. et nota in l. iij. de legatis tertio. secundum quam opinionem fideicommissa predicta a preteritis filiabus data videntur esse nulla quod effect concedendum vltra id quod habuissent de voluntate testatoris id est vsq; ad summam eis relictam videtur fideicommissum tenere per autem. ex causa. et cessat. l. secunda. et etiam ratio Dyn. In quarto dubio videlicet an substitutio fideicommissaria teneat in legitima filiorum necne variauerunt gloffe in lege ex tribus. et lege quoniam. C. de inofficioso testamento. sed Dyn. ex longa disputatione determinauit quod non tenet relictum a filio sed tenet relictum a succedentibus sibi ab intestato vt scripsit in l. iij. de vulgari et pupillari. et ibi plene per eum et per Lyn. in l. leg. tribus. In proposito autem substitutio fuit simpliciter facta vnde de ipse videtur rogatus ad quem relatus fuit sermo et ideo ingratum prefatum considerationem fideicommissum factum dicta legitima est nullum. Ex his concludimus ad hanc partem fideicommissa prefata valuisse et valere in eo quod relictum prefatis trude et cyole ex cessit debitum iure nature sed si non accepit vltra legitimam non tractat prefatum fideicommissum et si plures accepit tenuit in eo quod ex cessit legitimam et non vltra ergo quod res remanent scrutanda vtrum legitimam accepit quod ex quantitate patrimonij dignoscitur quod secundum numerum liberorum filij dicti prestatore debuerunt habere dimidiam. Insuper autem vtrum an quilibet eorum habuit viriles semis filie necne et secundum id iudicetur per predicta. Quartus principalis punctus est scilicet vtrum ad successionem trude cyole et serince veniant nepotes ad hanc thei constituit in hoc vtrum ad hanc theolus adierit hereditatem vel pro herede se gesserit fororum suarum et si ipsi non gesserint pro heredibus vtrum filij ad hanc theoli scilicet Nicolai et Christiani possint cum agnoscere et ad eum admitti et dubium est in hoc quod non fuit agnitus nec restitutum ad hanc theoli fideicommissario eo viuente. et ideo videtur quod non transmittat eum ad suam heredem. vt not. in lege filio. de legatis primo. sed verius est quod transmissum est ex quo dies eius excessit in vita defuncti licet non fuerit sibi restitutum et ita probatur in lege cogi. §. idem vniuersus. et. l. apud iulia. §. vtrum. ff. ad trebellianum. et ibi nota. reprobat quod notatur in lege cum filio. supra allegato vbi non ponitur vera opinio secundum Dyn. et alios ad modernos. de eo autem quod queritur vtrum decuria debeat habere aliquid de bonis maternis vltra legatum non est dubium quod debeat habere supplementum vsq; ad debitum bonorum subsidium. vt. l. omnino. C. de inofficioso testamento. et in autem. vt cum de appellati. cog. §. certum. Potest insuper dubitari vtrum decuria que non proponitur hereditatem patris adijisse expresse bucusq; a iure ipsius

C An ins prescribatur quinquennio. Qm veritas sepius exagitata magis splendescit in luce. xxxv. q. ij. c. graue. 2. q; qd repetit censet magis famulum 2. validi fugati. l. vnicā. de eme. iusti. co. 2. integrū sit iudicium q; plurimorū sententijs confirmat eorū q; huic filio addita sunt reprobanda. Bar. aliq; in mediū afferit dico itaq; q; iuri agēdi ad supplementū non prescribit quinquennio. q; cōpetit conditio ex lege q; est psonalis et durat xxx. anni. l. ij. C. de cōsti. pe. Secūdo q; iudicio tutior via eligenda. ca. inuenis. de spō. 2. i. d. b. i. ad herediā resque sicuti coheredib. l. ois diffinitio. ff. de re. iu. 2. regula ē q; oia iura sūt ppetua nisi reposita expresse sūt vt. d. l. iij. in iusti. de ppe. 2. tēp. act. sed memini legisse q; hoc ius tollat quinquēnio. §. 2c. non ob. nūc fundamēta. d. cōsultentis. et primo. l. si q; filij. in fin. q; multi pōt rīderi. primo q; in q; tūz de taci turnitate quinquēnij loquit 2. referit ad q; relā de q; pxi me dixerat nō ad ius agēdi ad supplementū si bñ in spiciant imo fuit potius Bart. q; q; de vno d. de alio vñ negari. c. nōne §. sūm. 2. ad pgiā fidei est relatio. ff. de posthū. l. i. §. de nūc vel alr die q; illa leg loq; in herede ei? q; poterat agere ad supplementū metū legitie vñ l. i. ipse filius ppetuo potuisset agere: tamen ei? heres si tacuit p quinquēnij nō poterit postea agere. hēc sol. est ang. in l. papi. §. si additioni. l. iij. col. v. ex pdictis. ff. d. in of. tes. Rō diuersi tatis fm ipsuz est q; ex q; filij tacuit quinquēnio 2. mortu? ē vñ repudiāse ius agēdi ad supplementū nimirū si ei? heres non p agere. sec? q; si filij vinit: q; tūc vñ velle bñ tps ordi natum ad prescri. actionum tpaliuz Rō ob. §. l. fin. C. de iof. do. q; ibi nō variat mod? agendi q; pure agit q; relā iof. do. ad ei? supplementū in casu aut nō variat modus q; agit cō-

ipsum sit prescripitione exclusa et in hoc potest dupliciter dubitari. primo an sit prescriptum ius ad eundem hereditatem. Secundo vtrum ius hereditatis petende. Et ad primum dico non esse prescriptum ius ad eundem hereditatem. quia additio non requiritur in suis. sed sufficit sola immissio. est enim suus ipso iure heres in sui commodum. vt instit. de hered. q; ab intesta. §. sui. ff. de acquirenda hereditate. in suis. cū similibus. vnde iure ad eundem non potest querere. quia inhabitando paternam domum et habitasse proponitur. videtur gerere pro herede. vt. l. prima. C. de repudi. heredi. l. pro hered. §. primo. ff. de acquirenda hereditate. De secundo videlicet vtrum petitioni hereditatis sit prescriptum. videtur dicendum quod non per ea que proponuntur quia proponunt eam communiter stitisse cum fratre in bonis paternis. nec proponitur fratrem solum possedisse 2. tenuisse totam hereditatem. vnde sequitur quod in questione precedenti non currit prescriptio. 2. quod fratres post ipsam non excludit. Barto.

C An iuri agendi ad supplementum legitime prescribatur quinquennio sicut iure querelandi.

Consilium. iij.

In ius agendi Ad supplementum in legitima tollatur quinquennio. ad hoc respondetur qd quinquennio ei prescribitur si ille qui poterat petere fuit negligens per quinquennium a die adite hereditatis. quod probatur per casum. l. si quis filium. C. de inoffi. testa. Secundo per casum. l. fin. C. de inoffi. testa. sic inducendo. querela inofficiose donationis habet locum. siue aliquid sit relictum: siue non ei qui intentat. Et quando aliquid est relictum dicta querela hoc operatur solū quod ei suppletur quod deest ad legitimam. vt nota. in l. i. C. de inoffi. dona. habet ergo dicta querela effectū iuris agendi ad supplementū dicto casu et tamen quinquennium finitur. vt dicta. l. fin. Et si esset ibi casus quod iure agendi ad supplementum prescribitur quinquennium. Preterea illud ius agendi ad supplementum succedit in locum querelę. vt. l. omnimodo. C. de inoffi. testamen. sed actio subrogata est illius nature 2. vite cuius actio in cuius locum subrogatur secundum primordiale naturam. vt. l. prima. §. bec actio. ff. si quis testamento li. est de ius. 2. nota. in l. certi conditio. §. j. et in princip. l. in prima glof. not. ff. si certum petā. nec obft. quod ad supplementum legitime agitur conditione ex lege. 2. sic ex ea actione personali que durat. xxx. anni. vt. C. de constit. pecu. l. ij. quia illud est verum. regulariter enim fallit in multis casibus ibi notatis et in multis alijs que ibi non ponuntur. vt dicit gloss. inter quos est iste per rationem predictam. nec obft. quod dicitur quod alia ratio est in querela scilicet quia odiosa. et totum testamentum rescindit. quod non facit conditio ex l. ad supplementum. quia idem est eadem ratione. sicut enim querela rescindit testamentum in totum. ita ius agendi ad supplementum rescindit institutionem et legitimam pro illa parte. vt. l. si libertus. §. liber tus. ff. de bonis libel. ex patronis. eo. titu. et ideo l. si quando. §. si. C. de inoffi. testa. appellat dictum ius agendi ad supplementum querelam. sicut enim per querelam quis de toto testamento cōqueritur ita per hoc ius cōqueratur de modico relicto. nec obftat. d. l. si quando. §. fin. per quam videtur quod aliter tollatur querela aliter ius agendi ad supplementum. scilicet per acceptationes legati. quia verum est in casu illo. sed quia ratio que est in vno

di. ex lege. nō ob. quocq; q; subrogatū sapit naturā ei? in cuius locū subrogat q; casu isto fuit diuerse nature q; q; relā daf ex hereditate ad supplementū legitime instituto. Itē agnosces iudiciū defuncti quoquo mō intelligit renūtiare q; relā nō iuri agēdi ad supplementū nisi expresse renūtiat. vt. l. si q; filius. illud. C. de inof. tes. cū glo. sint diuerse nature non est bona argumentatio bar. Non ob. quocq; q; ista est odiosa petitio supplementi legitime sicut q; relā q; oia veniūt 2. voluntatem defuncti. nō sequit veniūt 2. voluntatē defuncti ergo odiosum cū nō semp voluntas defuncti sit sequenda cū irrationabilis. ff. d. cōfir. au. l. vtilitatē. 2. de cōdi. insti. l. si. sed ista est bñ dī. q; cōtra in naturalē. l. scrip. pto. ff. vñ lib. l. cū rō. de bo. dā. 2. ter. ea ius agendi ad supplementū ē mere psecutionē q; per illud solū ius suū psequit q; relā vero remedium penale q; bec nō nisi i per nā defuncti pōt eē q; totū testm rescindat tam in iudicib. q; legata fm iura noua 2. sic nō solū psequit suuz: sed ē tollit alienū igit optima rō facit qd pxi mō sit ppetuū scdm ipale sicut actis psecutionis a penalib. insti. de ppe. 2. tēp. act. in prin. in vbo plerūq; et ex his bñ cōcludēdū iuri agendi ad supplementū nō prescribit quinquēnio fm cōter docto. ange. in d. §. si additioni. 2. i. an. de tēp. 2. te. in fi. prin. bal. i. an. prefbyteros. C. de epi. 2. c. q; fuit sibi cōtrari? l. i. pater filij. ff. de inof. tes. ita. idē in d. l. si q; filij. 2. in l. q; liber tatē. ff. de ppe. bñ. et in l. iij. c. i. q. cau. i. inter. resti. nō est necef. imo. l. i. plane §. si nobis de le. 2. in l. q; soluedo de her. insti. pau. de ca. 2. c. iij. i. i. d. dubia de qbus rif. lans deo. b. l. post quinquēnij. nū. vide paul. de castro. conf. c. iij. de test. B. A.

cessat in alio. nam acceptando legatum approbat testamentum. merito non potest cum impugnapere per querelam. quia diceret legatum esse inualidum. sed illa ratio cessat in iure agendi ad supplementum. nam recipiendo dicit legatum validum 2. petendo supplementum similiter dicit validum licet conuenerat de modicitate. sed in iure tollendi per prescripitionem est eadem ratio. sicut enim qui venit per querelam contra testamentum venit contra voluntatem defuncti. ita ille qui petit supplementum. vt supra probatum est. et quia omnis petitio falcidie 2. trebellianice. vel alterius portio. nis debite dicitur contra voluntatem defuncti. vt l. citia. ad l. falcid. Concluditur ergo q; dictio iuri agendi ad supplementum prescribitur quinquennio a die adite hereditatis. Barto.

C In dei noie amen. Qui dicit q; legitima post quinquennium peti non pōt pessimam et erroneam secutus est sniam naz legitima que debetur instituto q; est petitio fauorabilis 2. pia 2. ipso iure inest repletio vt. l. scimus. de inof. testa. legitima sed non finitur quinquennio que debetur iniuste exheredato nō potest peti post quinquennium q; sapit naturam inofficiosi. verbi gratia ex tranem instituit vniuersalem heredem filij vero in re cetera a residuo exheredauit generaliter quicunq; sit exheredatus agit ad supplementum intra quinquennium. l. si quis filij. in fin. C. de inoffi. testa. Ego dico q; ille tēp. loquitur in querela que est odiosa vt ibi patet in quarta post aditam hereditatem nā ius supplementi non requirit additionem vniuersalis heredis cū ratione legitime filius possit hereditate adire iuri agendi non prescribit quinquennio vt. l. licet. C. de iure delibe. 2c.

C Substitutio cōpendiosa facta filio pupillo decedenti sine liberis per verbū cōe post aditam hereditatem q; sit fideicommissaria 2. nu. 4.

C Bonorum mobilium et immobilium appellatione q; non veniant iura 2. actiones.

C Substitutio cōpendiosa facta per verbū cōmune etiam cum conditione sine liberis q; contineat in se vulgarem.

C Substitutio cōpendiosa facta pupillo decedenti si ne liberis q; ipso mortuo in pupillari etate etiam post aditam hereditatem q; excludat matrem.

Consilium. xv.

In nomine Dñi amen. Pater basbens filij impuberē fecit testm solenne in quo alia legata fecit et filij sibi heredem vniuersalē instituit 2. ei substituit forma infra scripta. In oibus bonis meis mobilibus 2. stabilibus 2. nominibus debitozum titulum filium meum heredem vniuersalem instituo 2. si dictus titius filius meus decederet sine filijs vel filiabus ex eo descendētibz legitime substituo ei fraternitatem 2. hospitale de misericordia cetera omnia mea bona stabilia 2. mobilia eo casu adueniente ad dictum hospitale 2. fraternitatem ipsius p anima mea deuenire volo pleno iure de tractis legatis per eum factis in dicto testamento 2. post hoc decessit testator: superueniente sibi dicto filio pupillo 2. vgoze testatoris matre dicti pupilli post hec decessit dictus pupillus superueniente sibi b matre. Ex predictis formentur due questiones. Prima est si pupillus decessit patris hereditate nondum adita fraternitas et hospitale possint ex directa vulgari succedere testatori in bonis eius. nam de pupillo non agitur quia nihil habebat c vltra patrimonium. Secundo queritur si hereditas sit adita per dictum pupillum eius tutore nū quid dicta substitutio sit tante virtutis quod mas

metatio bar. Non ob. quocq; q; ista est odiosa petitio supplementi legitime sicut q; relā q; oia veniūt 2. voluntatem defuncti. nō sequit veniūt 2. voluntatē defuncti ergo odiosum cū nō semp voluntas defuncti sit sequenda cū irrationabilis. ff. d. cōfir. au. l. vtilitatē. 2. de cōdi. insti. l. si. sed ista est bñ dī. q; cōtra in naturalē. l. scrip. pto. ff. vñ lib. l. cū rō. de bo. dā. 2. ter. ea ius agendi ad supplementū ē mere psecutionē q; per illud solū ius suū psequit q; relā vero remedium penale q; bec nō nisi i per nā defuncti pōt eē q; totū testm rescindat tam in iudicib. q; legata fm iura noua 2. sic nō solū psequit suuz: sed ē tollit alienū igit optima rō facit qd pxi mō sit ppetuū scdm ipale sicut actis psecutionis a penalib. insti. de ppe. 2. tēp. act. in prin. in vbo plerūq; et ex his bñ cōcludēdū iuri agendi ad supplementū nō prescribit quinquēnio fm cōter docto. ange. in d. §. si additioni. 2. i. an. de tēp. 2. te. in fi. prin. bal. i. an. prefbyteros. C. de epi. 2. c. q; fuit sibi cōtrari? l. i. pater filij. ff. de inof. tes. ita. idē in d. l. si q; filij. 2. in l. q; liber tatē. ff. de ppe. bñ. et in l. iij. c. i. q. cau. i. inter. resti. nō est necef. imo. l. i. plane §. si nobis de le. 2. in l. q; soluedo de her. insti. pau. de ca. 2. c. iij. i. i. d. dubia de qbus rif. lans deo. b. l. post quinquēnij. nū. vide paul. de castro. conf. c. iij. de test. B. A.

ditur a successione patris vel ani. Nota enim qd dicit egredidit simpliciter nec dicit quousq; superuixerit masculus ergo &c. Apparet ergo ipsam penitus egredi mortuo filio masculino. Preterea quod dicta filia egredidit est expressus in toto statu quo incipit preteritum statuimus ubi dicit qd cogendi sunt inuolubiler obseruare testamentum parentum superiuuentibus filiis masculis p alio descendente ex eo per lineam masculinam qd agnatus ergo &c. Concluditur ergo quod tam in hoc secundo statu qd in primo qd incipit si qua mulier est expressum qd filia dotata ad dicta bona non potest habere gressum licet quidam per suas subtilitates velint cōtradice re sed minime sunt imitandi &c. Sed posito sine preiudicio veritatis qd dicta filia femina possit dicere testamentum nullus videndum est quid ad eam de dicta hereditate pertineat cum in dicto testamento sit apposta clausula si nō valet &c. Et dicta filia ab intestato succedat & sic videtur rogata de restituendo portionem suam filio instituto & sic dicitur quod & quantum dicta filia preterita de hereditate habere debeat plura sunt inuestiganda. Primo tñ an dicta clausula si non valet &c. porrigatur ad hunc casum scilicet quando testamentum nūm pitur ex causa preteritionis a glo. in aut. ex causa. C. de libe. prete. tenet qd non & fuit additio Jac. de bel. & qui habent antiquam gl tenent contra & casus est fin vnam lectu. in l. si p. truns. in fine ad trebel. & idem Dyn. & omnes modernī quod probatur sic paria sunt relinquere a venientibus ab intestato et dicere si non valet iure testamenti valeat iure codicillorum vt nota. C. de fideicom. leg. testamento. & l. qui ante. circa prin. ci. l. si quis omis. causa test. l. codicil. in fi. de leg. ij. & ibi de hoc per Dyn. sed si testator rogasset venientes ab intestato filius etiā preteritus teneretur vt. l. si quisq; ff. de iure codi. ergo &c. Sed contra videtur. ff. de lega. iij. l. ij. vbi filio preterito nō debentur legata nec fideicommissa sed tamen respōdeo qd ibi loquitur de legatis & fideicommissis ab ipso filio preterito relictis ex testamēto. Quæstio autem nostra loquitur de his que generaliter loquuntur a venientibus ab intestato & hoc indubitanter est verum apud omnes. Secundo est tñ videndum nunquid in fideicommissio veniat portio hereditatis que ab intestato defertur preterito posito qd fideicommissio sit locus ad quod respondeo indubitanter quod dicta portio hereditatis venit vt no. ff. de testa. l. ex bis verbis. & dicta casus. ff. de test. mili. l. querebatur. ver. sicut. et sic si dicta filia preterita ab intestato succedat debet portionem suam fratri instituto tantum detracta legitima. Tercio videndum est an dies dicti fideicommissi cesset fratre instituto viante & sic transmittitur ad heredem suum an non & si non transmittitur dicit aduersarij qd dies dicti fideicommissi nō cessit vno dicto filio instituto nam statutum impedit dictam filiam venire quousq; vigerit masculus & sic deinde post mortē masculi incipit posse venire et rumpere testamentum & sic dicta conditio si non valet vel valebit &c. incipit extare post mortem filij et sic dies fideicommissi non cessit in eius persona. Ad qd respondetur sic aut dicimus tenendo partem aduersariorum licet nō veram testamentum retro fuisse nullum qd possit probare vt scriptū est an hoc testamentū valuerit vel non que ibi dicta sunt possunt hic repeti. Preterea leg. precipit filium preteriri non debere in testamento nisi ex legitimis causis que sunt. gij. vt in aut. vt cum. de appel. cog. s. alind quoq; capitulum. & in aut. non licet. C. de libe. prete. Sed causa per quam filia fuit preterita non est de illis ergo &c. Itē si esset causa legitima permissa de iure cōmuni vel municipali sufficeret ad preteritio nem fuisse expressam vt dicta aut. non licet. quia hic non fuit expressa postea aduersarij vidētes allegationes quas fecerūt qd testamentum reprobatum post mortem non substituitur dī gerunt dictum testamentum nō rumpi. neq; in vita neq; post mortem & sic conditio dicti fideicommissi que est si non valet &c. nunq; extitisse dicebatur cum dicta filia preterita vocatur ad dimidiā dicte hereditatis ex vigore dicti statuti ex eo qd probi bet eam venire solum quousq; vigerit filius & pro hoc alleg. C. de fideicom. aut. hoc amplius. et in corpore vnde sumitur vbi hereditas vni quæsta ex testamento licet transferatur ad alium nec tunc efficitur intestatus ita dicitur hic qd posito qd hereditas transferatur ad filiam nec propter hoc testamentum vitatur. Ad qd respondeo qd dicta allegatio est peior predicta nam in dicta aut. hoc amplius. transferatur hereditas expressē se de vno in alium propter heredis delictum. Sed in questio ne propōita statutum nil disponit contra heredem post mortem filij dicit enim qd non possit reueri ad bona quousq; vigerit aliquis masculus vnde deficientibus masculis statim non vocat eam nec de ea aliquid dicit et si facite intelligitur

aliquid disponere intelligitur qd remanet filia post mortem filij in dispositione iuris communis in quo erat ante statutum sed de iure communi non potest venire nisi dicendo testamen tum nullum ergo &c. Tercio tñ queritur an quando restitu tioni fideicommissi effectus locus quid & quantum dicta filia de beret habere sine detrachere. Respon. legitimam tantum quia non venit in fideicommissio tantum fm veram opinio. gl. in c. Raynuntius. & c. Raynaldus. & iura que loquuntur de detra ctione legitime & trebellianice habent locū in rogato sub con ditione & secus si pure. vt no. ff. de inoffic. testa. l. papinianus. s. meminisse. In vltima glo. & c. ad legem falci. l. si vt allegas & in corpore de bere. & fal. s. si quis autem ne in plures. sed hic ista filia rogata est pure qd hic apparet nūc quod ab ipso pa tre non valuit testamentū ergo concluditur qd solum legitima siue solum trebellianicam deducit Bar.

1. Primum testamentū habens clausulam specialem deroga toria an tollatur per secundum testamentum habens clau sulam derogatoriam ad primum.
2. Quid sit specialiter penitere prioris voluntatis.
3. Iudicare de futuro non est in potestate partis sed iudicis scz quem esse sane mentis.

Consilium. ggi.

Digit Et asseruit & voluit dictum testa mentum preualere omnib; alijs testamentis factis per eum nec non digit voluit et quod condere vel aliam vltimam voluntatem per eum si quis dem vel codicillos condere vel aliquid aliud per quod dictum testamentum non valeat & voluit aliud testamentum non fa cere & si faceret voluit illud non valere nec firmitatem tenere & si apparet qd contra dixerit testamento tali qd nō est factum de sua voluntate sed tanq; per eum non sane mentis nisi in testa mento fiendo per eum diceret de verbo ad verbum Pater noster & Ave maria. non obstat quod in dicto testamento ap paret quod velit contrarium huic testamēto sine reperiretur quibuscunq; verbis derogatorijs &c. bec est prima pars testa menti postea fecit secundum testamentum & digit vltimo verba infra scripta et hanc suam vltimā volūtatē asseruit velle esse quod voluit valere iure testamēti & quod si iure testamēti non valeret valeat saltem iure codicillorū vel cuiuslibet al terius vltime voluntatis cessans & irritans omne aliud testa mētum per eum conditū non obstantibus aliquibus verbis derogatorijs insertis et appōitis sub quibuscunq; modis verborum. Et voluit hoc testamentum fm vltimā volūta tem omnibus alijs testamentis seu vltimis voluntatibus pre ualere &c. bec est copia particularibus secūdi testamenti. Ad hoc queritur nunquid secundum testamentum valeat non ob stantibus verbis derogatorijs & appōitis in primo testamē to vel qualibet alia particulari appōita supra in parte dicti testamenti primi. In questione predicta primo tñ examinan dum est quod cum precedat testamentum habens clausulam derogatoriam secūdi testamenti ad hoc vt sequens testamē tum illud tollat requiritur vt in sequenti testamento speciali ter prioris testamenti peniteat. vt. l. si quis in principio testa menti. de legatis. iij. Ad idendum est ergo quid sit voluntas prioris specialiter penitere. Ad quod respōdeo qd sicut oratio alia est generalis alia est specialis alia est singularis. ita qd qd potest loqui generaliter specialiter & singulariter. Generaliter faciendo mentionem de testamēto simpliciter quod est verbū generale continens omne id quod est testamētis. vt. in l. de testa. in prin. Item potest quis loqui specialiter. nam testa mentorū plures sunt species. quedā enim est simplex. quedā in qua sunt verba derogatoria. Si igitur in secūdo testa mento facit mentionem de primo in quo erant verba deroga toria. et hoc est quod dicitur expresse in glo. l. si mibi & tibi. s. in legatis. de leg. j. vbi dicit qd potest penitere si expri mit qualitatē illius prime voluntatis. Sed hic expriimit qua litatem prime voluntatis ergo &c. Probatur in simili nā filij debent exheredari nominati si igitur exheredentur sub no mine generali vt exheredo liberos meos non valet exhereda tio quia liberos generalis est appellatio. porrigitur enim ad filios nepotes & pronepotes & vltiores sed si diceret ex heredo filios meos licet eos nō nominaret noī singulari vale ret quia

ret. qd specialiter hoc est sub nomine speciei nominauit. vt. l. titio. i. prin. ff. de lib. & post. Hic sic premisiss in propōita questione sunt aduertenda verba primi testamenti. nam primo asseruit se primum testamētum nolle mutare. Secundo progine & voluit aliud non facere: & si fecerit voluit non valere. Tercio digit qd si apparet qd condigerit non esse factum de sua voluntate. sed tanq; ab homine non sane mentis. nisi apparet circa verba &c. Quarto posuit clausulam non obstante qd in dicto testamento apparet verba derogatoria primi testamenti. primo dico qd asseruit dictum testamētum nolle mutare per bec verba nec non digit voluit & mandauit & asseruit nolle dictum testamentum renou care seu aliud condere. vel aliquid aliud facere per quod dictum testamē tum non valeret &c. Ista verba nil faciunt ad propōitum solum enim declarant voluntatē quā ipse habebat tunc nec derogant volūtatē quā ipse esset habiturus in futurum. et si derogarent esset idem qd diceretur in sequentibus. secundo promisit et voluit aliud non facere: et si faceret voluit non valere. &c. nec tenere robur & firmitatē &c. Illud qd digit pro misit nil releuat. non enim erat ibi persona cui promitteretur. nec nūc tunc nec epistola. quo mediante alij fieret promissio ideo non valet. vt. l. consensu. ff. de actio. & oblig. & ibi nota. Remanet ergo firmum qd pre dicta verba sunt verba derogatoria simpliciter et sic intelliguntur in se cundo testamēto predictorum specialiter peniteat. vt dictum est. Tercio dictum est per eum scilicet qd si apparet qd contra dixerit nō esse factum de sua voluntate sed tanq; per eum non sane mentis. nisi in testa mento fiendo per eum fieret mentio de verbo ad verbum pater noster & ave maria. in eo tñ qd digit tanq; factum per eum non sane mentis non re leuat. nō enim fuit in potestate sua iudicare de futuro vtrum sit sane mētis vel non: sed in potestate iudicis. vt. l. i. de cura. furi. quia iudex bicu dicat ex sermonibus & alijs actibus. vt. l. is qui. s. fina. ff. de tuto. et cura. datis ab his. et l. quidam in suo. de condi. institu. sed in propōito appa ret scdm testamentū recte compositum. & sic non a demente sed ab homi ne sane mentis. remanet ergo qd dicta verba sunt derogatoria primi te stamenti. sed non solum sunt derogatoria voluntatis. sed etiam illius vo luntatis qd voluit scdm non valere nisi insereret predicta verba pater noster. et ave maria. In quantum ergo sunt derogatoria voluntatis sunt ipso iure nulla. quia nemo sibi aufert liberam testamēti factionem. vt. l. stipulatio hoc modo de verbo. oblig. & hoc tenet Jacob. de are. vel saltem per sequentem voluntatem etiam si de primo non faciat mentio nem fm Jaco. de are. vt. l. diuini. s. licet. de iure codicillo. quod tenebat Qlra. et Ange. de pi. in l. si quis. in prin. testamēti. de lega. iij. vel fm cōmunem opinionem omnium dicta verba tolluntur vel per scdm testa mentum in quo specialiter penitet. sed in questione propōita specialiter penituit in secūdo testamēto. vt infra dicitur ergo &c. Quarto inferuit dicta verba. s. quod non obstante qd in dicto testamento apparet con trarium huic testamēto sub quibuscunq; verbis derogatorijs &c. Ista sunt verba derogatoria verborum derogatoriorum sequentium que nō valent quin possint tolli. quia nemo potest sibi legē imponere &c. Et ois cta. l. si quis in principio testamenti. bis premisiss vidēda sunt verba se cūdi testamenti an per ea prioris volūtatē specialiter peniteat. Et ex predictis manifeste apparet qd sic. quia fecit mentionem de antecede ti testamento in quo erant verba derogatoria & sic ad speciem se retulit. vt. s. probatum est in prin. qd manifeste declaratur. Sed pone quod nul lum aliud testamētum precederet nisi predictum in quo apparet et ver ba derogatoria & tunc videtur ipsum designare nominati. vt. l. ij. de li. et postbu. Et sic concluditur qd prioris volūtatē specialiter penituit et secundum testamentum valet & primum est sublatum. Bar.

1. Substitutio compendiosa facta a pagano impuberi per verba di recta etiam si decesserit sine filiis: qd sit directa pupillaris facta per verba equiuoca semper est fideicommissaria.
2. Verbum deueniat & superueniat qd sint verba obliqua.
3. Posthumus qd non transmittat hereditatē sororis ad heredes extra neos non aditam.
4. Filius in potestate qd transmittat hereditatem patris non aditam etiā ad extraneos.
5. Pater que non petijt dari curatorem ventri posthumus nato et postea mortuo non succedit.

Consilium. ggi.

Mo. Accursuli de rocha habebat. v. filias fe minas & primas duas ex vgoze primor tua & iste filie erant nupte vgoze etiam eius que vocabat Clara erat pregnans iste homo in vltimo constitutus condidit testamētum in quo dictas suas filias heredes instituit in certa quātitate & eisdem substituit in bec verba. Et si aliqua dictarum suarum filiarū obiret sine filiis qd hereditas ipsius filie deueniat in vltrem vgozis sue. In omnibus autem alijs suis bonis ventrē vgozis sue si masculus erit & ad lucem pervenerit be redem instituit & si decesserit sine filiis hereditas ipsius ventris mascu li deueniat in predictas suas filias & Nicola Accursuli eius frater vel in eorū liberos etiā equali parte & in stirpē & nō in capita. demū anteq; mo reretur dictus testator decessit vna ex filiabus secunde vgozis intestata

demū dicta vgoz pregnans post seg. menses vel id a circa a morte dicti testatoris peperit filium masculu qui ad lucē pervenit & vigit octo dieb; & mor tuns est & ista vgoz nō petijt curatorem ventri da ri nec tutorem illi nato que Clara vgoz maior erat xxx. annis. ex predictis querit si dicta Clara vgoz dicti testatoris succedat dicte filie sue mortue post mortē patris & in qua parte & idem queritur de fi lia dicte Clare superuiente an dicta Clara & filia eius superstes vel altera earū succedat dicto filio posthumus dicte Clare & p qua parte & in qua par te dicto posthumus succedat dictus Nicola substi tutus & dicta filie testatoris ex alia vgoze que simi liter sunt substitute dicto posthumus. Ad has questionēs examinasdas primo oportet videre an iste substituitioes facte tā filiabus qd etiā posthu bus mo possint trahi ad pupillarem directā an sint si deicommissarie et vide qd sit directa pupillaris qd sit filijs impuberibus sicut hic specialiter in post humo non obstante qd fiat mentio filiorum vt. c. i. de test. lib. vj. vbi doc. qd glo. circa hoc sic dicit aut ista substitutio cōpēdiosa qd sit a pagano fit p verba mere obliqua vt quia digit restituat talem he reditatem & abq; dubio est fideicommissaria. vt l. coheredi. s. cū filie. ff. de vulga. & pupilla. aut fit per verba directa. qd digit talis sit heres. et tunc siue dicit siue decesserit sine filiis siue infra puber tatem v3 iure directo. per. l. cause. ff. de vul. & pupi. & hic est proprie casus in d. c. i. de testa. lib. vj. quia ibi fuerunt verba directa vt ibi not. Joan. and. et sic glo. in l. precibus. que dicit qd quando fit men tio filiorum semper est fideicommissaria non est vera per iura supradicta. Nam illa verba habēt locum etiam infra pupillarem etatem vt nota. in d. c. i. Substitut per verba equiuoca et cōmū nia per verbū substituo qd est cōmune ad vtrāq; substitutionem. vt. l. generaliter. s. i. c. de institu. & substit. et semper interpretabitur fideicommissaria qd fm hanc substitutionem omni tempore v3 arg. l. quoties. ff. de rebus du. & ita videtur tenere glo. in d. l. precibus. & predicta cōiter tenent doc. Dy. l. y. & alij &c. Et ergo videre in qōne nra vba pōi cta. s. per donationē ad heredes deueniant & sint fideicommissaria vel cōia & hoc non tāgit per doct. & dico tñ qd bec verba deueniāt & superueniāt sunt mere obliqua. et de hoc est casus. ff. ad tre. b. des. s. cū ita. & de leg. iij. l. fideicō. s. bec verba. & ad tre. l. heredi. s. s. i. vel saltem nec possum negare qd dicta verba non sunt communia per iura predi cta. Sed hic possumus manifeste cōcludere quod hic fuit fideicommissaria substitutio. possumus etiam assignare aliam rationem. cum in eodē tes tamento testator in eandem substitutionem fece rit tam filio posthumus qd etiā filiā maioribus & minoribus. oportet nos dicere vt equaliter itel ligat vtrāq; qd sit fideicommissaria. casus est. C. de te sta. mili. l. in testamen & de impu. & alijs substit. l. ij. et. ff. de vulg. & pup. l. iam hoc iure. Hic sic pre misiss pro prima qōne. s. an dicta Clara mater et eius filie superuientes succedant dicte filie mor tue post mortem patris. & in quantum ita dico qd est considerādū an dicta quātitas i qua dicta filia fuit instituta excedat legitimā portionē vel nō que legitima portio erit tempore mortis pīs erant quinq; filie cōputato posthumus: et sic dicta quātitas non excedat legitimam portionem tunc non est dubiū quod non potuit eam grauare et ei substituere p fideicommissum: et sic illud quod fuerit relictum illi filie mortue diuidi videtur p equali portione inter matrem et filiam: ille autē posthumus & suc cessores sui nihil habebunt: sed si est aliquid vltra legitimam portionem tunc de illo quod est vltra fiant quatuor partes quarum vna diuidetur inter matrem & filiam eo modo quo supra alie tres par tes debebuntur successioibus dicti posthumus: et erit de his illud qd s. dicam de bñditate posthumus & qd ista sint vera pba sic. certū est qd illa filia nō potuit grauari in legitima per fideicommissum: vt. C. de inoffic. testa. l. qm. in nouella. & certum est qd

Et sic cōcludit Deductis per do. cōsulentem. s. fa ciunt qd voluit idē Bart. i. d. l. si quis i prin. testamēti. et in d. l. si mibi & tibi. in l. ij. ff. de li be. & posthu. Bal. in aut. hoc iter li beros. C. de test. et ibi Ang. & in aut. de here. que ab in test. in prin. Bald. in l. sanctimus. & i l. humanū. C. de te sta. & i l. vari. C. de fideicō. p moder. in. c. i. de cōsti. per Ange. s. i. cccgij. incipi. quedā dñā vāna vgoz lucani. Pau. de cast. cōfi. cccgij. incip. qdā dñā. & Ang. i pre alleg. s. i. l. dicit ad hoc esse glo. sing. in aut. de non eli. sec. nub. s. nequa qd. igitur in verbo firme vbi etiā di citā tenere Joā. and. in. c. h. de sens ten. ccc. in. vj. an autē possint poni talia verba in pri mo testō qd fm nō possit ipsum tolle re videt Spec. in ti. de instu. s. edi. s. cōpendiose. & ar chidi. g. v. ij. c. vlti ma volūtas v3 dete etiā aliud cō siliū Ang. incia piens statuto pi siorienfi numero cccgij. B. l. a. Directa. Vide multas cōcor. ad hoc cōsiliū in l. cēturio. i. apostil. ad Bar. Ber. l. a. C. h. est vera. vi de Ancha. cōnsil. ggi. et in d. l. cen turio.

in. q. Bal. in m. C. de ver. sig. ang. in. d. s. si quis i no mine. 7 in. l. i. s. ad municipiuz. ff. de legum. fal. vbi dicit de legato facto vt pingatur ima go sancte marie: vel alicuius fan cti: vt illud dicitur pium allegat glo. in. l. titia. ff. de au. et ar. leg. Al. de neap. ibi dicit q idem est de legato facto ad constru ctione pontium 7 viaru si necessitas imminet allegat c. si de test. 7 Bar. in. d. l. linea mar garitarum. 7 ad de Ang. in terminis superioris co sultis consil. c. xv. inci. in dei noie 7c. bona dicti testato ris. Bar. Lan.

a C. si. sed quid si eps non vult con sentire an in aliam piam causam de beat conuerti. de ro. q. sic consilio cecit. Bar. Lan.

b C. item. de hac di ctide. vide Paul. de ca. consil. l. x.

c C. si facti. repe titio. q. dictio ite inducat repeti. vide Barto. in. l. i. ff. de pub. in. l. i. re petendis. ff. de le ga. iij. in. l. item q. ff. de pacet. litem in potestate. ff. de sta. ho. glo. in. l. iij. s. si proci. ff. quod quisq. iur. p. Bal. in. l. si fortidiam. C. de le. per cano. in. c. pastoralis. s. item. extra. de ofi. si. deleg. p. Specu. l. tit. de teste. s. nunc videndum. Vide Pau. de cast. con sil. l. x.

d C. pupillaris. q. liter sustineat sub stitutio pupillar rupto testis ex cau sa preteritionis vi de que posui in d. ant. ex causa. Bar. Lan.

Consilium. xxvii.

Vista facti narratione predi cta de his quibus queri tur. Primo est videndum an di cta Andrenia fuit adeo preterita q talis preteritio rumpat testa mentum. et videtur quod sic. quia relicto facto non fuit dictum quod sibi relinqueba tur iure institutionis. nec q eam heredem institue ret. Preterea licet in precedenti dictum fuit iure in stitutionis tantum: tamen in sequenti non videtur quod debeat intelligi repetitum. vt not. in. l. in re petendis. de leg. tertio. Tamen in contrarium est veritas. quia tunc est verum quod per dictio nem item non inducitur repetitio: quando per ipsam dictionem item adijcitur precedetibus ali qua oratio in se omni oratione perfecta. tunc ma gis est continuata q repetitua. cum sequens ora tio tanq perfecta in se non indigeat repetitione. Sed quando per dictionem item adijcitur oratio imperfecta ex parte verbi vel ex parte suppositi vel apposit. tunc per dictionem item inducitur re petitio. vt sequens oratio suppleatur ex preceden tibus hoc probatur. ff. ad l. corne. de fca. l. eiusdez s. ij. vers. is cuius. vbi dicitur item istius familia sciente eo arma sumptis ista oratio est defectiua et in precedenti parte leg. eodem modo probatur. ff. ad l. iuliam. de vi publi. l. iij. s. i. ff. de publica. l. i. in princip. vbi item si damnum iniuria factum esse di citur iudicium dabo 7c. Nunc deficit in quantum et sic est oratio defectiua ex parte apposit. et sup pletur ex precedetibus. vt intelligatur iudicium dabo scilicet in duplum vt dictum erat in precede tibus. Nunc ad propositum in precedenti testame to digi testator. Item Andrenie sue filie centu quadraginta libras. 7 pannos 7 res consuetas 7c. Sed non digi reliquit legauit vel adiudicauit et sic illa oratio est defectiua ex parte verbi. debet ergo intelligi repetitum verbum reliquit. cum qua titatibus supra proxime positis vt si dicat reli quit iure institutionis. vt dictis legibus apparet 7 probatur. et sic apparet dictam filiam non fuisse preteritam. dico quod de hoc sunt glos. contra rie. quedam enim est que tenet q sic vt. l. finali. ff. de regu. cati. ibi tertio pono. p quo facit textus in l. posthumus. s. item circa. de iniusto testa. contra rium nota. in. l. si hereditas. s. que filium. de testa. tute. ff. de dona. l. finali. s. primo. quod hic non ega mino. quia non expedit. vt in exemplis dicendis apparebit sed posito qd testametu infirmaret se quis q totu testm fuit nullu qd ad hds infir ne. cetera Tamen firma manet per aut. ex ca. re manet firma substo pupillaris. vt 73 glo. in. l. i. si.

de vul. 7 pu. 7 ibi hoc tenuit Jaco. de are. 7 est ipsa veritas licet dy. ibi aliter videtur dicere licet mi nus bene. Ad illud quod dicitur an illi substituti debeant habere totu videtur dicendu quod sic li cet sint soli in parte substituti casus est in. l. bere di. s. finali. de vulga. 7 pupil. licet illud quod est a medietate supra teneatur restituere prout testator disponit. Super eo vero q queritur an dicti sub stituti debeant habere bona quesita post mortem dicti testatoris respodetur quod sic. vt. l. si plures. s. ad substitutos de vul. 7 pu.

Thema ponitur infra in c. si. c. vi. ibi idem repetitur consilium quod incipit facto proposito. Quando testator reliquit filie nasciture que ingre deretur monasterium vel maritaretur in alio ca su censetur preterita.

Consilium. xxviii.

In nomine Domini amen. In questione predicta prius vi detur dicendu an testametu p dictum sit ruptus preteritio di cte Andrenie als decucie post hunc. Ad qd dico q dicta decucia posthuma vi detur preterita. nam testator in suo testameto reli quit ventri ygois sue pregnantis si perueniret ad lucem. 7 si fuerit femina 7 contigerit. quod ingre diatur monasterium. c. lib. d. an. sed si tradiderit se nuptui. ccc. ei reliquit. 7 in his sibi heredem insti tuit vnde aduertendum quod illa prima est insti tuta que in greditur monasterium vel que traderet se nuptui illa ergo que nascitur nec ingreditur mo nasterium nec tradidit se nuptui reperitur omni no preterita nec instituta pure nec sub conditione. casus est in. l. commodissime de liber. 7 posthum. 7 ex hoc sequitur q testamentum est nullum quo ad institutionem heredis. sed legata 7 fideicomis sa firma manet 7c. Nec obs. l. sunt quoq. 7 qd ibi not. ff. de here. l. i. vbi dicitur q filio instituto sub conditione casuali vel mixta testamentum ho dienorum puitur cum ergo grauamen conditio nis hodie de medio subducatur per l. prioribus. C. de inof. testa. q illa glo. 7 similes a doct. moder nis communiter reprobat. Sed posito q ille glo. sint vere ille glo. loquantur in filio iam nato substituto sub conditione. 7 dicit expressa i. d. lege commodissime. illa enim sola videtur instituta in quo aliqua illaru conditionum extiterit. sed i hac filia prima nulla illaru conditionum extitit ergo no est instituta. nec ob. statutu comunis l. si filij in quo canetur quod filia dotata non succedat. quia vt dictum est ista filia in cuius persona neutrum predictorum comprehensorum in testamento ve nit non est dotata nec instituta ideo de ea nulla mentio est facta ex hoc sequitur quod dicta filia succedat ab intestato in dicta quinta bonorum pa tris sui. cum quinq remanserint filij inter mascu los 7 feminas.

Quod priuatus hereditate si non soluit lega ta verificetur per mortem eius.

Hereditas quando heres institutus ea priuatur cui applicetur.

Filius non potest in legitima grauari vt ita priuatus hereditate ob non solutionem legatorum le gitima non priuatur.

Consilium. xxix.

In nomine Domini amen. Proponitur quod in testamento franciscani con tinetur quod reliquit Clare sue filie. c. libras dena. pro dote sua et plus et minus prout visum esset fratri Andree filio suo et in dicta quantitate voluit ipsam esse tacite contentam 7 qd de bonis suis plus petere non posset et quod reliquit vane filie sue ducentas libras dena. 7 in dicta quantitate ipsam heredem instituit et voluit quod de bonis suis plus petere non posset 7 reliquit fratri Andree suo filio. ccc. libras dena riorum 7 quod

In nomine. q. hoc consilium ha bet materiam co negam cum c. si. l. ij. quando filia instituitur sub conditione casuali vel mixta ideo vide te que ibi ad calcu posui addedo Jo. de imo. in. l. com modissime. de li ber. 7 posthumis. Bar. Lan.

Ad dicta. vide s. consil. l. ij.

In noie. fuit necessaria. c. tra. s. c. clusa q no regebat interpellatio dicti cole. facit q teg. l. si quis no implet. i. aut. de here. 7 fal. vult q imo requiratur monitio. item videtur casus in. d. l. si penit. tertio contra fa ctid quod voluit ipsemet Bar. j. c. si. incip. statuto cois gualdi. 7 in. l. i. Coe his qui. vt indig. vbi vult q dispositio legalis magis equiparetur vltimo voluntati

contractui: sed habeo q i dispo sitione legali vbi pena a iure impo nitur pro negligetia seu culpa negli gedin no facien do comissa no ad iecto tepore requi rit q pcedat mo nitio. ita Inno. in c. extirpande. s. q. vero. de prebend. exempli. quicqz no solnerit colle ctas teneat ad du plum certe requi ritur monitio per ipsum ad que spe ctat. alleg. c. ex par te. c. i. trib. seque. de clerici. non res. l. si ex legati causa ff. de verb. oblig. 7 a cu Inno. traseunt Jo. and. l. post. ff. do. Anto. Abb. Inno. in. d. c. extir pade. Arch. 7 Jo. and. in. c. licet ca non. de elect. Bal. in. d. l. si post tres. dicit tamen secus si verba proferun tur affirmative. na tunc fin eos no requiritur moni tio licet in casu su periori non appa ret de aliquo tem pore pefigo here di. 7 verba ad di cti Cola sunt ne gatiue polata er go dicit Cola no interpellatus no fuit i moza 7 facul tas implendi pos terat transire ad heredem. circa secun dum cu do. consu lens dicat q dicit Cola cecidit a di cta hereditate no aperit an ipso iure an per sententia 7 Bar. ipse 7 Ang. in. d. l. si quis non implens. dicit p sententia. Bal. ve ro contra in. l. i. c. de his que pe. no. aliquibus bonis ar. Inno. vero i. l. qui soluendo. s. pa terfami. ff. de her. infi. tenet cu com muni. opi. respondet do Bal. circa aliis du ccludit q he reditas debet de uenire ad cohede des potius q ad substitutu. Ange.

riorum 7 quod pro suis necessitatibus frater An dreas possit recurrere super bonis dicti testatoris 7 in his heredem instituit insitqz 7 voluit quod o bonis suis plus petere non possit 7 alia quamplu ra legata fecit ad pias causas. Vltimo Colam si lium suum heredem vniuersalem instituit et in alijs omnibus suis bonis 7 iussit et voluit dictus testator quod si dictus cola non satisfecerit et non obseruauerit omnia supradicta cadat a dicta be reditate. Contingit quod dictus Cola decessit et dictus cola possedit bona per tempora et lega ta contenta in dicto testamento non soluit et in ea soluenda negligens fuit per spatium duodecim annorum decessit dictus Cola superuine tibus filijs qui de hereditate disposuit. modo q ritur an dictus Cola propter negligentiam cecide rit a dicta hereditate et cui dicta hereditas debea tur. In questione predicta primo facit 7 dubiu quod dictus Cola non fuit interpellatus quod sa tisfaceret et impleret contenta in dicto testamento et videtur quod in penam non incidit. ff. quan do dies le. ced. l. si penum. et. C. de fideicommissi. au tenti. hoc amplius. sed certe veritas est qd hoc casu interpellatio non fuit necessaria cum ipse ante q voluntatem defuncti impleret decessit sic dicta conditio si non obseruauerit impleta est. quia cer tum est dictum Colam non obseruasse et obserua re non posse. vt l. ita stipulatus. de verbo. oblig. et ins seu facultas implendi conditionem ad here dem non transit. vt. l. a testatore. ff. de condi. 7 de mon. de in die adiec. l. si pefidio. 7 de ver. obli. l. si decet. cu petiero. 7 l. cu ita. cu ergo dicta conditio si no impleuerit. vel no obseruauerit 7c. extirerit pu rificata est dicta dispositio quia dictus Cola a di cta hereditate cecidit eatenus quatenus eu in te stamento grauare potuit. Secundo facit dubiu 7 quod testator in dicto testamento non facit men tionem ad quem dicta hereditas debeatur perueni re. sed certe licet hoc non expessit testator cum di cta hereditas debeatur venire ad cohede des. siue substitutos. si qui fuerunt vel ad venientes ab in testato. vt in aut. de nup. s. pstant. colla. iij. et in telligitur de heredibus etia particularibz etiam ex certa vt apparet ex teg. ibi. Sed in predicto testameto erant heredes scripti ex certa. vt. s. patet ergo q ad eos debet dicta hereditas deue nire facit. C. de fideicom. aut. hoc amplius. verum 7 quia dictus institutus erat filius non potuit gra uari in legitima. vt. l. qm in prioribus. C. de inof. te sta. 7 sic ista legitima non debet venire ad cohede dem ex certa.

Hereditas patris an transmittatur per in fantem decedentem anteq se immiscuerit.

Mater pregnantis que no petijt curatorem ventri q non succedat posthumo nato 7 mortuo.

Substitutio compendiosa facta pupillo q conti neat directam pupillarem quando filij sunt iuice instituti.

Consilium. xxx.

In nomine Domini amen. Titij suum fecit testamentum in quo inter cetera sic disposuit videlz quod quibus filiabus suis scilicet Autet et An itepro dotibus suis certam quantitatem res liquit in omnibus autem alijs bonis suis primu vel primam nascituram ex sua ygoze si masculus fuit heredes sibi vniuersale instituit. Et si femina fuerit vna cum supradictis filiabus suis heredes instituit hoc acto quod isto casu allegato si aliquis vel aliqua ipsarum decesserit sine filijs legitimis ex ea descendebz succedat vna vel vnus alteri. contingit qd quida posthumus natus est primo mortuo ille primus in etate pupillari iam defun

ctariu tenet in. d. s. si quis autem. q imo potius ad substitutu. Pau. de ca. c. si. c. c. videtur in banc parte inclinare allegado Bar. in. l. ygoze. s. heres. ff. de leg. iij. Bal. vo in. d. l. i. digi institutione nunc no valere. per l. filiosa. s. diui. Jo. de Inno. in. d. l. qui soluendo dicit dictu Bal. esse per petuo no. an autem possit talis heres priuatus detrabere legitima 7 tre bellianici: respon

deo q si tenere ve lites opi. bal. q ipo iure priuatus tuc no potest detrabe re q no est necessa ria restitutio si ve ro vii tenere opi. Bar. tunc necessa ria est restitutio et detrabet trebellia nica. l. restituta. ff. ad treb. in contra riu ti facit q ex q propter inobedi tia patitur dictas pena videt q non possit quarta de trahere scit ille q copulsus adibat. l. no q. s. qui com pulsus. ff. ad treb. pro opi. ti Bart. videt reg. in. l. i. s. si ita. ff. ad treb. et Pau. de cast. l. i. cto consil.

Re certa. idem tenet Bald. consil. c. xlv. iij. lib. vbi dicit q talis tene tur cauere de im plenda voluntate defuncti: et vide Pau. de ca. d. co s. c. c. Bar. Lan.

In noie. sunt opi. vide s. consil. l. iij. Bar. Lan.

Extiraditur ergo. p superiori co sirmatione d q. s. facit. q qualitas iucta verbo debet intelligi fin tem pus verbi. l. in de lictis. s. si efneus. ff. de noga. s. ergo dotatio debet esse causa excludendi a successioe debet adesse tepore quo defertur successio vt sic excludat a iure denolendo qd facilius fit. l. pater furiosus. ff. de his q sunt sui vel alie. iur. et cu hac opi. trasit Pau. de ca. c. si. c. i. Ando. Ro. ge. c. si. c. xlv. in. d. cip. hec consulta tio pulchra 7 du bia.

cta dicta nuda eius forore carnali substituta: 7 ma tre dicti primi: queritur modo de hereditate dicti primi 7 mite eius fororis: an debeat pertinere ad matrem an ad filiam. In questione pposita si be ne punctus propositus aduertatur nihil proponi tur vtrum per dictum primu fuerit hereditas pa tris adita vel non: 7 ideo dicendum videtur q si quidem patris hereditas non fuit adita: tuc sunt opi. inter doc. nam tenent quidam q filius heres ditatem patris non aditam non transmittat: vt te net glo. in. l. si infanti. C. de iure deli. 7 si dicta opi. esset vera tunc sine dubio mater excluderetur. non enim potest succedere viro suo nisi per media per sonam filiorum: sed si filij non successerit: ergo 7c. Succedere ergo dicta mita als nuda debet suo pa tri omnibz alijs excludis: vt. C. de suis 7 legi. aut. in successione. Alij vero tenent q hereditas pa tris non adita transmittatur: vt. l. apud holles. C. de suis 7 legi. C. his ergo duobus casibus si tene mus opi. istam q hereditas non adita transmitta tur: vel si ponam hereditatem esse no aditam per dictum primum vel per alium eius nomine: tunc procedit questio: 7 tunc aduertendum est q si qui dem mater maior est: 7c. annis curatorem dari ve trit: si in hoc negligens fuit: quia forte per plures menses post mortem viri stetit pregnantis tuc absq dubio succedere non posset: vt. l. iij. s. si mater. ver. si cum pregnant. ff. ad tertul. Quod autem tutori non petijt non potest imputari: vt si posthumus natus esset viro testatore vel modicum post mortem tunc remanet dubiu an dicta substitutio intra te pora pubertatis contineat pupillarem directam vel non. 7 glo. in. l. precibus. in. l. iij. glo. videtur di cere q si omni tempore fideicommissaria: quia est facta sine temporum distinctione. Multi alij do cto. 7 moderni sunt in contraria opi. quam tenet Jo. and. hodie in. c. si pater. de test. lib. vi. in no uel. tamen ad propositum si bene inspicatur fin omnes videtur dicendum q hoc casu dicta substi tutio cointet pupillare directam: que matr egclu dat qd apparet: q filij sunt ad inuice substituti: et ita tenet glo. in. l. i. in vlti. glo. 7 l. lucius. de vulg. et pup. 7 l. hic tenet in. l. i. C. de instit. 7 substi.

Concluditur ergo q bec mater in totum egcludi tur 7 succedat filia superuivens. Bar.

Quod statutum disponens q filia dotata non succedat ab intestato intelligitur de dotata tempo re mortis non autem postea.

Consilium. xxxi.

In nomine Domini amen. qui defertur successio vt sic excludat a iure denolendo qd facilius fit. l. pater furiosus. ff. de his q sunt sui vel alie. iur. et cu hac opi. trasit Pau. de ca. c. si. c. i. Ando. Ro. ge. c. si. c. xlv. in. d. cip. hec consulta tio pulchra 7 du bia.

dam decessit intestatus superstiti bus sibi Petro 7 Berta ei filijs sibi legitimis 7 naturalibus: post modum dictus Petrus marita uit dictam Bertam de bonis paternis: nec sibi de dit o imidiam hereditatem: imo nec medietate di midie: queritur an dicta Berta possit petere dimi diam totius hereditatis computado dote quam habuit viuete dicto Petro suo fratre cum fructi bus perceptis: visis dictis statutis 7 maxime cu non videatur redire ad hereditatem alicuius: sed ad illud quod iam sibi erat questu a successore pa tris ab intestato super hoc pucto videtur. s. de iure dicendum q dicta filia potest petere portionem hereditatis sibi contingentem: 7 hoc primo repe ritur expresse in statuto de mulieribus nuptis ex hereditate 7c. In duobus capitibus ipsius si mul ibi dii dicit saluo si mulier eet dotata ab alio q a patre 7c. tunc possit partem hereditatis pte re non obstantibus supradictis: 7 statim sequitur si in hereditate remaneret masculi vel femine vel masculus vel femina siue vnus siue plures q si fra tres vel frater voluerit eam maritare extra here

ditatem fm possibilitatem sui pōderis ad dictum suorum consanguineorum vel affinium q possit petere partem hereditatis. Et ecce expressum q si mulier non fuerit dotata a patre sed vult ea dotare nihilominus potest petere partem hereditatis si hic statuto est expressum preterea probatur sic in suis hereditibus in successoribus ab intestato inspicimus tempus mortis tātum et casus superueniens non repellit eam a successione. vt. ff. de be. re. insti. l. si alienum. §. si in extraneis et insti. de be. redum quali. et disse. §. in extraneis. Sed ista filia tempore mortis patris non erat dotata et sic nihil impediebat quominus succederet: ergo si postea dōtetur illud sibi non nocet et per hoc apparet responsum ad statutum positum sub rubrica de mulieribus dotatis. Nam cum dicit quod mulier dotata non possit redire ad hereditatem et debet intelligi de ea que reperitur dotata tempore mortis patris de cuius hereditate agitur. nam dotata superueniens non nocet vt dictum est et eodem modo debet intelligi principium sequentis statuti de mulieribus nup. et c.

Consilium. xxxij.
Estator. Post institutionem factam adiecit. hūc pñ. etiam vide. §. in consilio. xxxij. et ibi plene examinatur.
Substitutio facta filio decedenti in pupillari etate vel postea quandoq; q est pupillaris ipso decedente in pupillari etate substitutus admittitur et mater excluditur.

Agor relicta domina et usufructuaria q debet habere dimidiam nullis etantibus liberis testatoris sed alijs hereditibus institutis.

Consilium. xxxij.

In nomine Domini. Presuppōit q lippus magno li de assiso successit petruccio suo fratri ex vigore substitutionis facte in testamento Petruccij. Item proponitur quod lippus predictus condidit testamentum manu Joannis egidij notarij et decessit. et ex ventreyoris sue nullus est natus. et decessit Catharina eius filia in pupillari etate superstitē matre eius. Alio ergo testamento patris que ritur vtrum ex persona dicte Catharine mater ei? aliquid debet habere. Secundo querit de quibus bonis dicta domina debeat habere usufructum ex vigore illorum verborum reliquit dominam et usufructuariam. Ad primum respondetur quod dicta substitutio facta filijs in dicto testamento dicit lippus facta cum tempore mortis distinctione scilicet si decesserit in pupillari etate vel postea quandoq; et sic pupilla decedente in pupillari etate veniet substitutus ratione directe pupillaris etatis fm l. yn. de alijs in lege precibus glo. magna. et sic mater ab eius filie successione excluditur i totum: vt dicta l. precibus. et l. papina. §. sed nec impuberis. ff. de inoffic. testamen. c. si pater. de testa. lib. vi. Non ob. si dicatur q dominus Paulus et Leccolus videtur substituti tantum in usufructu. et sic proprietates debet remanere apud heredes impuberis ab intestato. quia dico qd ideo sunt substituti in proprietate ne succedant quantum ad usufructum et c. Tunc proprietates non videntur legata vt species. vbi vide remissionem glo. de auro et argento lega. l. prima. et nota in his terminis in l. titia cum testamento. §. finali. ff. de lega. ij. in glo. facit l. donationes. §. species. ff. de dona. et liberis quos. in principio. ff. de ali. et ciba. lega. et c.

Ad secundum dicitur quod posito quod dicta domina ex vigore dictorum verborum dominam et usufructuariam et debet habere usufructum non existentibus liberis. non tamen debet habere usufructum nisi dimidie partis bonorum. qd patet quia alij reliquit omnia bona vel similiter usufructum. vt dicto domino Paulo et Leccolo. et sic facit eis partem. vt. l. si alij. de usufructu lega. et l. sempronio. in princip. eod. titu. intelligi

go autem q dimidiam usufructus habeat dicta domina et aliam dimidiam dictus dominus Paulus et Leccolus omnium bonorum dicti testatoris scilicet lippus deducto ere alieno. vt. l. alieno. de usufructu. lega.

1. Filius non potest in legitima grauari etiam legando.
2. In legitima nec eius supplemento computatur legatum factum filio. et nunc. 4.
3. Filius q agit ad supplementum etiam quando sunt instituti pauperes vel ecclesia. Supplementum legitime q fiat etiam de relictis ad pias causas.

Consilium. xxxij.

Actum. Tale est. Bassius abhartini de assiso co didit testamentum inter cetera sic disposuit. Item reliquit sue filie vnam petiam terre et in his eam sibi heredem instituit. et qd de bonis suis plus petere non possit. deinde post iudicia et legata facta diuersis personis ita disposuit in omnibus alijs bonis abhartium suum filium sibi heredem vnueralem instituit et fecit. et si dictus abhartius infra tempus xxx. annorum sue etatis decesserit sine filijs. et quod de bonis abhartij et hereditatis predictae deueniat et deuenire debeat ad fraternitatem vna petia terre et vna petia terre ad ecclesiam sancti francisci. et vna petia terre deuenire debeat in franciscam suam filiam. et sic singulariter de bonis suis disposuit mortuo predicto abhartio decessit abhartius predictus eius filius legitimus et naturalis impubes superstitē sibi dicta francisca sua sorore et filia dicti abhartij et impubes. queritur in modo quid iuris de hereditatibus predictis quo ad legitimam ipsius et videtur dicendum q dicta francisca debeat habere sine omni onere legitimam iure nature: vt. l. quoniam in prioribus. C. de inoffic. testa. et si quid deest post test agere ad supplementum: vt. l. omnino. que legitima portio est medietas tertie partis: quam partem tertiam ipsa francisca et predictus erat habituri ab intestato de hereditate dicti abhartij. vt in aut. de trien. et semis. §. frequenter. colum. ij. in aut. nouissima. C. de inoffic. testa. et quod ibi nota. Item videtur q predicta francisca cu sit proximior do. abhartio quod eidem abhartio succedat ab intestato: vt in aut. de heredit. que ab intesta. §. reliquum. colla. ig. et quod ex persona dicti abhartij petere possit legitimam portionem siue debuit bonorum subsidium: que est alia medietas dicte tertie partis. nam dictus abhartius nec per legatum nec per aliud grauamen potuit grauari per dictum abhartium eius patrem: vt. d. l. quoniam. q sic probatur. certum est q pater tenetur dare et de necessitate relinquere filio debitam iure nature: vt in aut. de her. et fal. §. i. col. i. ergo ratione predicta pot aliquod onus vel grauamen imponere: vt. l. si seruo. de be. re. insti. et l. vnum ex familia. in prin. ff. de lega. ij. ergo non potest a filio legari ratione legati facti de legitima cui filius sit creditor patris in dicta legitima: vt no. in l. si quis legatum. ff. de fal. Preterea si libertus legat patrono debitam sibi portionem non potest patronus in dicta sibi debita portione legata grauari: vt. l. cu patronus et ibi no. ff. de leg. ij. multominus filius per patrem ratione dicte legitimae potest grauari per legata cum fortius sit ius legitime portionis in filio q ius portionis debite in patrono: vt dicta l. si quis legatum. de fal. sis. Preterea ius falcidie iure institutionis debilis est: vt no. in aut. de be. re. et fal. §. si quis autem. et non cadit fideicommissum vel legatum: ergo multo fortius debitum bonorum subsidium: vt. l. coheredi. §. cum filie. ff. de vulg. et pupil. Preterea cum in debito bonorum subsidio filium non onerant predictus abhartius quod pater quia ex necessitate tenetur admittere: ergo non potuit ipsum onerare legatis in illo quod si bi de necessitate reliquit: vt. l. si arrogator. ff. de adop. et l. ab eo. ff. de fidei com. et l. cum pater. §. titio. ff. de leg. ij. cum suis conxor. Preterea si pater non potest substituere filio per fideicommissum in bonis filij et in debito iure nature: vt. l. coheredi. §. cum filie. et no. in d. l. quoniam in prioribus. de inoffic. testa. nec eodem iure legare: nec aliud grauamen imponere: vt. §. probatum est. et est aduertendum circa hoc q in debita iure nature predictae francisce et in supplemento fieri sibi ad legitimam portionem non computatur legatum relictum ipsi francisce post mortem abhartij sui patris: vt. l. scimus. §. i. ff. de inoffic. testa. sed ex alia substantia testatoris debet fieri repletio: vt ibi patet. Queritur in modo q dicta francisca dicit se non habere legitimam an agere possit ad supplementum: et si potest an petia terre relicta ecclesie sancti francisci possit de falcari occasione falcidie trebellianice vel debite iure nature presuppōit q ex terra dicta petiam terre sint bona sufficcientia ad legitimam dicte francisce. Item queritur secundo an dicta petia terre relicta dicte francisce post mortē dicti abhartij computetur sibi in legitima. Item tertio queritur si alia bona sufficientia ad legitimam non reperiuntur de quibus bonis in legatis factis in dicto testamento detrabi debeat dicta legitima. Item quarto queritur an dicta francisca possit aliquid petere i hereditate dicti abhartij defuncti in pupillari etate. Item quinto queritur quanta sit legitima dicte francisce. Ad primum non est dubium q potest agere ad supplementum etiam si essent instituti pauperes vel ecclesia: vt no. in l. si quis ad declinandam. C. de episc. et cleri. Item falcidja vel trebellianica fm veram opinionem non habet locum in relictis ad pias

1. Ad pias causas debita vero iure nature oportet suppleri pro rata tam de rebus que remanserunt apud heredem quam de rebus legatis vt probat expresse in l. si lib. de boli. et hoc est quod dicitur in §. repletionem. scilicet hoc fieri ex substantia et rebus testatoris qsi dicat hoc onus respicit ipsas res non ob. tēg. in aut. vt cum de appellatio. cog. §. ceterum. quia ibi dicit suppleri ab hereditibus secundum leges sed secundum illas non tenetur nisi si pro rata. ergo et c. Et ex petia terre relicta fratri bus fiat repletio pro rata. Ad secundum dico quod dicta petia terre computatur in legitima. vt l. quoniam nouella. C. de inoffic. testam. et ab ipso initio deducitur dilatio temporis seu conditio. vt l. quoniam in prioribus. eodem titu. non ob. §. repletionem. quia loquitur in repletione facta legatario. vt ibi nota. per gloss. Ad tertium est iam in primo responsum. Ad quartum vero dico quod substitutio facta abhartio non fuit directam fuerunt enim legata seu fideicommissa singularia relicta post mortem. et sic non trahitur ad directam nisi exprimitur per testatorem. vt notat d. yn. l. cogi. §. generaliter. ff. ad trebel. et ibi tēg. vnde in legitima abhartij succedunt venientes ab intestato. vt ipsa filia vel aliqui si qui sunt equales et c. Venio ad quintum et dico quod illa non habet dubium quia legitima est tertia eius quod habita fuit ab intestato sed ab intestato habuisset dimidia. vnde legitima est tertia dimidij et sic secunda totius.
2. Si vnus ex socijs intravit monasterium ad feruendum per annum non est societas dissoluta et lucra per alterum quesita communicantur.
3. Libris rationum societatis statuit inter socios.

Consilium. xxxv.
Prima facie. videtur q amatus non tenetur ad communicandum lucra per eum quesita. et magne ex te pore quo dictus franciscus stetit in ecclesia sancti francisci ad feruendum fratribus secundum votum dicti francisci. Primo enim tertia tempore quo fuit in dicto loco videtur dictus franciscus voluisse recedere a societate qua habere videbatur cum dicto Amatio ex eo quia sola voluntate societas dissoluitur: et ipse voluit feruere fratribus vno anno. et mercantia vltimus non exercere per quod societas dissoluta videtur et per hoc lucra quesita dicto anno per Amaticium non videntur communicanda: vt. ff. pro socio. l. verum. §. finali. cum suis conxor. Item quia lucra quesita ex industria et diligentia queritis non communicantur. vt. l. venditor ex hereditate. ff. de be. re. ven. ff. ad legem falcidiam. l. si heres institutus ad trebel. l. postulante. §. sed huiusmodi. C. de munia vtriusq. ind. l. secunda. et l. si patruus. et c. arbi. tu. l. si defunctus. Item quia quesita ex pecunia et cum pecunia alicuius pertinet ad illum cuius est pecunia regulariter licet casualiter contingat contra. vt no. in l. si vt proponis. C. de rei ven. et d. l. si patruus. et c. de dona. inter virum et vgo. rem. C. de reuendicatione. l. si de tua pecunia. et c. si quis alteri vel sibi. l. cum si. Sed non obstantibus predictis videtur quod dictus Amaticius lucra de quibus queritur debeat communicare francisco predicto. et ratio est. quia in puncto proponitur quod per multos dies et menses ante committere emebant et vendebant pannos a qua societate non fuit recessum per votum dicti francisci: quāvis dictus franciscus steterit per annum cum dictis fratribus. quia a societate non recedunt voluntate. nisi per modum renuntiationis. qd pisse vel tacite. vt. ff. pro socio. l. actionem. §. di cimus. et d. l. verum. §. fina. et l. societatem. §. dissolamur. quia ergo ex narratis in puncto non apparet de aliqua renuntiatione facta per dictum franciscum tacita vel expresse. debent dicta lucra communicari dicto francisco. Nam iura volunt q ab sentia alterius ex pluribus socijs non dissoluatur so

cietatem. ff. pro socio. l. idem. nisi renuntiatio fieret per socios presentes: ergo remanserunt socij: licet dictus franciscus inisset ad feruendum fratribus: et magne quia dictus franciscus committat dicto Amatio ministrare communia negotia: post dictum votum huiusmodi commissio nem non renouauit. igitur firma stetit dicta societas: vt. d. l. idem. §. i. respon. nec de aliqua tacita renuntiatione apparet: et ideo non fuit a societate recessum: et consequenter sunt lucra de quibus queritur communicanda: vt. ff. pro socio. l. itaq. nec ob. eodem titu. cum duobus. §. par. et. §. idem. papi. in quibus videtur leges velle q illa que non queruntur pleno iure: et apparet vnde vnus fumeret non sunt communicanda inter fratres: quia in casu nostro apparet de societate contracta omnium bonorum inter predictos franciscum et Amaticium saltem ex tacito consensu. in qua ea que in puncto enarrantur: et consensu solo tacito vel expresse societas contrahitur: vt. l. consensu. ff. de actio. et oblig. et l. tādū. ff. pro socio. et ff. de pac. l. iurigen tium. §. adeo. Insuper ego hoc iudicio inuenio l. libris rationum quibus statuit: vt in §. nummularios. ff. de eden. et ibi no. et l. nescimus. de neg. gest. l. rationes. et l. exemplo. C. de proba. et quod ibi no. cum simi. vbi et in quibus apparet Amaticium ibi scripsisse comuni nomine rationes suas etiam in anno mortalitatis quo pñatus franciscus fuit cum fratribus: et pro tanto si predicta omnia cessarent que fundamenta etiam cessare non possunt: quia de iure vera sunt ex hoc solo fundamēto dicta lucra sunt communicanda dicto francisco per ea que not. per gloss. in dicta l. si patruus. et. ff. de adm. tuto. l. titium et meum. §. altero. dum dicit ibi glo. solo proprio nomine non communicat et c. et not. ff. de usufructu. leg. l. vgori. et c. comu. vtriusq. ind. l. si fratres. ex quibus concluditur dicta lucra communicanda fore. Ego Jo. pagliarensis de senis legum doctor.

1. Statutum disponens q instrumenta facta a decem annis retro de quibus non sit facta executio sint cassa et vana non comprehendit missum in possessionem ex primo decreto.
2. Verbum factum verificatur in fauorem concernē tibus in eo quod est inceptum.

Consilium. xxxvi.

Laturo. cinitas? Assi si cauatur q omnia et singula instrumenta facta a decem annis retro de quibus non esset petita nec facta executio sint cassa et vana et nullum habent valorem et egequi non possunt: nec probent nec fide faciant super defensione possessionis qua tenet creditor: vel ille qui ius haberet a creditore et non ab alio et contingit q Salameotis iudeus petijt executionem cuiusdam instrumenti contra quoddam suos debitores infra. et annos: et factum fuit eis preceptum quod comparerent coram iudice ad recipiendum preceptum de soluendo vel de stando in palatio quibus non venientibus factis solenniter citationib? facta fuit missio contra eos ex primo decreto demum elapsi sunt. et anni. Plac queritur an vigore dicti statuti instrumentum sit nullius valoris an remaneat validum tanq? executio facta. quod probatur sic. verbum factu? tquā do tendit ad fauorem verificatur in eo quod est in ceptum et non perfectum: vt. l. et si non sunt. §. quid ergo. ff. de auro et argen. leg. vbi appellatio ar genti facit continetur argentum ceptum: vt no. in l. v. §. opere. ff. de verbo. signi. Sed in proposito q instrumentum debiti annibiletur: sic debitor cui aliena factura liberetur. est odiosum: vt. l. fina. in fi. C. de edi. diui adriani tol. et ibi no. per d. yn. in c. possessor. de regulis iuris in. vi. ff. ex qui. cau. ma. l. sciendum. ergo eius contrarium est fauorabile cui igitur quo ad fauorem tendat q executio incepta intelligatur facta: ergo sic debemus intelligere co cluditur ergo q videtur executio facta et sic remanet instrumentum validum. ad quod facit q dies

vult habere partem potest a legata rjs parte vendicare et ita tenet co. fil. c. v. in c. in gpi noie super primo dubio. et ita dicit loqui Bar. sed mihi videt qd iura al legata p Bar. lo. quantur simpliciter non habito respectu ad corpora nec quantitates. q r ta fuit opi. Bar. in l. oimodo. C. de in offi. testa. et in d. l. suis quocq? dicent tis in effectu idem qd digerat Dan. de ca. sed no apere rit quid sit tota hereditas consideret in quantitate. quia pa. dicit tunc solū hereditatem teneri i al le. cōsilio et esse casum in d. §. ceteris mihi placet opm. Bar. per iura que ipse allegat q non faciūt aliquas dif ferentias sed solū volūt pro rata teneri heredes et legatarios ad. §. ceterum. §. patet solutio. Ber. Lan.

Laturo. cinitas? Assi si cauatur q omnia et singula instrumenta facta a decem annis retro de quibus non esset petita nec facta executio sint cassa et vana et nullum habent valorem et egequi non possunt: nec probent nec fide faciant super defensione possessionis qua tenet creditor: vel ille qui ius haberet a creditore et non ab alio et contingit q Salameotis iudeus petijt executionem cuiusdam instrumenti contra quoddam suos debitores infra. et annos: et factum fuit eis preceptum quod comparerent coram iudice ad recipiendum preceptum de soluendo vel de stando in palatio quibus non venientibus factis solenniter citationib? facta fuit missio contra eos ex primo decreto demum elapsi sunt. et anni. Plac queritur an vigore dicti statuti instrumentum sit nullius valoris an remaneat validum tanq? executio facta. quod probatur sic. verbum factu? tquā do tendit ad fauorem verificatur in eo quod est in ceptum et non perfectum: vt. l. et si non sunt. §. quid ergo. ff. de auro et argen. leg. vbi appellatio ar genti facit continetur argentum ceptum: vt no. in l. v. §. opere. ff. de verbo. signi. Sed in proposito q instrumentum debiti annibiletur: sic debitor cui aliena factura liberetur. est odiosum: vt. l. fina. in fi. C. de edi. diui adriani tol. et ibi no. per d. yn. in c. possessor. de regulis iuris in. vi. ff. ex qui. cau. ma. l. sciendum. ergo eius contrarium est fauorabile cui igitur quo ad fauorem tendat q executio incepta intelligatur facta: ergo sic debemus intelligere co cluditur ergo q videtur executio facta et sic remanet instrumentum validum. ad quod facit q dies

Firmum. vide
De. de anch. 251.
ccccxxix. B. 24.

Dictionē itez.
videte que posita
fuere ad calcē con
filij. gvij. 3. et vide
de hac dictione
Paul. de castro.
conf. lxx.

14

a **C**alumniosas.
 Abiis q̄alimor

30 in gnam man
 dato non venit q
 qs opponat ecce
 ptiones caluino
 sas: addit q An
 ge. in. l. quid ergo.
 s. i. s. his q no.
 infia. dicit q cau
 si aduocati faciūt
 dominos habere
 ratū cōtra pcura
 tores opponit ex
 ceptiōes caluino
 sas: et an qui facit
 per curatorem fa
 ciat per seipsum:
 videte Bal. in. l. j.
 s. ne autem. C. de
 cadu. tollen.

C Amen. Mule
confil. addite que
posui ad calcem
cōsi. g. i. xx. s. ibi
eadē materia tra
ctatur. laus deo.

C Aō valeat. Que
sit ratio differētie
q arrarū nec pe
ne pmissio valeat
et datio arrarum
valeat. videte dō.
Anto. de butriet.
Panor. in c. plem
ma. de spō. pleni
p dictū pposituz
sancti Ambrosij
Milevici episcopi
Alexandrie. et etiā
dños de Ro. i. vi
de fede. 2f. clxij.
et. xciiij. et vide. j.
confil. cccxxvij.

Idem. Vide
De. de anch. 2^{fi}.
ccc. xxi. Bal. 2^{fi}.
lxij. v. li. Pan. de
ca. confi. xlvij.

a **I**nquirerent. An coipso q̄ q̄s
petit tutor: p̄bet
minor: vide Alē.
An. lxxj. l. l. B. l.

b **P**ro facere. Qd
procollo nō com-
pleto a partibus
nō sit vāda fides:
est glo. i. d. l. 3. c. 2.
sup. ver. mādum.
quaz sequitur ius
Bar. Bal. z doct.
Boa. de imo. in. l.
gall. z ibi Ange.
g. idē credēdu. ff.
de lib. z posthu. p.
Spe. in. ti. de i. str.
edi. s. ostēso. cano.
ni. in. c. cū. p̄. ta-
bel. de. fi. i. str. bal.
de pa. constā. ver.
plēntia. qd sit pro
to collis. glo. est in
aut. de tab. in. s.
procollū. z Ang.
consil. lxxxi. vide
p̄. de anc. consil.
ccccxxix Bal. z sil.
lxxij. v. l. l. p̄. q̄u.
ca. consil. lxxviii.
Circa s̄o adlusio
nem q̄ tutor qui
non fecit inuenta-
rium non potest
autozari dicite q̄
imo vt suspectus
remouet: vt. l. si tu-
tor. ff. de suspec. tu-
et in. l. tutor q̄ rep-
torinz. per Bo. de
imo. i. c. h. i. b. gl.
de reli. do. in. cle. q̄
pena punitur tu-
tor qui fraude ali-
qua omisit in in-
uentario. not. gl. in
l. si. s. p̄culdubio.
in. ver. suspe. C. de
admi. tut. z. ff. de
tu. l. iter eos. spe.
in. ti. de i. str. edi.
s. dicto. ver. qd si
aliquis. z ver. seq.
addite qd tutor
dat? ad vñū arti-
culū non teneat fa-
cere inuentariū: vt
ff. de testa. tut. l. si
heredes. in. prin.
An aut teneat p-
tutordē male ad-
ministrante: vide
Ang. s. lxxv. in
cipit. ser. iohannes
quondaz ser. bar-
tholomei. z an re-
mittēdo p̄fectio-
nem inuentarij vi-
deat. vide te Ang.
ge. consil. cxxxv. qd
inci. item quodaz
statuto.

c **C**ompromittē-
da. Vide Bal. cō-
si. ccccxxxi. l. i. lib.
Ro. consil. cxiij.

d **C**ompromit-
tere. an tutor pos-
sit compromittere

erat de clausulis generalibus et communibus ad
alia instrumenta: sed erant quedam clausule friuo
le et nugatorie. et sic ergo instrumenta ita indetermina
tule. ¶ Hec ideo ex dicto instrumento prout scriptum
apparet nulla oritur obligatio. constat enim dictu
Scolanum fuisse pupillum tempore dicti contra
tus: quod apparet ex eo quod contrahentes viden
tur asserere quod citra tutoris auctoritatem inquir
rent: qui tutor non potest esse nisi pupillo: vt. l.
scie ergelle. ff. de tut. et cura. ab his. et insti. de tut.
§. 1. et de cura. in prin. et sic quum ad eos credidit euz
fore pupillum. C. deoben. stip. l. optimam. S. pu
pillus non potest obligari sine tutoris auctoritate:
vt. l. quonia obligari. in prin. de auto. tut. et insti. de
auto. tuto. in prin. ¶ Iste autem Scolanus legitima
auctoritatem non habuit: vt probabo. ergo et. C. de
non habuit probatur ex duobus. primo quia in
uentarium non fecit vti proponitur. mibi ergo au
toritatem non prestat: vt. l. si. Carbi. tut. ¶ Hec ideo
testator in suo testamento voluit vt tres tutores su
peressent in officio tutela que administrarent: sed
vnius solus hic interposuit auctoritatem absentibz
alijs: ergo auctoritas non valet: vt. l. titium. et me
nium. in prin. de admi. tu. ¶ Concluditur ergo dic
tum instrumentum fidei non facere. b. si fidem fa
ceret prout scriptum reperitur dictus pupillus non
esset obligatus. Bartolus.

Consilium. xliij.

Unquid tutor ^{tu}
^{to}
rio nomine possit petere compromi-
sum fieri in casu quo ex forma legis
municipalis talis causa esset cōpro-
mittenda. ⁊ primo videtur quod non quia arbi-
ter positus in compromisso potest accipere de iura
reventus ⁊ dare alteri: vt no. ff. de arbi. l. si de meis.
s. recepit. ⁊ in aut. vt disse. iudi. s. si vero. sed tu-
tor non potest alteri concedere: neq. etiā donandi
res pupillares potestatem habet nec ledendi iura
pupilli: quia nec ipse possit facere. nam nō dicitur
tutor quando pupillum egpoliat: vt. ff. de admi-
nut. l. lucius titius. s. si. ⁊ ff. pro emp. l. qui fundus. s.
si tutor. potest super re pupilli remittere fin q. po-
test arbitrer. ff. de furtis. l. inter dum. s. qui tutelam
⁊ l. si de pignore. s. si. tutor. C. de trasact. l. ptes. Pro
sola. huius contrarij est dicendum q. aut compro-
mittit pupillum cum autoritate tutoris ⁊ tunc cō-
promissum videtur tenere: vt. ff. de arbi. l. si pupilla-
lus. Contra hoc membrum opponitur. ff. de mi-
nor. l. minor filiofamilias. s. minor⁹ ⁊ sibi viden-
tur velle glo. q. eo ipso q. minor compromittit dila-
tatur esse lesus ⁊ sic facto compromisso competat
sibi restitutio. Sed dic aut pupillus cum tutore cō-
promissit in eū qui ex iurisdictione poterat de causa
⁊ cognoscere: ⁊ tunc quia a sententia ex sua iurisdic-
tione lata poterat appellari non lata ex compro-
misso: vt. l. i. C. de arbi. tunc dicitur lesus: vt in pre-
dicto. s. minor⁹. ⁊ in sui preiudicijs non tenet: vt
ff. de arbi. l. sed si in seruus. Sed si compromissit in
eum qui non poterat ex iurisdictione cognoscere
⁊ sic tanc in amicabilem compositionem ⁊ tunc cō-
promissum factum cum autoritate tutoris tenet et
non dicitur lesus nisi occiderit de lesione: vt. l. i. si
pupillus. ff. de arbi. l. diem proferre. s. penult. ⁊ l. si
ita compromissum. indistincte: sed tunc dic aut iura
pupilli sunt obscura ⁊ psecutio rei pupillarīs nō
potest fieri de facili: tunc sicut in dictis casibus
potest tutor transigere ⁊ de iure pupilli remittere
illi cum quo transit ita potest compromittere ⁊
arbitrer de iure pupilli ⁊ potest accipere ⁊ dare ale-
ri hoc videtur sentire glo. in l. pactum curatoris.
C. de pac. pro quo est. ff. de i. l. inter dum. s. qui tu-
telam. ff. de fur. cu. sim. l. s. alle. Aut psecutio rei
pupillarīs potest fieri de facili ⁊ ipsi iura sunt cla-

ratunc illo casu non poterit compromittere quia
nec posset iura pupilli minuere vel donare necius
iurandum deferre. ff. de iurciuran. l. tutor. in prin.
7 videtur notare ibi glo.

- 1 **S**ubstitutio pupillaris etiam facta ex tunc
quod contineat tacitam vulgarem.
- 2 **T**acita vulgaris quod habeat locum vno ex
rebus adente.
- 3 **I**nstitutus in re certa quod est heres insolidum
quando alius non est heres nisi fit prohibitus plus
petere non posse.

¶ Consilium. xlviii.

Nullus fallopi ^{dis}
dit testamentum in quo quedam
episcopum suū heredem instituit
in quinq; solidis. ⁊ quod de bōis
suis plus petere non possit. Item
reliquit iure institutionis domine Agnolucie foro
ri sue vnaz petiam terre. Itē in oībus suis bonis
Rogerium quondam Jacobi suum nepotem esse
fratre suo p̄mortalio heredem instituit ⁊ eidē sub
stituit per hec verba quod si dictus Rogerius d̄z
cesserit in pupillari etate vel postea quando cūq;
sine filiis legitimis de corpore suo natis ⁊ p̄crea
tis substituit sibi heredem Agnoluciam suam so
rores vt de predictis apparet publicum instrumē
tum. Cōtingit quod dictus Rogerius decessit an
te dictum testatorem in pupillari etate superuīuē
te dicta domina Agnolucia demum decessit dicit⁹
testator dicitur per quosdam dictum testamentū
non valere queritur a vobis quid iuris? Et dicen
dum est dictum testamentum valere et dictam
Agnoluciam heredem esse. et potest esse tribus ra
tionibus. ⁊ Prima dictus testator dicto Roge
rio licet egraneo substituit pupillariter si decesse
rit in pupillari etate ⁊c. Que substitutio continet
tacitam vulgarem. vt. l. iam hoc iure. ff. de vulga.
⁊ pupil. l. heredi. et. l. quis. l. i. p̄cibus. C. de im
pu. ⁊ alijs substituit. licet ergo dictus Rogerius an
te testatorem decessit. ⁊ sic non possit esse locus pu
pillari etiam si filio in potestate facta fuisset. tamē
locus est vulgari tacite. scilicet si dictus pupillus
heres non erit e⁹ ipsius tacite vulgari vigore di
cta Agnolucia potest esse heres. Sed hic occurrit
dubium an dicte leges que dicunt quod si pupilla
ris est facta continet tacitam vulgarem habeant
locum quando pupillaris est facta egraneo cui
non potest pupillariter substitui. Hoc dubiū mo
net Enil. de cu. in dicta. l. p̄cibus. C. de impube.
⁊ alijs subf. et determinat quod continetur taci
ta vulgaris: quia vitiatō tacito non vitiat⁹ e⁹
p̄sum: vt. l. i. §. j. quibus modis pig. vel hypo.
sol. Item quia est peccatum in materia ergo si nō
valet eo modo quo agitur valeat eo modo quo va
lere potest: vt. l. si vnus. §. si acceptilatio. ff. de pac.
⁊ lan. inutilis. ⁊ ibi no. ff. de accep. quod verū est
per casum legis finalis. C. de heredi. instituē. naz
illa verba Plocij heres esto: sunt verba pupilla
ris substitutionis: quia testator alium fecit here
dem sū verbatamen illa verba detrahunt ad
vulgarem substitutionem. no. infi. de pupil. subf.
§. egraneo. cum glo. sua: licet quidam allegent in
cōtrarium. ⁊ vbi nota q̄ pupillaris facta egraneo
non valet iure directo vel iure directe pupillaris
pupillo existente herede: s; non negatur quin pos
sit valere iure tacite vulgaris per quam succedere
possit testatori. ¶ Secūm dubium est quia taci
ta vulgaris requirit aditionem hereditatis sū quos
dam que hic non videtur intercedere posse cum fo
lus iste rogatus fuerit heres institutus e⁹ directa
cuius aditione totū testamentum cōfirmetur. suffi
ci enim vnū e⁹ heredis institutus adijce: vt. l.
testator. ff. de manum. testamen. ¶ Tercera p̄ dictis
videtur casus. ff. de ventre inspicendo. l. penul
tima. vbi si aliquis institutus vētri est: s; e⁹ ventre
nihil nascatur tñ locus est tacite vulgari. Secūdo
pbat⁹

rede reb⁹ pupilli
Bar. idē cōsuluit
qđ hic in pñ. inci
an statutu de cōs
promissis. et in l.
pacti curatores.
C. de penis. et ibi
per no. per Ang.
in l. si plures. 7 in
l. impatoris. ff. de
pac. vide Bal. 2.
ccccxvi. ij. l. Ro
ma. cons. cxiij.

In Triu. Vide
Bal. confi. cxiij. r
cviij. Ber. Land.

a. Est nullum. Adde. cons. Ang. lxx. inci. visis quibusdam actis in
quantum tenet q. p. terito aui materni reddit testamentuz nullum ad
eam vero partem vbi dicit: q. hereditas aui materni non adita nō trās
mittitur. adde. Pan. de ca. cons. cccxxvij.
b. et nota. Adde. Ange. cons. lxxv. c. viij.

C Transmittit.
C Vide Pau. d. ca.
 conf. cccxvii.
D Promina debi-
 torum. Appella-
 tione mobilium et
 immobilium non
 veniunt iura nec
 actiones quia ab
 eis specie differit
 quod apparet quia
 illa dicunt esse ea
 eadem specie: sunt
 eadem in substan-
 tia et natura et co-
 rüdem effectum
 productione. ver-
 ba sunt **27. in c.**
 sine possessione. de
 reg. iur. sed actio-
 nes et iura diffe-
 runt a bonis mo-
 bilibus et immo-
 bilibus substan-
 tia natura et effe-
 ctus productione:
 ergo sunt penitus
 diversæ: ergo illa
 non comprehendit
 tur in dispositio-
 ne. Quod substantia
 differant probat:
 nam mobilium et im-
 mobilium substantia
 est visibilis et
 corporea: iurium ve-
 ro invisibilis et in-
 corporea. item mo-
 bilium et immobi-
 lium est vera pos-
 sessio non iurium et
 actionum et aliorum
 que incorporea
 sunt: vt. ff. de acq-
 r. re. do. l. si seruus.
 et incorporeales.
 item mobilia trien-
 nio immobilia lon-
 go tempore perditur
 actioes personales
 regulariter sunt pa-
 penus. C. de cos-
 pecu. l. si. C. de pre-
 scrip. xxx. anno. si
 quis emptio. con-
 cludit ergo vt. s.
 quod appellatio-
 ne immobilium non
 veniunt iura nec
 actio. de quo p. eum-
 dem Bar. l. i. mo-
 ventium ff. de ver-
 signi. per Bal. in
 l. i. §. arg. ff. s. au-
 ro et ar. et in l. p.
 ff. de au. tuto. et in
 l. si arrogator. ff.
 de adop. per eun-
 dem in c. i. de feu-
 cog. in glo. in ver-
 ba. immobilia. bonus
 est tex. in l. bene a
 zenone. C. de qdr.
 prescrip. est tamen
 aduerterendum quod

do probatur dictam Agnoluciam esse heredem alia ratione. nam constat q̄ dicta substitutio facta dicte Agnolucie fuit compendiosa in qua cōprehēditur vulgaris s̄m opi. **Enil. Dy. Ray.** in materia substitutionis. ⁊ est casus in l. gallus. §. j. de li. ⁊ postb. ubi si testator dicit filium instituo ⁊ nepotem substituo trahetur ad casum q̄ filius viuo te-
statore moritur. Preterea istud ista verba indicāt. si enim dico quodcumq̄ deceaserit ⁊c. Istud verbum importat siue decedat ante mortē testatoris siue post ante additionem hereditatis: de hoc est casus. ff. de ad. lega. l. iij. in prin. ⁊ sic concluditur q̄ ex vigore vulgaris comprehensionis dicta Agnolucia possit heres esse. ¶ Tertio etiam hoc sic probatur nisi diceretur dictam dominā Agnoluciā non posse heredem esse primo vel secundo modo ⁊ sic dictam institutionem et substitutionem esse inuālidam ad huc ipsa dñā Agnolucia esset heres testatoris ⁊ alio capite legis vigore institutionis facte de ea in re certa. nam t̄cum non sit alius heres vniuersalis in testamento institutus in re certa est in totum heres: vt l. i. §. ex fundo. ff. de here. insti. ⁊ l. ex facto. ⁊ no. in l. quoties. eo. titu. nec ob idicat q̄ duo sint incerta re. s. episcopus ⁊ Agnolucia. Et ideo predicta domina Agnolucia nō potest esse heres nisi pro dimidia: nam est diligenter aduertendus q̄ institutione facta de episcopo fuit adiectum q̄ plus de bonis suis petere non possit aliqua ratione vel causa: et sic institutio eius non trahit se ad alia bona quā volūtas testatoris manifeste restringitur. l. quoties. §. si duo. ff. de here. insti. in institutione vero facta de dicta Agnolucia dicta verba non fuerunt adiecta. et sic ipsa est heres insoludum.

1 **T**estamentum autem matrem in quo nepos sine
causa fuit pteritus est nullum.
2 Legata facta pterito in testamento q̄ conseruan-
tur per clausulam codicillarem.

3 Hereditas aui materni adita non transmittitur.
¶ Consilium. xlii.

M Nicolucius decessit et testamentum non est confirmatum: quia decessit in pupillari etate: vt. C. de possib. here. in. l. ij. vbi est casus. et ibi not. Dy. et non est dubium: quia et preteritione aut materni facta sine causa testamentum est nullum: vt in aut. de here. 2. fal. y. egberedatos. et ibi no. glo. Posito ergo et testamentum sit nullum dubitatur an legata facta ipsi filio valeat. et de hoc est opi. in. l. magimum vitius. C. de libe. prete. nam quidam dicunt per rupto testamento ex causa preteritionis valeant legata et facta alteri preterito ipsi filio preterito ex cuius persona rumpitur testamentum. et hoc per Lyn. in aut. ex causa. in. v. q. eo. titu. Sed quicquid sit ipsa legata valent per clausulam positam in testamento si non valet iure testamenti valeat iure codicillorum et. Unde saltem iure codicillorum valet illud grana men in iunctum dicto Nicolucio si decesserit sine liberis dicta legata erogentur in pijs locis sibi vram opi. Dy. et aliorum doc. et Ly. refert in. d. ant. ex causa. in. v. q. hoc pmissio ad q. ppositam. dico q. si quidem non apparet q. per dictum Nicolucium fuerit adita hereditas aut materni ab intestato. tunc dictio eius auunculus qui non dicit testamentum nullum nil potest petere de bonis dicti testatoris aut dicti Nicolucij et quia hereditas aut materni non adita non transmittitur. C. de in. vel. l. si infanti. vnde perinde est ac si dictus Nicolucius non fuisset in medio. et sic dictus auunculus nil potest petere. si vero fuisset adita hereditas tunc iuncte diate legitime succederet dictus auunculus in qua non consistit granamen. alia dimidia esset patrum

in. l. f. c. in qui. cau. in inte. resti. vult q̄ computent̄ inter immobilia. ter.
aut̄ in. l. i. §. exact. de rei. vgo. ac. tenet q̄ inter mobilia. Ange. consil. suo
ccccviii. incip. anastasis. tenet idē quod Bar. hic. Qldr. p̄. cccij. So.
an. in addi. Spe. loco. hic. alleg. cū. sō. vsum fructus vestrum viri. mibi
videtur q̄ a q̄ alleg. Bar. nō faciat ad p̄positū. q̄ illa. iura. loquunt̄.

qui fuit institutus a testatore. et in hoc iura sunt clara. Barto.

- 1 § Si legantur vgoz fructus omnium bonoz
fuozum mobilium ⁊ immobilium: q non veniant
fructus qui sunt in nominibus debitorum.
Nomina debitorū q non veniāt appellatione bo-
nozū mobilium ⁊ immobilium.
- 2 Actiones indicantur inter mobilia vel immobi-
lia fin id q in eis deuenit.
- 3 Testes festine ⁊ pietose debent remanere heredi-
bz virt: nec in eis vgoz habet vsumfructū ex le-
gato vsumfructus.
- 4 Setus pecozum ⁊ boum ac equozum quod sunt in
vsumfructu ⁊ debentur vgoz.
- 5 Redditus protocollozū q non veniant in vsum-
fructu legato vgoz.

¶ Consilium. l.

Flus Petri de Florentia in
ter alia que in suo tes-
tamento disposuit reliquit. S. vgozi
sue fructus redditus et prouetus om-
nium bonorum suorum mobilium et
immobilium. Cuiusdo queritur et an dicta vgoz
vigore dicti legati debeat habere que sunt in no-
minibus debitorum. et dicitur quod non. et pbat in eo
quod dixit suorum. et. Nam debet intelligi de his bonis
que ad testatorem pertinent iure dominij vel quasi
non eorum que sunt in nominibus debitorum. vt.
quintus. s. argento. ff. de au. et arg. lega. C. Ites di-
git bonorum suorum mobilium et immobilium. sed
noia debitorum non sunt mobilia vel immobilia:
sed sunt quodammodo genus de per se. vt. l. a vino
pio. s. in venditione. ff. de re iudic. l. quas tuberonis.
s. p. ff. de pecu. qd etiam tenuit. Ita. de are. in. lmo
uentum. ff. de ver. signi. et Spe. in hys terminis. in
titu. de fru. et interef. s. j. ver. ij. Quero ex quibz co-
cludit dictam dominam non debere habere vsumfru-
ctum de nominibus debitorum. C. Ad ob. ff. de vfu
fru. leg. l. vgozi mee. qz ibi fuit relictus vsumfructus
simpliciter. sed in qone nostra fuit adiectum mobi-
lium et immobilium: que verba habet restringere
significatu verboz. vt dictu est. Item fuit adiectu
hoc pnomem suorum: quod habet restringere significa-
tum verboz. vt de his mobilibus et immobilibus
intelligat que iure dnij pertinet ad testatorem. vt
d. l. quintus. s. argento. sed licet in d. l. vgozi mee.
fuerit appositu illud restringit meorum: tñ continet
noia debitorum. dico quod illud idem est: quia pnomem
meorum hz illud substantiuu omniu omnia compe-
bendens. Rñdeo ad iura qz dicunt quod actiones et iu-
ra indicant mobilia et immobilia sim id quod in actioe
denotat. qz illud est veru qd iura et actiones de ne-
cessitate debent aptari mobilibus et immobilibus. et
qz de eis nihil est dispositum. verbi gratia. dicit leg
quod bona immobilia minoris non possint alienari
sine decre. mobilia vero possint alienari: sed de no-
minibus nihil dispositu. indicabimus de eis: vt
equiparentur mobilibus et immobilibus. reliquit
vsumfructum vgozi. iura vero et actiones bic diffe-
runt. vt ex serie testamenti apparet. et sic non est ne-
cesse quod alicui predictarum. s. mobilibus et immo-
bilibus applicemus noia predictoruz. sed sient in
suo genere per se. vt in d. s. in venditione. vt. s. p.
batum est. C. Adhuc querit an vestes festiue per
sone vgozis. et vestes viri sint vgozis ppter an ve-
ro ad heredes remanent. ita quod de eis tñg de alijs
mobilibus vsumfructum percipiat. queritur a vo-
bis: quid iuris: et dicendus est quod de vestibus vi-
ri nullum est vbiqum quod ad vgozem non perti-
nent alioquin iure s. de vestibz vgozis licet sint mul-
te opt. doc. in. l. in his. s. i. sol. ma. veritas est quod
vestes festiue et pretiose non sunt vgozis. nec eide vi-
ro donate vident. et sic non potest morte qñrari
rerum ratio cum et tradere videatur ad vsum tñg

qritur an cedant
 lucro vgonis : de
 quo i.d.l. de bis
 p Bald.in.l. si ve
 certo. s. interdi.
 ff.co.mo. r.in.do
 tem. C. de dona.
 ante nupt.tamen
 in pposito videf
 concludendum: vt
 de protocollis eg
 quo non nesciū
 tur de pūctibus
 protocollorū com
 munitis opt.doc.
 est q non veniat
 appellatione fru
 ctu: vt per doc.
 i.l.diuotio. ff. so.
 matri. per Bar. r
 Eng.in.l. quēdā.
 s. nihil. ff. de edē.
 per Bal.in.l. i. C.
 de fru. l. expē. r
 in.l. fi. C. de vusu.
 dicit itē q mente
 Bal q ppecunia q
 redigitur eg pro
 totollis spectabit
 ad mulierem quo
 ad potestātē yten
 di et fruendi sicut
 vti et frui potest
 quacūq pecunia
 hereditaria. l. i. C.
 de vusu. r. qd ve
 niat appellatio
 puentis. videte
 reg.in.l. videam⁹
 ff. de vfu. r. glo. in
 c. generali. de ele.
 in. vi. r. in. c. gran
 di. in. ver. reddit⁹.
 de sup. ne. pla. vbi
 Eemi. dicit q ap
 pellationē pūctus
 nō veniūt iura p
 Bal.in.l. cohere
 dib⁹. C. fami. her.
 e Consultē opini.
 Aude Ancha. of.
 dicit. Bar. Bald.

vt tamē magis sint apud virum q̄ quēta vgorit
vt. l. mortis sue causa. s. si. ff. ad le. fal. 4 hoc tangit
Ja. de are. 2. alij mo. der. doct. in. d. l. in his. ff. solu.
matri. 2. ibi dicitur. Adhuc queritur de fetu p̄coz
4 boum 2 equoz: 2 an ad dictam dominam perti
neant tanq̄ ad usufructuariam an ad heredes ad
quod dico quod ad dictam dominam pertinet eo
saluo quod ea que consistunt in grege debent in lo
cum mortuorum vel in utilitatem alie subiogari fm
formam l. fetus. s. si. cum. l. si. ff. de usufruc.
5 Adhuc queritur quia iste maritus erat nota
rius an id q̄ percipitur ex exēplatione p̄ocollo
rum suorum pertineat ad vgotem 2 dico q̄ nō. ra
tio quia id q̄ tantum semel percipitur 2 non rena
scitur non dicitur esse in usufructu: vt l. diuotio.
s. si. vir. 4 ff. solu. ma. sed redditus p̄ocolloz
a est huiusmodi: quia postq̄ p̄ocolloz est semel
redditus nunq̄ amplius percipitur: quia nō est
verisimile q̄ de facili perdat illud. l. si. ex lapidici
nis. ff. de in. do.

1 Rogatus restituere tenetur vltra vires here
ditarias si non fecit inuentarium nec deducit tres
bellianicam.
Falcidia 2 trebellianica q̄ perditur per non con
fectionem inuentarij.
2 Ratio quare introductum fuit inuentarium.
3 Actiones 2 obligationes non veniunt appellatio
ne bonorum mobilium 2 immobilium.
4 Testator legat rem heredis sicut suam.
5 Heres non consciens inuentarium tenetur ad so
lida legata.

Consilium. l. j.

In nomine domini
Amen. Bonaventura fecit testamen
tum 2 instituit heredes duos filios:
scilicet Andream et Joannem. 2 eis
substituit vt in testamento eius continetur scripto
manu notarij 2 etiam in testamento talem vltimā
voluntariam substitutionem fecit quod si predicti
sui filij ambo decederent sine filijs voluit q̄ eius
hereditas 2 bona omnino deuenirent in Petrum
suum fratrem. Adodo iste Joannes in vita suā
dedit de bonis 2 de hereditate dicti Bonaventu
re vltra dimidiam 2 demum primo mortuo An
drea in pupillari etate dictus Joannes fecit testa
mentum 2 in ipso testamento examinavit suā be
reditatem debitam 2 legatam et Petrum predi
ctum suum fecit heredem pro parte et nihil vltra
reliquit in sua hereditate q̄ bona que fuerunt Bo
naventure que debebant deuenire in Petrum et
fecit etiam dictus Joannes codicillos quibus etiā
reliquit tertiam partem suorum bonorum mobi
lium 2 immobilium cuidam Depo. Demum post
predicta dictus Petrus intrauit tenetaz 2 posses
sionem bonorum dicti Depo. pro parte sibi debita p
testamento dicti Depo. demum postea adiuit dictam
hereditatem dicti Joannis cum beneficio inuen
tarij 2 non constat de inuentario. Queritur modo
si dictus Petrus debeat habere bona vigore ver
borum inferorum in testamento dicti Depo. cū non
sint tot quot sunt dimidia propter venditiones fa
ctas per dictum Joannem. Vltimo testamēto dicti
Depo. si heres debet nunquid de bonis debeat da
re tertiaz partem dicto Depo. Vltis codicillis di
cti Joannis cum in bonis dicti Joannis 2 cū be
reditate nihil aliud sit q̄ dicta bona que debeant
esse Petri vigore testamēti dicti Depo. an Petrus
sibi dictam tertiam partem de bonis predictis tes
tatur dare necne 2 ad quid cum dicto Depo. ob
ligatur vigore dictorum codicillorum non existen
tibus alijs bonis q̄ supradictis dicti Joannis 2
cum in dicta hereditate dicti Joannis sint debita
contracta per dictum Joannem nunquid debeat
detrahi de dicta tertiaz parte necne 2 p̄ quota par
te bona autem que nunc inueniuntur apud dictum
Petrum que fuerunt dicti Depo. de quibus nunc est
questio sunt hic 2c. Vltimo puncto predicto 2 conten

1 tis in eo examinatis videtur de iure dicendum nullam deductionē esse
fiendam debitorum vel alicuius trebellianice per dictum Petrum debi
torē 2 trebellianice tunc potest fieri deductio vbi heres fecisset inuenta
riū si autem inuentarium nō fecerit teneatur de suo cōplere vt dicto. s. si
vero non fecerit ibi complebit legatarijs 2c. Et in autem. de heredi. et
falc. 2 not. i. l. si pecunia de lega. secundo. Que solēntas inuentarij omis
sa p̄uina heredem trebellianicā: vt no. in autem. vnde si parens. C. de
inoff. testamen. sed leg. p̄uina falcidia propter omissionem inuentarij
vt l. finitus. s. et si p̄uina. C. de iure delibe. et in autem. de here. et fal
cidia. s. finitus. ergo et trebellianica. C. p̄uina. 2 ratio inducendi in
uentarium et eius beneficium fuit vt videatur ratio eorum que pater
dimisit in patrimonio suo tempore sue mortis vt heres malignari non
posset vt in p̄allega. s. finitus. 2 in. s. si vero absunt. de here. 2 falc. sed
quod rogatus heres de restituendo ita teneatur. ista ratio tenet in fidei
comissario vniuersali sicut in legatarijs particularibus et creditorib.
vt no. in l. cum tale. s. finitus. de conditioni. 2 demōstrationi. Et nota tes
tatur hoc per Adoder. docto. in aut. sed cum testator. Cad. l. falcidia. et
in addi. noua refert Syn. secundum Ricar. malum. 2 tenet Dy. 2 Jaco.
de bel. in lec. aut. de heredi. 2 falc. s. si vero exp̄essim 2 not. etiaz p̄ Ros.
aliquid in libellis suis in titu. de fena. cō. treb. Et ideo posito q̄ ille Pe
trus posset dici rogatus de restituendo quid vniuersum quod egigitur
vt trebellianica possit retineri: vt l. naz quid. in. si. l. cogi. in prin. 2. s. ge
neraliter. ff. ad treb. tñ eam retinere non potest: vt est supradictus. C. de
his tolluntur que pro 2 contra p̄uidenter allegant l. 3 in hoc puncto hec
non fuerint multum necessaria. tamen quia in ipsa facta mētio est de tre
bellianica ideo p̄secutus fui. Non obstat quod dicitur fecisse inuentarium
cum l. 3 nō appareat de eo. quia paria sunt non esse rem 2 non apparere:
vt l. i. s. de ben. emp. super eodem facto. si consideremus relictum fas
ctum Depo. tertie partis bonorum mobilium 2 immobilium istud fuit
3 legatum tertie partis 2 certarum rerum nec venit commodum actionū
2 commodū obligationum: quia obligationes et actiones sunt species
de per se nec est mobile nec immobile: vt l. quaz tuberoni. s. si. ff. de pec.
de re iudi. la diuo pio. s. in venditione. 2 Spec. in titu. de fruct. 2 interef.
s. i. ver. sed pone quod p̄relatus. quod autem hoc casu non debeat fieri
deductio eris alieni. est casus. ff. de usufru. lega. l. si. prout loquitur de les
gato certarum rerum: prout est hic. et eo quod dixi mobiliū. Preterea
ipsum fideicommissum erat debitum ipsi heredi a quo relictus est ipse Depo.
4 po. 2 sic non potest deducere: quia testator potest legare rem heredis si
eius suam. siue sit heres in totum siue pro parte: vt l. vnum. ex familia. s.
i. rem. de lega. iij. siue sit heres pro parte: vt l. cum filijs. s. dies. ff. de leg.
ij. 2 ibi no. siue sit heredi debitum iure fideicommissi: vt ff. de lega. ij. l. vñ
ex fami. s. si vno. 2. s. si duos. Preterea tñ in inuentarium non fecit tes
tatur prestare solida legata etiam si alias vires hereditatis excedat vt
Cad. legem falc. aut. sed cum testator.

1 Testamentum in quo posthumus est preteritus q̄ non tenet quo
ad institutionem sed quo ad cetera sic.
2 Aut. ex causa quod habet locum in preteritione posthumi.
3 Substitutio pupillaris conseruatur per aut. ex causa.
4 Substitutio facta impuberi per bec verba et si non vigerit 2 filios non
habuerit quod dicitur compendiosa 2 trahitur ad directam infra tem
pora pupillaris.
5 Verba testatoris 2 specialiter rustici debent intelligi fm communē vsuz
loquendi.

In nomine domini. Salumben.
condidit testamentum in quo inter alia disposuit q̄ si
flora quondam vgor. Agnoluit sui filij que pregnans
est postmodum vnum vel plures masculos fecerit cum
vel eos heredes instituit vniuersales: 2 si vnam vel plu
res feminas. si vnam habeat. ccc. lib. si plures: pro qualibet. c. lib. reliq̄.
si filij masculi decederint siue filijs bona sua sint heredum suorum infra
scriptorum. 2 postea sequitur sic. 2 adueniente cōditione si dicti heredes
non vigerint 2 filios non habuerint Adattheolium vannis 2 Philippi
pum albergotis heredes instituit. Contingit q̄ post mortem dicti testa
toris vgor. dicti Andree peperit vnam filiam que mortua est infans.
Queritur an hereditas dicti testantis 2 dicti infantis debeat ma
tri eius vel dictis heredibus institutis. Circa tñ q̄ dicendum est nullum
quantum ad heredis institutionem. cāz dicte filie femine non fuerint in
aliquo institute: ergo 2c. vt. C. de inoff. test. aut. noui. 2 ibi not. 2 in aut. vt
cum de app. co. s. aliud quodq̄ capitulum. tñ cetera firma manent: vt. C.
de lib. p̄te. aut. ex causa. Ique autem bz in locum in preteritione post
humi. 2 l. generaliter. s. ex tenore. ff. de fideicom. lib. 2 l. si pater. co. tit. 2 l.
j. de testa. tu. 2 l. bona. s. si. de capti. 2 possibi. reuer. de le. ij. liure facto tes
tamento. 2 l. j. C. de condi. 2 sic tñ pupillaris substitutio firma manet: vt
no. in l. j. in si. ff. de vul. 2 pupil. 2 ibi hoc tenet Ja. de are. 2 Ray. de for.
l. 3 Dy. videatur ibi innuere contradicens quod illa aut. locuz bz in his
que possunt consistere sine testamento. tamen illud dictum non est verū:
quia apparet quod tutele datio non potest consistere sine testamento et
sine heredis institutione: vt l. j. de test. tu. Hoc premisso in questione pre
dicta

dicta videndū est an p̄dicti Adattheolus 2 Philippus sint dicte post
hume pupillariter substituti. 2 dicendum est q̄ sic tñ per predicta verba:
si non vigerint 2 filios non habuerint 2c. Fuit enim substitutio compē
diosa facta verbis directis que sine dubio trahitur ad pupillarem dire
ctam infra tempora pubertatis: vt l. verbis civilibus. 2 l. precibus. 2 l. i.
in pupillari. de vulga. 2 pupil. 2 no. in l. precibus. C. eo. Sed predictis vi
deri obstat: q̄ in dictis verbis vltimo loco positus testator vsus est his
verbis: 2 adueniente conditione predicta de dictis heredibus supradic
tis 2c. Sed dictam posthumam heredem non instituit vt ex ipso testa
mento apparet. ergo videtur q̄ ipsi posthume non fuerint substituti.
Ad quod respondetur q̄ testator his verbis sensit: scilz de suis heredi
bus hoc est de suis succedentibus fm q̄ se habet vulgaris locutio fm
quā descendentes ex aliquo dicunt heredes talis. Tñ quem commu
nem vsum loquendi verba testatoris 2 imagine rustici debent intelligi:
vt l. liberorum. s. quod tamen cassius. ff. de lega. ij. 2 ibi no. 2 l. cum dela
monis. s. asinam. de fun. instru. l. labeo. de sup. lega. 2 quod sic intellegit
testator apparet ex verbis precedentibus testamenti. Vbi 2 filij nascitu
ri decederint: vbi dixit sine filijs bona sua deueniāt in heredes infra scri
ptos. quod em̄ dixit filij sui manifeste refertur ad posthumos 2 ad post
humas de quibus in superiori parte testamenti fecerat mētionem: vt l. i.
qui filibus. in prin. de lega. j. ex quibus manifeste concluditur 2 dictos
tanq̄ pupillariter substitutos esse admittendos 2 matrem a dicta suc
cessionē excludendam.

1 Quod in fideicommissio vniuersali tacite sub conditione relicto lo
cum habet ius accrescendi.

Consilium. l. iij.

Scaredus
Decedens fecit testamentum in quo
Sanoritum suum filium naturales
cantum 2 Cardam naturalem 2 legitimaz filios suos sibi be
redes instituit equaliter et si quis predictorum Sanoriti et
Cardam sine filijs quandoq̄ decederent eos iunice substituit. Si
vero ambo predicti Sanoritis 2 Carda sine filijs decederint quando
q̄cūq̄ omnino et omni iure quibus melius fieri potest substituit eis
Basilium 2 Guilieum et Bertam villam claram Petri minoli et
Rosam paucij quolibet ipsorum in equali parte post hoc decessit dicti
Sanoritis liberis superstitibus postea decesserint dicti Basilus 2 Ber
tamus Clara 2 Rosa substituti superstitibus dicta Carda 2 Guilieum
substituto predicta Carda postea decessit dicta Carda sine liberis super
uiente dicto Guilieum substituto predicto que Carda fecit testamen
tum suum in quo heredem vniuersalem instituit Buiducium qui Bui
ducus hereditatem dicta Carda adiuit post mortem dicta Carda. mo
do dictus Guilieum substitutus petit a Buiducio predicto sibi resti
tui medietatem hereditatis predicta domine Carda et eidem domine
Carda relictum per dominum Scaredum suuz patrem prout in libel
lo qui vobis transmittitur continetur et dictus Buiducius dicit se non
teneri nisi ad restitutionem quante partis dicte hereditatis. Adodo que
ritur quid iuris de medietate dicte hereditatis per dominum Bui. peti
te 2 quid de fructibus ipsius post mortē dicti Buiducij relictis post
ei datum libellū per dictum Guilieum. Vltimo testamento dicti Scica
redi et iuribus vtriusq̄ partis super quo consilium meuz est q̄ dictus
Buiducius tenetur ad restitutionē dicte medietatis petite per Guilie.
in suo libello nō ad solam quintā partem. Ratio tñ quia in fideicommissis
vniuersalibus est locus iuri accrescendi etiam si sint sub conditione re
licti: casus est de lega. j. l. filius. s. diuus seuerus 2 exp̄esse. C. de cad. tol.
l. j. s. pe. vbi dicit q̄ illa que sunt dicta in illa constitutione habent locuz
in omni vltima voluntate in omni relicto 2 codicillis: nisi iure fideicom
missi vniuersalis. ergo 2c. Ad id q̄ dicitur de fructibus dico dictū Bui
ducium debere fructus dicte partis restituere quos percepit post datuz
libellum 2 sic eos percepit magis moza non restituentis q̄ negligentia
non petentis: vt l. si. s. si ei. ad treb. 2 no. in l. fideicommissum. co. tit. C.
ad treb. l. iudemus.

1 Clausula generalis in substitutionibus q̄ non referatur ad ea de
qua est facta substitutio specialis.
2 Clausula in fine posita refert ad p̄gina 2 qñ referat ad omnia. nu. 4.
3 Dictio masculini generis polata a testatore in casu odij seu grauami
nis non comprehendit feminam.
4 Substitutio compendiosa facta impuberi per verba communia q̄ sit
semper fideicommissaria.
5 Glo. in l. precibus. C. de impu. dum facit differentiā an substitutio com
pendiosa fiat si decesserit sine filijs vel non. est falsa.
6 Adater transiens ad secunda vota: q̄ non succedit filio pleno iure s̄ re
seruat filijs eiusdem matrimonij.

Consilium. l. iij.

Angelus Dacie
babeat vñ filius noie
Bar. ex quadā sua vgorē
et vgorē sua vinēte noie Bzatie: que Bzatie erat pregnas et
dictus Angelus in suo testamēto inter cetera sic disposuit. q̄ si vgor. sua
Bzatie pregnas esset 2 filia pareret reliquit ipsi filie quinquaginta libras
ture institutionis. post predicta in p̄dicto testamēto quibulda personis

certa legata fecit: 2 dicta Bzatiā suā vgorē tu
tricē reliquit dictis Bar. 2 Ado. filijs suis 2 vtri
dicte Bzatie. postea in dicto testamēto in omnib.
alijs suis bonis heredes vniuersales instituit Bar.
2 Ado. 2 ventrē dicte Bzatie sue vgoris. s̄ signans
filium masculū vñ vel plures pareret: 2 ad lucē per
uenirēt. in equali parte. 2 si alijs eoz mori p̄iger
rit sine filijs legitimis nō superuēntib. ad plenā
etate substituit eidē superuēntes equis portioni
bus. demū dictus testator in codicillo post dictus
testamentū p̄fecto quādā substitutionē fecit in bec
verba q̄ si oēs heredes noati morerent sine filijs
quicūq̄ q̄ Bzatie sua vgor. sit heres in dimidia
parte bonoz 2 hereditate filiorū dicte gratie tam
natoz q̄ nascituroz in alia dimidia 2c. Et plenā
p̄dicta p̄tinent in dicto testamēto 2 codicillo scri
pto manu notarij: demū mortuus est dictus An
gelus postea dicta Bzatie peperit filia noie Bar.
tolucia. 2 dicta Bzatie egreditur tūtrig dicto: suoz
filiorū: s̄z Bar. 2 Ado. demū Ado. mortuus est in
pupillari etate superuēntibus dicta sua matre 2
dicta Bartolucia sua sorore ex vtroq̄ latere 2 pa
rente dicto Bar. suo fratre paterno tñ. demū dic
ta Bzatie volens trāsire ad secunda vota petijt a
iudice curie montis noui vnde sunt dicte persone
inquiri: 2 per inquisitionē tutores dari dicte Barto
lucie: 2 ex dicta inquisitione fuit dat⁹ tutor. demum
mortua est dicta Bartolucia supstitib⁹ dicta sua
matre 2 dicto Bar. suo fratre ex parte matris tñ.
Aunc q̄stio est inter dictā Bzatiā matrē dictoz
filioz. 2 dictū Bar. inquantuz vnusq̄q̄ succedat
tam in hereditate dicti Ado. q̄ in hereditate dicte
Bart. Ad dictam questionē p̄fecte examināz
dam primo opz videre an dicta Bartolucia pmo
videat substituta fratribus suis: 2 ipsi fratres sibi
per generalia verba testatoris dicētis: si quez eoz
sine filijs mori p̄igerit 2c. 2 vide q̄ dicta filia nō
sit substituta. nec ipsi ei substituti sunt. nam tñ cum
de ea facta sit specialis substitutio generalia ver
ba postposita nō cōprehēdunt eam. 2 casus vide
bunt q̄stiones. ff. de vul. 2 pupil. l. coheredi. s. pa
tre. Preterea tñ clausula in fine posita videt esse
referenda ad progina. vt ff. de po. l. j. s. p̄inde et
ex q̄. cau. ma. l. sed 2 si per p̄torez. s. deinde. Pre
terea tñ quando dictio masculini generis p̄fertur
a testatore in casu odij seu grauaminis. tunc non
comprehendit feminam vt. ff. de ven. in pos. mit.
l. j. s. quare si ita. sed in casu nostro testator est vsus
verbis masculinis dicendo et si aliquis ipsorum
mori contigerit 2c. Si diceremus ipsam esse grauata
minimā istam: iam diceremus ipsam esse grauata
magime cum ista substitutio sit fideicommissaria:
vt. j. dicam. 2 sic magis est grauamen q̄ p̄uissio.
2 in hoc casu grauaminis masculinū nō cōprehen
dit feminā: q̄ volunt p̄dicta iura. Ostendo con
trarium scz q̄ dicta filia sit substituta fratribus et
fratres sibi. 2 hoc sic cum querit an clausula gene
ralis vel diffinita posita in fine referat ad p̄gina
tantum: an ad remota plures solutiones dantur:
4 rest solutio p̄ma. Clausula tñ gñalis p̄ferat ad oia
etia remota de qbus sp̄aliter non est possum. hac
solutionē dat teg. in. d. l. sed 2 si per p̄torez. s. deinde.
de. 2. d. l. coheredi. s. qui patrem. 2 l. doli clausula.
de verbo. obli. cū ergo in nostra qōne non sit facta
specialis substitutio huic filie institute: ergo gene
ralis substō cōprehēdit eā. 2 per hoc videt n̄sum
ad. d. s. qui patrē. nā ibi patri 2 filio erat facta sub
stitutio. hic nō. Scda solutio est. clausula in fine po
sita refert ad oia p̄cedētia nisi qñ sunt p̄ia. hoc
pbat. ff. de leg. j. l. talis scriptura. in si. cōstitutā
l. si idem cū eodē. ff. de iur. om. iud. s. si. 2 ibi glo. fir
mat hac solutionem: ergo 2c. Preterea ex verbis
testatoris videt colligi q̄ ipse voluit istā filiaz esse
substitutam. naz dixit si aliquē eoz mori cōtigerit
substituit ei superuēntes: sed sic intellegisset de filijs
masculis tñ nō dixisset superuēntes: s̄ superuēntes
in singulari nūero. nam cū non essent nisi duo vno
mortuo nō poterat superuēnere nisi vn⁹. 2 de hoc vñ
qñ casus in terminis n̄re qōnis. ff. ad treb. l. si. Cer
te punctus satis est difficilis magis q̄ sit in hac

Concluditur.
Adde predictis
cōforme consiliū
Ang. l. c. iij. incl.
p̄ reformatiōes. 2
p̄ fil. v. incl. si non
notari. inquantuz
loquit de posthu
mo p̄terito: ad eā
vo particulā vbi
loquit q̄ appel
latur heredi vñ
nāt descendentes.
addite etiā An
ge. p̄. lig. i. c. dña
andrea. vide que
posui in l. gallus
s. etiam.

Clausula gene
ralis. Vide Eldr.
2. c. c. vij. p̄. dan.
de cast. cons. c. l. ij.
Roma. cons. c. c.
c. c. vij. Fran. de
are. consilio. c. vij.
Bernar. 2 adria.

Difficilis. Vñ
de Ancha. consil.
l. vij. Ber. 2 and.

¶ Lauere. Vide Bald. consi. xxxv. v. lib.

In nomine. Confirmando predicta q̄ dicta filia non potest egredi
re emphyteotica: quia verum dicit Bar. q̄ bec iura non transeunt ad fi
lios vt heredes: sed ad filios vt filios glo. et doct. in l. etiam. ff. solu. ma.
Bar. in l. si tibi decem. ff. de pact. in l. quod dicitur. ff. de verbo. obli. in l.
ibi vidēdū. s. si. et
tibi Ange. de peti.
bere. bar. in l. gal
lus. de li. 2. postb.
i. l. vt in iur. iudi.
s. si liber. l. si op.
lib. 2. in l. si nō for
tem. s. liber. ff.
de cōdi. inde Gal.
in l. iij. 2. in l. cum
virū. c. 3. fideiul.
Jo. de imo. l. i. eg
facto. de here. isti.
Spe. i. tit. de loca.
s. nūc aliqua. per
Jo. an. l. in pre
sentia. 2. q̄ etiā ba
bent locū in insti
tuto i re certa. vi
de vbi. s. 2. videte
consiliū. Jan. de
ca. cccv. s. sed de
senis. s. cccv. viij
et p̄e. de anc. cō.
fi. cccv. iij. et ccc.
vbi dicit q̄ si pa
ter habet quinq̄
filios q̄ non pōt
vn legare eph̄y
theosim in pūdis
cium aliorū filioz
in vltia parte an
pater possit pūdis
dicare filijs non
soluendo canonē
articulus est du
bus: de quo per
Bar. in l. eū qui
de interdic. 2. rele.
Bar. in l. emanci
patā. ff. de sena. et
in l. qui se p̄ris. i.
viij. col. vñ li. vbi
ponit an p̄r pos
sit renuntiare seu
dō in p̄iudiciū
filij. in l. i. perfo
nam. C. de fidei.
et q̄ pater possit
p̄legare rem em
phyteoti. tennit
Jmo. l. c. potuit.
de loca. et Rudo. 6
ro. consi. cccv. et
p̄e. de ancha. cō.
fi. cccv. ij. 2. cccv. iij. et
Jan. de ca. cō. fi.
c. iij. 2. iij. q̄m quod
imo non vt hic te
net Bart. tenuit
Ange. s. cccv. 2.
consi. c. incipit.
inde: nunc eg for
maz serie cum li
mitatione nisi tā
tūdem alijs filijs
p̄legasset. per l.
assignare. de assi
libe. iuncta. l. si cū
dotem. s. si pater.
sola. mat. r. p̄e.
de ancha. s. iij. p̄i
contrarius consi.
cccvi. j. Bernar.
Zandrianus.

questione: licet a pluribus doct. qui in hac q̄ōne
consuluerūt non sit tactus volendo tamen sequi
vestigia voluntatis testatoris: id 2. credo dicta fi
liam non esse substitutam nec frates sibi. hoc sic
probo clausula vltimo posita refertur ad omnia
quādo nulla ratio potest reddi quare magis refe
ratur ad vnum q̄ ad aliud. casus est no. C. de li. p̄.
te. l. j. in fi. sed i casu nostre q̄ōnis pōt assignari rati
tio manifesta quare non refertur ad filiam. ergo
2. Ratio quare filia non videtur substituta fratri
trib⁹ est quia pater magis affectauit bona sua de
uenire ad filios masculos q̄ ad feminas et eos
quos magis dilegit in institutione videtur etiam
magis dilexisse in substitutione: vt. C. de impu. 2.
alijs sub. l. i. cum si. 2. ibi not. Ratio quare non vi
deatur substitutio facta fuisse est quia minus bono
2. 2. minus grauatur: quia cū eg dicitis ver
bis generalibus nō vocetur ad emolumentū. scz
ad substitutionem factam nō vocē ad onus iura
sunt vulgaria. Non ob. iura al. in 2. ium quia illi
due solu. debēt intelligi cū solutione quā digi: scz
nisi sit casus i quo possit reddi ratio quare non re
ferantur ad omnia. Non ob. q̄ dicit q̄ testator sub
stituit eis superiuentibus loquendo in plurali.
Nam hoc ideo digi quia credidit vpoz suā posse
parere plures filios vt patet ex verbis testamē
ti non ob. l. si ad treb. vbi videt casus quia ibi ma
sculos et feminas pariter dilegit in institutione.
2. 2. terea ibi non loquit in filijs nascituris vnde
loquendo in plurali habebat necesse cōp̄ebēdū
filiam. et hanc op̄. teneo in hoc puncto tanq̄ ma
gis iuridicā et magis consentaneā voluntati testa
toris. Secundo oportet 2. videre an dicta substit
tio fideicommissaria possit trahi ad pupillare di
rectam. 2. videt q̄ sic: vt extra de testi. c. j. li. vi. 2. iij.
videt no. glo. in l. p̄ciibus. C. de impu. 2. ali. sub.
scilz q̄ semper fit fideicommissaria 2. bec est veritas
ad. c. j. facilis est r̄isio. nam cum testator substituit
filijs impuberib⁹ compendioso quādo substituit
per verba directa vt talis sit heres tūc infra tpa
pupillaris trahit ad pupillare directam: ita no.
glo. in. d. l. p̄ciibus. 2. ita tenuit 2. y. in materia sub
stitutionis: 2. ita loquit d. c. j. nam illa verba mo
riatur talis: sunt verba directa: vt ibi no. Jo. an.
Sed quādo testator vtitur verbis cōibus habent
tibus se ad directā 2. fideicommissariā tunc semper
est fideicommissaria vt res cum tempore valeat legi
in casu nostro testator fuit vsus verbis cōibus. l.
per verbus substitutio q̄ est cōmune: vt l. generali
ter. s. j. C. de insti. 2. substi. 2. sic loquit in glo. in. d. l.
p̄ciibus. C. de impu. et alijs sub. In eo tamen q̄
dicta glo. fecit differentiā tan quā dicat sine filijs
vel non. non dicit veritatē quia dicit contra l. em
turio. de vul. 2. pu. 2. contra. d. c. j. Solummodo cen
aduertendū an testator vtatur verbis directis an
cōmuni⁹ an obliquis: vt. s. digi. et ita tenet 2. y.
licet qdā alij ad modernū vident dicere aliter quod
opi. non curio referre. Ad q̄ōnes principales ad
modū faciles est r̄isio an dicto 2. mod. successerit
dicta gratia eius mater 2. dicta Bar. eius soror: eg
vtroq̄ parente excludo dicto Bart. qui erat frater
paternus tantū. vt. Cad. tertuli. aut. defuncto. 2. in
aut. de here. que ab inte. s. cōsequēs. sed tenebant
2. tenent restituere dicta bona retenta sua legitima
dicti 2. mod. que est tertia eius q̄ habiturus esset
ad intestato: vt in aut. nonissima. C. de inoff. testa.
Erit ergo ista legitima tertia tertie totius heredi
tatis dicti angeli cum tertiā habiturus fuisset o
ctus 2. mod. tres enim erant de residuo non debet
retineri quarta trebellianica iura. sunt vulgaria. ex
tra de testa. c. Raynutius. 2. c. Raynaldus. 2. no. C.
ad le. falci. l. quāq̄. nec potest dicte matri obijci
q̄ non petijt dari tutorem cum esset tutrix de succe
sione Bartolotie non esset dubitandum quia cum

questione: licet a pluribus doct. qui in hac qone
confuluerint non sit tactus volendo tamen sequi
vigilia voluntatis testatoris dico: et credo dicta fi-
liam non esse substitutam nec fratres sibi. hoc fi-
probo clausula vltimo posita refertur ad omnia
quādo nulla ratio potest reddi quare magis refe-
ratur ad vnum q̄ ad aliud. casus est no. C. de li. p̄-
te. l. i. in fi. sed i casu nostro qōnis pōt assignari ra-
tione manifesta quare non referatur ad filiam. ergo
zc. Ratio quare filia non videtur substituta fra-
trib? est quia pater magis affectauit bona sua de-
uenire ad filios masculos q̄ ad feminas et eos
quos magis dilexit in institutione videtur etiam
magis dilexisse in substitutione: vt. C. de impu-
alijs sub. l. i. cum si. c. ibi not. Ratio quare non vi-
deatur substitutio facta filie est quia minus bono-
rum minus gratuita: quia cū eg dictis ver-
bis generalibus nō vocetur ad emolumenta. legi-
ad substitutionem factam nō vocet ad onus iura
sunt vulgaria. Non ob. iura alii. in 2um quia ille
que solu. debet intelligi cū solutione quā digi-
fili sit casus i quo possit reddi ratio quare non re-
ferantur ad omnia. Non ob. q̄ dicit q̄ testator sub-
stituit eis superniuentibus loquendo in plurali.
Nam hoc idem dicit quia credidit veros suā posse
parere proles filios vt patet ex verbis testamēti
non ob. l. i. ff. ad treb. vbi videt casus quia ibi ma-
sculos et feminas pariter dilexit in institutione.
Preterea ibi non loquit in filiis nascituris vnde
loquendo in plurali habebat necesse cōprehendere
filiam. et hanc opi. teneo in hoc puncto tanq̄ ma-
gis inuidia et magis consentanea voluntati testa-
toris. Secundo oportet videre an dicta substitutio
fideicommissaria possit trahi ad pupillare di-
rectam. et vide q̄ sic vt extra de testa. c. l. i. vi. 2um
videz no. glo. in l. precibus. C. de impu. et alijs sub.
scilz q̄ semper fit fideicommissaria et hoc est veritas
ad. c. i. facili est rñso. nam cum testator substituit
filij impuberib? compendioso quādo substituit
per verba directa vt talis sit heres tunc infra tpa
pupillaris trahit ad pupillare directam: ita no. glo.
in d. l. pōbus. et ita tenuit 2m illi in materia sub-
stitutionis: ita loquit d. c. nam alia verba mo-
riatur talis: sunt verba directa: vt ibi no. Jo. and.
Sed quādo testator vtitur verbis cōbus habenti-
bus se ad directā et fideicommissariā tunc semper
est fideicommissaria vt res cum tempore valeat legi
in casu nostro testator fuit vsus verbis cōbus. s.
per verbus substituto q̄ est cōmune: vt. l. generali-
ter. s. j. C. de insti. et sub. i. sic loquit in glo. in d. l.
precibus. C. de impu. et alijs sub. In eo tamen q̄
dicta glo. fecit differentiam tan quā dicat sine filijs
vel non. non dicit veritatē quia dicit contra l. em-
tutio. de vul. et pu. et contra d. c. j. Solummodo effi-
aduertendū an testator vtatur verbis directis an
cōmuni? an obliquis? vt. s. digi. et ita tenet 2m
licet qdā alij ad modernū vident dicere aliter quon-
opi. non curo referre. Ad qōnes principales ad-
modū facilis est rñso an dicta ad. d. successerit
dicta gratia eius mater et dicta ad. d. eius foror: et
vtrq̄ parente excluso dicto Bart. qui erat frater
paternus tantū: vt. C. ad tērm. aut. defuncto. et in
auf. de here. que ab inte. s. cōsequēs. sed tenebant
et tenent restituere dicta bona retenta sua legitima
dicti ad. d. que est tertia eius q̄ habiturus esset
ab intestato: vt in auf. nonissima. C. de inoff. testa.
Erit ergo ista legitima tertia tertie totius heredi-
tatis dicti angeli cum tertiā habiturus fuisset di-
ctus ad. d. tres enim erant de residuo non debet
retineri quarta trebellianica iura. sunt vulgaria. ex-
tra de testa. c. Raynutius. et c. Raynaldus. et no. c.
de al. falci. l. quāq̄. nec potest dicte matri obijci
q̄ non petit dari tutorem cum effect tuitig. de succe-
sione Bartolūtio non esset dubitandum quia cum

babeat substituta absq; dubio mater succedit in omnibus suis bonis
egreſſo fratre paterno tantum: vt. d. aut. defuncto. i. d. s. cōsequens. Et
circa hoc plura nō curo dicere: qm̃ materia est satis clara. C̃ultimo cir-
ca p̃dicta quorū tan dicte gratie obſtet tranſitus ad ſecunda vota an de-
beat cauere dicta Bar. de reſtituēdo dicta bona poſt mortē ipſius. Et
ad hanc quēſtionē declarādā opozet ſcire qd in iſta materia ſunt tria
iura. Primum ius codicis: qd loquit̃ per diſtinctionē an mater nubat
ante mortē filij tūc mater ſuccedit filio: ſed d3 reſeruare filiis ſuis eg̃ eo-
dem matrimonio natis: vt. C. de ſecū. nup. l. ſemine. in ſi. aut. nubat poſt
mortē filij ⁊ tūc bona que filius habuit aliunde qd a patre mater bz ple-
no iure: ⁊ bona que habuit a patre teneſ ſeruare alijs filiis eg̃ eodē ma-
trimonio deſcendētibz intellige vt. s. dñi. vt. C. ad tertul. l. mater. Se-
cundū ius eſt ius autenticū: in corpore de non eli. fe. nuben. s. cum aut.
col. j. per qd ius cōrigitur p̃dicta iura: q2 ſiue mater nubat ante ſiue
poſt ſuccedit pleno iure. Tertiu ſuit ius in aut. de nup. s. binc nos. per
qd in bonis paternis reddit ad diſtinctionē. l. mater. qm̃ mater ſuccedit
filijz ab inteſtato. cū ergo ſin iura codicis mater teneretur reſeruare ſi-
lijs eiſdē matrimonio. ⁊ in qōne noſtra nulli ſuſſint filij eg̃ eodē matri-
monio. patet qd dicta gratia ſuccedit pleno iure: neq; d3 de reſtituēdo ca-
uere. ⁊ ita alias de facto q̃ſultus reſpondi. Bar.

¶ **F**ilia instituta in re certa: cū clausula: q̄ plus petere non possit: non
excludit a petitiōe portionis rei emphyteoticę sibi ex stipulatiōe q̄site.
¶ **I**us patronatus conseruatur in filio etiam in modico instituto.
¶ **P**ater non soluendo canonem preiudicat filio in re emphyteotica.
¶ **C**onsilium. ly.

In nomine^b domini. amen.

Dominus amatus filii. et herede vniuersalez instituit
filiam feminā in certa q̄titate. et eam esse tacitā et cōter
tam iussit. an ex dictis verbis dicta filia perdat ius peten.

di partem sibi contingentem de bonis emphyteoticis. Item quoniam fo-
mat Spe. in ti. de loca. s. nunc aliqua. ver. lxxviii. z lxx arguat pro z tra-
non bene se firmat. veritas tamen est qd dicit filius remaneat ius petendi
emphyteotes sibi qd sitas ex rigore stipulationis paterne in nullo dimi-
nutum ex vigore dicte institutionis facte in dicta quantitate. Et hoc verum
primo propter impotentiam patris. cum enim hoc non habeat filius: vi-
beres ex dispositione patris in hoc non valet vt expresse habemus de suc-
feu. c. i. in prin. z hoc est ius commune. z Spe. in d. ver. lxxviii. circa fil. dicitur
simile emphyteosim z feudum in hoc. Preterea hoc videmus in actione
de dote que querit filie ex dispositione paterna: qd ius patris diminueretur
non potest: nisi in eo qd vult sibi de bonis suis relinquere. vt. l. si cum dote.
s. paterna. ff. solut. ma. Preterea posito qd pater possit filiam suam suam
dispositione priuare. tamen bec verba hoc non importat. debuisse eni-
pater hoc exprimere. s. vt iura emphyteotica soli apud filium remaneant
qd patet in siml. nam pater potest vni ex filijs assignare libertatem. tamen si
vnum ex filijs instituit in portione magna alium in modica propter
institutionem ex modica non repellitur quin equaliter cum alijs admit-
tatur. vt. l. iurifuradi. s. si liber. de ope. lib. Preterea sufficit filium ex
quacumq; parte modicissima institutum esse ad hoc vt ius patronatus con-
seruetur. ff. de i. si ex modica. ff. de ope. lib. Preterea si poneremus filium
simpliciter exheredatum non sufficeret ad excludendum eum a iure patro-
natus: sed est necesse qd sit exheredatus mala mente. vt. l. si patronatus
s. si quis mala mente. et. s. sequens. ff. de ob. lita. Ita ergo in proposito
cum filia sit instituta ex certa re z iusta esse contenta. dicta verba debent
intelligi qd plus petere non possit de bonis defuncti iure hereditario. s. vi-
per hoc non priuatur iure quod habet tanq; filia non tanq; beres: vt iure
re patronatus z iure emphyteotico. Non ob. iura et rationes allegatas
pro se. primo non ob. l. femine. C. de secum. nupt. quia ibi mater non con-
gitur filijs reservare vigore alicuius conventionis habite cum alio. Secus
ex dispositione illius. l. que fit expresse disposuit: vt mater possit vnum
ex filijs eligere: sed in casu nostro eligendo vnum ex filijs veniret contra
conventionem cum alio habitam. ergo 2c. Non ob. qd pater non solu-
do canonem potest priuare filium iure emphyteotico: quia hoc ex iure co-
tractus celebrati cum ipso concedere peruenit vnde per hoc concessio vel
conuentio in nullo offenderet: sed eligendo vnum offenditur conuentio
que voluit filios equaliter admitti. Non ob. qd pater possit vni ex filijs
libertatem assignare: vt ex predictis patet.

¶ Substitutio facta impuberi qd bona vendantur z distribuatur inter
pauperes censetur directa infra pupillarem etatem: qd subintelligi-
tur qd fideicommissarij accipiant z vendant.

¶ Executores fideicommissarij quod dicuntur heredes directo etiam in
substitutione.

¶ Facita pupillaris qd venit ex pecturata mente testatis excludit matrem.
Substitutio directa facta in omnibus bonis qd excludit matrem.

¶ Agor relicta domina maffaria z usufructuaria non existibus liberis:
z bona venientia ad fideicommissarios qd habebit integroz usufructus
deducta legitima filiorum.

¶ Trebellianica qd non detrahitur de fideicommissio ad pias causas.
Trebellianica qd cessat in quibuscumq; casibus cessat falcidia.
Quem decessisse in pupillari etate probat qui agit.

Consilium

Consilium. lvi.

In nomine domini amen. Bar. ceterum in quovogore sua reliquit dominam r vsu
fructuaria r massaria omnia r singuloru bonorum suozuz
donec honeste r caste stare voluerit in domo dicti testatoris
cu3 filijs suis. Item filias suas natas r nascituras instituit
in certa quantitate. r filiu. ad mat. nascitur instituit heredem vel here
des vniuersales r eidē substituit per beverba videlicet q si aliquis ipso
ram filiozu vel filiari infra pupillare etatem r quadocuq alij vel alijs
nasciturus per directā institutionem succedant eiden si omnes masculi
decederent sine filijs legitimis ex eis natis q filie supervientes eius be
redes succedant per directam r si omnes decederent sine filijs legitimis
quod bona sua vendatur r distribuatur inter pauperes Christi de sul
gineo r ad predicta egequenda fecit suos fideicommissarios. conugit qd
mortuus est dictus testator filio manente in hereditate possidente bona
per se sui tutores demum mortui sunt omnes filij masculi r femine sed
an decesserit in pupillari vel post dubitatur. mortui sunt etiam omnes di
cti fideicommissarii egectores dicti testamenti unde dominus episcopus
vigore executionis ei devolute per mortem dictorum egectorum bona
dicte hereditatis et hereditatem cuiusdam vendidit pro pretio certo causa
distribuendi dictum pretium inter pauperes secundum formam dicti tes
tamenti. Ex quibus predictis oritur questio inter dictos emptores ex
vna parte et matrem dictorum pupillosz ex altera queritur quid ius
ris. Circa t que examinanda multa dubia oriuntur. Primum an dicta
substitutio que respicit pauperes fuerit pupillaris posito quod dicti filij
in pupillari etate decesserint t videtur q non quando sunt verba mere
obliqua non potest dici substitutio pupillaris vt patet in verbo distri
buantur. ff. de vulga. r pupilla. l. coheredi. s. cum filie. ita videtur in pio
posito quia testator dicit vendatur r distribuatur inter pauperes
et sic non dicit quod pauperes directo capiant de manu sua et sic non
videtur substitutio pupillaris. pro hoc facit. l. fundi trebatiani. ff. de vsu
fructu lega. In contrarium videtur esse veritas r est quod infra tempo
ra pupillaribus etatis est directa pupillaris nam in verbis supra relatis
subintelligitur aliud verbum hoc modo r si omnes decederent sine filijs
legitimis quod tunc fideicommissaria accipiant r per eos vendatur et
distribuatur. t sic intelligitur hoc verbum accipiant vt. ff. de aliment. r ci
bi. l. lega. l. alio. in fine. r ibi no. glos. que expresse hoc dicunt. t probatur in. l.
deniq. s. interdum. de pecu. legato expressum est in aut. de ecclie. titu. s. fi
quis autem pro redemptione. sed hoc verbum ipsi accipiant est directu3
significat enim quod ipsi accipiant de manu sua non per alios et detur.

Præterea t hoc videtur expresse extra de testi. c. cum tibi et quod ibi
no. Immo nec. vbi isti egectores fideicommissarii dicuntur heredes dire
cto hoc tenuit Roffre. in titu. de actio. que ex delict. Specu. in titu. de ins
tru. edi. s. nunc aliqua. versu. item pone quod aliquis sicut ergo quan
do nullus est alius institutus isti fideicommissarii dicuntur esse heredes
et eadem ratione in substitutione dicuntur heredes et si dicatur quando
mater est in medio ista interpretatio non debet admitti. sicut nec tacita pu
pillaris admittitur contra matrem. Respondeo quod tacita de qua des
functus non cogitavit. sed ius presumit q si defunctus cogitasset sic vo
luisse. vt est tacita vulgaris contenta in expressa pupillari. ista non ad
mittitur contra matrem sed tacita t quævenit ex presumptione defun
cti. quia presumitur testatorem sic cogitasse et voluisse ex aliquibus ver
bis vel alijs coniecturis ista bene excludit matrem. vt notatur in. l. preci
bus. in glo. in materia r est teg. C. de testam. milita. l. in testamento. sed
ista est huiusmodi. q. fideicommissarii vendere non possent r dare pau
peribus nisi acciperent. ergo r. Hoc ergo q fideicommissarii acciperent
testator cogitavit. Item ex hoc apparet q quod testator digt q bona sua
omnia r. Nam ex eo quod digt omnia videtur voluisse de omnibus no
facta exceptione de matre filij. vt. l. iulia. in princip. de legatis. ij. hoc au
tem non potest fieri nisi per directam pupillarem ergo apparet quod tes
tator voluit substituere directo pupillari infra tempora pupillaris eta
tis. Et quibus concluditur q si dicti filij decesserint in pupillari etate
mater omnino excluditur. vt extra de testa. c. si pater. lib. vj. r. l. precibus.

Secundum dubium est posito t q dicti filij in pupillari etate deceffe
rint quid debeat habere dicta mater ex vigore dictorum verborum eam
reliquit eam dominam et usufructuariam et massariam et videtur quod
hoc fuerit relictum filijs institutis quod ex hoc habeat solum alimenta
secundum consuetudinem obtentam. C. si secundo nup. mu. l. i. Sed aduer
te in eo quod reliquit eam dominam non debet intelligi de iure domi
nij. sed de quadam preeminencia in domo sicut ex communi vsu loquen
di apparet. homines enim appellant vgores dominas domus. argu. ff.
de auro r argen. leg. l. titia. s. qui monacho. Et quedam leges appellant
eas dominas. ff. rerum amo. l. ij. ff. ad fillela. l. i. s. si vir. hoc tenuit Spe
cul. in titu. qui si sint legi. s. primo. versu. quid vis. Et idem importat ver
bum massariam ibidem positum q fauore filiorum est interpretatum vt
porrigatur ad alimenta tantum. scens esset extraneis institutis. vt nota.
bereditate translata ad alios cessat fauor liberorum r debetur vsufruc
tus integre deducta tamen legitima filiorum in qua non potuit vsufra

libet ipsam nota. hoc 7 probatur euidentiori ratio-
ne. qz dictum legatū nō est vnum sed plura annua
qz apparet ex eo verbo dum dicit casta et honesta
stare voluerit etc. Que verba ostendunt legatū esse
annuū. vt. l. legato. de aur. 7 argē. ff. qui. mo. v. fuffr.
amit. l. si cū in annos. in princ. sicut ergo cuiuslibet
anni incrementū inspiciat. vt secundum illud iudice-
mus de viribus testamenti legati. vt. l. si in singu-
los. 2. l. si in annos. de aur. 7 ar. lega. de dona. causa
mor. l. fenatus. in fine. ergo hic postq̃ successerint
extranei inspiciat cōditio extranei ad quem vene-
rit hereditas. ¶ Tertium dubiū est 7 quid iuris
sit. posito quod filij decesserint post pupillarem eta-
tem. Ad quod dicendū q̃ tunc sine dubio substitu-
tio est fideicommissaria. 7 sic ad pauperes substitu-
tos non potest venire legitima filiorū. vt. o. l. cobe-
redi. §. cū filie. ff. de vul. 7 pup. Trebellianicū autē
non possunt heredes dictorū filiorū detrabere. cuz
sit relictū ad pias causas. 7 sic nō detrabitur trebel-
lianica. sicut nec falcidia s̃m vnde opi. nā in quibus
cūq; casibus cessat falcidia in his cessat trebelliani-
ca. vt. l. marcellus. circa prin. 7 vers. quid aut. ff. ad
trebel. 7 ibi ponit gl. exempla. de casib⁹ notatis. C.
ad l. fal. l. in testamento. vbi dicitur relictū ad pias
causas. 7 hic pluries dictum 7 consultū est. ideo in
hoc puncto me non extēdo licet gl. 7 aliqui doc. de
hoc obitēt in. c. si pater. de testa. l. vi. 7 transibit in
pauperes vel fideicommissarios predictos cū omni-
bus oneribus legatorū. vt dictis legib⁹ 7 iura sunt
vulgaria. ¶ Quartū dubiū est cū obitatur qua-
etate decesserint cui incumbat onus probādi hoc.
Rūdeo ei qui agat. vnde si ipsi qui emerunt ab epis-
copo agunt 7 dicunt se succedere in ius pauperū
tanq̃ substitutorū directa pupillari ipsi dicūt pro-
bare ipsos decessisse in pupillari etate. quia hec est
causa sue intentionis. vt. C. de in integ. restit. l. ma-
iore. 7 no. in l. de etate. ff. de mino. s̃m veram opi.
constat enim q̃ episcopus potuit dicta dona vene-
dere causa distribuiendi inter pauperes. C. de epis-
7 cle. l. nulli. 2. l. si quis ad declinandam 7 in aut. de
eccle. titu. §. si quis pro redemptione. ego Bart. de
sagoferrato.

¶ Hic verba si nullus deccderet sine filijs quid
importent.
In vulgari vsu loquendi sepe a propria verborū
significa. recedimus.
Singulare p. plurali. 7 ecōuerso. et vniuersale pro
particulari 7 distributio accipimus.

2 Cōmunis vsus loquēdi preualet omni proprie si-
gnificationi.

3 Substitutio cōpēdiōsa aliquo eg. institutis dece-
dente ante aditam hereditatem q̃ cōtineat vulga-
rem directā.

4 Substitutio cōpēdiōsa facta pluribus aliquo eg.
ipsis institutis decedente post aditā hereditatē in
persona illius cōtinet fideicommissariam.
Substitutio cōpēdiōsa facta personis disparib⁹
non continet pupillarem.

5 Trebellianica de fideicommissio ad pias causas nō
detrabitur.

6 Dictio si aliquis 7 similia l. 3 sint distributiva plu-
rium: tamen effectū dispositum attribuit in quo
libet particulari.

¶ **Thnacellus** De castro
plebis fecit
testamentū in quo blantia eius filia
Cecūū serpujci alderduchz agnoli
sibi heredes instituit per bec verba et
si nullus dictorū suorū beredū decesserit sine libe-
ris eg se descendenti⁹ eg legitimo matrimonio suc-
cedat hospitale cōmunis ⁊ monasteriū sancte Ma-
rie equis portionib⁹ contigit ⁊ dictus cecūus ex
istis institutis viuo testatore decedit sine filijs post
ea mortuus est testator superflite dicta filia ⁊ alder-
duccio. Querit vtrū dictū monasteriū admittatur
vigore dicte substitutionis. Ad ⁊ quā questionem
egaminandā opz primovidere qualiter debet intel-
ligi bec verba si nullus decesserit ⁊ c. Nam sūm cōce-
ptionē verborū vides ⁊ aliquo eg institutus dece-

10

alica instituto.

- 4 Pater non soluendo canonem potest filium priuare iure emphyteotico.

Consilium. lxx.

Questio ista. b. a. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z. aa. bb. cc. dd. ee. ff. gg. hh. ii. jj. kk. ll. mm. nn. oo. pp. qq. rr. ss. tt. uu. vv. ww. xx. yy. zz. aaa. bbb. ccc. ddd. eee. fff. ggg. hhh. iii. jjj. kkk. lll. mmm. nnn. ooo. ppp. qqq. rrr. sss. ttt. uuu. vvv. www. xxx. yyy. zzz. aaa. bbb. ccc. ddd. eee. fff. ggg. hhh. iii. jjj. kkk. lll. mmm. nnn. ooo. ppp. qqq. rrr. sss. ttt. uuu. vvv. www. xxx. yyy. zzz.

Questio ista. b. a. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z. aa. bb. cc. dd. ee. ff. gg. hh. ii. jj. kk. ll. mm. nn. oo. pp. qq. rr. ss. tt. uu. vv. ww. xx. yy. zz. aaa. bbb. ccc. ddd. eee. fff. ggg. hhh. iii. jjj. kkk. lll. mmm. nnn. ooo. ppp. qqq. rrr. sss. ttt. uuu. vvv. www. xxx. yyy. zzz.

Questio ista. b. a. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z. aa. bb. cc. dd. ee. ff. gg. hh. ii. jj. kk. ll. mm. nn. oo. pp. qq. rr. ss. tt. uu. vv. ww. xx. yy. zz. aaa. bbb. ccc. ddd. eee. fff. ggg. hhh. iii. jjj. kkk. lll. mmm. nnn. ooo. ppp. qqq. rrr. sss. ttt. uuu. vvv. www. xxx. yyy. zzz.

Questio ista. b. a. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z. aa. bb. cc. dd. ee. ff. gg. hh. ii. jj. kk. ll. mm. nn. oo. pp. qq. rr. ss. tt. uu. vv. ww. xx. yy. zz. aaa. bbb. ccc. ddd. eee. fff. ggg. hhh. iii. jjj. kkk. lll. mmm. nnn. ooo. ppp. qqq. rrr. sss. ttt. uuu. vvv. www. xxx. yyy. zzz.

Questio ista. b. a. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z. aa. bb. cc. dd. ee. ff. gg. hh. ii. jj. kk. ll. mm. nn. oo. pp. qq. rr. ss. tt. uu. vv. ww. xx. yy. zz. aaa. bbb. ccc. ddd. eee. fff. ggg. hhh. iii. jjj. kkk. lll. mmm. nnn. ooo. ppp. qqq. rrr. sss. ttt. uuu. vvv. www. xxx. yyy. zzz.

Questio ista. b. a. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z. aa. bb. cc. dd. ee. ff. gg. hh. ii. jj. kk. ll. mm. nn. oo. pp. qq. rr. ss. tt. uu. vv. ww. xx. yy. zz. aaa. bbb. ccc. ddd. eee. fff. ggg. hhh. iii. jjj. kkk. lll. mmm. nnn. ooo. ppp. qqq. rrr. sss. ttt. uuu. vvv. www. xxx. yyy. zzz.

Questio ista. b. a. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z. aa. bb. cc. dd. ee. ff. gg. hh. ii. jj. kk. ll. mm. nn. oo. pp. qq. rr. ss. tt. uu. vv. ww. xx. yy. zz. aaa. bbb. ccc. ddd. eee. fff. ggg. hhh. iii. jjj. kkk. lll. mmm. nnn. ooo. ppp. qqq. rrr. sss. ttt. uuu. vvv. www. xxx. yyy. zzz.

Questio ista. b. a. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z. aa. bb. cc. dd. ee. ff. gg. hh. ii. jj. kk. ll. mm. nn. oo. pp. qq. rr. ss. tt. uu. vv. ww. xx. yy. zz. aaa. bbb. ccc. ddd. eee. fff. ggg. hhh. iii. jjj. kkk. lll. mmm. nnn. ooo. ppp. qqq. rrr. sss. ttt. uuu. vvv. www. xxx. yyy. zzz.

Questio ista. b. a. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z. aa. bb. cc. dd. ee. ff. gg. hh. ii. jj. kk. ll. mm. nn. oo. pp. qq. rr. ss. tt. uu. vv. ww. xx. yy. zz. aaa. bbb. ccc. ddd. eee. fff. ggg. hhh. iii. jjj. kkk. lll. mmm. nnn. ooo. ppp. qqq. rrr. sss. ttt. uuu. vvv. www. xxx. yyy. zzz.

Questio ista. b. a. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z. aa. bb. cc. dd. ee. ff. gg. hh. ii. jj. kk. ll. mm. nn. oo. pp. qq. rr. ss. tt. uu. vv. ww. xx. yy. zz. aaa. bbb. ccc. ddd. eee. fff. ggg. hhh. iii. jjj. kkk. lll. mmm. nnn. ooo. ppp. qqq. rrr. sss. ttt. uuu. vvv. www. xxx. yyy. zzz.

Questio ista. b. a. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z. aa. bb. cc. dd. ee. ff. gg. hh. ii. jj. kk. ll. mm. nn. oo. pp. qq. rr. ss. tt. uu. vv. ww. xx. yy. zz. aaa. bbb. ccc. ddd. eee. fff. ggg. hhh. iii. jjj. kkk. lll. mmm. nnn. ooo. ppp. qqq. rrr. sss. ttt. uuu. vvv. www. xxx. yyy. zzz.

Questio ista. b. a. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z. aa. bb. cc. dd. ee. ff. gg. hh. ii. jj. kk. ll. mm. nn. oo. pp. qq. rr. ss. tt. uu. vv. ww. xx. yy. zz. aaa. bbb. ccc. ddd. eee. fff. ggg. hhh. iii. jjj. kkk. lll. mmm. nnn. ooo. ppp. qqq. rrr. sss. ttt. uuu. vvv. www. xxx. yyy. zzz.

Questio ista. b. a. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z. aa. bb. cc. dd. ee. ff. gg. hh. ii. jj. kk. ll. mm. nn. oo. pp. qq. rr. ss. tt. uu. vv. ww. xx. yy. zz. aaa. bbb. ccc. ddd. eee. fff. ggg. hhh. iii. jjj. kkk. lll. mmm. nnn. ooo. ppp. qqq. rrr. sss. ttt. uuu. vvv. www. xxx. yyy. zzz.

emphyteotico qz hoc est eg natura scetus celebrati cum ipso concedente. unde per hoc concedens vel conuencio in nullo offenditur. conuencio que voluit filios equaliter admitti non ob. qz pater pot vni ex filijs assignare libertatem vt patet ex predictis. ego Bar. sic consulo.

- 1 Clericus notarius in sacris constitutus potest instrumenta conficere si ei non sit interdictum a superiore.
- 2 Clericus notarius filiusfamil. potest esse rogatus de testamento in quo pater est institutus heres.
- 3 Acquisitum a presbytero filiofa. eg. ea aduentitia acquirat sibi pleno iure.
- 4 Testamentum rogatum a notario filiofamil. in quo pater est institutus: qd tenet quo ad legata virtute clause codicillaris.

Consilium. lxxj.

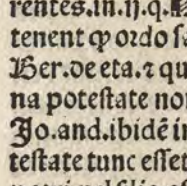

Dilectio. Presbyter notarius rogatus fuit de quodam testamento in quo testator legauit reliquit et primo patre dicti presbyteri notarii instituit heredem adiciens si non valet iure testamenti. Et de dicto testamento fecit publicum instrumentum quod testamentum non potest alter probari qz per dictum instrumentum queritur an dicto instrumentum sit adhibenda fides in totum vel in parte. Ad qd examinandum sciendum est qz licet clerico in sacris ordinibus constituto non tarius officii interdicti vt egra ne cleri. vel mona. c. sicut teg. r. ibi notata. r. hoc expresse tenent doctores. Tamen si instrumentum conficit anteqz interdicatur sibi a superiore valet instrumentum ab eo confectum vt ibidem per glos. r. Innoc. r. docto. r. no. in spe. de instru. ed. s. restat ver. sed cum dige. In proposito autem non proponitur officii tabellionis interdictum: ideo dicendum est instrumentum potuisse conficere. ergo hic examinandum

- 1 dicto instrumentum sit adhibenda fides in totum vel in parte. Ad qd examinandum sciendum est qz licet clerico in sacris ordinibus constituto non tarius officii interdicti vt egra ne cleri. vel mona. c. sicut teg. r. ibi notata. r. hoc expresse tenent doctores. Tamen si instrumentum conficit anteqz interdicatur sibi a superiore valet instrumentum ab eo confectum vt ibidem per glos. r. Innoc. r. docto. r. no. in spe. de instru. ed. s. restat ver. sed cum dige. In proposito autem non proponitur officii tabellionis interdictum: ideo dicendum est instrumentum potuisse conficere. ergo hic examinandum
- 2 restat. verum dictum instrumentum dicatur non valere. qz confertur in utilitatem patris heredis instituti. Circa qd primo sciendum est qz filius in potestate constitutus non potest ascribere aliqui patri in testamento. vt l. ideo. ff. ad l. cor. de fal. Sed filius emancipatus bene potest patri ascribere re matris cu non sit in eius potestate. r. hoc etiam tenet Dyn. in quolibet instrumentum. ff. de auto. m. l. qd dicimus. s. si. r. ibi p. r. r. C. de testi. l. parentes. in. ij. q. Hoc premisso sciendum est qd quidam docto. iuris canonici tenent qz ordo sacerdotalis liberat quem a paterna potestate vt no. per Ber. de eta. r. qua. c. indecoru. alij vt Inno. l. post. dicit qz liberat a paterna potestate non quo ad omnia sed quo ad quedam. r. in hoc videt residere Jo. and. ibidem in nouella. Si ergo teneremus primam opi. qd non esset in potestate tunc esset clarum qz infirmum valeret sicut in filio emancipato ascribente patri vel filio ascribente matri in quorum potestate non sit si vero teneremus aliam opi. qz quo ad quedam ordo sacerdotalis liberat a paterna potestate. tunc remaneret dubium. Ad qd declarandum sciendum est qz ratio quare filius prohibetur ascribere patri potest esse duplex. Prima qz pater habet ius in filio: r. potest ei iubere r. coercere. vt l. diuus. ver. scribere aut circa prin. l. ff. ad l. cor. de fal. sed bec ratio cessat in filijs presby. quos pater coercere non potest ar. C. de epi. r. cle. l. si feruus sciente r. no. per Inno. in. d. c. indecoru. r. ibidem hoc tenuit Jo. an. ex ista ergo ratione non possit dici dicto instrumento credendum non esse. Secunda ratio. quare filius prohibetur ascribere patri est: quia eide acquiratur ascribendo patri cui acquireretur ascribendo sibi ipse: r. banc rationem ponit teg. ff. ad l. cor. de fal. de eo. que ratio fine dubio procedebat de iure antiquo secundum qd quicquid filius acquirerebat patri acquirerebat. sed videndum est qualiter procedebat dicta ratio scds iura hodierna. Circa qd sciendum est. qz quicquid acquiratur a filio presbytero queritur sibi pleno iure: r. hoc si queratur ex causa aduentitia non contemplatione ecclesie vel sacerdotalis officii. r. sic dicta ratio cessat. ergo apparet qz filius sacerdotis potest ascribere patri in testamento. r. cessant oes rationes r. leges prohibentes in alio vero filio omnes non cessarent: qz salte remanet paterna potestas adinnet ad coercionem de qua dictum est. s. C. Secundo t est videndum posito qd dicto testamento non esset adhibenda fides quantum ad heredis institutionem: verum quantum ad legata valeat. ad qd dicendum qz eo casu hereditas deuenit r. ab intestato cu onere dictorum legatorum maxime propter verba appposita in dicto testamento si non valet iure testamenti. r. Et vt casus expresse in l. filiusfamil. s. si. ff. de fal. r. Bar.

- 3 factus cuius alius civitatis per statutum vel reservationem efficitur civis vere r. proprie r. non ficte.

Consilium. lxxij.

Dilectio. Talis est. quidam est effectus cuius alicuius civitatis per statutum seu reformationem. Queritur an dicatur vere civis an improprie. In questione t predicta sciendum est qz aliqui esse eum non est actus naturalis. s. civilis qd apparet. Primo ex ipso nomine qz civis. Secdo qz de iure naturali non erat civitas. r. nascendo non nascebat civis ergo constitutio iuris civilis civem facit aliquem propter originem vel propter dignitatem vel propter adoptionem. vt. C. de incolis. l. ciues. li. g. vnde non est dicendum qz quidam sunt ciues naturaliter r. quidam civiliter

- 1 actus cuius alius civitatis per statutum vel reservationem efficitur civis vere r. proprie r. non ficte.

- 2 actus cuius alius civitatis per statutum vel reservationem efficitur civis vere r. proprie r. non ficte.

- 3 actus cuius alius civitatis per statutum vel reservationem efficitur civis vere r. proprie r. non ficte.

- 4 actus cuius alius civitatis per statutum vel reservationem efficitur civis vere r. proprie r. non ficte.

- 5 actus cuius alius civitatis per statutum vel reservationem efficitur civis vere r. proprie r. non ficte.

- 6 actus cuius alius civitatis per statutum vel reservationem efficitur civis vere r. proprie r. non ficte.

- 7 actus cuius alius civitatis per statutum vel reservationem efficitur civis vere r. proprie r. non ficte.

civiliter: imo omnes sunt ciues civiliter. aliqui tñ ppter naturalē originē: aliqui propter aliquā causam. vnde si ciuitas facit statutum qz quicquid ibi domū bz sit ciuis: vere erat ciuis: vt. ff. de ver. sig. l. edificia. r. ibi no. r. co. l. p. provinciales. r. de sta. bo. l. in vbe. r. vere proprie ciuis est quicquid accipitur vt munera subeat. sed iste est sic receptus ergo vere et pprie ciuis est. vt. ff. ad municip. l. i. ibi improprie quidē r. C. unde debet tractari vt ciuis illius ciuitatis qui cū fecit ciue. Ego Bar. ita cōsulo.

Alienatio vel collatio facta a monacho rectore parochialis ecclesie posito per abbatem nomine suo non valet. Et non obligat successorem sed facta nomine ecclesie si eius pretiū conuersus est in utilitatem ecclesie r. primo casu qñ facta est nomine proprio si interuenit solēntas iuris debet peti restitutio in integrū alts successor potest sua auctoritate venire contra.

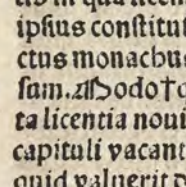
Consilium. lxxij.

Actum. Sic proponitur. Cōcessum fuit. D. A. monacho supra bene. per suū abbatē in annale beneficiū ad volūtātē ipsius abbatis qui abbatē mortuo alienauit vēdidit atqz locauit vel pmutauit aliā qua bona r. redditus ipsius beneficii ad certus tēpus vcz ad. ij. annos nō expectata noui abbatis creatione quem forte timēs sibi egosum voluit puenire ipsius euentū timens ne sibi auferretur beneficiū r. sic voluit se ppetuare in beneficio quātū in eo fuit r. in dicta alienatione non imminere necessitas nec utilitas ipsius beneficii. Item in dicto monasterio est quedā constitutio scripta r. publicata manu thomeloni. notarij r. ab omnibus approbata dictans qz nullus subditus prelati monasterij beneficiatū possit aliquā alienare vel permutare siue locare aliqua bona sui beneficii cui preest: nisi habita licētia sui abbatis in qua licētia fieri debeat mētio totius tenoris de verbo ad verbum ipsius constitutionis pout in ipso infirmo publico continetur deinde dictus monachus fuit reuocatus per suū abbatē r. beneficiū alteri concessum. r. sodo queritur cū dictus monachus mortuo abbate nec expectata licētia noui abbatis alienauerit lz se dicat alienasse forsā de licētia capitali vacante monasterio nō seruato tenore priuātē constitutionis. Nun quid valuerit dicta alienatio seu cōmutatio siue locatio. videtur qd non multis iuribus. Primo cū dicatur in constitutione qd abbas ipsum instituit ad suū beneficiū r. voluntatem ipso abbate mortuo est extineta omnis sua voluntas et beneplacitum dicatur vacare r. sic non valuit qz fecit cum non esset rector: vt p. de rescrip. c. si gratios. lib. vi. C. de ob. predicta alienationis dicta constitutio. Item nō fuit utilitas neqz necessitas ipsius ecclesie. facit ad hoc. c. monasterioru. de reb. eccl. nō alie. in. cle. cū ibi no. facit egra de fideiul. c. qz quibz dā. r. c. granis. de depo. Et posito qz valuerit et qd ipse rector qui locauit teneatur stare dicta locationi an successor ipso iure dicta locatio non obstat vel an sit necesse qd in integrum restitutio postuletur. Super quo breuiter est dicendum qd quod aut dicta locatio facta fuit nomine proprio ipsius locantis aut nomine ecclesie si nomine proprio nō tenetur stare qz ultra tēpus vite sue non potuit locare vt egra de precat. c. ij. de re. eccl. non alie. cad audientiam. Si autē nomine ecclesie r. pro utilitate ecclesie pecunia sit conuersa in utilitatē ecclesie tunc successor teneat stare vt egra de sol. c. ij. q. ij. c. hoc in po. rectum. r. c. pceden. vbi de hoc r. egra de depost. c. i. cum. ij. fin autē ipse successor possit venire contra dicendum est qd aut locando in noie ecclesie licet inutiliter interuenit solēntas qz interuenire dñ in alienatione perpetua aut nō interuenit: si interuenit tñ habet necesse petere restitutionē in integ. de reb. eccl. non alie. c. penul. alias nō Sed ipse id potest venire contra egra de his que sunt a prelat. c. cū vos. et. d. c. ij. de precat. r. de predictis per Bar. r. plene per Inno. r. Jo. an. post eos egra ne prela. vi. l. c. ff. Bar.

- 1 Stante statuto qz cuiuslibet liceat facere balconem vel porticum pro suo velle: quis potest edificare spreta nuntiatione noui operis.
- 2 Nuntiatio noui operis spernitur quando euidenter constat nuntiantem calumniose nuntiare.
- 3 Edificanti in publico in nuntiatione noui operis dñ causa inferi.
- 4 Nuntiare r. contradicere idem est.
- 5 Prohibitus non dñdicer prohibetur contradicere etiam de facto.

Consilium. lxxij.

Actum. Puncto questionis vertētis inter dominū Raynaldum r. Leonē r. Falconem qz queritur an spreta dicta denuntiatione r. alio statuto l. loque de balconibus non obstat aliqua cōsuetudine egra hēdi balcones qui soluti sunt debeat dictū opus demoliri necne r. nunquid nūtiatio fuerit rite facta videtur mihi de iure fore dicendum qd dicta nuntiatio potuit a iudice sperni nec fieri debet demolitio operis. qd factus apparet spreta dicta nuntiatione. hoc autem apparet esse verum ratione rei super qua facta est nuntiatio qz sic ostenditur per statutum per mittitur cuiuslibet cini balconē seu porticū facere pro suo velle: sed qñ quis edificat iure permittente expresse in tali re seu opere non oportet nūtiare. vt. ff. de no. op. n. l. i. s. qz in moza. nisi expresse qz fieret causa dñi infe. vt ibidem dicitur. sed bec nūtiatio fuit facta pro priuato interesse r. causa publici iuris concernadi. qz nuntianit vt cuiuslibet de populo. nec fuit expsum qz causa dñi infecti ergo apparet

- 1 Stante statuto qz cuiuslibet liceat facere balconem vel porticum pro suo velle: quis potest edificare spreta nuntiatione noui operis.
- 2 Nuntiatio noui operis spernitur quando euidenter constat nuntiantem calumniose nuntiare.
- 3 Edificanti in publico in nuntiatione noui operis dñ causa inferi.
- 4 Nuntiare r. contradicere idem est.
- 5 Prohibitus non dñdicer prohibetur contradicere etiam de facto.

- 6 Stante statuto qz cuiuslibet liceat facere balconem vel porticum pro suo velle: quis potest edificare spreta nuntiatione noui operis.
- 7 Nuntiatio noui operis spernitur quando euidenter constat nuntiantem calumniose nuntiare.
- 8 Edificanti in publico in nuntiatione noui operis dñ causa inferi.
- 9 Nuntiare r. contradicere idem est.
- 10 Prohibitus non dñdicer prohibetur contradicere etiam de facto.

- 11 Stante statuto qz cuiuslibet liceat facere balconem vel porticum pro suo velle: quis potest edificare spreta nuntiatione noui operis.
- 12 Nuntiatio noui operis spernitur quando euidenter constat nuntiantem calumniose nuntiare.
- 13 Edificanti in publico in nuntiatione noui operis dñ causa inferi.
- 14 Nuntiare r. contradicere idem est.
- 15 Prohibitus non dñdicer prohibetur contradicere etiam de facto.

- 16 Stante statuto qz cuiuslibet liceat facere balconem vel porticum pro suo velle: quis potest edificare spreta nuntiatione noui operis.
- 17 Nuntiatio noui operis spernitur quando euidenter constat nuntiantem calumniose nuntiare.
- 18 Edificanti in publico in nuntiatione noui operis dñ causa inferi.
- 19 Nuntiare r. contradicere idem est.
- 20 Prohibitus non dñdicer prohibetur contradicere etiam de facto.

- 21 Stante statuto qz cuiuslibet liceat facere balconem vel porticum pro suo velle: quis potest edificare spreta nuntiatione noui operis.
- 22 Nuntiatio noui operis spernitur quando euidenter constat nuntiantem calumniose nuntiare.
- 23 Edificanti in publico in nuntiatione noui operis dñ causa inferi.
- 24 Nuntiare r. contradicere idem est.
- 25 Prohibitus non dñdicer prohibetur contradicere etiam de facto.

- 26 Stante statuto qz cuiuslibet liceat facere balconem vel porticum pro suo velle: quis potest edificare spreta nuntiatione noui operis.
- 27 Nuntiatio noui operis spernitur quando euidenter constat nuntiantem calumniose nuntiare.
- 28 Edificanti in publico in nuntiatione noui operis dñ causa inferi.
- 29 Nuntiare r. contradicere idem est.
- 30 Prohibitus non dñdicer prohibetur contradicere etiam de facto.

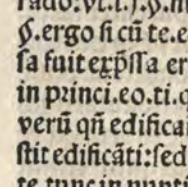
- 31 Stante statuto qz cuiuslibet liceat facere balconem vel porticum pro suo velle: quis potest edificare spreta nuntiatione noui operis.
- 32 Nuntiatio noui operis spernitur quando euidenter constat nuntiantem calumniose nuntiare.
- 33 Edificanti in publico in nuntiatione noui operis dñ causa inferi.
- 34 Nuntiare r. contradicere idem est.
- 35 Prohibitus non dñdicer prohibetur contradicere etiam de facto.

- 36 Stante statuto qz cuiuslibet liceat facere balconem vel porticum pro suo velle: quis potest edificare spreta nuntiatione noui operis.
- 37 Nuntiatio noui operis spernitur quando euidenter constat nuntiantem calumniose nuntiare.
- 38 Edificanti in publico in nuntiatione noui operis dñ causa inferi.
- 39 Nuntiare r. contradicere idem est.
- 40 Prohibitus non dñdicer prohibetur contradicere etiam de facto.

qd nuntiatio nō tenuit: r. sic nostre. q. casus est in. d. s. qz si in moza. r. facit eo. ti. l. de pupillo. s. si quis r. uos. r. l. qui viā. co. ti. C. Preterea t etia si res esset in qua fieri posset nuntiatio si tamen euidenter est nūtiante caluniose nuntiasse pot sperni nūtiatio. arg. ff. ne quis cū qui in ius vo. l. i. r. se. qd tenuit expresse. Rof. in libellis de ope. no. num. vbi idem quasi r. Spe. eo. ti. s. nūquid verū est. sed iste nuntians erat in euidentē calūnia. vt docet euidentia facti. qz contra formā statuti r. s. eius permissionē fiebat nūtiatio ergo r. C. Secdo rōne forme dicte t nuntiationis qñ nūtiatio fit edificati in publico dñ in nuntiatione ne causa inferi. qz in hoc facit cōtra legē sibi declarado. vt. l. i. s. nuntiatio. de ope. no. nū. r. l. nō soluz. s. ergo si cū te. co. ti. sed in hac nūtiatione nulla causa fuit expssa ergo r. C. Illud etia qd dicitur in. l. i. in pncipi. eo. ti. qd causa dñ inferi nisi petatur. qz est verū qñ edificat in loco vbi nō assitit ius neqz restit edificati: sed qñ ius cōmune facit p ipso edificati. tunc in nuntiatione dñ inferi causa per dicta iura. ratio b mōi satis no. est. C. Tercio ratione nuntiantis. qz persona nūtiatis est phibita nuntiare et nūtiatio ab eo facta pot licite sperni. vt. l. ptoz. s. i. co. ti. Sed hoc t statutu phibet omnē personam nuntiare seu dñdicer. idē enim est dñdicer r. nuntiare. vt no. si bene aduertat in. l. de pupillo. s. non nisi mo. eo. ti. gl. super verbo viari. r. Si ergo phibet dñdicionē phibet nuntiationē. Item qz bec verba sine dñdicionē importat qz etiā de facto dñdicio nō fiat. vt. l. lucius. s. tres beredes. r. ibi not. ad trebel. Preterea illa verba statuti pro suo velle dant edificati liberā potestātē nulli dñdicioni subigam. vt l. cū quidā. ita de lega. ij. r. l. fidei cōmissaria. s. qd. de leg. iij. cum si. ex quibz cōcluditur dictā nuntiationē potuisse licite sperni. ego Bar.

Contractus simulatus quibz modis dici possit. Dicens contractum simulatum debet dicere speciem causam simulationis. Infrat donationis qd nō dñ simulatū eg eo solo qd donator remansit in possessione rerum donataruz. Clausula constituit qñ tollat presumptionē fictionis vel simulationis contractus. Renuntiatio exceptioni simulationis contractus quando tollat simulationem.

Consilium. lxxj.

Actum. Tale est. Petrus Nicole donauit nicole cisci eius nepoti carnali possessiones et terras cōtēntas in infirmo donationis vobis transmissio scripto manu matthei belli post donationē vero ipse petrus ipsas terras tenebat r. possidebat tanqz qui teneat et possideat rem suā r. sic phatū est per testes: post mortē vero dicti petri dictus Cola apprehendit dictas res r. possessiones r. nunc tenet et possidet modo venit sanctes vitij r. nepos carnalis dicti petri r. dicit se heredem dicti petri ab intestato r. petij medicatē dictarum possessionū cōtēntarū in infirmo predicto sibi dari r. assignari a dicto Cola. sodo querit nunquid dictū infirmum valeat r. teneat de iure an vero psumat fictū. C. Alio instrumento dicte donationis de iure vtriusqz partis in noie dñi amen. Alia facti narratione r. infirmo pdicto dubiū facit in qdne pposita. l. sicut. s. supernaculū. ff. quib. mo. pig. vel bypo. fo. p. quē teg. videtur qd postqz venditor vel donator remanet in possessione rei quā alienat scetus psumitur fictus vel in fraudē. De primo t qñ qs vult dicere scutum factū in fraudē lz ad hoc vult dicere ipse donator vt alienator nō dñ audiri vt. C. de do. q. sub mō. l. cū ptear. vbi est casus r. de suo pig. dat. l. si eg creditor. r. si vero eg hoc vult dicere be res ipsius donatoris vel alienatoris tunc si qd est talis heres cui testator habebat necesse relinqre vt libere patrono tunc admittit ad reuocandū factuz in fraudē probado ea que regrunf. C. de his que in frau. pa. l. si. r. ibi no. in gl. in vbo reuocare. si vo est

Contractus simulatus quibz modis dici possit. Dicens contractum simulatum debet dicere speciem causam simulationis. Infrat donationis qd nō dñ simulatū eg eo solo qd donator remansit in possessione rerum donataruz. Clausula constituit qñ tollat presumptionē fictionis vel simulationis contractus. Renuntiatio exceptioni simulationis contractus quando tollat simulationem.

Contractus simulatus quibz modis dici possit. Dicens contractum simulatum debet dicere speciem causam simulationis. Infrat donationis qd nō dñ simulatū eg eo solo qd donator remansit in possessione rerum donataruz. Clausula constituit qñ tollat presumptionē fictionis vel simulationis contractus. Renuntiatio exceptioni simulationis contractus quando tollat simulationem.

Contractus simulatus quibz modis dici possit. Dicens contractum simulatum debet dicere speciem causam simulationis. Infrat donationis qd nō dñ simulatū eg eo solo qd donator remansit in possessione rerum donataruz. Clausula constituit qñ tollat presumptionē fictionis vel simulationis contractus. Renuntiatio exceptioni simulationis contractus quando tollat simulationem.

Contractus simulatus quibz modis dici possit. Dicens contractum simulatum debet dicere speciem causam simulationis. Infrat donationis qd nō dñ simulatū eg eo solo qd donator remansit in possessione rerum donataruz. Clausula constituit qñ tollat presumptionē fictionis vel simulationis contractus. Renuntiatio exceptioni simulationis contractus quando tollat simulationem.

Contractus simulatus quibz modis dici possit. Dicens contractum simulatum debet dicere speciem causam simulationis. Infrat donationis qd nō dñ simulatū eg eo solo qd donator remansit in possessione rerum donataruz. Clausula constituit qñ tollat presumptionē fictionis vel simulationis contractus. Renuntiatio exceptioni simulationis contractus quando tollat simulationem.

Contractus simulatus quibz modis dici possit. Dicens contractum simulatum debet dicere speciem causam simulationis. Infrat donationis qd nō dñ simulatū eg eo solo qd donator remansit in possessione rerum donataruz. Clausula constituit qñ tollat presumptionē fictionis vel simulationis contractus. Renuntiatio exceptioni simulationis contractus quando tollat simulationem.

talibus heres cui defunctus non habet necessesse relinquere tunc non potest venire. Si autem nec ipse defunctus: ut dicitur in d. l. hunc in proposito dictus nepos carnalis ex parte dicti petri donatoris non est talis heres cui defunctus habebat necessesse relinquere. quod est transiens: ideo non potest dicere dicta donationem in fraudem. et hec sunt clara. Si vero hoc vellet dicere ex transiens in cuius fraudem effectus factus. puto quod creditor audiret perbando ea quod requirunt in ti. de his que in frau. cre. et ita loquitur in l. hunc. s. superuacuum. ff. q. b. mo. pig. vel hypo. sol. na. creditor ibi conquerebatur. et ideo leg. illa nihil facit ad propositum ubi heres conuenit. Circa hunc videndum est nunc quid possit dicere donationem fictam vel simulatam et apparenter factam. Secundo si potest dici qualiter dicitur. ut quod hoc sufficit solui probare quod donator post donationem possedit. Tertio an quod donator constituit se donatarij nomine possidere tollat dicta obiectio. Quarto quod reuenit dicta verba dicti instrumenti in quibus renuntiat exceptioni simulationis et apparenter facti. Circa primum non est dubium quod tam ipse quod heres potest dicere dictam simulationem et apparenter factam. plus valere quod agitur per totum. et de hinc empti. empti actio. et hinc simulationis natura est. ut quod simulatio non impedit acquisitionem fidei ei cui acquiritur. sed ex ea quod agebat poterat acquiri. ut d. l. empti fides. et si cer. pe. l. si ex pretio. et not. in d. l. nuda. de hinc emp. et de reg. iur. l. imaginaria. secundo modo dicitur simulatio fictitia seu imaginaria. quod si factus sit in veritate. sed modico tempore habet dura re. quod forte habet reuocare cito. ut l. iij. s. si ab ignoto. de ma. et istius simulationis natura est. ut hoc dicitur ex parte per pactum agi. ut d. l. si ab ignoto. Tertio modo dicitur simulatio seu imaginaria quod contra tractus apparent facti et de mente non agitur inter partes quod nihil sit. et de his loquitur d. l. nuda. et d. l. imaginaria. et ff. de ritu nup. l. simulante. et de aqua plu. arc. l. emptor. ista credo quod appellentur causata ad partem facta. id ad apparentem seu ad reparandum videtur si aliquis timebat tyrannum vel commune vel propter effugienda onera vel aliquid simile aliquis fecit alienationem bonorum suorum vel partis eorum in alium cum in veritate inter eos agebat quod non esset alienatio sed ad reparandum predictis his omnis tam verba simulatois possint multipliciter intelligi quicunque dicit dictum simulatum suum agendo suum excipiendo. dicitur quod causa simulationis factus sit simulatus alias intentio esset incerta. nec aduersarius redderet certus et nulla alia facta declaratione ille dicitur quod simulatus deberet obtinere. ut l. iij. in principi. ff. de ede. et l. pompo. scribit in fi. de rei ven. que loquuntur in agere et idem in exco. ut l. i. s. idem labeo. ff. de sumi. et de leg. i. l. titio. in prin. hoc dicitur ante costare. ff. de ne go. gest. l. eum actum. et ibi no. ff. de no. ope. nu. l. no. so. l. a. sed ut probat. et ibi no. in gl. super verbo pba retur expressus. extra de pba. c. in presentia. cum et quod hic dicat dictum simulatum: nec exprimat qua specie simulationis apparet quod diceret intentio nulla est. Circa videndum est propter idem quod adiciat quod dictum instrumentum est ad partem factum hoc est ad reparandum et de fensione alicuius facti. Et hoc videtur interio certa quasi dicat de tertia specie simulationis. sed hoc est dicens quod hec simulatio est incerta. nam non ponitur quod causa timoris vel suspicionis superesset. vel que fuerit causa ad cuius reparationem vel cuitationem dicta donationem fecerit. et de iure est quod dicte fictiones et simulationes non presumunt nisi appareat causa propter quam facte sunt. ut ff. reru. amo. l. si mulier. in principi. ff. qui et a quibus. l. sed et mariti. s. ubi est expressum expressius de renun. c. lib. vi. sicut enim non potest dici donatio facta metu mortis nisi quod instat aliquod periculum mortis. ut ff. de dona. l. i. c. l. seq. ita non potest dici donatio facta ad reparationem alicuius casus nisi dicat instare. Et bis conclusit quod qui dicit instrumentum fictitium vel apparenter factum dicitur dicere specie et causam fictionis: ad cuius casus reparatio fit facta. Circa apparet et ex predictis quod hoc solui quod donator in possessione remansit post donationem non facit contra tractum simulationem fictitium et

apparenter factus: quod ex sola possessione non apparet causa simulata que debet ante stare. ut pbant iura. s. allegata. et sic. l. hunc. s. superuacuum. ff. qui. mo. pig. vel hypo. sol. ibi cum suberat causa quare ad egendum creditore esset simulata venditio. et hoc alle. ipse creditor non venditor vel heres eius. ut dictum est et ad predicta faciunt ea quod scripta in l. post. secum. ff. de dona. l. q. semper est necesse quod appareat causa propter quam facta donatio presumatur. Circa tertium scilicet an ex eo quod constituit se precario nomine possidere tollatur dicta obiectio. ut quod sit in l. quisquis. C. de do. fa. cit. ff. de rei ven. l. quedam mulier. ff. de acqui. poss. l. q. in eo. l. qui pigno. ri. s. i. et l. seq. in quibus expressum quod puto verum quod aliqua causa exprime de fictionis vel simulationis nihil apparet alias si apparet presumeretur fictus dictus actus quo se constituit possidere sicut alius factus arg. C. de suff. l. i. ibi sequeretur traditio corporalis: ibi enim erat timor fictionis: ne clientulus nimis vel indebitum aduocato promitteret ideo factus et corporalis traditio requiritur. Super quarto quod quid releuat dicta verba prefati instrumenti ubi renuntiat exceptioni simulationis et apparenter facti. Respondeo. hoc releuat quod declarat intentionem suam quod non intendit hunc contra tractum dicere esse fictitium vel apparenter factum sed si apparet legem probatam esse et iudicia. tunc eadem ratione qua substantia contra tractus probaretur simulata. eadem ratione probaretur hec renuntiatio. ut ff. de nona. l. doli exceptio. ver. dixerunt: et propter eandem rationem non potest dici in fraudem facta nec ficta: sed fuerit donatio omnium bonorum non obstat. ff. que in frau. cre. l. omnis. s. lucius. Bar.

¶ Pag. quid sit.

¶ Pag. debet fieri utrinque etiam quod vnus tantum fuerit offensus.

¶ Dantes augustinus et fauorem quod teneatur de pace rupta.

¶ Consilium. l. vii.

¶ Declaratio. Questionis prefate inne stigandus est primo quid sit pag. Ad quod respondetur quod pag. per hoc. diffinitur in summa de tren. et pac. sic. Pag. est discordia finis: quia finis discordie possit accidere multis modis. vel decedentibus ambobus his qui habuerunt discordiam vel guerram. vel altero facto ideo potest potius pacem diffinienda esse. Pag. est pactus quo fit finis discordie seu guerre introducte per pactum. ut ff. de pac. l. i. de cap. l. in bello. in prin. C. de cadu. tol. l. i. et de pu. le. nup. que est ultima rubri. C. lib. xij. et coll. de pace tenenda. et de pace iur. fir. hoc premisso apparet quod corum diffinitio non est vera et allegant quod pactum est remissio prioris offense. et allegat. ff. ad mun. d. l. q. si interim. et C. de cadu. tol. l. i. nam potest remissio in iure fieri ab vna parte absente vel non acceptante altera. ut in l. de iniurijs. s. fina. et ibi no. et tamen non esset pag. quod non esset finis discordie. Item sciendum est quod quandoque inter duos est guerra. quod uterque fecit iniuriam alteri vel habent animi faciendi. tunc pag. est faciendum quod iniuriam remissio siones quoadque ex vna parte tantum est illata iniuria. tunc videtur tenuisse Specu. quod solum ab vna parte est remissio. ut no. in Specu. de tren. et pa. s. i. nihil tam en allegat. Sed posito quod verum dicat in proposita questione ne si dicti testis inspicitur fecerunt pacem iniuriam vni alteri et alter alteri iniuriam remiserunt et omne offensam: et sic ex verbis pacis redditur protestati: presuppone utrinque factam iniuriam. quid inde remittit ante cui standum est inter ipsas partes donec pbeatur contra vel. l. optima. C. de co. traben. et commit. stipu. posito quod ex vna parte fuisset facta offensa debet utrinque fieri pag. nam possibile est quod licet aliquis me offendat adhuc habet animi me offendendi plus et ista est guerra inter nos inuicem cui guer re non potest imponi finis nisi per mutua pacem inter nos reddita vel pone quod imponatur guerra licite: et sic ex eius parte non fit iniuria cum in ris executione non habet iniuriam: ut l. iniuriarum. s. i. ff. de iniur. tantum fit pag. et remissio iniurie. et ita loquuntur constitutiones ille de pace tenenda et pa. iuramen. fir. nam ibi inferebatur guerra per principem ex parte cuius licite inferebatur et tamen fuit facta pag. iniuriam et promissiones iniuriam de non offendendo: ut declaratur illa constitutione. s. de. in extrana gan. de pace constan. ex quibus concluditur iniuriam teneri ad non rupen dum pacem et non offendendum. Ad finem quod dicitur quod est condemnatus ex illo capite statuti quod dicitur instrumentum pacis et. Respondetur quod nihil est contractus quod ut ex precedentibus apparet statim habet locum etiam nullo interueniente instrumentum. Ad tertium quod dicitur quod qualitas illa de pace rupta non videtur relata ad dantes augustinus et fauorem respondetur quod qualitas que est in maleficio et persona committentis aggrauat maleficiu in persona auxiliantis: ut l. vtrum. ff. ad l. pompe. de pari. nec obli. l. qui opem. ff. de fur. q. ibi loquitur de qualitate que obuenit ex maleficio ex post facto ut si capitur. Bar.

¶ Si de quolibet dicto dicitur solui gabella ciuim in finem dictus id est rogatus notarij sit obsequium et partes ne pereat memoria iterum faciunt eundem contractum tamen ex istis non debet solui alia gabella.

¶ Consilium. l. vii.

¶ Atis. Dubie queritur si primum factum fuerit in finem vni gabella solui debeat et soluta fuit semel et ipsum instrumentum fuit combustum. s. rogatus ex quo non erat extra actum instrumentum et ob hoc ne res pereat iterum inter eandem res fuit factum de eadem re in finem queritur an gabella solui debeat an non: videtur quod non rationibus et iuribus infra scriptis. Primo quod sufficit

sufficit semel. Secundo quod bona fides non patitur ut bis idem exigatur. Tertio quod magis videtur quod sit quedam declaratoria. Quarto quod hoc oculo retro. Quinto quod boni refectio vel repositio in pristinum statum. Sexto quod probata amissione instrumenti vel rogati vel abbreviature locus est refectioni ex ipso rogatu vel de nouo fieri ipso rogatu exemplari deperdito vel combusto ex quo nondum fuerat infirmum. Primum dictum probatur in l. fidei commissum. s. si sic. Secundum in l. bona fides. de reg. iur. Tertium in l. manu. missiones. de iust. et iur. Quarto ut dicitur in l. aquil. et pbatur. C. de re. pmu. leg. placito. Quintum per l. si. C. de sen. pas. Sextum et vltimum probatur ff. de euic. l. in creditore. et ar. ff. de sol. l. qui res. s. aream. et ff. de admit. tu. l. ubi rographus. in principi. et solutione eius quod debetur omnis tollit obligationem ut in l. qui. mo. tol. obli. in prin. et predicta probant. ff. de eden. l. si quis ex argentijs. s. fin. et in aut. ut fratri filij. et s. i. extra de test. c. significauit. et sufficit etiam per iuramentum sumentium probari et sic seruatur usus. ar. de bo. auto. indi. pos. l. cum plures. s. si et pbatur in spec. de fide instr. s. postq. ver. ubi autem et in pluribus ver. Ego Bar. ita consulo.

¶ Ex quibus coniecturis presumitur venditio fraudulenta: et presumitur fraudulenta que ex coniecturis inferitur debet intelligi cum omnibus qualitatibus sibi ex coniecturis inherentes.

¶ Consilium. l. vii.

¶ Repositio. Quod Joannellus fuscij de pglula vendidit berto petri quas omnia bona sua nominatim pro certa quantitate pecunie quas fuit confessus habuisse et decessit Joannellus relicto vno filio minore. et annis qui bertus postea. s. leg. menses a die mortis dicti Joannelli decessit et primum sibi nasciturum et etiam quosdam alios in finem et iurelegati Joanni filio dicti Joannelli omnia que eme rata dicto Joannello et eidem Joanni substituit quod si decesserit sine filijs dicta bona deuenirent in certas personas et loca qui Joannes possedit dicta bona per administratores suos per vi. annos deum decessit dictus pupillus. Queritur an illi quibus dictus bertus reliquit post mortem dicti Joannis debeant illa habere an vero illi qui succedunt ab intestato dictus bertus tempore emptionis finem commune op. non erat ita diues quod ista emere potuisset apponitur etiam quod publica fama est in dicto castro per gule quod dicta venditio fuit fictitia facta dicto berto ut dictum prius de fenderet his omnibus predictis propositis queritur quid iuris. Ad que dico quod hic multa concurrunt quod hec venditio presumitur esse fictitia et in fauorem filij facta. Primo quod omnia bona vel maiorem partem vendidit ut l. omnes. s. lucius. ff. que in frau. cre. que presumptio habet locum etiam si res nominatim specialiter ut l. nomen. s. i. de lega. iij. Secunda quia ille emptor reliquit illi filio. non enim est presumendum si vere emisisset quod egreano reliquisset et non filijs quos ex se nasci sperabat. ut C. de fidei com. l. cum acutissim. et ff. de condi. et dem. l. cum annis. Tertio ex eo quod ille filius postea reperitur possidere licet et titulo huius legati ut est expressum. C. de naturali. l. i. et facit. C. de repu. here. l. i. et i. ff. de acqui. here. l. si quis bonis. Quarto facit fama et opi. precedens quod non erat ita diues quod potuisset emere et quod conditio fuit facta. ut ff. de test. l. iij. s. in fidei. principis. Et aduertendum est quod predicta omnia simul iuncta faciunt presumptionem non quod debet de per se illud tamen potissimum quod emptor reliquit omnes res dictas filio venditoris. et sic ille possedit ut l. iij. s. i. C. de na. lib. et hoc infurget aliud quod dicta venditio non presumitur facta simpliciter sed hoc modo valet quod debeat tenere dicta bona suo filio et ad eius utilitatem sed si filius decesserit sine filijs tunc dicta venditio intelligitur facta pro eis quibus facta relicta in illum casum et ita est presumendum fuisse tantum contractum inter dictum emptorem et venditorem et quod hoc sit verum probatur sic. Et quando ex aliquo actu presumitur aliqua presumptio illa assumitur cum omnibus modis illi actui coherentibus. ff. de iureiur. l. i. si duo patroni. s. si quis iurauerit et s. sed si nam ex iuramento presumitur contractum intercessisse presumitur ergo oia que insunt illi dictum ita in proposito in legato isto facto Joanni presumitur venditio facta pro ipso Joanne et ad ipsius utilitatem quod intelligendum est cum modis et conditionibus insertis legato et quod in tantum fuerit facta ad utilitatem Joannis quatenus verba legati importantis accipere pro se partem contra vel heres eius partem dictis dispositionis accipere pro se partem contra se cum sit vni capitulum vel finit simul connege ut l. etia. ff. ex causa. ff. de mi. et quod connege non possint separari a legato probatur. ff. de leg. i. l. iij. Item illud quod actum presumitur inter dictum venditorem et dictum emptorem prodest illis quibus relicta est quia si non fuisset relicta perfectum si illa veritas pbeatur teneatur actione mandati: ut ff. de bered. insti. l. quidam cum filium. iste ergo Joannes videtur habere dicta bona a patre suo cum dictis oneribus et legatis per media personam dicti berti: ut d. l. quidam cum filium probatur. ff. de iure do. l. profectitia. s. si quis certam. Et predictis concludo quod ille filius non potuit granari in legitima. ut l. qui in prioribus. C. de inoff. test. nec etiam in trebellianica quod venit detrabenda de relictis predictis non factis ad pias causas quas duas portiones debeant habere illi qui ab intestato succedunt ipsi Joanni ut extra de test. c. Raynuitus. et c. Raynaldus. et no. C. ad l. falcid. l. si vt allegas. et ff. de inoff. test. l. papi. s. sed nec impuberis.

¶ Quod statutum imponens penam alienanti in forenses vel nobilem nisi satisfecit emitari potest satisfactio usque ad sententiam.

Consilium. l. iij.

In nomine

fito sub rubrica de pena venditum alij cui nobili vel forensi videtur indubitanter dicendum quod dictus datus post satisfactionem predictam prestat licet post inquisitionem dictam et responsione factam ad eam veniat totaliter absolvens et dicant verba statuti sic si vero vendiderit alteri forensi nobili non supposito iurisdictioni cois. Licconi soluat tam venditor quod emptor centum lib. denariorum parum et venditio que sit sit nulla salvo quod sic emptor per publicum instrumentum se obligauerit et idoneos fideiussores sit conueniens dedit allibratos et. Per et quod verba datur dicto forensi emptori facultas dadi fideiussores predictos quousque contra eum feratur sententia. casus est expressus de publica. l. i. in principi. coniuncta. l. hoc edicto. eo. ti. et ff. qd me. can. l. si cum executione. s. i. coniuncto. s. satis deuenitur. et de dolo. l. arbitrio. et que leges hoc dicunt expresse. Preterea expressus de. C. de preci. imp. offe. l. vniuersa ubi dicitur quod rescripta non aliter valeant nisi fideiussio idonea pbeatur tunc que verba interpretantur quod post impetratam rescriptum possit dari fideiussio et illud quod dicitur quod non valeat. i. interim non sortiat effectum ut ibi no. gl. Preterea pro hoc videtur teg. in fi. C. de cri. stel. l. i. nec obli. dicitur quod in pactis non est locus purgationi more quod verum est nisi per legem cedat hic aut concedit leg. municipalis que dicit salvo et. Que verba sic debent interpretari prout s. dictum est. Bar.

¶ Minor. et annorum quod non habens curatorem possit donare res mobiles non comprehendit in l. leg. que tutores.

¶ Quod non potest alienare quando poterit alienanti consentire.

¶ Pecunia numerata quod non sit de rebus comprehendit in l. leg. que tutores.

¶ Actio competens minori quod dicitur alienabilis vel non finit id quod in actione deuenit.

¶ Quando vnum est in obligatione et alterum in solutione quorum vnum prohibetur de iure alter permittitur spectatur euentus solutionis utrum valeat vel ne.

¶ Consilium. l. iij.

¶ Eueredissime. Dicitur puncto questionis et allegationis pro utraque parte subtiliter factis ad determinationem dicte questionis premitto apud me nullum et dubium est quod minor. et annorum non habens curatorem possit dare res mobiles que non continentur sub prohibitione legis leg. que tutores. C. de adm. tut. et intelligo de donatione simplici et sine decreto. licet possit restituere quod casus est cum gl. in l. iij. C. si aduersus do. per vos al. nec potest dici aliud est donare aliud donati consentire. nam quando quis habet plenum ius ut quod dicitur regula est in fallibilis: quod si ipse non potest circa illam rem contra bere nec contrabenti consentire. casus est in l. si fundus. s. i. in fi. ff. de pig. Sed quando aliquis non habet plenum ius in re propter defectum iuris ipse prohibetur. unde poterit alteri alienanti alias debenti ius consentire. exemplum in minori qui habet seruum pignori ipse non potest manumittere sed domino manumittere poterit consentire. ut l. si pater in fi. de man. vin. Item potest poni exemplum in usufructuario. et propter hoc teg. in d. s. i. dicitur. et ibi no. in glo. cum ergo in casu. l. iij. in fi. ille minor habet plenum ius si ipse non possit donare nec donati consentire. remanet ergo quod ipse potest donare pro hoc est teg. ille vulgaris. l. si curatorem habens. pro hoc allegatur. l. i. s. i. minor. Et ad omnia contraria respondetur vno verbo. quod loquuntur in tutore et curatore qui non possunt donare nisi in illis casibus ut plene tactum est in allegationibus. ideo hic non assensio. Secundo premitto quod leg. que tutores. loquitur in rem. nam dicit ante omnia et. In domo retineatur et. Et ibi necnon vendere domum licet in parte et iij.

trinitio minoru pmaneat. et sic ipse minor non poterit alienare tales res sine decreto. ita intelligit gl. in d. l. i. in fi. c. si aduer. dona. que loquit in per sona prohibendo expresse tutores. Item premitto qd licet. l. leg. que tutores. prohibeat alienare sine decreto mobilia q seruando seruari possunt. tamen hac prohibitione non cotinetur pecunia numerata. casus est in aut. vt bi qui ob. qm aut. bi tuto. ri permittitur pecunia pupillare credere. l. eis. ne cessitas non imponatur. Tertio premitto qd di cti arbitri videntur in dno permisisse solum aliena tionem in vltima voluntate. prout de iure ei copetes bat si verba laudi inspiciantur. et sic de permissione arbitroru no est curandū. Quarto premitto qd fm veram opi. actio competens minori quantū ad propositū indicatur alienabilis vel non fm id qd in actione venenit. vt no. in aut. de non alie. s. vlti. enim. et no per dy. de auto. tu. l. potest. et syn. C. de sacrosan. eccle. aut. hoc in po. rectum. no. etiā per glo. c. si aduer. transact. l. j. Quinto premitto qd si verba dicti laudi inspiciantur sola quātitas pecunie est in obligatione seu condemnatione. fun dus aut seu possessiones sunt in solutione. vt dici mus in l. miles. s. de. de re iudic. et hoc euidenter apparet ex verbis dicti laudi. obligatio em est sim plex et vnā. s. ad ducentos flo. effectus em solutio nis est alternatiuus. qd si possessiones soluantur no iure obligationis. sed magis iure cōmūda facultatis. tñ ad actum transferendi istam obligationē sic qualificatam etiā aliam per minorem. ideo credo qd in obligatione alternatiua vbi vtraqz esset in obligatione. nāz in perimendo isto iure solutionis qd potest fieri minori per modum facultatis idem ius seruatur qd in eo quod solui debet iure obliga tionis. his ergo premis ad solutiones presentis questionis vtrū dicta cōcessio tēnerit videtur du bium qd si inspiciamus pecuniā tenet cessio vt pre dictis patet. si enim inspiciamus possessiones no te net. dico ergo qd donec durat debitori facultas sol uendi qd vult qd heredes dicte dñe franc. possunt cogi vt agant. et si debitor soluerit pecuniā appare bit cessio valuisse. aut soluit fundus et apparebit cessio nō valuisse. et sic hoc non dependet ex facto debitoris. casus est in l. si sic. s. de lega. i. et sic erit de casibus de quibus ex bis que enuunt apparet quid retro actum sit. Ad qd facit de regu. iur. l. qui dam. de solu. l. que res. in fi. princ. cum ibi notatis. si vero non est eius sed debitoris electio tunc valet cessio. vt ex predictis patet. hoc modo credo qd ve lit. alias debet intelligi. l. qd si fundus. de fundo do ta. l. quando electio non est interius. sed non valet alienatio scilz mulieris eligentis fundū. als secus. ar. de vsu. l. cum vir. Ad vnum tamen aduerte qd debitor licet in obligatione alternatiua possit va riare etiā post sententiā. vt. l. eū qui certarus. s. j. de verb. obli. tñ in questione presenti vbi vnum est in obligatione aliud in solutione dicta facultate solu tionis perdit debitor si patiat cōtra solutus testari. vt. ff. de solu. l. si quis stipulatus fuerit. g. in melle. et de peti. here. l. item veniūt. s. j. p. certe qd si esset in casu nostro remaneret cessio valida. Ad vltimū qd querit vtrū eo casu quo cessio v3 heres possit pete re in integrū restitutionē dico qd satis vt clarū qd non per. l. si. c. qui et aduer. quos. Bar.

C Pecunia vide omnino Ro. consil. cxxxvii.

C Alterius vide Ro. consil. ccccxi. Ber. Lan.

Consilium. lxxj.
Elus fuit cōcessus se habuif se a domina massa. ccc. lib. ad vsufructuādam in vita sua pa cto appposito qd si cōtingeret ipm sel lum mori anteqz moreretur domina cella eius vgoz et filij ipsius dñe Hellus promisit et conuenit dicte dñe per pactum solēni stipulatio ne vallatum dictā quātitate reddere dicte dñe Hel le sue vgoz. Queritur an dicta stipulatio va leat et videtur qd non qd dicta massa v3 alteri stipu

lata qd sibi ergo non valet vt. l. stipulatio ista. s. alteri. de verb. obli. Sed illa leg loquitur qd verba obligationis et solutionis conferuntur in per sonam alterius b vt promittis illi qd dabis illi s3 bec verba stipulationis fuerunt collata in personā stipulantis et verbū solutionis in personā al terius scilz filie super re et pecunia ipsius stipulantis et sic valet vt ipi die Celle querat vilis. vt. l. publica. in prin. ff. de positi. l. quoties. de don. que sub modo. et l. pe. C. ad exhiben. et ita tenet Guil. in l. certi cōdictio. s. num mos. ff. si cer. pe. Preterea dictū instrumentū continet in fi. sui preceptum gaurentie et sic perinde est ac si indeg precepisset dicto Sello ad petitiō nem dicte domine masse qd in dictum casum dictam pecuniā daret di cte Celle sed in iudicijs non est dubitandū quod alteri per alterū queri tur actio. vt. l. in cause. in. ff. de procu. ergo et. Preterea constat qd in iudi cijs dicta concessio. s. condemnatio tē vni vt soluas alij valet quod apparet in omni condemnatione que profertur in persona procu. nam quis con dēnatur ipi pcuratori. vt. l. j. C. de sen. et vt soluat domino cū procuratori lis non debeat solui. vt. l. hoc iure. ff. de solu. et l. si tantū. ff. de pac. s3 infirm in quo est preceptum gaurentie sit quoddā preceptū sine snia. ergo et. Concluditur ergo dictam stipulationem et dictum instrumentum egecu tionem valere mereri.

C An valeat pactum inter fratres diuidentes hereditatem qd stantibz masculis descendentibus ex eis non succedat femine.
C Item qd si successione feudozū non habent locum iura cōmunia ciuilia. Et an et quomodo derogetur per secundam conuentionem factam inter fratres per illam secundam. nu. 3.

Consilium. lxxij.
Facto Proponitur qd nobiles viri dñs Neapolio et Joānes et Frontibzanta fratres et filij quō dam magnifici viri Raynaldi et cebus quōdā Leonis ne pos eozū ex fratre de romana dñi sunt multorum castrorum villarum in dioce. Sabinē. in quibus castris et villis ha bent meruz et migtū imperiū et gladij potestātē et ius condendi statuta et antiqua cōsuetudine a tēpore cuius non extat memoria et qd in parte di ctorum castrorū et villarū in tēpore alibus non cognoscūt dñm nec ecclesiā romanā nec imperatorem nec regē aliquem scilicet in castro belmontis in rocha simbali cum suis villis in villa plage in castro stipulatione leue ti in castro porti in castrovillis fredde et in villonā et sancte felicis in qui busdam vero alijs castris populus romanus aliquid iurisdictionis pres tendit scilicet qd in eis ponit certa datia et non aliud. proponitur etiam quod predicti tres fratres et cebus nepos fecerunt inuicem quedam pa cta que voluerunt obtinere vim legis inter se et ipsozū domos inter ca rias inter que cetera continetur qd nulla mulier nata vel nascitura ego vel altero ipsozū possit vel debeat succedere ab intestato vel ex testamen to condito seu condendo seu ex donatione aliqua facta vel facienda inter viuos vel causa mortis vel quouis alio contractu in bonis paternis vel maternis eozū nisi tantum masculi qui de legitimo matrimonio eozū vel alicuius eozū sunt nati aut in posterum nascituri sed mulieres dotē tur fm cōsuetudinem eozū domus et plus de eozū bonis petere non possint. Idoc etiam actio qd si per aliquem vel aliquos ipsozū vel per suc cessorem vel successores eozū seu alicuius ipsozū factum fuisset vel fie ret contra qñ predicta omnia et singula obseruātur propter hoc liceat ali j renouare auctoritate propria et. Deinde decessit Joānes prefatus super uiuentibus Neapolio et Frontibzanta fratribus. et Cecbo predicto nepo ti. deinde tanqz procurator Frontibzante Cecbi qui olim vocabatur Frā ciscus fecerunt diuisionem suorum castrorum et bonorum et etiam villarū et iurium. et qd dominus Neapolio erat clericus passus est vt dicti diuide rent bona propria ipsius Neapolionis. et in infro diuisionis inter cetera continetur qd vnus habet partem sibi obuenientem ad tenendū et alienā dum. et qd faciant finem de omni eo qd alter alteri possit petere vnus alteri in dictis rebus. et qd alter alterū non molestabit et. Et in instrumēto inde confecto latius patet. inde mortuus est dominus Neapolio pdictus. dein de mortuus est Frontibzanta superuiuentibus Cecbo suo filio deinde mor tuus est Franciscus Leonis superuiuentibus quibusdam filiabus mari tatis et dotatis quas heredes instituit et detinent dicta bona que fuerunt dicti Francisci. nunc dictus Lola petijt dicta bona ex vigore dicti instru menti quod continetur quod filia femina non succedat. sed sit cōtēta do te sibi data. ex aduerso respondetur dictū instrumentum nullius esse mo menti. Itē si valet et sublatum per instrumentū diuisionis. de quo. s. feci mentionē queritur quid iuris. Ad predictā questionē examinandā primo videndū est an instrumentum quo canetur quod filia femina non succedat ex testamento valeat. nam per hoc videtur quis auferre sibi li beram testandi facultatem. qd fieri non potest. vt. ff. de ver. obli. l. stipula tio hoc modo. C. de transact. l. cum donationis. Preterea in d. l. stipula tio hoc modo. s3 qd talis conuentione est contra bonos mores. ergo non cō firmatur iuramento. vt. c. non est obligatorium. de reg. iur. in. vi. et p hoc videtur gl. expresse. C. de colla. l. precū. et qd tale pactū nō impediāt filiam succedere. Preterea qd filia succedat pedit ex iure sanguinis et sic pacto tolli non pōt. vt. l. ius agnationis. et ibi no. gl. ff. de reg. iur. et l. iura sangui nis. In contrariū videtur qd tale infirm et contenta in eo valeat. nam licet pactū per qd impedit libertas testandi nō valet. s. qd quis nō habeat herede quē vult. vt dictū est. tamē pactū qd certe res nō denegant ad cer tum genus

tum genus personarū est de iure validū. vt. ff. de verb. obli. l. si ita qd. s. ea lege. et de le. i. l. codicillis. s. mfe. Sed in proposito nō est prohibitiū qd nō habeat herede quē vult. imo pōt quēlibet ipsozū instituire herede quē vult. sed est prohibitiū qd bona paterna et materna nō trāseāt in filias feminas qd est permissum. erūt ergo heredes dicte filie in omnibus bo nis aliunde quēstis per dictū testatorē nō autē in illis. vt. d. o. s. ea lege. et d. s. matre. sicut si esset prohibitiū ne certa res domus vel ne certa predictū transfret in filias. non enim prohibetur hereditas. sed certa pars patri monij. et si dicatur quod. s. ea lege. faciat in contrarium non prohibetur translatio domini. respondebitur. j. Secundo probatur sic certum est qd per legem potest fieri qd filia femina non succedat in tota sed in certa parte prout determinat dy. in c. indultū de reg. iur. l. vi. et hoc disputan do tenet Ricar. mal. et l. y. C. de nup. l. sancim. Preterea per statutū vel cōsuetudinem hoc posset fieri in aliqua sup. vel loco. casus est. g. colla. de filijs na. de matri. contract. c. l. sed constat qd illa dispositio que continet tur in illis pactis conuenis in illo instrumento. s. qd femine non succedant in predictis bonis sunt leg. et facta fuerunt ab illis qui habebant potestatem faciendi legem et vim legis habere voluerunt vt in ipso in strumēto continetur. ergo patet quod est validum. Tercio probatur sic. curia et territorium quod habent predicti domini sunt sicut onces marchie et ducatus vel comitatus vel quod si apparet qd dicti domini habent in dicto loco quasi omnia que sunt regalis dignitatis. quia ad eos spectant pene iurisdic. et omnia regalia que ponuntur. g. collatio. que sunt regalia. c. j. ergo est idem in dicto territorio quod in marchia vel ducatu vel comitatu. g. collatio. de feud. marchie ducatus. c. j. ibi vel aliqua regali dignitate et. Sed in talibus non habent locum iura ciuilia communia quibus debent filij equaliter succedere vel debent habere legitimam et. vt. g. collatio. de probibi. sen. alie. c. imperialem. s. preterea. et extra de voto et voti redem. c. licet. et ibi not. hoc expresse per glossam. Quarto probatur ex eodem dicto. certum est qd iste dignitates non ha bentur licite nisi a principe. vt. ff. ad. l. iulij de ambitu. l. j. s. j. et in aut. vt iudi. sine quo. suffragi. s. j. et isti qui habuerunt a tempore quo non extat memoria videntur habere ex concessione principis. vt. l. hoc iure. s. d. u. ctus a que. ff. de aqua quoti. et estia. et ideo de iure in his dignitatibus non est successio. et mortuo patre non succederet filius ei si de nono ei non concederetur. licet obseruatur contrarium de cōsuetudine vt. g. collatio. de alie. sen. c. j. in fin. et de sen. mar. et duca. c. j. in princ. et hoc con cludo qd est rationabilis vsus qd in dictis dignitatibus non est successio. licet ex usurpatione fiat contrarium vt dicunt dicta ca. si igitur per pa ctum vel legem fiat qd non sit successio indistincte non potest dici fieri cō tra bonos mores vel contra rationabilem cōsuetudinem. vt probat dicta ca. maxime si filie femine non succedant in talibus iurisdictionibus cum ipse de iure non sint capaces. vt. ff. de iudi. l. cū pretor. de reg. iur. l. femine. de arbi. l. fin. Si vero diceremus vt presupponitur quod predicti non ha bent predicta castra ab ecclesia vel ab imperio. sed habuerunt anteqz esset romanum imperium. et sic forte esset standum iuri naturali vel gentiū. et tunc predicta pacta essent valida. sic videmus etiam inseri in testō disposi tiones facte inter fratres de modo succedēdi erāt valide et cōseruande. vt patet in Flau qui vendidit Jacob ius primogeniture. quod fuit de natu rali iure seruatum l3 de iure ciuili non valeret qd esset pactum de futu ra successione. vt legitur in genesi. g. v. c. in fi. et g. iij. q. i. c. qñ. s. j. Itē opp. et aduertendum qd sicut iuravit Flau ita iurauerunt isti fratres. sine er go de iure ciuili loquimur siue de iure naturali. talis conuentione in his ca sibus licita est. Sed ad roborationem predictorum rīdendum est ad vnum qd posset obijci. s. quod per tale pactum non impeditur trāslatio b in aliū. l. si quis. s. ea lege. ff. de verb. obli. et. C. de cōdi. ob. cām. l. ea lege. sed videt qd hoc nō solum h3 vim pacti. sed vim legis. et leg. est facta ab his qd potestatem habuerunt legis cōdende. et voluerunt vim legis obtinere et per legē potest de iure impediri trāslatio domini. vt. C. de re. alie. nō alie. l. fin. et quod ibi no. in d. l. ea lege. Preterea si poneretur qd vim simplici pacti haberet tñ cōtrabentes vñ sunt cantela qd ponit a doctoribz volētibus qd nō impediāt dicta trāslatio sed qd vnus cōstituit se precario noie alterius possidere et. Et fm modum quē ponit l. y. in. l. si. C. de re. alie. nō alienā. Preterea posito qd esset cōtractus simplex et dñi translatione im peditur cum heredes tenentur ad interesset. l. ea lege. verū em cū predicta habeant vim legis ad predicta discutienda frustra decurritur. Restat vt videamus vtrū instrumentū diuisionis obstat predictis et videtur qd sic qd in dicta diuisione vnus cōcessit partem suam alteri ad habendum et tenendū et vendendum et alienandum. Sed quomodo qd ille cuius non interest dat legitimā et preiudicat sibi vt. C. de fidei iussu. l. quoties. ff. de le ga. l. si mibi. s. obis. de leg. i. l. cū pater. s. libertus. de aqua. plu. arcen. l. in cōdēdo. et l. seq. Sed eo ex eo qd in dicto instrumēto diuisionis cōtinetur de faciendi finē et quitationē de oio et toto qd alter ad altero petere pos set et sic istud ius quēstū vigore pdictorū pactoz vñ remissum qd pōt fieri. C. de pac. l. j. Tercio ex eo qd in dicto infro continetur qd ali3 alterū nō mo l. stabit ppter qd ius futurū videt remissum fm opi. no. i. l. q. rome. s. duo fratres. ff. de ob. Quarto ex eo qd pdicti diuidentes tenent inuicē de euil. et de iure qd etiā de facto qd in diuisione est expessum. Si ergo vendicāt qd de euictione actio que euide agētem repellit extra. In dñm quod dicta diuio nō noceat nec pacta in ea appposita pbat per plures ratio

nes per quas apparebit respōsum ad argumēta. Primo qd predictā diuisionē non fecerūt predicti principales. sed quidā asserētes se eoz pcurato res de quoz mādato non cōstat qd habuerūt spe ciale mandatū ad pdicta vnde non valet. Sed po sito qd habuerunt speciale mandatū vel ratibabi tio sit secuta. pbant sic. prima conuentione qd femine nō succedāt sed masculi sūt leg. sed legi pphibēti nō potest intelligi derogatiū per sequentē disposi tionē nisi quantū in secūda cōtinetur expessum vt. l. precipimus. in fi. C. de appel. sed in scda diui sione hoc expse nō dicit qd a pdictis recedat. er go et. Preterea pacto pcuratorū non potest dero gari legi. vt. l. ius publicū. ff. de pac. et de leg. i. l. ne mo potest. Sed diuisio illa fuit facta a predictis tanqz a prinatis. nec voluerūt vim legis obtine re. et si voluissent non potuissent qm in illa diuisio nenō fuit dñs Neapolio qui fuerat tert3 inter eos. et sic illi duo nō potuerūt aliqd facere vel sta tuere illū nō regito. vt. ff. de arbi. l. sicuti. de regu. iur. l. duo ex tribus. per illā ergo diuisionem non potest intelligi derogatiū illi legi pcedenti. qd dicit qd femine nō succedāt sed succedāt masculi. ex qb3 apparet qd dicta sba appposita in diuisione ad ven dendū et alienandum et debent intelligi legitime fm qd iura eoz ppra pponūt. Preterea ex dicta lege pmo facta s3 qd masculi succedāt qñ qñt ma sculis filijs q nascerent postea in dicta domo ius succedēdi ex psona eoz non ex psona parentū qd est in oibus iuribz succedēdi que tēnerent ex po testate legis. nam patre ex cluso morte vel repu diatione venit filius qui est sequēs in gradu si ad eum deferri in ver. iure pgrinitatis ex futuro edi cto. vt. ff. de suc. edic. per totum et de suis et legi. l. j. s. scidū. et insti. de succel. cog. l. placebat. et v digit a hoc competit filijs ex psona etiā si velint esse here des patris. vt. C. vnde lib. l. si patris. et de inoffi. testa. l. si qd filij. hoc premisso qñ fontibzāta renū tiavit omi iuri qd habebat vel quod habere pote rat in dictis bonis non pindicat huic Cole qui est de descendētibz eius. qm iste Lola venit ad ista bo na ex psona sua nō ex psona aut vel patris. cum ista bona iste cola habitur sit a iure naturali vel lege etiā si non sit beres pñs. renūtiatio vel factū patris ad istud nō porrigit. vt. ff. de interdic. et re lega. l. eū qd ciuitatē. ex hoc app. et q. s. duo fratres. et ibi materia notata nō facit ad propositū. quia ibi loquit de iure fideicō. qd debeat diuidi in quo sunt opi. in iure vō succedēdi ab intestato qd venit ex legis dispoñe per illā diuisionē et per aliqz pa ctum in ea appositū non videt renūtiatiū. vt no. ff. de trāsact. l. qui cū tutoribz. in solutiōe illa dum di cit qd non per fideicōmissum fuit beres sed directo et ideo huic successioni qd venit ex dispoñe leg3 nō videtur renūtiatiū. Preterea qñcūqz res emergit ab aliqz ex facto emergēti post dñi sba nō tēnet vt. ff. de euic. l. luti. de pi. et cōmo. rei. vñ. l. j. et bec est vna regla. Itē qñcūqz res euincit ex forma prio ris auzor ei3 nō tēnet. vt. ff. de euic. l. fundū. de do. ple. l. l3 placeat. ad. l. fal. l. si auie. s3 in proposito iste cola euincit ex cā supueniēti. et ille decessit sine fi lijs masculis. Itē ex factu pñs. qd ipa mulier est vñ pñt qñtate pñs sue. Itē ex factō dicti frāscij qd dicit mulieri reliqz cū nō deberet. sile. no. p. Ja. de are. in. s. duo fres. et sic cludif qd dict3 cola de euictione nō tēnet et dicta bona possit petere fm forma dicti pñi infirm obstat infro diuisionis et his que in eo continēt. Bar.

C Procurator constitutus in absentia certifica tus de mandato per dñm vel eius literas vel per nuntiiū qd possit administrare vel non.
C Procurator qd dicit cōstitut3 in pñtia qñ ante pñtionē dñs digit qd volebat eū pñtinere et ipse rīdit qd volebat esse pcurator et valet gesta p ipz.
C Ignorās mādātū l3 agat vt pcurator. nihil agit.
C Acceptatio pbende secūde. vacātis facta per pro curatores. an pñdicet acceptationi pñme pbende si fiat cum protestatione.
C Dñs quō probet cōtra tertij aliqz fuisse suum procuratorē ex cōfessione procuratoris.

Constitutur Atrum procurator constitutus in absentia et certificatur de procuratioe possit omni procuratoris exercere ante scripture seu instrumenti procuracionis suscepcionem. Scdo querit an acceptatio aliquam prebendam per acceptatione alterius ex postfacto in eade ecclesia cum postestacione si sibi debet de iure facta et subsecuta collatione a possibilibus apprehensione preiudicet quoad primam prebendam acceptam in primo casu quo legitima prebenda de iure sibi non debeatur. Tertio querit an dominus possit probare contra tertium quod fuisse suum procuratorem si aliter non constat nisi ex confessione eius quod dicit procuratorem fuisse per litteram sibi missam. Et a procuratore. ¶ Et ad primum videtur quod talis possit officium procuratoris exercere per ea que not. Jo. an. in c. de procur. in cle. super verbi. receptis. et eo. tit. c. non pot. idem tenet Compo. in c. de elec. in vi. et Spec. in tit. de procur. quorum initia esse videtur quod procurator constitutus in absentia non potest officium procuracionis exercere nisi procuratorium per procuratorem sit receptum. et officium sit susceptum. ¶ Super primo puncto et ad eius declarationem sciendum est quod contrarius mandati qui celebratur inter dominum et procuratorem solo consensu contrahitur. ut ff. eo. li. in princ. et ideo potest contrahi inter absentes. In hoc tamen advertendum est quod si inter absentes contrahatur contrahi. requiritur tamen procuratorem certificari per nuntium vel epistolam. nec sufficeret si per quendam extraneum certificaretur. ut ff. de acti. et obli. l. consensu. et ibi not. per glo. Hunc ad propositum si procurator constitutus in absentia certificetur. non tamen per litteras domini vel per nuntium. sed consentiat non est perfectum mandatum et per 2m non habet officium procuracionis nec exercitum. Ita no. 2o. p. Spec. et Jo. an. et Archi. in s. allegatis locis. sed si certificetur per dominum ore vel litteris vel per nuntium tunc esset mandatum perfectum. et non haberet exercitum procuracionis si acceptaretur hoc est quod dicunt doc. predicti quod requiritur quod pervenerit ad eum mandatum hoc est aliquod organum medium quo mediante dictus contractus mandati perficiatur. et hic est factus et verus intellectus predictorum sed in proposito questione dictus procurator si bene advertatur verba in themate proposita fuit in presentia constitutus. digit enim domino quod contemplatione sui vellet esse procurator. que verba sunt sufficientia ad inducendum mandatum. ut ff. man. li. sibi sine dolo c. Et. ff. de lega. liij. l. papi. §. propositi et procurator constitutus digit quod volebat esse procurator suus quod verbum similiter est aptum ad suscepcionem mandati. ut dictis. l. unde mandatum fuit in presentia si de hoc quod proponitur constaret. et sic valent ge-

ita per eum tanq̃ per procuratores. Sed posito q̃
de predictis nō conflaret. videndū est an cōstitutio
procuratoris postea facta per publicū instrumen-
tum ita sufficiat q̃ procurator possit administrare
iure notificationis sibi primo facte per verba. f. q̃
volebat illi facere procuratorē. Ad q̃s dicendū est
q̃ si qd̃ ei notificasset primo q̃ cū facturus erat p̃
curatorem certo ⁊ limitato die postea eum fecisset
q̃ sufficit tunc. est in l. i. ff. si autē duos de verb. obli.
Sed in proposito ponatur indeterminate dixerat
q̃ cū volebat facere procuratorem posito q̃ dicta
verba intelligant de futura cōstitutione dictus p̃
curator: nō est certus de tēpore. ⁊ per gr̃s pōt dici
dubius de mādato. ⁊ ideo nō potest administrare
cū sit dubius propter incertitudinē tēpis probatur
in l. aut q̃ aliter. ff. q̃vi aut clā. q̃ incertitudo im-
pediat administrationē probatur in l. sed si de sua
ff. de acqui. herē. ⁊ q̃ ignorās ⁊ dubitās epparant.
vt. l. i. ff. de p̃di. inde. ⁊ l. i. ff. si nūc nesci. C. de fur.
⁊ Sed ignorās mandatū ⁊ gerat vt̃ procurator: nō
bil agit. ⁊ in quibuscūq̃ consilijs reperiat Dy. ali-
ter tenuisse ⁊ sensisse. facit ad predicta q̃ no. Inn.
Extra de offi. delega. c. cū super. ¶ Super scōo ṽ
detur dicendū q̃ cū supradicta acceptatio p̃bē-
nō debite sit facta per procuratorem nisi ad hoc ba-

beret speciale mandatū nō videatur cōstitutus ad prebendā indebitē ac-
ceptandam; vñ dicitur iura vulgaria. ¶ Extra ea acceptatū sub conditione
scilicet si sibi de iure debeatur quod conditio cū deficiat de presenti acceptatio est
nulla; vt. l. si cū ad p̄sens. ff. si cer. pe. 2. l. cū in scō. ff. de inu. testa. 2. l. certa.
ff. de here. in fin. 2. si perinde esset ac si nō acceptasset. ¶ Super tertio q̄
ea que proponunt nō inducant sufficientē probationē contra tertium
vñ tū ille qui dicit se procuratōrē constitutū probaret tūc se habuisse
notitiā gratie facte. sic forte ex hoc presumetur procurator; per no. in. co-
ram dilecto. extra de offi. deleg. Bar.

2 Venditio facta ad mensurā etiā de rebus immobilibus q̄ nō dicī perfecte nisi facta mensuratione.

¶ Consilium. lxxiiij.

In nomine Domini amen. ¶ Petrus vē
didit berthe sue sorori ⁊ ⁊gori bar
toli tria staria cuiusdā clausure iuxta domum dicti Pe
tri postam ⁊ ca. quocūq; latere voluerit certo pretio ad
habendum tenendum ⁊c. de quo pretio fecit finem resu
tationem ⁊c. Et constituit si dictus vendiderit noīe dicti
em̃poris possidere donec de ipsius possessionē accepit corporale quam
accipiendi licentiā cōcessit ⁊c. Post predictā dictus Bart. maritus dicte
Berthe tanq; maritus ⁊ coniuncta persona dicte Berthe vendidit dicto pe
tro fructū ⁊ vsum fructum dictorū trium stariorū terre a tempore celebra
ti cōtractus per. lxx. annos pro certo p̃tio ⁊ dicto em̃pori fecit finē ⁊ qui
tationem cū clausurā et tria staria terre dicte petri habuit ⁊ possedit p
spatiū. lxx. an. et plus pacifice ⁊ quiete: insuper dictus petrus decessit re
manente filio ⁊ herede gentilis qui gentilis vendidit dictā clausuram
¶ Dūcio pro certo pretio pro quo fecit quitationē ⁊c. Et dictus petrus ha
buit tenutam ⁊ possessionē dicte clausure pro tēpore dicte venditionis et
reuit pacifice et quiete: tunc tenet et possidet: modo beres dicte berthe et
dicti bartoli dicunt dictā clausurā in predictorū trium stariorū terre ad se
pertinere pleno iure. Queritur modo quis istorū habet potiora iura in
dictis tribus starijs terre cum ex aduerso pro parte dicti p̃ncip̃i negetur
⁊ dicit ad se pertinere: an si dicti beredes agant contra p̃ncip̃i res sēdēte

1 ad dicta tria flaria terre de iure debeant obtinere. † Super hoc dicendum
videt vltim⁹ p̄p̄ioz est potior: q̄ sicut de duob⁹ emp̄torib⁹ ille potior: erit
2 cum primo possessio tradita ē s̄c̄t. vt. C. de rei ven. l. quoties. c. l. sine autem
s̄. si duob⁹. ff. de publi. sed iste vltimus q̄ emit ab herede prim⁹ v̄d̄itoris
est ille cum primo possessio tradita est: ergo r̄. Nec p̄b̄r dicit q̄ dicte berte
fuerit possessio tradita vere vel fite. nam dicta tria flaria dicte berte ven
dita nō fuerūt certa sed posita fuerūt in electione ipsius berte: nec electio
facta apparet: et locus incertus nō potest possideri: vt. l. iij. §. sed in certā.
c. l. locus. ff. de acq. pos. ergo r̄ constituit se ipsius noīe possidere vel eq̄. eo
q̄d emit dictus v̄d̄itor fructus non potest dici q̄ ei sit quesita possessio
3 rei q̄d possideri nō potest. † Preterea dicta v̄ditio primo fuit facta ad
mensurā r̄ sic anteq̄ mensuraret nō est perfecta v̄ditio: vt. l. q̄d sepe. §. in
bis. de cōtrab. emp̄. c. l. i. ibi loquit̄ in rebus mobilibus tū idē est in fun
do v̄ditio ad mensurā: vt. l. i. in v̄ditione. c. vbi vero. de peri. c. como. rei
4 ven. et de act. emp̄. l. i. i. l. i. §. titius. Cum ergo nō fuerit perfecta v̄ditio
cum non fuerit mensurata et sicon exiterit conditio apposita appa
ret q̄ nō fuerit translat⁹ dñum in primū emp̄toz sed in scōm emp̄toz
sic vnde scōs emp̄toz erit potior: Bar.

1 **H**abes certas possessiones cōductas cū cōditione q̄ nō possit illas
relinquere si filij aut nepotes non fuerint intelligi si habuerit filios vel
nepotes tpe mortis.
2 **C**lausula si decesserit sine filijs **ex legitimo m̄fimonio natis** q̄ nō **viscē**
in legitimato ab imperatore.
3 **L**egitimatur per principē qđ admittatur ad ea que de iure cōi etiā legiti
mō deferatur.
4 **I**mperator q̄ possit legitimare in terris ecclesie immediate subiectus.

¶ Consilium. lxxv.

Vbi Instrumento locationis facte titio et testis titio:
et facti narratione predicta. Primo queritur
ex vigore ipsius clausule existens in dicta locatione que
dicit si vero filij aut nepotes dicto titio minime beredes
fuerint qz vine etiam exsistentes persone in possessoribus cui
voluerit relinquedi habeant pntem et licentia an possint
sint Joani filio suo tñqz extranee psonne relinquere dictas res locatas fm
formam dicte clausule. Rñdeo ipsum nō posse dicto Joani tñqz extranee
persone relinqre p eo magis qz illud fuit pmissum dicto titio sub pñtibus
si filij aut nepotes nō fuerint intelligit enim si sibi filij nō fuerit tēpore
mortis vt ff ad treb l ex facto s qz aut s qz dicto titio fuerit filij tēpo: e
mortis igit expirat pñs relinqedi extranee psonne. Scdo requiritur qd
is cui relinqrit si legitime natus si igit impeditur dice bald o dictas res
alias relinquere dicto Joanni vel in eū tñsferre qz ipse Joānes illegiti
me natus est vt s dictum est si legitime ares ipse Joānes a papa vel a pre
fenti imperatore vel vel aliquo habet a dicto imperatore potest atē legi
timādi possit dictas res vel bona pñctice hereditatis paterne ipsi Joāni
relinquere: et in ipsum transferre. Ad qd rñdetur si dictus Joānes legiti
timaretur

timaretur ab imperatore vel habente potestatem ab eo infurgit questio an legitimatio habeat effectum in terris ecclesie. de qua. j. dices. sed si legitimetur a papa in tpalibus sine dubio legitimatio valet in terris ecclesie. vt egra qui filij sint legiti. per venerabilem. 7 qd ibi no. doc. An aut post dictam legitimacione possit dictus Bald. dictas res locatas et alia bona hereditatis paterne ipsi Joanni relinquere vel in ipsum transferre de quo. s. querit dubiu est. finaliter tñ dico q queda prohibet transire in ipsum filiu e contra locacionis predictae. dicit eni q deueniat in filios 7 nepotes e legitimatio matrimonio natos. 7 circa istud pactum legitimacionis facta a papa in forma cõ non videt dispensati. non em pactum contrahentiũ per scriptũ principis rescindi debet nisi hoc agat egressi per principem. vt. l. causas. C. de transact. C. de erro. adu. l. fi. et. C. de rescin. vendi. l. ratas. T Quedam prohibent transferri in ipsum filiu illegitimũ natũ e testamẽto patris dicti Bal. q bona subiacet restitutioni. hęc verba si decesserit sine filiis natis e legitimatio matrimonio: et in bonis etiã non videt dispensati per dispensacione specialiter factã. nam principes restituẽdo nõ facit videri quẽ e legitimatio matrimonio natũ: magis in hoc: qz natus fuit e nupta alterius cũ impossibile fuerit ipsas fuisse vgozẽ dicti Bald. illo tpe: 7 sic fictio hęc nõ potest fingere. vt. l. si pater in. ff. de adop. l. i. qui ad certum. ff. loca. sed per legitimacione hoc faciunt principes: qz eũ restituit natalibz antiquis quo sibi legitime nafcebatur et subducit etiã in cõmẽcium legũ per quod legitimi ab illegitimis differunt: vt in aut. quib. mo. nat. effi. sui. s. natura si quidẽ. colũ. vij. Faciẽt ergo legitimatio vt pro legitimo habeat. non tñ q sit natus de legitimo matrimonio: vnde cũ verba testamẽti requirant egressũ q sit natus e legitimo matrimonio talis legitimatio huic non proficit: secus esset si testamẽti simpliciter diceret si decesserit sine filiis legitimis. T Queda pbenent transferri in ipsum filiu de iure cõ: ideo qz est sic legitimatio patris prohibet em sibi partẽ relinqre 7 donare 7 ab intestato succedere 7 simi. vt. l. ij. C. de naturali. lib. et de incest. nup. aut. e. g. comlegu. et in aut. qui. mo. na. effi. sui. s. pe. C. Et circa ista per legitimacione videtur a principibus dispensati. nam legitimatio que fit per scriptũ principis facit vt nihil legitimis differat: vt in aut. quib. mo. na. effi. sui. s. illud aut. nihil a legitimis filiis differens. T Concludo ergo talis legitimatio facta per imperatorem dicta bona legata in dictũ filiu sicut in quolibet egraneu per alienationem transferri eodẽ modo his bonis paternis. aliter non potest. T Quinto querit si legitimatio q fieret ab imperatore vel ab alio habentẽ potestatem ab ipso valeat in terris ecclesie immediate subiectis. Respõ. q. Anno. videt tenuisse q nõ in. c. peruenit. egra qui filij sint legiti. Jaco. de bel. disputant contrariũ 7 suam disputacione posuit in aut. qui. mo. nat. effi. sui. et eius opi. videt sequi Joã an. in. c. peruenit in nonel. qui filij sint legiti. Bar.

¶ Si pater donet filio suo emancipato oīa bona sua presentia et futura
reseruatis vsfructibus ⁊ pōnentibus inde venientibus an liceat patri
predicto in vita sua dispenſare p libito ſue voluntatis: et an valeat tali
donatio: et hic cōcluditur q nō valuit donatio.

Consilium. lxxvj.

In nomine Amen. Pater filio emancipato donant omnia bona sua presentia et futura saluis et reservatis dicto patri omnibus fructibus et usufructibus et pertinentibus an liceat dicto patri in vita sua disponere pro libito sue voluntatis: queritur an dicta donatio valeat. Et Aiso puncto predicto epi nominis invocato videtur de iure dicendum dictam donationem non valere. Et ad hoc dicendum me mouet: quia ois actus per quem infringitur libera testandi voluntas est nullus: et ipso iure non valet: vt. C. de pact. l. pactum qd testadi. cum sit. Sed donatio oia bona presentia et futura auferit sibi liberam testandi facultatem: qz non habere in quo possit sibi heredem instituire: et ideo testari non possit: vt in auct. ingressi. C. de sacrosan. eccle. ibi vtpote nec ois rerum. Et si dicat leges vident velle qd quis de alieno testetur: vt. l. cōficiuntur de iure codi. Rñdeo hoc verum in his que sua futura possibilia sunt alio de alio non testatur: vt in auct. ingressi et in q. nostra. nā sicut monachus non debet habere potestatem bona: ideo non testatur ita in qñe nostra que donantur bona presentia et futura non pōt in futurum habere bona que sunt in dñio suo: sed in iñfiro donationis est dictum qd notario: et nunc dum donante ea bona pro notario constituit se precario: nōne possidere: et sic mediante instanti acquisitione facta trāssertur in donatariū dñiū. et sic tēpore mortis nunq̃ reperitur qd donans in aliquo possit in articulo mortis heredē instituire: quous etiam late nunc pro tunc iuridicū videtur qd in iñfiro donationis non cōstituit se etiam cetera bona pro donatario possidere qd possit dici acquiri donati sed cōpelli postea ad tradendum eius et heredē suum. videtur etiā donationē non valere: qz heres non est vniuersus q̃ velit adire hereditatē si eum non restituerit opz. Et sic in vtroq̃ casu videtur impediri libera facultas testandi: quous primo casu dum p̃stitutio possidendi facta est indubitātē videtur plus q̃ in secundo casu. C. Preterea ad hoc facit qd notant modernū. C. de pact. l. si. quos et Syn. ibi refert. et sic notariū imo videtur qd possit testari et liberā factionē testamenti habere donatione predicta non obstat cum reseruauerit vsum fructum: et dispositionem super eis in vita facere potuit: ergo videtur qd libera sit testandi facultas in usufructu et hñdō vigore dicte reservationis. C. de

hoc em̄ respondeo ⁊ dico q̄ ista sane intelligēti nō
obstant infra scripta. Adde tñ ratio mouet ad hoc a
q̄uis dispositio testamenti dat in vita: testatore tñ
viuētē testm̄ nō dicit nec dispositio cū hereditas
⁊ heredis instō q̄ dicit esse fundamētū ipsius testa-
mētī: vt. l. progi. de bis q̄ in test. oelen. ¶ Scdō ca-
pian fundamētū post mortē testatoris sed herē-
dis institutio. ⁊ hereditas nō potest dici viuētē b
vt. l. i. ff. de herē. vel act. ven. ⁊. l. ij. post prin. de vul.
⁊ pudil. qđ em̄ digit q̄ possit in vita sua disponere
intelligit donās de p̄ctu alioq̄ inter viuos nō autē
de vltima volūtate testi alias em̄ si intelligeremus
aliter. s. q̄ testm̄ intelligeret dispositio invita iā de
necessitate sequeret q̄ illa tota distinctio magistra
lis gl. ⁊ doc. s. q̄ dā esset dispō inter viuos et quō i
vita sit q̄ tñ apud intelligentes ridiculū esset. fuit
em̄ donātis intēctio q̄ q̄uis large ⁊ effuse donaret c
nollet tñ donans in vita egere. ⁊ ideo voluit sibi re-
seruare fructū de quib⁹ possit viuere. ⁊ facere q̄cqd
vellet viuēdo ita quod post mortē in se donans nō
egeat apud donatarium remanere ⁊ semper esse.
Præterea qđ dispositio testamenti nō dicat fieri
in vita cū effectū nō habeat probatur in. l. i. cū fia
gl. C. de test. tu. ¶ Ad hoc etiā facit q̄ oīs disposi-
tio iudicatori sūm tempus in qđ cōfertur effectus
vt. C. de do. ante nep. l. qđ p̄p̄se. et. l. in fuga. C. ad
l. fa. de pla. cū si sed effect⁹ testamētū si fiat a viuē-
te testm̄ tñ confert post mort. vt. o. l. i. qđ tota dispō
nō ēz dici inter viuos. sed potius in vltima volū-
tate et post mortē em̄ obstat ⁊ b̄a illa reservatio-
nis dū digit q̄ possit disponere in vita sua: qđ
de necessitate sunt intelligēda de dispōne q̄ inter vi-
uos b̄. nam ⁊ b̄a debet aliqd operari in vita sua et
ego fi. pb̄auit q̄ nulla dispō sit a mortuo: s̄ demū
a viuētē. ista ⁊ b̄a in vita sua vt recte et aliqd ope-
rent op̄ intelligi de necessitate de dispōne que b̄
inter viuos: atq̄ illa ⁊ b̄a nihil operarent ⁊ s̄ suffi-
ciebat solū dicere qđ possit de fructib⁹ disponere.
ideo vt rect⁹ et sanus fit intellect⁹ illoz ⁊ b̄oz con-
cludo qđ de dispōne que b̄ inter viuos fuit a do-
natore sentitum. Ego Bar.

- 1 **Notarius non est dignitas.**
- 2 **Infamia potest esse procurator tutor vel curator.**
- 3 **Infamis nō pōt exercere officiū tabellionar⁹ habens in se dignitatē puta pncipis vel banki.**
Infamis potest cōficere instrumentū a partibus rogatus.
- 4 **Notarius existens in possessione notariatus et bone fame potest infamia non obstante gerere officium notariatus habens dignitatem.**

Consilium. lxxvij.

testis infamis non potest testificari: ergo 2c. vt. liiij.
§. i. ff. de testi. et pro hoc ff. de bis qui no. inf. liiij.
§. miles. ibi glo. dicit q. infamis repellitur ab omni
dignitate et officio. Preterea 2c. de man. pun. qd
tabellionat^r officiu^m est dignitas: vt est glo. ibi. sed
infamis repellitur ab omni dignitate: vt. li. de dis
gnitatib^{us}. lib. vi. ergo 2c. In secundum facit 1^a q. 2a
hellionatus non est dignitas: sed munus: vt. C. de

2 his qui mili. non pos. l. j. lib. g. ¶ Preterea video
q' infamis potest esse procurator et arbitrer vt in
stitu. de excep. s. si. r. ff. de arbil. pedius. Item po
test esse tutor vel curator. ff. de postulan. l. j. s. sed est
questum. vbi potest esse fm l. 30. in summa trium
libarum. C. de inf. ergo eadem ratione potest esse
tabellio. glossa et tectus in leg. iij. s. queri potest.
ff. de suspes. tu. ibi glo. videtur velle q' qui est sus
pectus propter delictum commissum : abs nō pos
sit remoueri a tutela eadem ratione debet remo
ueri ab officio seu mouere proprie loquendo.
¶ Ad solutionem questionis debes scire q' ta
bellionatus officium est munus. vt. o. l. i. de man
da. p. in. assumptus quis est ad negotia punci

Terris eccle. la
te vide pau. de ca.
2^{fi}. cccj. 2. cccxvii.
Pet. de anc. cōsil.
cccxi.

Et futura. vide
pau. de ca. cōsi. c. ij.
vbi dicit qđ nec d
fructib⁹ testari pōt
qz illi veniūt ap
pellatione futuro
rū. ange. cōsi. c. xj. 7
clxxij.

Precario. bre-
uib⁹ corroborato
supraſcripta ⁊ cō-
cludedo f. ſ. do-
tionē oīm bonorū
pñtiū et futuroꝝ
qꝫ pñde ſcariꝝ nō
valere: vt p. mo. l.
ſtipulatio bmo cō-
cepta. p. bal. in. l. ſi
duob⁹. ſ. idē rñdit
ff. p. focio. ⁊. l. c. r
ti cōdictio. ſ. ſi nū
mo. ff. si cer. pe. p.
pau. de ca. in. d. l.
ſtipulatio. ⁊ in. l. ſi.
C. de pca. ⁊ ſi. fo-
cij. ⁊. legi. vbi dicit
qꝫ necde fructib⁹
teſtari pōt: qꝫ illi
venitū appellatio-
ne futuroꝝ. ⁊ per
Aln. ꝑ. ccc. v. inci.
d. vāna vgoꝝ. lucar
ni. ⁊ ꝑ. c. lxxij. i. ci.

in dei noieyis in
fifis. vbi aut. pfo
pcarij nō interue
niffet. Ang. in pro
gi. allegato cōfili
t3 b3 bar. 7 in. q. in
cip. in refugit p
latio. 7 i. d. l. f. i. p
tio. 7 fali. amō in
d. l. fin. En aut v
leat fali p pātib.
bar. in. d. l. f. vī in
clinare in illā pte
q nō valeat. ang.
vero q nouiffim
nō vt refer fuit f
biffi. Suis. nā in
allegat. p fliis t3
donatione nō va
lere. in cōfiliō aut
cxi. i. qdā mulier
donauit. t3 aperte
donatione valere
in p fentibus. ber.
lan.

Cōanatus. vide
Paul. de ca. cōsil.
ccvij. ccxiiij. et qd
si est excōicat⁹. vid
fede. si. cxlvj.

24
 si non foluo per
 hoc non fum in
 mala fide: quia ex
 quo nō petis pos
 fum pbabiliter
 fumere q aut vis
 donare aut malo
 regiam expectan
 do facere ar. in. c.
 j. de commo. dicit
 fil. fecus esse si ma
 litioſe retinui ſ. ſ. 3
 vident eē pui mo
 mēti. qz nemo pre
 ſumit iactare ſuū
 donadō i. cū ſi
 debito. C. de pba.
 vñ cū dolus debi
 toris prepōderet
 negligētia non pe
 titus dicemus non
 clūdō ipſuſ eſſe
 in mala fide et ſic
 non pſcribere nec
 ſtatutū valere. qz
 caſus. eſt. d. c. ſi. ſ. 3
 pa. et ita cōſultul
 aleg. de imo. cōſil.
 c. i. i. iij. pte cōſi
 lioz. ſ. 3 pſuppoſi
 to q valeat an de
 beat trahat ad pte
 rita decifa trāſa
 ctioe vel ſua dicit
 cū. d. cōſultore q
 non vt etiā firmat
 ange. in aut. vt cū
 de ap. c. t. in aut.
 bec pſtitutio. vbi
 cōtra bar. 13 in il
 la. q. poſita i. l. oēs
 ppli an ſi fiat ſta
 tutū q femina nō
 ſuccedat extante
 mafculo an dictū
 ſtatutūz trabatur
 ad filias quibz de
 lata erat ſucceſſio
 an cōditū ſtatutū
 nō reperiant
 potate z in domo
 patrū. item q nō
 trahat ad preteri
 ta tenuit paul. de
 an. in cōſilijs ſuis
 c. lxxviiij. z. c. cxi.
 lxx. ange. c. ſi. liij.
 lxx. in queſtione
 poſita. circa ter
 tium cōpromiſſum
 d eſt ppe trāſa
 ctio. Ita dicit
 ar. i. l. q. ſi ephe
 ſ. q. cer. lo. in l.
 arti. ſ. ſi viſu. ff. d
 ſi qui not. infa.
 an. de ca. c. ſi. lxx.
 ber. 2an.
 Ignoraſte viſ
 ſio. ange. cōſilio.
 iij.
 Obligatorium.
 addite. ſ. inquat
 ar. loquif de mi
 ſore iurante ſup
 tractu pſbitio.
 an. de ca. c. ſi. cgl.
 ange. c. ſi. c. lxxij. in
 do. catbarina z
 videte. j. leq. con ſi

Dilecto vno. plenissime more suo solito in hac consultatione locutus
esset qm̄ in aliquibus dubijs ab eo tpe citra variū scripsere. ideo
annuente altissimo aliqua in medium afferā iudicio meo tota difficul-
tas huius consultationis refertur in duob⁹ dubijs. primū an per generale
renūtiationem iuramento vallatā et per pmissiōē factā de nō veniēdo
cōtra rationē mi.

Consilium.ꝑc.

Electio dñi. Franciscus de suana. punct. gene-
raliter pponendus talis est. Quidam
petrus dñi matthei de urbe veteri vt oi-
citur fecit testm qd testm nō reperitur
dotauit dñam letitiam eius filiā in trecentis floze-
nis ⁊ buciū suū filiū sibi herede suū instituit: deinde
de mortu⁹ est bucius supersite dñā. Ant ei⁹ mife-
re. ⁊ dicta dñā letitia eius floze carniū demum mor-
tua est dicta dñā. An. suo testō cōdido cuius copiā
vobis transmittō ⁊ dotaui filiā snā ⁊ instituit sibi
herede Jo. suū agnatū. deūm mortuus est dictus
Jo. supsiste ⁊ mattheo filio dicti Jo. ⁊ eius herede
post hoc dicit mattheolus maritauit dictā letitiā
eius floze ⁊ iobanā ⁊ sibi dedit vic. floze. in dote.
et dicta dñā renūtiāuit oī iuri hereditariā tā ma-
terne q̄ paterne q̄ etiam fraterne ⁊ iurauit rē. Et
pt̄ in instro renūtiātionis cuius copiā vobis etiā
transmittō ⁊ etiā renūtiāuit et iurauit in testō dicte
dñe. Andree fux misit dicta dñā letitiā maiorib⁹. gij.
an. ⁊ hō dicta dñā letitiā existens infra etatē. gij.
an. nō cōstenta de dicta sua dote afferēs se deceptā
vult retractare oīa ista ⁊ petere hereditatē tā pater-
nā q̄ maternā q̄ etiā paternā ⁊ vt asserit intēditū ti-
altero de duob⁹ remedijs vno vel implozare bñfici-
ciū restōnis in integrū afferēs se minorē deceptā ⁊
lesam. ⁊ si ista via esset sibi p̄desina obstāte iura-
mēto vtrū alia posset vti. q̄ dicta cessio iurū nō
valeat tū q̄ decepta vltra dimidiā iusti p̄terij ante
dictū. Scario q̄ plus valēt iura cessia p̄tio segēcto
rū floze. merito ergo p̄sumat cessio simulata hec
sunt q̄ vident monere dictā dñam letitiā ad retra-
ctandū p̄dicta per dictū mattheū p̄ partē aduersas
dñi ⁊ allegat q̄ gesta p̄ dictā dñam valēt ⁊ tenēt: nec
p̄ pot̄ veniri legib⁹ ⁊ rōnibus. mō querit consiliū.
Causis testis ⁊ renūtiātionis causa p̄ dictā dñā le-
titiā vtrū dicta dñā letitiā possit effectuālē molestā
re dictū mattheū filiū ⁊ hōe Joānis matthei sui
p̄ris ⁊ si p̄t p̄ qua pte p̄t de remedijs opportu-
nis in noīe dñi amen. **C**auso dicto puncto testi ⁊
instro rep̄tatiōis vtrū dñm. p̄prio ad illud q̄ que-
rit an dicta dñā letitiā possit petere restōnē in inte-
grū. ⁊ vt nō p̄pter iuramētū. C. si aduer. v. e. a. u. f.
sacra p̄uberū. in dñi reperit ⁊ p̄sulū. d. p̄. Na cū
minor ignoret bñficiū restōnis sibi cōpetere nō p̄t
videri sibi renūciare ⁊ iuramētū ad illud nō extēdit
iurū cuius p̄sulū refert Iy. C. de rescin. v. l. i. h. Ego
aut̄ istud nō p̄sulerē. nā cum iurati sit sup facto.
nō venire ⁊ facta ⁊ pmissa in p̄nti factū vtrū iuratum
sup oī iure p̄ qd p̄t ⁊ dictū dñi veniri: ē necesse
fē q̄ iuris remedia spālī expr̄imant. v. ff. de iure
iur. l. i. duo. g. idē iul. z. l. duo. b. q̄ si fidei iussore. z. g.
exceptio. z. h. colon. **C** Sup sēdo quo dñi an dicta
dñā letitiā possit petere veniri ⁊ q̄si decepta vltra oī
dimidiā iusti p̄tij. dīcedū est q̄ nō fuit em̄ simplex re-
nūtiātio nō vēditio nec alius dñi receptus resaltein. hoc
est q̄ respectu alicui⁹ dati vel recepti talis remissio
facta fuerit. s; eg mera liberalitate: ⁊ sic nō bz locū.
l. ij. C. de rescin. v. l. i. maiorib⁹. C. cōia vtriusq; iudi-
cisi forte proponerē q̄ intērio remittentis erat re-
mittere modicum: ⁊ remisit multo plus q̄ volebat
q̄ in p̄nti qōne nō cadit fm ea q̄. j. dicā. **C** Sup
tertio an dicta mulier possit se iunare eg eo: q̄ in
ra cessia valēt plus q̄ segēcto floze. ⁊ sic fingit simula-
tā. Respon. q̄ nō. nā. lab. anastasio. z. l. oī uerfas. C.
mā. habent locū in bis quib⁹ iura cedunt pro tui-
tione rerū quas possidēt ipsi quib⁹ cedunt. s; p̄ tui-
tione rerū quas tradūt ipsi q̄ cedūt nō bz locum
dicte. l. vt exp̄sse dñi in. d. lab. anastasio. q̄ ista fuit in
4. p̄positio. ergo. **C** Sup quarto q̄ querit de re

internenit certioratio. bis tñ nō obstantib⁹ opin. do. cōsulētis est verior.
pro qua etiā fuluit Pau. de ca. pñ. suis. c. xxi. v. c. cxi. vi. Añg. pñ. c.
incip. testator qdā. Al. q. de i. c. cxi. nō obstat folu. dñe. q. sunt diui
natie. vñ dicit panor. in d. c. i. c. rescripto. q. imo mulier erat obligata vi
gore iuramenti filr ad ant. sacra. q. si imperator voluisset certiorationez
expñs filr. non ob.

medijs opportunis. dico q si vba sunt q pponunt. f. q testm petri mthei nō reperiat nec legitimo mō probat remediū est aptū. f. q dicta dñia letitia tāq beres ab intestato fr̃is sui petat hereditatē eius vel totā vel partē diuidiā. vt. j. dñcā. nā cū totū dictus testm sit factū tāq luci⁹ frater eius habuerit hñdē dñam Andreā. sed matrē eg vigore fustōnis sibi facite in testō p̃mo apparet q dicta dñia letitia iuri succedendi ab intestato q ius ignorabat sibi cōpetere renūtiāsse nō ṽr. vt. ff. de inof. test. l. m̃f. de pet. here. l. legitimā. vbi est expressum. ⁊ hoc erit remediū clarū. tñ circa h̃ p̃t in surgere in p̃cessu cause multa dubia q̃ si occurrāt singulariter declarabo. T̃ p̃mo em̃ dubitat q̃ i refutatiōe p̃dicta dñia renūtiāuit noīe ⁊ occasiōe floze. sibi relictozū i dicto testō ⁊ rōne debite portiois iure nature fne trebelianice. ⁊ falcidie q̃ sibi p̃petere possit i dictis bere ditatib⁹ vel qualibet earū vel q̃libet alia rōne vel cā vsq̃ in p̃tē diē. ad q̃ rñdēt q̃ dicta cā o3 referri ad o3 ius sibi cōpetens essentibus testis p̃dictis de eo aut̃ iure qd̃ sibi competeret eg alia cā nō ṽr actū. vt. reg. eff. c. de translat. l. si de certa. ⁊. ff. de solu. l. si eg pluribus. Et idē t3. Enil. ff. de pac. l. emptor. s. h. p. l. quesitū. s. j. de leg. iij. ⁊. laurel. i. s. si cōbo. s. libe. leg. Quod t3 etiā t3. bodie. c. de traslat. sub p̃teritu. vbi d̃f. q̃ in dubio stat̃ gñalibus vbi nisi aliud appareat. vt dicti doc. dicūt satis appeat aliud si sunt exp̃si aliq̃ casus singulares sine spe ciales ad q̃s p̃dicta cā gñalis nō pōt referri. sed ad alios restringat. hoc etiā tenui ergo in o. l. si eg plurib⁹. hoc p̃missio teneo in casu p̃tū in quo si qs vellet intelligere q̃ ius succedēdi ab intestato ṽr remissus sequeret q̃ ipsi h̃bētes essent sibi dñi. pone rent em̃ fratrē dicte dñie letitie testatū. eg q̃ dicunt sibi fustōnē factā in testō p̃mo itestatū. si dicēt testm factū nō fuisse q̃ ius ñm nō patit. C̃ p̃terea se sequeret q̃ dicta dñia remisisset ius qd̃ sibi ignorabat cōpetere ⁊ iura p̃dicta ⁊. l. cū aq. ff. de traslat. C̃ s̃cō in surgit dubiū q̃ dicta dñia letitia in dicto iusto iurauit p̃ bec vba. s. p̃dictis oib⁹ ⁊ fin gulis firmiter obseruadis ad sc̃ta dei enāgelia cor porat̃ tactis scripturis p̃dicta oia et singula rata habere ⁊ tenere. ⁊ nō facere vel venire de iure vel de facto rōne etatis vel qualibet alia rōne vel cā ⁊c. C̃ eg qbus verbes possit oponi dicte dñie letitie. p̃mo q̃ venit ⁊ iuramētū veniēdo ⁊ dicta refu tationē. Ad qd̃ rñdēt q̃ dicta refutatiōe nō ex tēdit nisi ad casus quo dicta testā eg̃stat nō qd̃ ca sum qd̃ dicit⁹ eius frater decessit itestat⁹. vt. s. dicti est. ergo petēdo ab intestato nō venit ⁊ iusm nec ⁊ refutatiōe vt dicti est. hoc idē vident velle p̃dicta verba. nā in p̃ncipio dicta refutatiōis fuit narra tū dicta refutatiōe fuisse factā p̃ bec verba sc̃z cū hoc q̃ petr⁹ ⁊ s̃bathei decesserit q̃dito testō quo inter alia que disposuit ⁊ legauit dñie letitie sue f. lie. ecc. floze. ⁊ sūū beredē instituit vniuersalē ṽu ciū eius filiū legitimū ⁊ naturalē. ⁊ si cōtigerit di cti eius filiū decedere sine filiis legitimis dominā Andreā eius vgozē ⁊ matrē dicte dñie letitie ediz bucio eius filiū fustituit. seu cā eo casu beredē in stituit. vt in testō eius plene d̃z apparere ⁊c. Ande diceq̃ q̃ dicta dñia veniat ⁊ vba narrata ⁊ enuntiati ue. plata. ⁊ dicta in dicto iustro. qd̃ vba enuntiati ue prolata vident fidē facere inter ipsos h̃bētes. C̃ de ghen. ⁊ comit. stip. l. optimā. ⁊ sic vt q̃ ppter iur amentū nō possit ⁊ dicta vba enuntiatiua veniri. b vt. c. de proba. aut. qd̃ optinet. ⁊. l. rōnes. ⁊ qd̃ ibi notatur. T̃ Ad quod rñdēt p̃mo q̃ si dicta ver ba recte inspiciantur dicti cōtrabētes hoc nō fue runt cōfessī. sed dubitatiue posuerūt dicēdo vt di citur apparere. que verba ostendūt p̃ferētes ad

C Inſti pñij. vide pau. de ca. 2ñ. cl. viij. pet. de anch. 2ñ. xxviij. Ber. lā.
Videtur actum. vide late Ro. cōñ. cl. xviij. Ange. 2ñ. cccj. Ber. Zan.
 hoc dubitare

XC

Consilium

hoc dubitare. hoc enim verbum dicitur dubitatione continere nisi pro-
betur. vt. ff. de dolo. l. 1. r. ibi not. in glo. super verbo dicitur. r. in l. j. ff. si
quo. pan. fe. di. in prin. Super verbo dicitur. r. ibi not. ff. de inc. rui. nau.
l. iij. in prin. r. ibi not. Cum ergo posuerit hoc fub dubitatione nō
videt hoc asserere cū dubius incertus aut nescius siue ignorans equipa-
ratur. vt. C. de condi. inde. l. h. s. si autē nescius r. hereditas. Sed modo
respondēdo sic fit dicta verba diligenter aduertant dicta domina leti-
tia iuravit pro predictis oībus observandis r. causa ergo quare in-
ravit fuit pro observatione predictorū. quo premisso aduertendū est qd
in dicto instrumētō quedā continentur dispositiones qd dicta domina se-
cit sine refutationē r. cessionem r. similia. Sed ēē predictorū seu observa-
7 tione predictorū dictum iuramentū videt interpositū. Item in dicto
instrumētō continetur quedam enūtiatiue de his qd gesta fuerūt tan-
tē contractus predicti qd fuit cōfessio habuisse et recepisse. Et tūc idē
qd cū fuerint gesta a seipsa iuramētum videt interpositū p. observatio-
ne eius. et ita loquitur ant. sacramenta puberū. f. sup. contractibus rerū
suarū nō retractatū. C. Quedā alia verba in dicto instrumētō conti-
nentur enūtiatiua de preterito de his que gesta sunt p. alios vel de his
que tpe celebrati contractus geri nō poterūt. vt in casu pposito cum
dicitur dictū alii fecisse testamentū. r. et ad illud verba iuramenti nō
posunt referri. ratio qd dictū limitat sup. causa r. rōne vt. l. bec actio de
calūniato. et de his que in test. de l. c. cācellauerat. r. de leg. ij. l. cū pater.
s. dūlcissimus. Sed causa iuramētū fuit p. observatione predictorū vt
dictū est. sed in eo qd est preteritū iam finitū nō cadit observatio magi-
me cū ēē facto preferentiū nō dependeat aliter ergo debuissent cōci-
pi verba iuramenti siquis vellet qd ad predicta referrentur. f. qd iuraret
ea que narrata sunt vera esse. r. tunc habet locū dicta autē. qd obinet. et
d. l. qd rationes. r. de pba. c. j. ff. de leg. iij. l. cum pater. s. codicil. ¶ Pre-
8 terea pposito qd generalitas verborū illū casum cōpenderet tamen
qd dicta cēssio facta fuit per errorem iuramentū ad hoc nō extēditur. nā
iuramentū nō extēditur vltra id qd cōsentit iurās vt. C. de non nu. pe.
c. l. h. s. ad muni. l. h. s. p. quo facit qd dicunt canonice iuramentū o3 ba-
bere tres comites veritatē r. iudiciū atq3 iustitiā vt. xxij. q. iij. animad-
uertendū qd qd not. C. de nupt. aut. qd eis sed illi narrātis nō esset veritas
neq3 iudiciū hoc est p̄sentas: qd nihil est tā contrarium p̄sentis qd error
vt. ff. de iur. i. om. iud. l. i. p. errorem. ergo ad predicta erronee inserta nō
videt referri iuramentū ad predicta facit. ēē de iure i. c. venies. r. c. qn
tanallis. vbi iuramentū nō refertur ad ea de qbus quis verissimiliter
nō cogitat. ¶ Preterea iuramētum interpositū a minore facit hoc vt
contrabens videat maior. vt in aut. sacramēta. r. ibi no. C. si aduer. ven.
Sed pposito qd maior imperator vel papa fecisset contractum refuta-
tionis ipse contractus intelligi si vera sunt que narrat vt. C. de iur.
recepti. l. h. s. vbi intelligit clausula si preces veritate nitant. r. c. si papa.
de prin. lib. vj. vbi si papa enūtiatiue propter aliud dicat aliquā ecclē-
siam esse exemptā vel similia verba nō ppter hoc pbatur sic esse. secus
si hoc principaliter diceret ppter se. Sed in pposito. q. si verba enūtiati-
tiue. f. qd talis fecerit testamentū fuerunt emissā propter aliud nō indu-
cunt dispositionē. ¶ Tertio insurgit dubiū pposito qd dicta oīa admit-
9 tatur ad dicendū dictā refutationē factā fuisse per errorem qd poterat
ipsa probare dictū errorem. r. hoc dubium fortificat. qd vbi minor alle-
gat se errasse requirit ad probandum errorem. vt est in casu pposito qd
quis certat de dāno vitando: oportet qd probet rem aliter se habere. vt
no. ff. de inter. act. l. de etate. s. qui iusto. r. ff. de pba. l. cū de indebito. in
ver. ignorate. r. iuribus ibi alleg. ¶ Preterea in casu pposito quando oī
testamentū nō sic esse factū videtur expressum in iure qd debeat probari
per ostensionē testamētū vel per testes. vt. C. de reb. credi. l. h. sed si testa-
mentū nō reperitur vt pponitur nec testes dicta pbatio erit impossibi-
lis. ¶ Ad declarationem predictorū sciendū est qd ad eū qui se beres
nō testatoris dicit pertinere testamentū: qm nō potest quis esse beres
nisi sit certus testamentū. r. ideo dicit leg. qd nō est oīda copia legatiles
gatario qm ipse beres debet habere testamentū: s. legataris bene po-
tēst petere copiam ab ipso herede. tex. est. r. glo. ff. de eden. l. ij. ¶ Itē scien-
10 dū est qd testamentū nō extare vel factū nō fuisse est merē negatiua
que nō probatur vere. vt. C. de probal. actio. sed probato qd addibita
diligenti inquisitione. r. facta diligētē inquisitione si res nō reperitur leg-
habet pro probato rem nō esse. vt. ff. de acquir. pos. l. iij. s. romana. ff. de
ver. obli. l. hoc iure. vbi bec negatiua quē nō venisse in Italiā: probat
per exploratores. hoc etiā probatur per iura que dicit probari quem
nō esse solūdo probatur per excussionē: qd nuntij ad hoc destinati nō
reperient tantum quod sufficit. vt pbatur in oībus legibus que de oī
scussione loquuntur. vt. C. de pig. aut. bec si debitor. r. de fideiuf. aut. p̄sen-
tia. ad idē. ff. de reb. eorū. l. magis puto. s. ne passim. ff. de lega. iij. l. cū
quidā. s. l. i. seq. ¶ Et predictoris descēdo ad pposito. r. dico qd si do-
mina Letitia requisierit: r. appellauerit dictum heredem cui refutatio
nē fecit. vt et testamentum ostēdat in quo sit instituta sicut asserit. si per
dictū heredem nō ostendit vel qd casu sortuito perierit nō ostenditur r.
docetur satis est facta diligētē inquisitio qd predictū testamentū nō re-
periatur ipse em beres debet edere dictū testamentum si reperitur. vt
d. l. ij. de eden. nisi casum probet. vt. d. l. i. quis ēē argētarij. s. h. co. tit.
¶ Pro hoc videtur expressum. C. credi. eni. pig. nō deb. l. j. ver. ille qui

vedit tanq̃ creditor. ⁊ sic si inter partes fuit assertum qđ esset creditor: tamen tenetur docere esse se creditorem. et si non poterit. **C**ontraria hic presumitur error: eo quod aduersario sic asserenti credatur. vt. ff. qđ act. de pe. est. an. l. i. als. est. l. i. j. §. questum. ⁊ ibi glo. circa fi. vel hic errauit eo quia aduersario creditur. vt. probal. ff. cum eo. l. i. §. ⁊ si. §. si. de ven. inspi. l. i. j. §. ceteri. et ibi glof. in ver. illustratus. debet ergo iste ostendere se heredem esse. als. probatum est ipsum non esse. **E**t ad solutionem ergo eorum que supra allegata sunt in contrarium dicendum est qđ quando heres asserit non esse legatum ad fundanda suam intentionem. ⁊ tunc ipse debet probare per ostensionem testamēti in quo non reperitur. ⁊ hic est casus in. d. l. fin. c. de rebus credi. Sed hic casus non pertinet ad nostra questionem. nā si legitimus asserit sibi legatum. ⁊ heres negat: tunc ipse qđ heres tenetur ostendere. vt. ff. vt. l. e. no. ca. l. i. §. i. p. d. §. si dies. qñqz heres hoc asserit et legatarius de hoc incert⁹ d̃ certificarit: tūc heres d̃ sibi edere. ff. de eden. l. i. j. ⁊ si heres nō ostēderet vel de casu nō doceret. p̃inde habet ac si testamētum nō esset. vt. §. ostensum est. **Q**uarto insurgit dubium qđ dicta dña renuntiauit exceptioni doli in facti. et sine causa. **E**t qđ rīdēt qđ dicte renūtiations procefferunt oēs eodē errore quo supra. et ideo sicut ipsa refutato vitia. et ita ipsa renūtiatio. vt. l. doli clausula. ver. sicut diuersum. de nota. preterea non pōt renūtiare dolo futuro. vt. ff. de pa. l. si vnus. §. illud. Sed cum heres dicta refutatione vtetur dolo facit. et sic potest repelli nec huic dolo videtur renuntiatiū. **Bar.**

S. fin. C. de edic. diui adri. tol. qd non habeat
locum in fideicommissario.
Decretum possessionis si non habet institutam est
ipso iure nullam.
Sententia que est ipso iure nulla necessario non
debet dici nulla.
Ingrediens possessione vigore sententie nulle an
incidat in penam. l. meminerint.
Quando aliquis expresse citandus est: non suffi-
cit citatio per proclama.
Inustus titulus quando excuset a dolo.

Consilium. xcj.

In dei nomine amen.
In questione vertente in curia capituli
nei ciuitatis Martie iter. v. eg. vna pars
te accusatorem et p. et. eg. altera accusatum. C. i. s.
omnibus s. singulis actis. et productis in causa
statu iuribus et allegationibus vtriusq. partis
pro examinatione s. inuestigatione veritatis pre-
sate. q. et vt examinentur ea que sunt per partes
prudētissime allegata. primo videndū fēt an di-
cto petro cōpetierit beneficiū. l. fin. C. de edic. di. i.
adri. tol. ¶ Ad qd. ridendū est qd. non. nō bñficiū
d. l. cōpetit heredi scripto insinūto vel substituto
directo. non autē p. substitutionē fidei cōmissariā.
vt. l. iij. in glo. a. probat p. rationē sic. fidei cōmissa-
rius vniuersalis nullū bz ius in bonis nisi restitu-
tione facta re vel verbo. vt. l. restituta. z. l. facta. ad
treb. merito nō pōt petere se immitti in possessionē
nē autoritate predictē. l. qz hoc d. recipere de ma-
nu alterius. Sed in pposito substitutio facta de
dicto p. dicto ad theob. nō fuit vulgaris dices
cta qd. apparet. qz in actis prime cause fuit opposi-
tū s. cōfessū ab vtraq. pte qd. di. ad theobolus
fuit heres magistri Joā. testatoris s. sic vulgaris
substitutio nō pōt habere locū qz expirauit adita-
hereditate. vt. l. post aditam. C. de impu. z. l. sub-
sti. Item nec pupillaris directā qz in actis est pos-
tū qd. dictus ad theob. decessit maior. s. alij. Re-
stat ergo qd. dictus p. nō possit venire nec vigo-
re illius substitutionis vulgaris comprehensionē in
illa cōpēditiosa facta in testamēto. amplius ergo
disputare vtrum in tanto beneficio dicte. l. sic ne-
cesse facere citari partes vel non minime expedit.
¶ Secundo est videndum postū vt dictum est de
iure qd. dictū beneficiū sibi nō competit an licen-

CDispositionē.
vide Pe. de An-
cha. cons. vij.

¶ In ciuitatis Marnie iter. v. g. vna pars
 te accusatozem et Pet. eg. altera accusatum. Iussis
 omnibus ꝛ singulis actis. et productis in causa
 statur iuribus et allegationibus vtriusq. partis
 pro examinatione ꝛ inuestigatione veritatis pre-
 fate. q. et vt exaaminentur ea que sunt per partes
 prudentissime allegata. primo videndū est an di-
 cto petro cōpetierit beneficiū. l. an. C. de edic. diui
 adri. tol. ¶ Ad qd rñdendū est qd non. nō bñficiū
 d. l. cōpetit heredi scripto instituto vel substituto
 directo. non autē p substitutionē fideicomissariā.
 vt. l. iij. in glo. ꝛ probat ꝛ rationē scilicet fideicomissa-
 rius vnuerſalis nullū bz ius in bonis nisi restitu-
 tione facit re vel verbo. vt. l. restituta. z. l. facta. ad
 treb. merito nō pōt petere se immitti in possessio-
 nē autoritate predictē. l. q. hoc dō ꝛ recipere de ma-
 nu alterius. Sed in pposito substitutione facta de
 dicto Pe. dicto Maththeo nō fuit vulgaris direc-
 ta qd apparet. qz in actis prime cause fuit oppo-
 sitū ꝛ cōfessatū ab vtraq. pte qd di. Maththeolus
 fuit heres magistri Joā. testatoris ꝛ fil vulgaris
 substitutio nō pōt habere locū qz expirant adita
 hereditate. vt. l. post aditam. C. de impu. ꝛ aliis. ff.
 si. Item nec pupillaris directa qz in actis est posi-
 tū qd dictus Maththeus decessit maior. salijs. ¶ Re-
 stat ergo qd dictus Pe. nō possit venire nec vigo-
 re illius substitutionis vulgaris comprehendens in
 illa cōpendiosa facta in testamēto: amplius ergo
 disputare vtrum in tanto beneficio dicte. l. sit ne-
 cesse facere citari partes vel non minime expedit.
 ¶ Secundo est videndum posito vt dictum est de
 iure qd dicti beneficiū sibi nō competit an licen-

¶ In questio. onus probandi. cū. d. consilente qđ ille qui allegat etatē suę agēdo suę expiendi. d. 3. pbare tenet. Bal. et Sali. in. d. l. si minor. rem. 2. in. l. neq. natales. 2. in. l. cū te minorem. C. de proba. glo. 2. Archb. lxxviii. diff. c. presbyter. glo. 2. doc. in. c. in presentia. de proba. 2. in. c. si eo tpe. de rescrip. in. vj. per Pau. de cast. consil. cgl. 2. sequēti per quos autē possit etas proba ri 2. que sint legiti me pbat. videte eūdem Bar. in. l. s. si a pupillo. 2. ff. pro emp. 2. glo. in. l. ij. in verbo le gitimis. ff. de exc. tu. 2. in. d. l. de tute 3. la. ff. de in iteg. res. sti. per Bal. in. l. j. C. de tēp. in integ. resti. 2. in. d. l. neq. natales. vbi dicit qđ liber patris fa cit psum. circa nu merum annor et qđ instrumentuz dotale probat eta tem si est consecū ibi per psonas bo nestas. circa vero id quod cōcludit Bar. qđ testioniū ex aspectu nō pro bat. addite qđ vo luit Bald. in rub. C. de proba. addi te etiā qđ snia la ta ex aspectu corz poris nō trāsit in rem iudi. nec etiā ex psum. vel sum maria cāe cogni tio. ita Host. in. c. cū dilectus. c. de ele. 2. ibi videte an mater indistincte possit ēē testis de etate filij dicite eg mēte doc. in. c. cū dilectus. de accu. qđ non ad cōmō dū filij 2. etiam eg mēte gl. in. l. etiā. de pba. l. casu aut huius cōsilij fuit idonea testis p. d. l. si qđ testibus. su per eo quod bz qđ testis dicit scio qđ posui cure. adde qđ idē tenuit bal. in. l. ij. C. de tēpo. appell. circa vero dictū testis dicen tis scio quia affi nis an concludat Bar. in. l. de tute la. non firmat. per dem. Bal. autē in l. testis. in. fi. tenet cū Bar. bic. sed in tractatu suo de te stibus. facit quan dā distinctionem de qua ibi per cū vltimo an sit dif. 6 ferētia in pbāda etate ponere ver ba affirmatiue vl negatiue. Bal. po nit in. d. l. cum te minorē. Bernardus Land.

sue scientie saltem ea die qua confessus est. 7 dictum. **A.** possidere quod
fuit die. **gij.** Januarii omnis ergo ingressus in dicta possessione possi-
dictam. **xij.** diem Januarii fuit turbare dictum **A.** annum in sua pos-
sessione. et dolose turbare: nunq ergo perdidit **A.** annum dictam pos-
sessionem. vt. d. l. si per vim vel alio modo non enim probatur qd ex-
pulsus vel suspicatus fuerit se repelli: ergo possessionem quam ante ha-
buit adhuc retinet. et qd dictus **A.** annus turbauerit eū post dictā diem
gij. Januarii apparet: quia dictus **Petrus** cōfessus est a die primj in-
gressus possidisse: et adhuc possidet. **C.** Concludendo ergo dicendum
est partes dicti capitanei 7 sue curie debere esse tales. 7 dictum **Petri**
condenandum esse sūm formam dicte accusationis vna pena tantum: qz
amborum mensum accusatione contentorum vna est accusatio: est em
vnius actus continuatus: vel vt dictum est sūm aliam opī. venit condē-
nandus tantum de eo qd factum est de mense Januarii post dictā. **gij.**
diem: sic pro vna turbatione tantum. **C.** Ex predictis apparet respon-
sum ad omnia in contrarium allegata. **Bar.**

- 1 **E**tas probatur per eum qui illam allegat.
- 2 **E**tas quomodo probetur per testes.
- 3 **T**estis deponens super etate ex aspectu non probat.
- 4 **P**ater in probanda etate filij qd admittatur.
- 5 **P**ater spiritualis potest esse testis pro filio spirituali.
- 6 **C**on sanguinei qd sint idonei testes in probanda etate.
- 7 **T**estis non possunt ex officio iudicis examinari super articulis dire-
cto contrariis a parte productis.
Et si examinati primo dixerunt se nihil scire et postea deposuerunt qd
non sunt contrarii et probant.
- 8 **T**empus de necessitate quod insit in quolibet actu.

Confilium. cxi.

In questione vertente inter dñm Simonē de perusio et vna parte agenti et dñm Vitalē de assisio et alia defendentē sup canonicatu assisii. Primo videndū est cui incumbat onus probandi etatē ipsius dñi Vitalis scz an ipsi dño Simoni qui dicit ipsum dñm Vitalē tpe cōfirmationis et representationis facte in ecclesia in petitione. et articulis cōtētis nō fuisse nec attigisse etatē. xvj. annorum an vero incumbat onus probandi ipsi dño Vitali quod tunc fuerit etatis legitime. Et Ad qđ dicendū qđ licet super hoc sint multe gl. in l. de etate. ff. de mino. et per hoc doc. C. de proba. l. cum te. Tamen veritas est qđ ille qui allegat etatem alicuius ad fundādam exceptionem seu agendo se defendendo siue excipiendo incumbat onus probandi. Ande si ratione minoris etatis quis peteret restitutionē ipse debet probare se minorē: qđ id est causa sue intēctionis. si aduersarius diceret eū egcessisse etatē qđ ad petēdū restitutionē. et sic posset minorē excludere a petitione excipienti buic incumbere onus pbādi. vt dicit text. egssse. C. de in integ. resti. l. si minor. et sic disputando declarauit Jo. an. in no. vel. in questione quā ponit in regula incūmibus. de reg. iur. lib. vj. et ibi patet soluendo cū dico qđ vtrubiqz incumbit onus probandi opponenti ergo et. Et Cum igitur in questione proposita dñs Simon ad fundandam suam intencionē dicat dñm Vitalē fuisse minorem. xvj. annorū certo tempore: vel non fuisse maiorem. sequitur qđ sibi incumbat onus probandi. quod si non probauit perdit instantiam. vt dicit Jo. an. in questione supra allegata. Et Videndū est ergo an dñs Simon probauerit intencionē suā scz dominū Vitalem tunc fuisse minorem ex dictis testium manifeste apparet hoc non esse probatum: nam ex testibus dominī Simonis illi qui plus dicunt sunt tres. scz Jacobutius carbutij Annutius gāmarachij et Blasius Joli. Jacobutius itaqz examinatus super decimis et articulis dicit vera esse cōtēta in dictis articulis: quia Hieronymus filius ipsius testis fuit natus tempore quo Bonatus fuit tudenti. et quod dictus dominus Vitalis fuit natus per sex menses post vt audiuit dici ille testis nihil probat: quia ipse nō deponit de aliquo quod ipse cognouerit per sensus corporis quod facere debet. vt. l. qui testamento. in. ff. de testat. l. l. in princi. ff. de his que in testamento delectur. et in. l. testat. et in. l. egra. de testi. c. cum causam. et deponit de auditu alieno qđ nō valet. vt not. in. d. l. testat. l. j. §. labeo. de aqua plu. arcen. Annutius dixit super eisdem articulis qđ dictus Vitalis est etatis. xvj. annorū et non vltra: interrogatus de causa scientie dixit quod soror eius tradita fuit nuptrui iam sunt viginatio anni et qđ dictus Vitalis erat tūc duorum annorum cum dimidio vel trium ad plus. et quod erat ita parue etatis qđ fere tenebat se in pedibus vt vidit et sic testis iste non probat: quia contradicit dicto Jacobutio qui dicit qđ natus fuit dictus Vitalis tempore quo Bonatus fuit tudenti. et illud fuit iam fuit viginatio anni vt est notoriū ergo et. Et Preterea nec reddit sufficientem causam quod tunc dictus dñs Vitalis esset duorum annorum: quia non tenebat se in pedibus quoniam multe possunt esse cause quare nō teneat se in pedibus alienis qđ propter defectū etatis. Preterea non habet contestem. Blasius dixit qđ habet vnum filium qui non potest esse viginatio annorū annorū. et qđ tunc quādo natus fuit dictus filius dominus Vitalis poterat esse duorum annorum vel circa. Sed nō dicit se vidisse aliquid propter qđ sic debeat indicari. et sic non deponit per aliquem sensum corporum ergo et. Ideo patet predictos

predictos testes non probare. ¶ Nunc videndum est de alijs testibus: hos omnes sequor singulariter. §. sed in suam. Quidam enim eorum testificantur de aspectu scilicet q̄s talis dñs Vitalis ex aspectu est minor viginti quinq; annis q̄s testimonium nō est validum: quia ex aspectu indicare de etate solum iudici reperitur esse permissum et paratum breui spatio temporis de facili potest esse deceptio in aspectu. nā dicto domino Vitali sufficiunt viginti octo anni cum dimidio. et ipsi deponit videri minorem viginti octo annorum. et sic in sex mensibus vel in anno impossibile videtur esse iudicium. vt. l. i. §. inspicendo. ff. de ven. inspi. et inane est et fragile iudicium ex aspectu q̄s etiam iudicio iudicis non statim sed posset probari contra. vt. l. minor viginti quinq; an. ex aspectu. ff. de minor. ¶ Preterea est alia vigenz ratio propter quā testi deponenti ex aspectu nō creditur: quia deponere de etate alicuius est iudicare et non testimonium perhibere de eo quod vidit vel sensu percipit testis autem non adhibetur ad iudicandum. vt. no. per Innocen. i. d. cum causam. ¶ Quidam alij ex testibus dicti domini Simonis deponunt de fama contra etatem dicti domini Vitalis quos constat non probare cum fama non probet sed probationem factam coadiuuat. vt. l. iij. §. eiusdem quodq; principis. ff. de testi. magime cum expresse sit probatum contra per partē aduersam. vt. i. patebit. ¶ Concluditur ergo q̄ dictus dñs Vitalis debet absoluti a petitione dicti domini Simonis propter defectum probationis eius. ¶ Secundo dictus dominus Vitalis venit absolvendus propter defensionē suā legitime probatā. Primo enim probauit se esse viginti octo annorū per vnum testem productum per dominū Simonem scz per dictam amatellam matrem dicti Vitalis qui dicit se fecisse rationem et bene recordari q̄s dominus Vitalis est viginti octo annorum. de qua matre non est dubium quod negotio interfuit. ¶ Nec ob. quod sit mater: quia in etate admittitur testimonium matris. vt. l. etiam. de probatio. et. i. iij. q. iij. testis idoneus ibi canonizata. et ibi not. ¶ Preterea fuit productus testis a domino Simone actor: ergo eius personam reprobare non potest. vt. l. si quis testibus. C. de test. probatur etiam per plures testes productos pro parte domini Vitalis. ¶ Ad cuius euidentiam sciendum est quod paginā simo tricesimo vigesimo secundo die mensis Aprilis. et hoc constat per publicum instrumentum in causa productum. et loquitur de illa pace in qua commune Alissij se submisit commune Perussij que non potest esse nisi vna sicut res mea non potest amplius esse mea. vt. l. proptias. C. de legi. et de acqui. pos. l. iij. §. ex pluribus. sed item loquor de pace que transiit in notorium. vt patet in secundo articulo dicti domini Vitalis confessato per dominū Simonem ad quam pacem se resulerunt testes dicendo post dictam pacem etc. Hoc sic premissis discutiantur primo testes qui videntur probare. ¶ Primus pater dicti domini Vitalis probat hoc clare: quia dicit super quarto articulo q̄s habuit dominus Vitalis vsum fructum quinq; annorum a die pacis facte. et sic facta computatione q̄s de mense Aprilis proxime preteriti completiuit viginti octo annos. ¶ Item super articulo sexto dicit quod vidit dictum dominum Vitalem viuū et natum infra dictos quinq; annos. ¶ Nec obstat quod est pater: quia testimonium patris admittitur. vt supra dictum est. ¶ Rursus probat super quarto articulo et super quinto. quod dictus Vitalis fuit natus infra quinq; annos a die pacis facte et quod fuit baptizatus. Nec ob. t̄ quod ipse est sanctolus vel pater spiritualis dicti Vitalis: quia illa causa non reperitur quod repellat testem in aliqua parte iuris. ideo ei deberet plus credi tanq̄ homini ens spiritualiter oīligenti. ¶ Plautus Joannis hic probat clarissime: quia super sexto articulo dicit quod iuxta v. annos a die pacis facte vidit dominum Vitalem viuū et natum. ¶ Item super octauo articulo dicit dominum Vitalem esse viginti octo annorum. et reddit rationem sufficientem: quia scilicet sic posuit cure: nec alia potest reddi ratio de tempore: nisi ponendo sibi cure et reduciendo sibi ad memoriā cursum temporis. Gentilis cioli. hoc probat: nam super quarto articulo dicit quod ipse testis duxerat vgozem: iam sunt viginti quinq; anni. et quod dictus dñs Vitalis erat natus ante per vnum annum cum dimidio. et sic concluditur dictum dñm Vitalem esse viginti octo annorū. ¶ Item interrogatus quomodo scit q̄s sunt viginti octo anni q̄s vgozē duxit. reddit sufficientem rationem: quia constat per instrumentum quod apparet esse productum. ¶ Interrogatus iterum de natiuitate. reddit rationem sufficientem q̄s ipse est de domo in fine dicit q̄s est patruus. et sic debet scire etatem suam. vt. l. de tutela. C. de in integ. resti. Idē dicit super octauo articulo. ¶ Palmutius Joannis probat: q̄ dicit super sexto articulo q̄s vidit dictum dñm Vitalem natū a dicta die pacis facte. et reddit sufficientem rationem quod habet de hoc memoriā ppter natiuitatem fratris ipsius testis. vt. ex dictis in precedentibz articulis apparet. Boza Joānis probat: q̄ dicit q̄s vidit dictum dñm Vitalem per viginti octo annos: et reddit sufficientem causam: q̄ sic videtur sibi habito respectu ad tempus facte pacis. ¶ Istud enim verbum videtur esse sufficiens ad ea que consistant in memoriā et intellectu. vt. l. quid tamen. §. j. de arbi. ¶ Nec ob. quod cōtra dictos testes obijci posset. Primo enim quod aliqui ex dictis testibus sunt consanguinei dicti dñi Vitalis que op. non obstat. ¶ ¶ Primo quia in causa erat is admittuntur cōsanguinei magime in

his spiritualibz. vt. gg. q. iij. c. presentis. ⁊ not. iij. q. iij. illa canonizata testis idoneus. ¶ Preterea sunt aliqui omni exceptione maiores vt mater dicitur domini Aitalis producta per dominum Simonem. et sic est eius persona approbata. Item misgulus qui est sanctolus: id est pater spiritualis dicitur domini Aitalis. ¶ Secundo obijciunt contra dictos testes qd sunt sibi contrarij: qd examinati ex officio iudicis super articulo dicti dñi Simonis dixerunt se nihil scire sed super articulis dñi Aitalis sunt testificati de etate domini Aitalis. Si ergo in vno dicitur se aliquid scire ⁊ in alio aliquid nescire contradicunt sibiipsis. ¶ Ad quod respondetur multipliciter. Primo ⁊ quia dicti testes nō potuerūt examinari super articulis ex officio iudicis directo cōtrarijs articulis dñi Aitalis. Laus est in. l. product. ff. de testi. fm vñac. ibi post tam. vñ de etiam si sibi contradicerent nō noceret talis contradictio fm Ber. ef. de testi. c. cum causam. in glo. que incipit hec litera potest intelligi. Preterea nulla est contradictio si diligenter aduertatur: nam articuli dñi Aitalis sunt affirmatiue concepti: scz ipsum esse. xxvij. an. ⁊ articuli dñi Simonis sunt negatiue concepti: scz dictum dñm Aitalem non esse. xxv. anno. vel. xxvij. an. Testis ergo qui dicit se scire dictā affirmatiuā: scz qd est xxvij. anno. recte ponit se nihil scire de negatiua que est ei contraria dicere de ea nihil scit et sic de eius contrario deposuit. dicunt ergo testis intelligi qd nō incidat in cōtrarietatem. vt egra de testi. c. cum tu. sed debet cū distinctione iuari. vt in prima constitutione. C. s. quibus ⁊c. Preterea testes producti sunt solum quatuor: scz Parisciolus Vannucius Menetius ⁊ Palmartius: vñ de manifeste concluditur dictum dominū Aitalem esse absolundū. Preterea vna ratio subest pro dicto dño Aitali: qd si bene inspicitur examinator testium inuoluit eos inquamtuor potuit. et tamen cum toto hoc bene prouauerunt ex oibus predictis. cōcluditur dñm Aitalem esse absolundum. ¶ Tertio obijciunt cōtra dictos testes: quia cum ipsi dicant se ignorasse tempus quo facta fuit pag inter comune Persusij et comune Alisij non possunt dictum eorū cōcludere quo canetur qd ille natus fuit infra. v. an. a die facte pacis ⁊ qd ex eo cōcluditur qd non sunt. xxvij. anni. ¶ Ad quod respondetur qd illud nō ob. nam articulus primus dicit quod pag fuit facta millesimo tricentesimo vigesimo secundo de mense Aprilis: vñ duo sunt consideranda: scz tēpus simpliciter consideratum. Scdō denominatio seu dinumeratio. Primum scz tēpus ꝑ de necessitate est in quolibet actu: quia omne qd fit fit in tpe. vt in c. abbate sane. extra de reg. iur. ⁊. ff. de accu. l. libelloz. Scdō scz denominatio seu dinumeratio tps pōt fieri multis modis: scz qd nominatur annus quotus fit de nativitate Christi vel a nativitate cuiuslibet boīs. vt. l. iij. §. minorē. ff. de mino. vel quotus sit annus ab vrbē condita. C. de ferijs. l. omnes. ⁊ sic a quolibet actu est possibile in his quasi semper contingens qd quis recordatur de tpe fm vñā doctrinam vel denominationē. fm aliā non recordet vt ego modo de recordo quotus sit annus a creatione principis vel magna mortalitate citra: scz nescio quotus est annus ab vrbē cōdita. ¶ Hoc premisso testes qui dixerūt se recordari de pace facta de necessitate concluditur se recordari de tpe qd inest ipsi actui de necessitate. ⁊ quot subsunt qui non recordantur de tēpore: scz fm computationē cōtēntā in articulo: scz qd ille fuerit ann⁹ millesimus. cccxxij. postea in articulo dictus dñs Aitalis natus fuit. j. v. an. a tpe pacis facte. optime possunt recordari de dinumeratione annoꝝ a tpe pacis facte et non de dinumeratione a tempore nativitatis Christi ⁊c. ¶ Preterea inter predictos sunt plures qui deponunt de etate dñi Aitalis non dinumerādo a tēpore pacis et sunt illi. A. S. A. B. et isti omnes hoc probant non se referendo ad tempus pacis iam dicte: ergo apparet liquidissime etatem dñi

¶ Ad correctionem
nem predictorum
quia bonū est ar-
gu. de ciuitate ad
ecclesiam recipiē-
tē mutuz. vt per
doc. l. o. ciuitas.
2 in c. qđ quibus-
dam. de fideius. vi
de te pulchrū 2 fi.
Ang. cōsi. cclxxij.
inci. omne bonū.
Ber. Lan.

mini Aitalis esse probatam.
 1 Dominiū ex simplici diuisione qđ non trāsfēratū ita vt soluens potest repetere.
 2 Soluens ex causa diuisionis et transactionis non repetit quia dominium transfertur.
 3 Trebellianica soluta per iuris errorem non repetitur nec vindicatur: quia licet naturaliter indēbita tamen ciuilitē debita.

Consilium. cxiij.

Resuppono. Qđ peti-
 dat qđ lis debeat p̄stari. Cēniam
 ad tertiū qđ sit: sed nūqđ cōtēta i iustro
 diuisionis obstat p̄dicto actori postqđ als pba-
 rē intētiōe suā. ad qđ examinādū pmo fundem?
 intētiōe actoris. et vñ qđ ei? intētiō sit fundata de
 iure. nā diuisio facta iurē Lenuciū et tūtricē pupill-
 loz fuit facta extra iudiciū. et sic illarū possessionū
 qđ remāserūt apud illā tūtricē illoz pupilloz me-
 dietatē bz ab illo Lenucio. Alia em̄ medietas res
 māst apud eā tūtricē dictoz pupilloz tāqđ dicto-
 rū pupilloz an fuisse. et sic eg vigore dicte diui-
 sionis p dictū Lenuciū nō fuit trāslatū dñi in di-
 ctos pupillos illi? medietatis qđ remāst apud eos
 tāqđ ab initio eoz fuisse. vt. l. dedi. s. subtilius. ff.
 de p̄di. ob cau. Cū igit fīm formā dicte petitionis
 medietas dicte medietatis p̄tineat ad filios dicti
 Lenucij iure legitime et trebellianice p̄st illā qđ
 tā p̄tē iure dñi vēdicare. teg. est cū glo. in l. cū pu-
 tarē. in fi. p̄mi rī. in glo. fin. ff. de ber. Cū dñi
 z illa est veritas qđ vigore dicti instrumēti diuisio
 nis ipsi? vñ diligēter inspectis filij dicti Lenu-
 cij oīno excludunt. Nā non fuit simplr facta diui-
 sio inter eos: qđ tūc pcederet. d. l. cū putarē. et quod
 sibi nō. s. dicit? Sed nō solū fuit diuisionis sed etiā
 trāsfactionis. nā vt p̄tz in instrumēto diuisionis p
 pactū et trāsfactionis noīe vñ ps alteri renūciāuit
 oī iuri et dedit et p̄cessit oī ius oī mōz actionē qđ et
 quā bz ēt i dictis reb? qđ cūqđ de cā et sic dictū ius qđ
 dictus Lenucius habebat fuit exp̄ssus et cōcessus et
 trāslatū in ipsos pupillos. vt. C. de trāsfac. l. si pro
 fundo. et exp̄ssē no. Jac. de are. in l. i. ff. p̄ emp. r. tibi
 lati? et clar? scripsi in p̄di. l. cū putarē. qđ loquit qđ
 ex causa diuisionis est datū alicui illud qđ erat oī
 iure debiti. Sed in p̄posito qđ cola filius dicti
 vñis poterat retinere inter cetera erat trebellia-
 nica qđ fīm verā opī. nostrarū glo. est fidei cōmissa
 rīs naturalr indebita: et ciuilitē debita et solu-
 ta p̄per iuris errorem nō pōt repeti nec p̄ rei vendi.
 nec p̄ cōditionē sine causa. vt. l. cū quis. C. de iur. et
 fac.igno. l. error. C. eo. ti. Cum ergo dictus Lenu-
 cius soluerit iuris ignorantia ductus: ideo filijs
 Lenucij nulla competit repetitio. ergo et. Bar.

1 Camerarius est officium publicum et necessa-
 rium: alias dicebatur curator.
 2 Administrator ciuitatis si accipit pecuniā noīe ci-
 uitatis si non probat versam in eius vtilitatē ipe
 tenet cōditionē ob causam. et aliter agēdo admi-
 nistratoz absoluit. Negatiua quādo est fundamē-
 tum intentionis alicuius illa debet probari.

Consilium. cxiij.

Puncto qđtionis nobis trāsf-
 missē sapientē virū relictiū
 angeli iudicē maiorē terre causarū ci-
 uiliū ciuitatis Aiterbij in cāvertēte in
 ter magrīm Joānē magrī Ray. actorē Petrucij
 angeli rei quo qđ sit an executio petita p dictū ma-
 gistrū Joānē dicitū Petrucij in quātitate. ccc.
 flo. auri. vigore cuiusdā apodisse scripture manu su-
 p̄dicti Petrucij sit fienda p sup̄scriptū iudicē
 in bona et personā dicti Petrucij fīm tenore peti-
 tionis dicti magrī Joānis necne et qđ sunt partes
 iudicis in dicta cā. Cū iuris iurib? et allegationis
 bus vtriusqđ partis videt nobis consultiōibus in
 scriptis p̄siderādū qđ ex tenore schedule appet qđ
 dicit? Petru dictā quātitatē floze. accepit et p̄mi-
 serit vt camerarius cōis. et sic quātū ad ipsam par-
 tē p camerario est habendus nisi dñi p̄bare. vt
 loptimā. C. de cōtraben. et cōmit. stipu. docuit etiā
 dictus Petrucius de sua electiōe ad dictū officiū

1 vt p̄tz ex actis. Cū p̄tē aduertēdū qđ dictū officiū est officiū publicū et
 necessariū. est enim hic ille curator: qui ad collegiū ciuitatis publicos
 redditus eligi solet. vt. l. munerū. s. sed curator. ff. de mune. et bono. et. s.
 defensores. Hīs p̄missis dicim? partes iudicis debere esse tales qđ pro
 nūtiēt executiōē petita p dictū magistrū Joānē contra dictū Petru-
 ciū petēdū qđ fīm formā sue petitionis reseruato dicto magro Joāni
 iure petēdū qđ ius sibi apparere cōpetere et hoc p̄bāuimus
 2 his rōnib? scz qđ administratores et ciuitatis p ipsa ciuitate accipiunt
 mutuū tenet ciuitas si in ipsius vtilitatē versē sunt pecunie. Si vero nō
 sunt versē in vtilitatē ciuitatis tenent administratores. vt. l. ciuitas. ff.
 si cer. pe. sed in hoc iudicio nō est liquidatū dictā pecuniā versam in vti-
 litatē ciuitatis ergo apparet nō esse liquidū an ipse Petru? teneat sicut
 em̄ nō pōt agi? si fidei iussorē nisi qđ apparere debitorē non esse soluēdo
 nec p̄ pignoz possessionē nisi qđ apparere principalē soluēdo nō esse et
 ista debet facta executiōe p actorē ante oīa liquidari. vt dicit iuravul-
 garia ita hoc liquidari debuit pecuniā in vtilitatē cōis esse versam.
 3 Preterea qđ negatiua est causa intētiōis alicuius agētis ille oīz eā
 probare. vt. ff. de ver. obli. l. hoc iure. et no. p̄ Inno. in c. sup. bis. extra de
 accu. s. p̄posito qđ esset liquidū dictā pecuniā i vtilitatē ciuitatis nō esse
 cōuersam adhuc idē dicendū est executiōē dicte apodisse nō esse fidēdā
 p̄out dictū est: qđ l. tūc officialis qđ recipit pecuniā teneat: tū vidēdum
 est qua actione. Et certū est qđ officialis nō obligatur ex contractu mu-
 tui celebrato ipsa numeratione: em̄ agebat inter eos vt ipsi officiali
 quererent: s. vt ciuitati p eū. ergo eius numeratione ipe nō obligat. vt
 l. non oēs. ff. si cer. pe. nec eg. p̄missione quā fecit dictus officialis teneat
 promissit em̄ vt camerarius qđ officiū est necessariū vt dictū est. et sic pro
 prio noīe non tenet finito officio. vt. l. tutores q post. s. si. ff. de admi. tu-
 to. et. l. post mortem. s. j. qđ eg. fa. tut. sed ex hoc tenet qđ pecuniā ei dāt vt
 in vtilitatē ciuitatis conuertat qđ non facit tenet cōditionē ob cau-
 sam. quā ob causāz datā? causa nō fuerit secuta. hoc declarat teg. de cō-
 di. ob cau. l. si p̄curator. nūc ad p̄positū executio schedule bz peti fīm te-
 nozē ipsius. vt p̄tz ex verbis statuti producti: sed cōdictio ob causam.
 qua iste tenet non est fīm tenore schedule: sed extra id qđ agit illa nascit
 obligatio. vt. l. si quis. s. si. ff. cōmo. non ergo peti pōt executio schedule
 licet alio modo est agendum si sibi ius putabit competere et predicta oī-
 cimus vñs actis et actitatis in ipsa causa. Bar. de lago ferrato.

1 Obligans omnia sua iura qđ videatur obligare officiū iudicis
 sibi competens ad tagationem expensarum.
 2 Creditor hypothecarius qđ possit petere tagationem expensarū debi-
 tarum debitori suo.
 3 Sententia in qua reseruatur tagatio expensarum valet.
 4 Talis sententia est conditionalis.
 5 Chirographarius creditor qđ possit petere tagationē expensarū debi-
 tarū suo debitori: licet in libello non faciat mentionē de hypotheca.
 6 Libellus certificatur per scripturam de qua in eo fit mentio.
 7 Pendente rescissione sententię expensarum creditor qui habet hypo-
 thecata omnia iura debitoris non potest agere vt tagentur sed assistere
 debitori ne colludat.
 Tagatio expensarum est quedam executio que stat in suspensio donec
 pendet questio p̄iudicialis.

Consilium. cxiij.

In noīe dñi amē. Ex t̄mate p̄posito pro-
 ponunt plures qđtiones.
 1 P̄rio tan sub gñali obligatiōe iurū veniat iudicis offi-
 ciū quo precipit tagationē expensarū. et puto qđ sic. nā officiū
 iudicis pōt cedi et obligari. de admi. tu. l. si minoris actū. ff. de mino. l. qđ
 si minor. s. restitutio. Cū secūdo an creditor hypothecarius possit p
 suo interesse petere declarationē dictarū expensarū. vbi obstat. et cre-
 do qđ sic. C. de non nu. pecu. l. scuti. nā ius est ei qđ sit. ergo et. ff. quēdā
 mo. ferui. amē. l. si partem. in fin. ff. de bo. lib. l. liberto octuaginta. ff. de
 pac. l. si. ff. de cōtratabu. l. si post mortē. s. si. Cū Tercio an valeat dicta
 sentētia in qua reseruatur tibi tagationē et est planū qđ sic. vt. l. termina-
 to. C. de fruc. et lit. expen. quod no. in l. idē labeo. ff. fami. ber. Cū Quarto
 tan talis snia sit pura vel cōditionalis. et videt pura. ff. de leg. i. l. j. In
 cōtrariū videt. ff. de ver. obli. l. si quis arbitratu. ff. de cōtraben. empt. l.
 si. ff. de rei ven. l. p̄mponis scribit. in fi. Cū Quinto que in casu nostro
 sint partes iudicis: nā in t̄mate predicto non proponit qđ agēs in li-
 bello nō fecit mentionē obligationis iurū. ergo libellus ineptus. nam
 5 Chirographarius creditor non admittit ad dictā petitionem licet sua
 intersit. nā non interesse est deducibile in iudicio per viā agendi: sed bz
 esse tale ex quo nona actio oriat? s. creditor chirographarius nō bz no-
 uā actionē sed veterē solā personālē: vñ minus est eis interesse ex causa
 honestatē: tñ non p̄babili. ideo nō agit. vt not. in simi. C. de fur. l. manifest-
 stū. in prin. ff. de eg. bib. l. pe. cū ergo libellus nō cōtineat causam im-
 mediatā ergo est ineptus. vt no. in l. j. de eden. l. si. C. de edic. ad. ad. tol. et
 ff. de fal. l. j. s. labeo. et. l. edita cū sua materia. C. de edē. Sed ad hoc pos-
 set responderi qđ implicite fecit mentionē de hypotheca cū se fundet ex
 instrumēto seu apodissa et ad eā se referat. ergo et. Et quo de scriptu-
 ra et eius serie constat. vt. l. in summa. et. l. bec snia. ff. de reg. iur. et qđ l. i.
 bellus certificet per scripturā de quo in ea fit mentio. vt not. Inno. in
 c. j. de

c. j. de pba. ff. vt lega. no. ca. l. postq. s. si dies. Cū Preterea si per formā
 statuti talis apodissa habet paratā executiōē vt res indicata tunc cre-
 ditor chirographarius potest petere talē declarationē: qđ vltra perso-
 nalē actionē habet officiū iudicis pro executiōe seruando tamē ordi-
 nem. La diuo pio. et. l. cōmodis. ff. de re iudi. et bec omnia faciunt pro cre-
 ditorē. Cū Sed contra eū statit. qđ ante obligatiōē pendebat lis super
 rescissione snie expensarū qua pendente cū sit p̄iudicialis creditor non
 potest agere s. bene potest assistere debitori ne colludat. Casus est. C. de
 litig. aut. nunc si heres. et videtur exp̄ssum. ff. fami. ber. l. in hoc iudi-
 cio. et facit. ff. de pigno. l. si superatis. s. si. et per hoc puto exceptiōē litis
 pendētis in vim dilatorie obstat. d. Sandre et suis procuratorib? p̄-
 dentē lite rescissoria expense tagari que tagatio est executio quedam que
 stat in suspensio donec pendet questio p̄iudicialis. vt. ff. de admi. tu. l. i.
 chirographus. s. j. et no. Inno. extra qđ me. cau. c. super eo. et per eundē.
 extra de appel. c. sepe. in glo. super ver. expensarum. circa fi. et facit. ff. de
 excep. l. fundum. et. l. fundi. et. C. de ferui. l. j. et. Bar.

1 Monasterium si est exemptum cum suis possessionibus qđ posses-
 sio quā precario vel iniuste possidet non est exempta.
 2 Licentia data in instrumēto apprehendendi possessionem rei autori-
 tate propria ita potest vti contra heredem quā contra defunctum et etiā
 contra ecclesiam.
 3 Possessio qđ habet p̄cario qđ sit iniusta: voluntate mutata p cōcedentē.
 4 Precarium qđ transeat ad heredē quādo agit qđ ad heredē transeat.
 5 Exempta ecclesia qđ non censetur exempti clerici non incorporati ipsi
 ecclesie et non oblati sed temporales.

Consilium. cxiij.

In noīe dñi amē. Inuocato. dico partes in
 dicis esse tales qđ pronū-
 tiēt per dictū dñm Thomā et eius p̄curatorē male appel-
 latū et p dictū dñm. Bene pronūtiati. Cū boc autē dñ-
 cendū mo mouent infrascripte rationes si bec questio bz
 aduertatur bec questio pendet ex duobus. Primo cū ille prior accusat
 ex primo delicto cōmissio in turbado illū accusatorē in sua possessione
 apparet qđ nō agit de obligatiōe vel facto ecclesie s. de obligatiōe prio-
 ris et ex ipso facto descendente. vt. l. neq. interdicto. de re iudi. de tab.
 1 eg. l. i. pe. qđ vi aut clam. l. i. si qui in puteum. s. si tutor. est t̄gitur viden-
 dū vtrum hoc elictum sit cōmissum in loco exp̄pto vel non qđ si locus
 nō est exemptus apparet possessiōē posse conueniri. vt. c. j. de p̄mi. lib.
 vi. Quod autē ille locus non sit exemptus ostenditur: nam verba p̄mi
 legij dicit sic. Cum omnibus bonis que principaliter rationabiliter
 possidet aut in futurum iustis modis prestante dño potuerūt adipisci
 ab omni iurisdictione et. Sed illā rem in accusatione contentā non pos-
 sident hospitale rationabiliter nec iustis modis dictā possessionē acqui-
 sinit ergo dicta possessiō nō est exempta. et sic delictū cōmissum est in lo-
 2 co non exempto: hoc ostenditur t̄q. p̄cessit instrumēti donationis
 facte dicto Petro quo dedit licentiā vt apprehēderet possessionē dicte
 rei sua autoritate vt apparet in dicto instrumēto sed constat qđ dicta li-
 3 centia intrādī potest quis vt cōtra heredem? sicut contra defunctū. vt
 ff. de leg. i. l. titia. s. j. ff. fm tertiā lectu. l. heredes. et. l. qđ ipsi. ff. de reg. iur.
 etiā cōtra ecclesiam potest quis vt dicta licentiā. vt extra de dona. c. cū dile-
 ti. per qua decretalē hoc tenet Host. et Jo. an. et ipsi no. bodie. extra de
 fo. cōpe. c. verū. licet Inno. ibi videatur tenuisse cōtrariū cuius opī. res
 probatur in hoc qđ dñi. p quo facit. C. de epis. et clerici. l. si quis curialis. et
 qđ legitima licentiā excusat a sacrilegio. vt. ff. de aqua plu. ar. c. l. qđ. cū
 si. sed ex instrumētis apparet ser Petru et licentiā sibi concessa ingres-
 sum esse animo possidendi ipsam rem vt apparet ex instrumētis pro-
 ductis et sic legitime possidet ergo dictū hospitale nō potest rationabi-
 liter possidere. vt. l. iij. s. de cōtrario. de acqui. pos. et. l. si certo. s. si duo-
 bus vebicula. ff. cōmo. et hoc concluditur dictā possessionē esse exp̄ptā.
 Cū Preterea aut ponimus dictum Bellum in vita sua rem possedisse
 quod videtur pars dicti prioris asserere dum dicit in quadā positione:
 qđ dictam possessionem tenuit tanqđ de bonis dicti Belli que verba de
 bonis significantia sunt possessionis vel detentionis non dominij. vt
 no. ff. vi bo. rap. l. iij. in hac. inst. eo. ti. s. in actione. et magne cum ipse
 Bellus constituitur in instrumēto se suo nomine possidere precario a
 dicto ser Petro. vt. l. iij. C. de acqui. pos. et. no. de rei ven. l. quedā mulier.
 3 sed possessio ita que habetur precario est iniusta mutata voluntate conce-
 dentis. vt. l. si is qui. s. p̄ponis. et. s. si is qui. ff. de acqui. pos. dñi ple-
 nissime in l. j. ff. de acqui. pos. et. C. de acqui. pos. l. vitia. per glo. ergo ap-
 paret quod hospitale succedit in locum Belli vt heres et videtur vitiose
 possidere. vt. l. cū heres. ff. de iuer. et tēp. p̄scrip. C. de p̄scrip. lon. tē-
 pol. j. et qđ ibi no. Aut dicimus dictum Bellum nunqđ possedisse. Sed
 ipsum hospitale cepisse possidere: tunc idē qđ hospitale possidet pre-
 cario a dicto ser Petro. Nā licet dictū precarium simpliciter cōcessum
 non transeat ad heredem. vt. l. cū precario. in fi. ff. de acqui. pos. tamen be-
 ne transeat quādo exp̄sse agit quod ad dictū heredē transeat. vt p̄tz
 in d. l. cū precario. sicut dicimus in vñ instru. nam trāst ad heredem si
 exp̄mitur. vt. C. de vsufu. l. antiquitas. de ver. obli. l. stipulatio ista. s.
 si quis ita. idem in legato annuo. C. de leg. l. in annalibus. sed in illo in-
 strumēto tam ex prin. quā ex fine apparet qđ ille Bellus omnia fecit et

promisit pro se suisqđ heredibus. ergo apparet qđ
 hospitale possidet p̄cario: s. bec possessiō est iniu-
 sta renocato precario. vt dictū est. ergo p̄tz dictū
 hospitale nō possidere rationabiliter. et sic res nō
 est res exp̄pta. Preterea hoc nō potest negari qđ
 dictū instrumētum donationis facit rem dubiā:
 vtrum hospitale iuste et rationabiliter possideat
 vel non. et sic est dubiū an res sit exp̄pta vel nō: sed
 in dubio episcopus est indeq cōpetēs. vt not. In-
 no. et de fo. cōpe. c. cū sit. arg. ff. de iudi. l. si. s. sed si
 dubitetur. et. l. si quis ex aliena. et not. in l. iij. ff. si qđ
 in ius vo. et sic apparet dictum vicariū iuste pro-
 nūtiasse. Sed dubiū est licet? nō sit verū qđ dicta
 possessiō sit exp̄pta: an sit exp̄pta persona dicti do-
 mini Thome prioris. et in hoc dico qđ nō. nā ex
 4 pta ecclesia videt exp̄pti eius clerici vel canonici
 perpetuoq oblati non autem priores parochia-
 rii curā habētes. vt. c. p̄empti. de p̄mi. lib. vi. ex
 qua decretali apparet qđ demū illi qđ illius eccle-
 sie et ipsam ecclesiam sunt incorporati sunt exp̄pti:
 secus si in ipsa ecclesia habent quandā curam seu
 preeminentiā non tamē ipse est obligatus vel ali-
 ter incorporatus ecclesie: hoc etiam probat iure ci-
 uili: aliquis est tribunus militū. et sic p̄est militi
 gaudet ne p̄iulogio militum certe ita si ipse est de
 numero? als secus. vt. ff. de test. mil. l. qđ constitu-
 tū. et ibi no. de relig. do. c. j. in cle. hoc autem nō est b
 probatum ipsum priorem esse obligatum: vel als
 ipsi hospitali esse incorporati. vnde licet sit pos-
 sessor non gaudet p̄iulogio hospitalis sicut nec
 tribunus militū qui non est de corpore seu nume-
 ro militū sic nec p̄byter. de quo dicit in d. c. per
 exemptionē. si ergo ipse esset exp̄ptus ratione ori-
 ginis cū ipse sit de Engubio ipse est iurisdictionis
 epi. vt. C. vbi de cri. agi opoz. l. j. et. ff. de interdi. et
 releg. l. relegatoz. s. interdoz. Concluditur ergo
 dictum vicariū iuste pronūtiasse. Bar.

1 Potestas iudici in summarijs est in abbre-
 uiando dilationes et.
 2 Leg. si de feriis nō bz locū i cā p̄fectionati instri.
 3 Dilatio in summarijs est arbitaria.
 4 In ordinarijs itēra dilatio a lege statuta dari bz.
 5 Licet sit statutus terminus pro prima dilatiōe
 non denotatur ordo ad secundam nisi dato impe-
 dimento in prima.
 6 Secunda dilatio data sine cause cognitione qđ sit
 nulla ipso iure.
 Verbum potest quando habet negationem p̄es-
 positam qđ inducit necessitatem.
 7 Et secunda dilatio data dño teneat propter impe-
 dimentū non sufficit iuramentū procuratoris.
 Dilatio secunda vt detur procuratoz quod non
 sufficiat eius iuramentum et quid requiratur.
 8 Pars grauat etiā p̄ter locutoria nullā ipso iure.

Consilium. cxiij.

In questione predicta
 considerandū est qđ dicta causa agit
 super causa instrumēti cōfessionati.
 et sic dicta causa bz agit summarie. vt
 La diuo pio. s. si sup reb? ff. de re iudi. et ideo pōt
 dubitari an. l. si de feriis. habeat locū i dicta cau-
 sa. videt em̄ qđ non cū iudici videt esse cōfessā ma-
 ior potestas in causis summarijs qđ in causis ordi-
 narijs. de qua potestate dicta. l. si loquitur contra
 1 puto t̄q. potestas cōfessā iudici in summarijs est
 in abbreviādo dilationes. vt in c. sepe. de ver. fig.
 in cle. et hoc vult dicere teg. in d. l. si ibi dñi in pecu-
 niarijs causis oībus: ex eo tantum qđ dicit oībus
 cōcludit oīm causam siue summariā siue ordina-
 riā. Cū Sedo est videndū qđ leg. vñ statueret qđ def
 dilatio ad probandū terminū triū mensū. vt. l. i. c.
 C. de dila. an si indeq statuit min? t̄ps in dilatiōe
 possit dare sedam: que terminum triū mensū nō
 egcedat sine cause cognitione. quod videtur tene-
 re Inno. et Host. et Jo. an. i. c. vltra tertiā. extra de
 testi. qđ quidā forte male non sequunt. nā d. l. j. C.
 de dila. nō statuit dari tres mēses: s. qđ non denē
 amplius qđ tres: si min? poterit. vt. l. siue pars.
 C. de dila. qđ in multis locis cōsuetudo admittit.
 2 d. iij

1 Cū mensū.
 vide que posui in
 d. l. si. ff. de feriis.
 in apostillis ad
 Bartolum.

a Cū se. Vide
 Pau. de cast. con-
 silio vltimo.

b Cū reseruat. quā
 reseruatiōē pos-
 sit indeq facere. vi
 de Pau. de cast.
 consil. ccc. lxxvij. et
 quādo indeq pos-
 sit mutare sniam
 expensarum per
 Ro. consil. ccc. lxxij.

c Cū sentio. vide
 Ro. consil. ccc. lxxij.

2 vt dicit in l. i. ff. de re iudi. sed quicquid sit hoc verum in causis ordinariis cum in summariis non est dubium: quod dilationes sunt arbitrarie cum totalis causa debeat terminari. i. minus tempus triu mensem. vt l. de submeris. C. de naufragio. l. i. g. Quodcumque igitur tempus detur a lege integra dilatio dari debet. facit. c. sepe. de ver. signi. in cle. sic dictum hoc non habet locum in summariis. **¶** Tercio occurrit dubium cum in deo tempore quo dedit primam dilationem statuit terminum octo dierum pro prima dilatione: ex eo enim quod dicitur pro prima videetur innuere se daturum secundam cum prima dicatur et denotet ordinem ad secundam. vt ff. de iudi. l. i. ff. de heredi. insti. l. si quis instituat. primo titius ex prima et contrarium puto: nam dicta verba hoc non importat quod iudex dabit secundam nisi in prima impeditus sit. vt sic verba intelligentur secundum naturam negotii super quo proferuntur. vt l. dani infecti quidam. ff. de d. infec. et de vfu. l. stipulatio. cum si. pro quo facit quod iudex non potest si vellet facere contra formam dicte. l. si. ff. de fer. vt statim dicam. **¶** Quarto occurrit dubium posito

4 Tqo iudex non debuit dare secundam dilationem si eam dedit an datio sit ipso iure nulla an vero veniat restituenda per ipsum vel superiorē. 2 dico concessionem esse ipso iure nullam quado sit sine cause cognitione. per d. l. fin. vbi dicitur in pecuniariis causis oibus dilatio plus quam semel tribui non potest. nam verbum potest positiu cum negatione necessitate importat. vt ff. de fru. l. non potest. extra de regul. iur. c. i. lib. vj. i. ibi not. Jo. an. videatur ergo factum prohibere. l. 2. sic est ipso iure nullum. vt l. non dubium. C. de leg. Sed huic videatur ob stare quod not. In no. extra de testi. c. in causis. s. non loquitur de tertia dilatione sed de tertia et quarta pductione que potest fieri in eadem dilatione. vt dicitur glo. in d. l. in pecuniariis. Concludo ergo quod datio secundae dilationis facta sine cause cognitione non valet. **¶** Nec ob iuramentum prestitum a dicto procuratore vt iudex sic poterit dare secundam dilationem. Ad quod dicitur ceterum esset cui fuit data dilatio. **¶** Primo tunc in principio non exprimitur si esset fuisse data principali vel alteri procuratori tunc sine dubio prestatio dicti iuramenti non esset sufficiens probatio impedimenti: nam cum terminus datur domino deberet iurare oibus cuius nomine agit fuisse impedimentum non procuratori. qui bona. s. q. alieno. ff. de d. infec. q. dñs potuit impediri per causam obuenientem in persona sui vel in persona procuratoris. vt l. c. 3. a matribus. C. q. pet. tu. sed posito quod terminus esset datus sibi procuratori etiam dicti iuramenti prestatio non esset sufficiens probatio propter plures quod primo dictus procurator asseruit se impediri nec asseruit quod impediret: sed causa fortuito vel facto tertij bois vel quocumque. potuit enim impediri facto tertie persone. et sic non deberet sibi dari secunda dilatio sed contra illi qui impeditur debet habere regressum. vt ff. de eo q. que facit. erit. per totum. et magis in l. si. Item cum dicta petitio secunda dilationis ex causa impedimenti contineat quandam restitutionem ille qui incolore et sine expresse pessione cause hoc petit non debet audiri. vt ff. de mino. l. minor autem magistratus. s. i. Preterea licet casus fortuitus quicquid possit probari per iuramentum. vt l. si. C. de si. insti. Tamen debet probari plene. vt l. qui comestus. in prin. ff. de re mili. de bñt ergo in dicto iuramento exprimi quod fuerit casus fortuitus per quem fuerit impeditus quod cum non fecerit apparet non esse probatum. Preterea iuramentum istud licet fuerit a dicto procuratore prestitum non tamen fuit a iudice vel a tpe delatu. et sic non releuat cum qui iurauit. vt ff. de in lit. iur. l. videamus. s. deferre. et hoc videtur voluisse Jo. an. in d. c. vltra tertia. extra de testi. in verbo prestito. apparet ergo dictam dilationem esse dilationem esse ipso iure nullam. **¶** Et hoc sequitur quod pars aduersa que contradigit et reclinat fuit grauata et grauatur cum quis per interlocutionem que est nulla ipso iure saltim de facto ita quod per appellationem ab hoc grauamine causa ad superiorem deuoluitur. vt extra de app. c. dilecto. et ibi per Jo. an. et Jo. an. et probatur in l. militibus. C. de decurio. lib. g.

6 Presumitur. quando pro finia presumatur. vide Jo. an. in addi. ad Spec. in tit. de finia qualiter ver. in summa Pau. de cast. consil. ccc. xviij. Allegan. 2. lib. ii. g.

7 Quare distingas articulos superior est valde dubius sed cōis finia videtur quod lata finia presumatur omnia solenniter acta non appet ab ipsa appellata per leg. in c. bone. l. i. de ele. et Jo. an. ibi et per leg. in c. cum inter. et in c. scicut. de re iud. p. d. An to. in c. qm d. fal. faz. et de pba. la. re p. Jo. an. et Ang. in l. i. iij. s. condē. natū. et l. i. de vno dñs. ff. de re iudic. reprobato Bart. l. i. fin. ff. qm ap. sit. et in l. i. C. de rela. in l. si quis a aliquo. C. de edē. reliqua sunt videnda i. d. l. sciēdū. Et quod pro finia presumatur. vide etiam Jo. an. in addi. ad Spec. in tit. de finia. s. qualiter. vers. in sum. pau. de cast. consil. ccc. xviij. Allegan. 6. consil. ccc. iij. lib. ii. Ber. 2. and.

8 Litis contestatio quod non presumatur licet sit solennitas intrinseca. Una presumptio tollit aliam. Si in sententia habetur mentio litis contestationis: an tunc presumatur interuenisse. Negatiua quod litis contestatio non intercesserit quod probatur per ostensionem actorum.

¶ Consilium. xcviij. **¶** Paret Sententia lata nec constat de lit. contestationis et. Querit an litis contestatio intercessisse presumatur si reperitur in actis. In isto dubio aduertenda sunt duo. Primo an litis contestatio presumatur. C. de an. presumatur lit. contestata. si sententia simpliciter est lata non facta mentione lit. contestata. et. In quo casu videatur posse dici lit. contestata. processisse. C. primo per rationem satis efficacem. sic litis contestatio est de esse seu intrinseca solennitate sententie. vt l. prolatam. C. de sen. et interlo. om. iudi. sed in quolibet actu qui gerit solennitas intrinseca interuenisse preter sumit. etiam si de ea non appareat. vt l. sciendū. ff. de ver. obli. cum sua materia ergo lit. contestata. presumatur licet aliud non appareat. Sed contra dicendum videtur: scilicet lit. contestata. interuenisse non presumitur. per l. ne in arbitris. C. de arbi. per. c. quoniam contra falsam. extra de proba. et p. sponsonne rationis in contrarium allegat. aduertendum quod vna presumptio tollit aliam. vt d. l. i. de in integ. resti. et l. i. C. qui et aduer. quos. in si. vnde cum lit. contestata. in scriptis redigi debeat et soleat. vt in predictis iuribus si in forma debita: scilicet in scriptis redacta non appareat vt debet non presumitur intercessisse: ideo quod fortius est presumitur non intercessisse. vt l. titie testatores. s. i. ff. de leg. i. et sic ista presumptio resultat ex eo quod non presumitur facta lit. contestata. nisi appareat per d. l. titie. tollit illam generale presumptionem per quam dicebatur quod solennitas intrinseca et. Et hanc credo esse rationem illius constitutionis. c. quoniam contra falsam. dum dicitur nec presumatur pro processu et. **¶** Secundo est videndum quid iuris sit in nostro casu si in sententia habita est illa mentio lit. contestata. et. An ex illa mentione lit. contestata. presumatur contestatio. et. huius punctum tangit Guil. de cu. in l. i. ff. de in ius vo. tangunt doct. etiam plene in l. procurator. de edē. et Guil. tenet quod non presumatur per rationes quas ibi videbis. et in l. emancipatis. C. de si. insti. videtur secundum Jo. an. sic distinguendum aut lit. contestata. facta non fuisse opponitur sine de recenti post ipsius sententie prolationem. et tunc presumitur non intercessisse in scriptis vel aliter ordinate: aut de recenti non opponitur: et tunc presumitur per rationem quam ibi ponit. sed glo. in d. c. qm contra falsam. in prin. glo. h. et c. in presentia. de re iud. in glo. q. incipit esse aut expresse dicitur indistincte non presumitur. licet Jo. an. in si. dicte glo. c. quoniam contra falsam. videatur sentire aliud. Sed credo predicta iura et docuta posse reduci ad concordiam distinguendo an sententia fuit lata parte presente an absente. Si presente: tunc indistincte presumitur per d. l. ne in arbitris. et c. quoniam contra falsam. et ita potest intelligi optime glo. cum alijs c. si. Ita etiam intelliguntur doc. in d. l. si procurator. magis quod ibi forma est questio de iudice faciente litera sic parte absente: quod litera absenti mitti tur: aut parte absente et tunc dubium est secundum doc. quare distinguere: quod aut sententia fuit lata parte contradicente expresse aut tacite. **¶** Primo casu idē quod si ea absente: ex quo expresse contradigit in nibilo iudicauit. Secundo casu quando ea tacente aut tempus appellationis: scilicet decem dierum non est lapsum quando sententia ex dicta causa dicitur nulla. et in hoc idē per ea que ponit doc. in d. l. emancipatione. et posito quod presens fuit et tacuerit. non tamen sine videtur acquiescere. per l. cum rem. ff. de trāfac. cum si. Aut est elapsum. et tunc quod videtur iam approbasse sententiam per l. ab eo. in si. quo et quando iudex. sic videtur etiam confestim litis contestata. processisse prout sit mentio in sententia. vt legitur quando quis presens sit ipsius taciti consensus vigore et mentionis adhibite in finia. videtur quod lit. contestata. presumatur. ar. l. publicia. in si. ff. de positi. ita intelligas distinctionem Jo. an. quā. s. posui quā ponunt doct. in l. emancipatione. et idem intelligo quando parte absente et sciente. et tempus decem dierum est elapsum. aut fuit lata parte presente et expresse consentiente. et tunc non est dubium quod presumatur processisse: imo ex partis confessione ex suo expresse consensu voluntas probatur processisse per prealleg. l. publicia. in si. adeo quod non audietur modo postea volēs contradicere. et eo modo intelligo dictum Jo. an. positiu in d. c. qm contra falsam. in vlti. gl. ibi. itē. iij. et. **¶** Paret ergo ex predictis in vno casu solo litē contestata. presumi: scilicet quando finia est lata parte presente et tacite et dicitur elapsum tempus appellationis. idem in casu secundo quando parte expresse consentiente: quod tunc presumitur. **¶** Secundo principaliter est videndum quid operetur dicta presumptio: et certum est quod lata sententia parte expresse consentiente vel tacente quod operatur tunc presumptio vel probatio. vt d. l. i. ff. de i. i. a. s. vero in casu in quo dicitur locum habere operatur: quod transfert onus probandi in aduersarium ex quo lit. contestata. presumitur: quod contradicens habebit probare quantumcumque sit probatio negatiua. vt l. fin. ff. qm me. causa. Sed aduertet quia posito quod hoc sit verum quod suam negatiuam habebit probare subuenitur sibi: quia eam probat ex eo solo quod ostendit in libris seu in libro in quibus vel in quo actus scribi solent non reperiri. et hoc per leg. l. titio. s. penn. et ita sentio in hoc puncto. Bar.

Consilium.

¶ Consilium. xcix. **¶** Statuto Civitatis Assisij cautetur quod omnia et singula et hoc consilium est superfluum quoniam iam est examinatum plene. s. consil. ccc. xvi.

- 1 Statutum quod testes non possunt reprobari ex causa valet.
- 2 Statute statuto quod testes non reprobentur non poterit potestas contra eos de falso inquirere.
- 3 Quando lex iubet aliquid non reprobari facit illud esse presumptionem iuris et de iure contra quam non admittitur probatio.
- 4 Si potestas vltra tempus a statuto prefigum inquirat de falso inquisitione est ipso iure nulla.
- 5 Statutum generale quod non deroget statuto specialiter loquenti.
- 6 Ex processu facto contra aliquem contra quem non erat ius accusandi qui sequi possit condēnatio ibi circa finē notabiliter distinguit. nu. 10.
- 7 Processus factus ab agente carente actione tenet.
- 8 Confessio partis qui admittitur contra presumptionem iuris et de iure.
- 9 Iudex etiam parte non opponente potest de eius defensione querere.
- 10 Iudex ex officio perquirat veritatem contra absentem vbi dicitur diffinitina potest in absentem ferri.
- 11 Excusator allegas legitimas causas in criminalibus si non admittitur accusati non cōparentes non sunt cōtumaces nec banniri possunt.

¶ Consilium. c. **¶** Domino Lino de Bononia potestate civitatis Perusij formata est inquisitio contra quosdam populares de falsa testificatione facta contra magnates et processus fuit habitus super eo super quo processus multa dubia oriuntur. **¶** Primo quod vno statuto cautetur quod testes recepti contra magnates non possunt reprobari an hoc non obstat potestas possit inquirere. **¶** Secundo alio statuto cautetur quod testes reprobentur. i. viij. dies a die publicationis postea non possunt autem potestas et capitaneus inquirere infra mensem et. Nec post mensem aliquid disponant an elapso mense possit inquisitione formare. **¶** Tercio alio statuto cautetur generaliter quod de falsitatis possit cognosci infra decem annos. an ex vigore huiusmodi statuti generalis possit potestas inquirere. **¶** Quarto quod dicitur inquisiti sunt passi se poni in banno et elapsus est terminus et statutum dicit quod elapso termino banniti habeantur pro confessis: an ex hoc possint condēnari. **¶** Quinto ex eo quod ante dictum bannum procuratores eorum compaerunt et allegauerunt contra se non debere procedi ex dictis causis an ex hoc bannum possit dici nullum adeo quod illi non dicantur incidisse in eum. **¶** Circa primū de iure dicendum est quod potestas non possit inquirere. Ad quod premitto quod tale statutum valet de iure communi quod testes non possunt reprobari ex causa. vt extra de testi. c. licet dilectus. ita hic ex causa presumitur statutum quod magnates falso faceret reprobari testes propter eorum potestatem et presumere statum quod quis non diceret falsam contra magnates. arg. l. si. in prin. ff. qm me. cau. hoc premissis dico quod potestas non potest inquirere. **¶** Primo quod statutum simpliciter dicit quod non possit reprobari: quod non distinguit a quo ergo et. At l. i. s. generaliter. de leg. prestat. de peti. be. re. item veniunt. s. a quo. et quod leg. que prohibet reprobari omnino prohibet. vt l. quos. de posu. Secundo quod quando leg. prohibet aliquem de aliquo actu reprobari videtur omnem modum puniendi prohibere. vt C. de his q. ad ecclē. confu. l. si seruus. ibi constandi et. Et c. de emen. seru. l. i. in prin. de cōm. fer. ma. l. i. ibi nullus casus et. Preterea pro hoc videtur leg. ff. de iniur. l. non solum. s. qm. vbi pro ea tantum iniuria potest agere maritus pro qua vgoz liberta. ita hic de eo tantum falso potest inquirere potestas de quo alius potest accusare. **¶** Preterea quando leg. iubet aliquid non reprobari facit illud esse presumptionem iuris et de iure contra quam non admittitur probatio in contrarium. vt l. fin. C. arbi. tu. l. cessus. et ad velleia. l. antique. et ad macedo. l. si. et in aut. vt li. ma. et anie. s. ad bec. Si ergo in proposito cum presumptio sit iuris et de iure quod ipsi dicunt veritatem nec admittitur probatio in contrarium iam inquisitione super eo quod non est delictum. **¶** Preterea ex hoc arguitur sicut in civilibus est actio. i. ius accusandi. vt in si. de publi. iudi. in prin. et sicut in criminalibus nemo expeditur sine actione sed finius agendi. ita in criminalibus vbi non est ius accusandi. vt supra probatum est. et quod ius resistit. ergo et. vt l. cum leg. de fideius. l. i. non dubium. C. de legi. i. et de cons. di. inde. l. si non sortem. in prin. Si ergo non oritur istud ius accusandi seu puniendi apparet quod potestas non potest inquirere et expeditur sine accusatione seu sine iure puniendi. **¶** Super secundo puncto etiam dato alias quod dicti testes possint reprobari ex hoc statuto tamen veniunt absoluedi. quod probatur primo per clausulam generalem: que est quod permissum ad tempus post tempus videtur esse prohibitum. vt l. imperator. de posu. et de leg. iij. l. statuliberum. s. si quis seruum. **¶** Preterea hoc probatur per casus speciales. nam permittitur mulieri quod pronuntiet se pregnantem infra. xxx. dies. vt l. i. s. i. de libe. agno. et nil plus dicitur in senatusconsulto. et tamen ex hoc videtur prohibita post tempus denuntiari nisi ex causa. vt ea. l. i. s. mulier. ita in proposito non poterit post tempus inquirere ad idē. in aut. de app. et. s. i. qm tēpora. s. i. vbi permittit appellare infra decem dies nec prohibet postea: tamen ex hoc videtur probi-

bitum appellare postea ad idē. C. de in integ. resti. l. si. et multa alia similia reperimus. et ex hoc concluditur quod si inquisitio formata post tempus est nulla a ipso iure. Casus est. C. de dolo. l. si. de egensa. tut. l. scire oportet. s. cōsequens. et c. ne de sta. defuncti. l. i.

5 Super tertio dicitur et verum est quod statutum generale habet locum in casibus seu falsitatis in quibus specialiter est certum tempus statutu. Casus est. C. de fal. l. querela. et quod ibi not. Ad idē de act. et obli. in honorarijs. et quod ibi not. Tempora enim generaliter constituta non intelliguntur in actionibus in quibus sunt certa tpa limitata. ad hoc. l. i. s. dixerit aliquis. ff. de publi. cum si. Respondetur clare quod verum est quando leg. circa idē pducit duas actiones. vna generaliter alia specialiter. vna tollitur per aliam. et vna potest habere in plus quam alia vt ibi sed in proposito est vna atq. eadē actio que in seipsa non potest esse temporalis et perpetua: quod esset repugnātia. vt l. vbi repugnātia. de regu. iur. l. eū qui edes. ff. de vscap. et hoc statutum non inducit nouā actionem: sed ea que limitata est vltz ad tps durat: ideo quod vna est actio ne in ea sit repugnātia generi per speciem derogat. **¶** Super quarto videndum est et ostendit primo quod poterit condēnari. primo quod valet processus: licet enim agens omni actione careat: tamen processus valet in se. quod ptz. quod ex eo potest peti condēnatio licet in debite. vt C. de cōdi. inde. l. i. et. ff. man. l. fideiusor. et. s. oibus. et. leg. dicit. et de re iudi. c. abbate sane. ver. qm. ibi et si petitur et. l. i. vj. **¶** Preterea licet sit presumptio iuris et de iure quod non dicit falsum: tamen admittitur probatio in contrarium per confessionem partis aduersę. vt in aut. de equa. do. s. alind. et ibi glo. Circa hoc dicitur Jo. an. in l. sine possidetis. C. de pba. quod est verum quod confessio partis non derogat dispositioni. vt l. i. de rei vendi. conium. l. i. sol. ma. Sed in his que respiciunt priuati fauore si ille confiteretur contra. imputet sibi si confessio fiet in iudicio. vt d. c. alind. et facit pro dño Jac. l. ornamentoz. de aur. et arg. leg. et in aut. de equali. dot. s. alind. et ibi not. glo. in vers. finantē scribat. et per Jo. an. in sum. de dona. ante nup. aut. sed iā necesse. et per hoc tollitur multe rationes facte supra in puncto secundo: sed iste patiendus se poni in banno videtur confiteri. ergo et. **¶** Preterea quando primo tpe fuit actio licet ex aliquo casu sit extincta potest ex parte fieri condēnari et condēnari de facto. vt ff. ad egib. l. si quis boiem. s. quantum autē. et de rei vendi. l. si post acceptū. sed iste non veniendo videtur pati se conueniri et condēnari. ergo et per hoc tollitur oēs ille rationes que dicunt quod est elapsum tempus. s. quod potest inquiri. vt dictum est super secundo puncto. **¶** Contra videtur quod non possit condēnari: quod iudex etiam parte non opponente sed expresse in aliu confitetur potest idē de defensione eius querere. Casus est non tabilis. l. i. s. si. de questio. Ad idē de penis. l. si non defendant. in si. dñs dicit cognosci debeat de eozz innocentia querere. facit de appell. l. non tantis. et c. de appell. l. addictos. vbi inuita parte quis appellat. vt eū defendat. Ad idē vbi dicitur in absentem potest ferri diffinitiva iudex pro eo ex suo officio perquirat veritatem. vt C. qm et qm iudex. aut. qui semel ibi perquisita veritate et. et c. de ap. l. amplior. et ibi per no. glo. licet ibi dicat quod sit specialis tamen generale est etiam in criminalibus vbi potest ferri finia absente parte et hoc expresse tenuit Jo. an. in c. venies. et de accu. facit. C. de iudi. l. prope. 10 randū. s. sed si quidē. et. s. seq. qd ergo dicemus. et dico sic quando liquet iudici euidenter absente non esse culpabile vel nullū delictū commisisse. et tunc licet cōtumax et habeatur per cōfessio tamen non potest condēnari per iura. s. allega. Quid enim si elapso termino banni iudex nescit eū qui cōtumax videtur boiem interfecisse. et quod non constat sibi certe non poterit condēnari ne plus operet ficta confessio quam vera. ff. ad laquil. inde neratius. s. fin. cū. l. seq. quadoq. enim constat iudici per hanc fictā cōfessionem de maleficio sed stat quod reus non poterat redargui quia habebat pro se presumptionem iuris et de iure et tunc credo quod posset eū condēnare et debet

Post tempus. Vide p. de an. cba. consil. iij.

In contrariis. Vide ro. 2. ccl.

Querere. vide Jo. an. de ana. cōsilio. lig.

Quam vera. Vide Pet. de an. cba. cōs. ccc. iij.

etum in loco remoto ab habitationibus ita qd ex inde nō poterāt egredi voces clamantiū. vt. d. l. j. s. eodem autē tecto. 7. s. si qd in villa. 7. C. ad fil. l. i. 7. qd cōmune tunc 7. homines erant occupati circa alia necessaria magna vel eque necessariū. ar. l. j. s. si cū omnes. ff. ad fil. ff. de re iudi. l. cōtuma cia. s. contractus. 7. s. quid ad manus. Item qd dicitur delictū vel homicidium commissum fuit eo tempore quo erant clausae ianue ciuitatis vel erat suspicio in ciuitate ita qd homines egredi nō poterant ad eos capiēdos. vt. l. si quis in graui. s. sub uentum. ff. ad fil. Item qd erat tanta multitudo malefactorū qd capi nō poterāt sine bello magno. vt. C. de epis. audi. l. addictos. 7. de rap. vir. l. raptores. 7. de bis qui latro. ocul. l. fin. Item qd illi malefactores statim redugerunt se ad aliquam arcem seu rocham seu munitionem ita fortem qd nō poterant capi vel expugnari. vt. ff. ad l. in. maie. l. iij. Si tamen illi qui locū illum tenent sunt eorum iurisdictionis scilicet cōmunis consilium est qd eis faciat preceptum quod restituant malefactores fm formam dicte. l. fin. C. de bis qui latro. ocul. Item illi malefactores statim intrauerunt ecclesiam vel monasterium vel locū religiosum. vt. extra de immu. eccle. c. inter alia. C. de bis qui ad eccle. consu. per totum 7. omnia ista si bene aduertantur faciūt quod cōmuni non potest imputari negligētia potest etiam commune probare suam negligētiā. Primo qd totum ciuile officium id est officiales ciuitatis transferunt vt illos possent cōprehendere vt. d. l. si. C. de bis qui latro. 7. de rap. vir. l. i. s. fin. autem post cōmissum. Item quod posuerūt custodes ad loca confinia vnde verisimiliter poterāt dicit latrones insurgere. vt. C. de off. pre. afri. l. in no mine domini fm locum. Itē quod rumor fuit con citatus in ciuitate vel castro vt omnes traherent ad capiēdum malefactores arg. l. pretor. s. si quis tamen. l. j. ff. vi bo. rap. 7. ad fil. s. talis vel campu na fonata. vt. no. in. l. fin. de dolo. 7. l. aliud. s. aliud. 7. s. refertur. de reg. iur. Item quod diligēter fuit perquisitum per omnia loca vbi poterant veris milititer esse dicti malefactores. vt. dicta. l. iij. s. nerua. ff. de acquiren. posses. Itē factū fuit preconium per ciuitatem quod quicunq; assignaret talem haberet tantū de auro cōmunis. 7. qui scirent 7. nō iudicarent punirentur. argumen. C. de bis qui priorum credi loco succedūt. l. j. ff. de iniurijs. l. i. s. nō solum ibi metu penarum 7c. Et ad fil. l. leg. cornel. cum simi. multa etiam alia possunt occurrere ad ostendendā diligentiam. Tamen circa hoc vñū est admittendū: quia ista debeant fieri vere et non fictē. vt. quando fit sine auctoritate iudicis. Et de ficiōne posset constare nihil tamen prodesset. vt. ff. ad fil. l. j. accusatur. 7. ista breuiter potuit cōpriebendere. Barto.

Consilium. ciiij.

Questio talis est: quia queritur an notarius condemnatus ex aliqua causa extra mun? officij notarie que eum facit infamem possit cōficere instrumenta 7c. Istud est superfluum vt patet. s. in consil. lxxvij.

- 1 Corrigi qd nō solū occasione delicti dicitur: sed etiā vt bonis morib? instruat.
- 2 Quomodo probatur magistrum percussisse discipulum causa discipline.

Consilium. ciiij.

Vis Testib? examinatis ad defensionem Andrucioi vinoli pelipañ. super actione formata cōtra eum de percussione discipuli dubitatur vtrum per dictos testes sit tātum probatum qd sufficiat ad defensionē dicti Andrucioi ita qd veniat absolueudus licet enim Inno. dicat qd non meminit se legisse quod valet pcessus ego dico quod memini me legisse quod facta recusatione ex causa legitima ex emptis a iurisdictione iudicis recusati totaliter. casus est. C. si qua pcedi. pol. l. in fine. hoc etiam tenet Inno. 7. tenet Bost. in summa de off. dele. s. i. ipse Bost. refert in d. c. cum speciali. 7. ibidem Joan. an. in nouella. 7. 13 Bost. in summa de off. dele.

- a Recusatio. vi de late ro. cōfil. cc. 7c. vbi refert. quin qd opi.

1 probatio nil valere videtur. Ad primū dico quod nō obstat. nam corrigi dicitur quis quandoq; occasione delicti per eum cōmissi. 7. sic. l. i. C. de emenda. propinquorū. quandoq; dicitur quis corrigi vt bonis moribus informetur licet nullū precedat delictum. nam seruientis est discipuli timere magistrum. vt. extra de sen. egcōm. c. cū voluntate. in. vbi aperte probatur quod verbum corrigendi habet duas significaciones. nam omne quod fit causa discipline est imputatum. vt. ibi patet. 7. c. i. cum nō ab homine. s. p. reb. yterū. 7. ideo. l. sed 7. si. quacūq; s. si. circa pñ. ad l. aquil. dicit si magister in disciplina vulnerat 7c. Nota qd dicit in disciplina. qd. sine causa de delicto corrigēdi seu causa disciplinandi et informandi. 7. vtrumq; dicitur correctio. Preterea ea que continentur ex verborum virtute illius articuli sunt plene probata. 7. ostendit ergo 7c. Preterea dico etiam si dictus articulus non esset fact? probata esset defensio dicti Andrucioi vt infra ostēdam. Ad scōm dīco qd sufficiēter probatum est qd causa discipline id est causa admonendi 7. docendi et informandi eum in dicta arte. 7. hoc per salmiciū testem inductū 7. vā guncium interrogantem si dictus Andruciolus dicto tēpore habebat curam 7. solitudinem de dicto Nicolao vt de eius discipulo 7. socio. 7. si docebat eum vt discipulū in dicta arte dixerūt qd sic. interrogati quomodo sciebant dixerunt. qd viderunt 7c. licet enim hoc qd causa docendi et monendi fecerit non possent videre aliquo sensu corporeo tamē hoc potest videri qd illo tempore quo ipse percussit eum vt discipulum docebat 7. monebat. 7. istud dixerunt 7. viderunt. 7. hoc sciebant qd animo eum docendi 7. corrigendi. nā sicut illud qd quis facit quando ludit presumitur causa ludi. vt. l. iij. 7. ibi no. ff. de iniurijs. ita illud qd facit quando docet presumitur facere causa docendi 7. disciplinandi. 7. hoc est quod vult teg. in. d. l. sed si quicunq; s. si. ff. ad l. aquil. sufficit ergo quod sit factū in disciplina. hoc est tempore quo quis alium disciplinat 7. docet. quia statim presumitur quod nō fecit animo iniuriandi. Preterea posito quod dictus articulus factus nō fuisset: sed super eo testes nil digissent de causa defensio esset probata. nam probatum est plene qd dictus Andruciolus erat magister. 7. dictus Nic. erat discipulus vnde ex qualitate persone. quia magister 7. ex qualitate percussoris. quia cepit per articulum 7. dedit ei aliam. qui quidem actus fm mores nostros magis ad correptionem qd ad iniuriam fieri consueuerunt. presumitur quod nō animo iniuriandi. vt. l. i. C. ad l. cor. de sic. 7. hoc expresse tenet gl. in. l. eū qui. c. ti. Cum ergo de qualitate persone 7. percussoris hic presumitur non est necesse quod exprimat delictum propter quod corrigebatur. Concluditur ergo ex predictis quod predictus Andruciolus ex probationibus sit absolueudus vel debeat sibi dari sacramētum purgationis 7. eo pñsito absolui. vt. no. glo. in. d. l. i. C. ad l. cor. de sic. 7. ita determinat Barto. de fagoferrato.

- 1 Processus fact? a iudice recusato ex legitima causa qd sit null? Processus factus ab inimico capitali notorio etiam nulla excusatione propoſita est nullus ipso iure.
- 2 Obligar? stare in iudicio 7. se defendere intelligitur arbitrio boni viri.
- 3 Vbi non est iudicis copia potest quis sua auctoritate facere. Quando non potest a iudice appellari quis nō incidit in penam si non parer eius iudicio.
- 4 De iure ciuili sufficit allegare causam suspicionis: nec requiritur alia probatio.
- 5 Difficultas preſtationis quod excusat a pena.

Consilium. cv.

Inquiritur Contra dominū Jo. de pifana per syndicum ciuitatis perusij qd non stetit ad syndicatum in ciuitate castelli tēpore debito ad cuius defensionē inducitur instrumentū recusationis 7. ex causa hīs certis scz qd syndic? illius terre erat ei inimic? capitalis vt in instrumento latius pñs per qd dicitur qd ex eo qd ille nō eligebat et recusabat arbitros qd de suspicionē cognosceret dictus dñs Jo. nō tenebatur sub suspecto iudice litigare contra qd p aduersariā partē dicitur qd licet inde sit recusat? nihilomin? potest pcedere et pcessus factus ab eo valet nisi appelletur. vt. no. Inno. in. c. cū speciali. de appel. 7. ideo per recusationē iste nō fuit exempt? ab illius iudicis iurisdictione. 7. sic stare tenebatur. Itē opponitur qd recusatio nō fuerit facta adiecta causa que ritur qd iuris. Et opponitur ex facto qd ille syndic? inde ciuitatis castelli in tēporalib? non agnoscat superiorem. Itē inquitur contra eundem qd non apporauit instrumentū sententie sui syndicat? ad cui? defensionem pducitur instrumentū per qd apparet qd per eius procuratorem fuit a iudice 7. a notario petita copia sententie. 7. fuit sibi denegata p qd aliter non poterat dicere qd eum apporare nō tenebatur ab aduersa parte: dicitur qd facultas punitionis eum non excusat. vt. l. continuus. s. illud de verbo. oblig. qd etiam inducitur. l. iij. s. si. cum. l. se. si quis cau. queritur quid iuris. Super primo t dico de iure qd dictus Jo. non stetit ad syndicatum non venit puniendus licet enim Inno. dicat qd non meminit se legisse quod valet pcessus ego dico quod memini me legisse quod facta recusatione ex causa legitima ex emptis a iurisdictione iudicis recusati totaliter. casus est. C. si qua pcedi. pol. l. in fine. hoc etiam tenet Inno. 7. tenet Bost. in summa de off. dele. s. i. ipse Bost. refert in d. c. cum speciali. 7. ibidem Joan. an. in nouella. 7. 13 Bost. in summa de off. dele.

offi. de eleg. s. quāuis sit effectus. 7. hoc potissime est verū nisi causa recusationis est inimicitia capitalis notoria: tunc etiam recusatione nō posita pcessus est nullus ipso iure. casus est expressus bodie. extra de re iudi. c. pastoralis in demē. primo posito qd esset verū qd valet pcessus nisi appelletur hoc nil ad propositum. non enim grimus an valeat pcessus necne. sed an dictus Joan. tenetur stare ad syndicatū coram illo iudice. 7. si non stetit incidat in penam. 7. certū est qd non: qd quādo quis est obligat? stare in iudicio 7. se defendere intelligitur arbitrio boni viri. vt. l. vir bonus. ff. iudica. sol. Sed vir bonus arbitrareretur cum non debere stare in iudicio coram eo quando habet suspectum iudicē de inimicitia capitali vt no. in. l. vir bonus. 7. de procur. l. si post dationem. 7. l. in uitis. s. fin. 7. d. c. pastoralis. Item vir bonus. i. in dē non arbitrareretur quod quis deberet stare iuri coram illo iudice quem recusauit vt suspēctum. 7. si ille nō vult arbitros eligere: sed pcedit ideo hoc faciendo gratiam partem 7. ista est iusta causa recedendi 7. appellandi vt ipsa pars ad uerba conſideretur. Preterea illud qd debet appellare esset verū vbi esset iudex superior ad quem possit appellari. sed hic non est: quia iudex in temporalibus nō recognoscit superiorem ergo licite sua auctoritate potuit recedere non appellando per iura allegata. Tūc dicunt vbi nō est iudicis copia potest quis sua auctoritate facere. vt. no. C. de iudi. l. null? et probatur. ff. quod vi aut clam. l. si alius. s. bellissime. ff. que in frau. cre. l. ait pretor. s. si debitorum. C. de decu. l. generalis. lib. e. Preterea cum non posset ab illo iudice appellari vt dictum est: ideo non incidit in penam si eius non parer iudicio casus est expressus. ff. de arbit. l. non distingue mus. s. cum quidam. vbi licet a sententia arbitri non posset appellari. tamen ex tali causa non parendo suo iudicio excusatur a pena de iure canonico. dic vt no. in. c. secūdo requiritur. de appella. Primo illa ciuitas castelli negat se subiectam ecclesie romane. Et sic ibi debemus stare iuri bus ciuilibus. Sed de iure ciuili tēpore quo quis allegat causam suspensionis sufficit: nec requiritur alia probatio. Sed hoc pō probatione habetur vt no. C. de in. l. apertissime. 7. no. ff. ad trebel. l. quia poterat. magime hoc verum est si hoc affirmant proprio iuramento ex quo tollitur omnino suspicio calumnie. vt expresse dicit Specu. in titu. de recusa. s. qualiter. ver. quid si presumptio. Ad vltimum quod dicitur quod nō recusat in certa causa. Respondetur quod hic non est necesse imo potest fieri recusatio generaliter a qualibet causa etiam futura tēpore. est in. d. l. prima. C. si quacūq; predi. pote. Super secūdo tēpore qd difficultas illa preſtationis excusat dominum Joan. a pena casus est. ff. ad trebellia. l. titius. de dila. l. si vebenda. s. idem iuris. licet difficultas non impediatur contra bi moram 7. penam committi. 7. hoc dicit gloss. in. l. qd te. si. cert. petat. etiam glo. super verbo teneri. Non obstat. l. fina. in. si quis cau. quia imo facit pro. quia hic fuit magistratus qui impedit. et talis contra quem propter absentiam non potest haberi regressus. vt. l. si. de eo per quem fac. erit.

- 1 Statutū qd percussus aliquem cū armis puniatur in decem non comprehendit percussorē cū dentibus: sed puniatur pena statuti punientis percussorē cū manu.
- 2 Dentēs non sunt arma: nec veniunt appellatione armorum.
- 3 In criminalibus etiam si non sit statutum proceditur de similibus ad similia.

Consilium. cvj.

Statuto Castri plebi sub rubrica de percussoribus aliquē cū armis canetur qd puniatur in decem. 7. alio de pñsione facta cū manu qd puniatur in. v. Queritur qualiter puniatur ille qd aliquē percussit cū dentibus pñs in digito man? alteri? Ad qd respondetur qd debeat puniri pena secūdi statuti loquētis de percussione cū manu sub pena. v. solidorū si nō fuit in facie qd sic probato statutum primū loquitur de percussione cū armis. vt pñs in rubro 7. nigro. Tēd appellatione armorum dentes non continentur. vt. l. penul. s. telorum. ff. ad l. iul. de vi pu. et de fur. l. si pignore. s. furē. dentes em non dicuntur arma: sed pars corporis vt. l. i. s. j. ff. de vari. 7. extrao. cog. ff. de edil. edic. cū debes. Preterea si illud qd qd facit cū dentib? diceretur facere cū armis nunq; alius diceretur ire sine armis cū omnes babeāt dentes. veritas ergo est qd dentes non dicuntur arma: nec ex his aliquis dicitur armatus: nec cum armis facere. casus est. ff. de vi 7. vi arma. l. iij. s. armis. 7. l. deiectus. 7. ad l. iul. de vi publ. armatos. s. sic cōcluditur qd ex vigore primi statuti loquētis de percussione cū armis non potest puniri puniatur ergo pena secūdi statuti de percussione cū manu quoniam sicut manus est mēbrum ita etiam dens cum non reperitur de percussione cū dente pcedēdo de similibus ad similia fm formā statuti: sed similis est percussio cū manu vt dictum est ergo 7c. Preterea si non esset statutū qd nō pcederetur de similibus ad similia bec fieri debet de iure cōmuni. nam certū est qd bodie in imponendis penis pro maleficijs legibus scriptis omnibus vtimur: sed his casibus etiam in scriptis quibus non vtimur recurrimus ad simile statutum. 7. ad consuetudinem. ff. de leg. l. de quibus. circa princ. sic ergo in proposito Barto.

- 1 Exceptiones inducte pro cōmuni utilitate possunt per iudicē etiam nemi ne opponente opponi. Iudex etiā post snām debet de in nēcētia cōdēnati querere.

2 Abicunq; potest cōtra absentem in criminalibus perueniri ad diffinitiuā potest etiam extraneus allegare eius innocentiam.

3 Iudex potest pro absente veritatem inquirere et testes producere. vbi potest cōtra absentem venire ad diffinitiuā.

4 Statutū qd elapso termino bāni bannū nō possit vitari quē effectū producat. Statuto predicto stante elapso banno: quas exceptiones admittit iudex.

5 Pena corporalis que imponitur in defectū solutionis pene pecuniarie. remanet integra etiā si pena pecuniaria diminuat.

Consilium. cvij.

Vis Omnib? statutis pñctis et pcessu. 7. oibus que p iura fuerunt vidēda dico 7. consulo ego Bart. de fago. qd prefate exceptiones debuerūt recipi 7. admitti. 7. qd pñs iudicis debet esse tales. s. qd dictos reos cōdēnet in eo qd cōdēnari debent si cōparuissent ante terminū elapsū 7. in termino alias in bāno qui fuit datus eis confessi fuissent 7. predictas exceptiones expōnuissent 7. de eis eo modo quo debuerūt alias docuissent. 7. debet dictus iudex in defectu pene pecuniarie non solute eos cōdēnare in persona si eos non cōdēnaret in integra pena pecuniaria infra scripta hoc autē esse verū probatur rationibus. 7. certum est. Primo qd statutum qd bānitus possit impune offendi vel qd eū offendens minori pena puniatur est factū fauore publice utilitatis. vt. C. quādo lic. se sine iudi. vin. l. si. ibi vel pro communi utilitate 7c. Sed exceptiones qd sunt pro utilitate cōi inducta possunt opponi ab ipso iudice etiam nemine opponēte. vt. ff. de pñra. l. si. s. veterani. 7. ibi no. 7. ff. de postula. l. quos prohibet ergo multo magis iudex debet facere hac parte petente pro hoc facit: quia iudex debet innocentiam partis querere etiā si se non defendat. vt. l. si non defendatur. ff. de pe. 7. hoc nō solū debet facere ante sententiam imo 7. post sententiā si eum nō reperiret culpabilem debet facere qd potest vt absoluitur. sed de hac innocentia tenetur rescribere superiori vt eū restituat quoniam ipse non potest. vt. l. j. s. fina. ff. de questio. Preterea 7. vbi cūq; cōtra absentem non potest perueniri ad diffinitiuā sententiā ibi etiam quilibet extraneus veniens ad suam innocentiam excusandā debet audire. vt. l. seruū quocq; s. pub. ff. de pñra. no. Inno. in. c. veniens. extra de accu. multo magis ipsa principalis pñsa audiēda est. a Preterea 7. ad idē vbi cūq; cōtra absentem potest perueniri ad diffinitiuā sententiā iudex debet inquirere veritatem 7. pro absente testes 7. instrumenta inducere. vt. C. quomodo 7. quando iudex aut. qui semel ibi perquisita veritate 7c. C. de appella. ampliorē. in princ. 7. ibi no. glo. in verbo adimplere. 7. qd ibi dicitur per glo. qd speciale est intelligi. ideo quia in causa appellationis potest deueniri ad diffinitiuā parte absente: nec potest assignari alia ratio. ergo in proposito multo fortius debet audiri 7. admittere partē producentē 7. allegantem. Sed cōtra predicta facit statutum quo canetur qd elapso termino bāni bannū non possit vitari aliquo modo qui dicit vel excogitari possit. pro cuius declaratione est breuiter sciendum qd bannum fm statutum ciuitatis perusij 7. cōmuniter totius Italie operatur effectū suum totum. 7. contra. ad id quod operatur bannum seu aduocatio de iure cōmuni. nam elapso termino aduocationis quis admittit bona. sed ad defendēdum se de crimine auditur vt dicit iura vulgaria. s. in banno qui datur ex forma statuti elapso termino bāni habetur p cōfessio de crimine: nec ad defensionem criminis auditur: sed quantū ad quantitatem que in bāno reducitur sibi non preiudicatur. quia postea in cōdēnatione iudex moderabit fm quod equum 7. iustū sibi videtur. hoc ex verbis statuti sic pbatur 7. cōsuetudo sic interpretatur. nūc autē dicti banniti nō dicunt qd dictū bannū vel ei? officium infringat: nec fatentur se confessos 7. conuictos de

Audiēda. vi de Paul. de cast. consil. cxiij.

an ex quo condēnati sunt considerata condēnatio et reservatione p̄dicta p̄fati condēnati sunt infames ad quod examinādū videamus quid im portet verba illius sentētie scz p̄dicta oīa cōstat nobis de iure cōmuni esse et fuisse vera per legiti mas p̄bationes testū receptorū corā nobis et no stra curia. et sequitur. est etiā per eorū cōtumaciā quos et eorū quēlibet citari et regri fecimus q̄ cer to termino iam lapso venire deberēt ad cōfessū maleficiū et non venerunt. vt bec et alia in actis no stris et nostre curie plene patēt. Ad q̄ respōdeō q̄ dicta verba debēt intelligi scz copulatiue et cōiun ctim. ex p̄dictis cōstat dixerūt per legitimas pro bationes sufficientes ad hoc q̄ possent citari ad maleficiū cōfessū et cōtumaciā postea fecerūt nō potest intelligi separatim scz q̄ de maleficio etiā constet per cōtumaciā etiā nō veniendo ad cōfessū dum. bec em̄ esset quedā repugnātia. q̄ sic proba dicta citatio q̄s veniat ad cōfessū sit quādo q̄s posset de iure torqueri. vt p̄t̄ ex verbis statuti. s. relati. sed vbi constaret de maleficio plene p̄ testes qui si de iure torqueri nō possent cū de iure ad tor menta conueniatur in defectū probationū. vt. ff. de q̄sti. l. diuus. et c. de q̄sti. quoties. et declaratur per l. y. de q̄sti. l. si ergo intelligēdū verba sūt q̄ repu gnantia nō contineant debēt intelligi cōiunctim vt dictū est. sed posset dici imo debēt intelligi sepa ratim. q̄ in sententia apparet de iure et q̄ in eo est exp̄ssum et in actis dicat cōtrariū scz q̄ indeg in tellegit disunctim. vt p̄t̄ ex act. factis die. xxvii. februa. in illo actu qui incipit ex quibus oībus et. Qui p̄cedit dictā citationē. vbi dicit q̄ iudici vi sum fuit q̄ posset ad condēnationē procedi tanq̄ si plene esset p̄bata. sed dubitationis tollēde cau sa pro firmo habes p̄batū taliter q̄ de iure posset torq̄ri. ideo processit ad dictā citationē vt in actis apparet. sed r̄i. ex illo nō colligitur p̄bū. sed q̄. s. digi confirmatur. Ad q̄ sciendū t̄ q̄ videre nostrū sen intelligere est duplex. Primo q̄n aliqd nobis videtur nō tamē habemus certitudinē an verū sit vel non. Secūdo q̄n nobis videtur p̄ certo vel firmo absq̄ dubitatione. vt no. glo. in l. si q̄s extrans. s. si. ff. de acqui. here. ita et in proposito q̄ indeg dicit q̄ visum fuit sibi posse p̄cedi ad cōdēnationem hoc intelligitur de illa visione dubia de qua non habetur certitudo postea digi q̄ pro firmo habet t̄si esse. p̄batū q̄s sufficit q̄ possit torqueri hic in dubitanter dicit non esse p̄batū plene. sed t̄si q̄ sufficit ad torq̄rā. intelligēda sunt verba sūt con iunctim. Hoc p̄missio q̄s isti nō sunt cōdēnati ex veris et legitimis p̄bationibus. sed magis ex contumacia q̄s non venerunt ad cōfessū ma leficiū licet cōdēnatus ex contumacia non est in famis de iure. C. de modo mul. l. i. ibi per glo. et go isti non sunt infames. quod apparet. q̄ magis ex contumacia quā ex eo q̄s deliquerint sunt con dēnati. vt. ff. de euic. l. sed ideo in prin. et l. qui re pudian. et l. papi. s. meminisse. in fi. ff. de inoffi. sta. hoc etiam patet. q̄ de iure cōmuni non reperit tur q̄ absens per contumaciā possit condēnari de crimine de quo nō plene cōfessū. solū ergo a statu to permittitur. nec p̄ statutū pene infamie irroga tur. ergo p̄dicti de iure non sunt infames. super est ergo q̄s videamus postea q̄s alias ista sentētia infamaret eos an reservatione fame aliquid opere tur an in casu nostro operatur aliquid hoc p̄ tato dicitur q̄ posset quis dicere posito q̄ vere falsum non cōmiserint. tamē ex eo q̄ inde condēnati sunt efficiantur infames vt no. ff. de bis qui no. inf. l. athleta. s. fin. sed certe ille glo. loquuntur quando condēnati sunt tanq̄ vere facientes. et q̄ de hoc constet vere. hic vero non sunt cōdēnati quasi de hoc constet. sed per eorū contumaciā. vt dictum est. ergo et c. Sed posito q̄ essent alias infames.

7 Videamus de reservatione ista videtur enim q̄ indeg hoc facere nō potuerit. vt. ff. de fur. l. nō pōt. et. ff. de iniur. l. diu. veritas est q̄ indeg hoc facere pōt ex causa iusta. sed sine causa iusta non pōt. vt argu. ff. de mili. te. l. eg. militari. et de bis qui no. inf. l. qd ergo. s. pena grauior. et p̄ l. y. C. de te. mili.

Infames. vide cal. oīno cōfil. de accusa.

Turbatio. vi de pau. de ca. cōfil. cxi. et cxxvii. bal. cōfil. cccxxxi. j. lib.

et militibus. Videndum est ergo an ista reservatio fuerit facta cū causa legitima. licet in sentētia nulla cōtineatur causa. tamē sentētia refertur ad causam q̄ colligitur ex actis. vt no. C. de sent. que sine cer. quan. l. bec snia. et. ff. de re iudi. l. ait p̄tor. s. si indeg. et no. ff. de excep. rei. in l. si quis ad egibem. Sic ergo ingrendū est an ex actis aliqua iusta causa col ligatur et legitima. Ad q̄ aduertendū q̄ indeg qui talē sniam tulit erat legū doctor vt patet ex intitulatione snie. et sic in eo non p̄sumitur iuris ignorantia imo scire p̄sumitur. cognoscebat ergo dictus indeg q̄ p̄e 8 igitur non erant condēnandi de iure vt p̄t̄ ex actis licet contrarium asse reret. Si ergo indeg sciebat se partē granare iusta causa fuit reservandū sibi famam. vt. d. s. pena grauior. et c. et qui. cau. infamia irrog. l. et si se nerioz. ergo multo magis q̄n debuit imponi pena. Preterea t̄ quan do post condēnationem de innocētia cōstat iusta causa est alias deferen di executionem et impetrandi restitutionem. vt. l. j. s. fin. ff. de q̄esti. ergo multo magis iusta causa est ante sentētiā reservādū famam vt. s. pro batū est. ergo reservatio huius est ex iustis causis. sed ille cui fama legit me reservata est sine dubio potest admitti ad omnia publica officia non obstantē dicta sententia. ergo idē in istis. non obstat p̄dictis p̄dicta declaratio post datā sentētiā per ipsam capitaneum. q̄ fuit facta postq̄ functus erat officio suo et etiā parte nō citata. et sic nō valet. vt. l. indeg. ff. de re iud. et fuit facta contra tenorem sentētie q̄s non licet. vt. l. ab egecu toze. ff. de appella. et ibi no. Barto.

Si vnus accusatur de turbata possessione. q̄ intravit et. Et ille dī cit q̄ intravit tanq̄ in re sua. q̄ fuit aui sui et probat. tamen si accusator probat antiquiorē possessionē debet obtinere.

Item quot modis dicitur quis turbare possessionem alterius. et quādo tenetur de turbata possessione.

Accusatus de turbata possessione quia turbatur et molestatur titium in vna per tia terre sue per eum possesse intrando et eundo per ipsam contra eius voluntatē animo turbandi. Ad que respondit dicitur titius se intrasse et inisse non animo turbandi. sed tanq̄ in re. et per rem ad se pertinentem que fuit talis sui aui. et per eum possesse q̄ partes ambe probauerūt possessionē licet diceret tpe. queri tur an accusatus debeat et possit cōdēnari. super quo dico q̄ dictus accusatus condēnari potest et debet per iura et rationes sequentes. nam licet ipse accusatus de possessione probauerit non prodest ei; accusa tor probat antiquiorē possessionem vt patet per testes ergo condēna dus venit accusatus vt ponit l. yn. in l. j. C. vt possi. Sed restat videre quomodo potest condēnari ex eo solo q̄ intravit et iuit per ipsam per tiam terre cum nō dicatur arando seminando sapando vel aliter impe diendo. et licet super hoc satis sit allegatum tamen clarius ostendo. Et a cōtenim quod turbatio est quedā species delicti habens plures diffe rentias. pōt enim fieri arādo seminādo sapando vel aliter impediendo possessionē super alieno fundo vt. ff. vii possi. l. duo. et in l. j. s. q̄ eo. Et quando ipse possidere contēdit vt. l. j. s. i. ff. eo. et no. Anno. in c. suborta. de re iud. vnde non solū arare colere et feminare: sed etiam alij actus qui omnes in iure cōprehendi non possunt nec poterūt cum plures sint res vel negotia q̄ vocabula vt. l. si quis in fundi vocabulo. de leg. i. dicit aut q̄ iste introitus et accessus est modus et actus. nā prohibitus et illicitus est de iure vt. l. iniuriarū. s. si. ff. de iniur. ergo iniuriarū mibi et molestas me per talem introitum. vt patet ad sensum dum tu vteris re mea illiciti te contra voluntatem meam: nec potest dici q̄ bec iniuria non sit mole stia cum per hoc mibi ius accusandi competat vt dictis iuribus et hoc plus demonstratur facto ipso et clarius quā possit per iura. turbatio em̄ includit in se omnem molestiam et impedimentum rei vt inffit. de inter dic. s. retinende. et hanc turbationē ostendit magis responsio dicti accu sati dicentis se possidere et possessionē ad se pertinere. nam dicendo me possidere turbo te. nam ista sunt paria turbare et possidere et contendere vt ponit l. yn. in d. l. iniuria in v. col. et digi in l. duo. ff. eo. s. alleg. vnde sa tis colligitur dictum titium turbatum ex animo et intentione sua. et sua responsione. et animus inspicitur in delictis vt. l. j. s. de scarijs. Item specialis casus est vbi ad delictum turbationis iure requiritur vt acqui ratur possessio per eum qui vim infert et ibi solus introitus non puni tur: si non aduocetur possessio. vt. l. creditores. ff. ad l. iuli. de vi priua. er go est in contrarium ius cōmune. sed in casu vbi contra intrantem vel impediētem competit hoc interdictum requiritur quod turbans sibi possessionem acquisierit vt per l. yn. in d. l. j. s. bec autem. et ibi no. ff. eo. ergo et Barto.

Testis q̄ deponit super adulterio dicens esse publicam vocem et fa mam talem cognouisse bertam vgozem titij nō probat si nō deponit q̄ tempore adulterij commissi erat vgoz titij.

Quoties plura requiruntur non sufficit vnum adesse.

Matrimonium non probatur per famam.

Statutum contra ius commune restringitur et non trahitur ad con sequentiam.

Verba enūtiatina emissā ppter aliud nō inducūt dispositionem.

Testis debet deponere super facto et non super iure et aliter deponens non valet dictum.

Consilium

Et cōtra Titium de adulterio q̄ commisit cū bertavgoze Joannis testes eo modo quo p̄bati pōt adulterij probauerunt di centes q̄ est publica vox et fama Titij cognouisse bertam vgozem talis. et q̄s viderunt eos in actu propinquo cōmi 1 scer et. Queritur an sit p̄batū adulterij. et certe nō. nā de iure cōmuni adulterij est et cōmittitur cū nupta. vt. ff. de adul. inter liberos. s. lege iu lia. et eodē titu. l. si vgoz. s. diuus. de verb. signi. l. inter stuprā. ff. de adul. l. p̄tor. cum si. et eodē modo debet dici ex forma statuti. requiritur er go fm formam statuti et iuris cōmunis quod illa fuerit vgoz tempore adulterij commissi. hoc probatur in l. si vgoz non fuerit in principio. et. s. j. et. ij. ff. de adul. Ad idem quod dicimus de actione rerū amotarū que da tur contra illam que vgoz fuit. et oportet enim ante omnia probare q̄ vgoz fuit. vt. ff. rerum amo. l. concubinam in principio. ad idem. l. p̄tor. s. docere. ff. vi bo. raptō. l. ij. Item istud. ff. ad fil. ibi igitur et. Quoties enim plura requiruntur non sufficit vnum adesse. vt. ff. de administra. tu. l. mtoz qui repertorium. s. per nūti. ibi docetur ergo et. De tu. et ra. distra. l. j. s. p̄terea. ibi vtiuntur et. De diuor. l. si de itinere actus pri ua. l. j. s. boc autem. de bo. libel. l. si patronus. s. si quis. ff. de transactio. l. cum bi. s. p̄tor. Sed per que offensa sunt non videtur probatum de matrimonio seu quod bertavgoz tempore delicti ergo et. Nam de iure cōmuni matrimonium non probatur per famā vt in c. illud extra de presumptioni. non enim probat fama in aliquot vt. l. iij. q̄. ij. Item si pater. ver. alie presumptiones. aut ergo dicimus fama de matrimonio probat et nil releuat non obstat statutum ibi dum dicit q̄ in omnibus ca sibus p̄dictis possit probari per famam et. Quia dat formam proba tioni delictorum in illo statuto comprehensōrū non autem contractum vel negotiorum sicut est contractus matrimonij. q̄ patet ex verbis ipsius ergo et. Quia per p̄cedētem et. At. l. beredes palam. s. sed si notam. ff. de test. et. l. si seruus plurim. s. si de leg. i. Item non potest tōbitari q̄ dictum statutum est contra ius cōmune. nam in delictis probationes de bent esse luce clariores vt. l. sciant. C. de probationi. cū simi. ergo est res stringendum nec trabendum ad consequētiā vt. l. q̄ vero contra. ff. de lega. et. l. que propter necessitatem. ff. de regu. iur. c. que a iure cōmuni. de regulis iuris. l. vi. binc est quod actio rei persecutoria sit annalis. licet de sui natura sit perpetua. l. in bonoz arijs. ver. sed cum recisa. ff. de ac. et ob. Ad idem quia facilius tollitur priuilegium q̄ ius cōmune vt in cor pore de non alie. s. quia verisimile. ff. de re mili. l. eius militis. s. militia. non obstat si testis dixerit q̄ dictus Titius cognouit vgozem Joanne et. Quia ista sunt verba enūtiatina emissā propter aliud et non principia liter propter que non inducunt dispositionem vt argumen. l. p̄dicti. s. ti tio. ff. de lega. iij. et q̄ no. Innocen. extra de offi. deleg. cum in iure. per docto. in l. optimam. C. de contrabenda et cōmit. stipul. et Specu. de fide instrumento. s. restat. ver. si vero et. Et bec est alia ratio quare posito q̄ de tempore digisset quia non est probatum matrimonium ideo nō pro batur adulterium si autem diceretur q̄ eoipso q̄ testis digi de adul te rio videtur digisse de matrimonio sine quo adulterium non potest esse. leuis est responsio. quia si sic intelligeremus q̄ testis partes indicis af fumpisset. debet tanq̄ super facto deponere nō super iure. alias eius dictum non valeret secundum ea que colliguntur in autēte de heredi. et sal. s. si vero absunt. et no. Innocen. extra de testibus. c. cum causam. et per Speculato. de testibus. s. nunc tractandum ver. quid ergo si is qui petit fundum et. Et ver. officij nempē testis et. Ad quod facit. viij. que stione. iij. codardus. et ibi no. et q̄ not. de verborum obligationibus. l. si pu. ista. s. bi quoq̄. in glo. argumen. esse ad ista. iij. questione. ig. c. pura et simplex. ideo nō expedit aliquid dicere an probatio istius matrimo nij in casu isto facta coram laico valeat cum facta ita non fuit. Item aduerte quia negauit accusatus omnia et singula et. Et sic videtur ne gasse matrimonium et. Alia vt. ff. de rebus dub. l. si is que ducenta. s. vtrum et. Bar.

Statutum postū in rubrica de pena v̄dētis pos sessionē et. Adodo quidā vendidit possessionem contra formā statuti. Unde inquisitū fuit et post responsio nem per eū factam obtulit fideiusorē et. Et istud cōsilium vide supra in terminis in cōfil. lxxij.

- Statutū q̄ percussus alium debeat in certa quantitate condēnari si debilitatus vel percussus hoc petierit. intelligitur q̄ libellus offerat tur et lis contestetur.
- Actio civilis et criminalis ex eodem facto descendens non potest si mul agitari.
- Quarta pars condemnationis q̄s detrahatur vigore confessionis facte intelligitur de prima confessione.
- Respondens inquisitioni continēt plura delicta et confitens vnū et de alijs se non culpabilem q̄s nō videatur respondisse.
- Interrogatus an cōmiserit maleficiū si respōdet se non esse culpabilem non dicitur ad interrogata respondisse.

Consilium. cxi.

Super Quo queritur vtrum po tuerit potestas ex causa inquisitionis in tantūdem cōdēna re bermānum prout fecit dicto petru cio. Ad q̄s respondetur q̄ dictū ber mānum non potuerit condēnare dicto petru cio in tantūdem. nā si verba statuti de bac loquen tia bene inspiciantur sic dicunt et quotidiē debili tato seu percusso si petierit q̄s de iure denegatur q̄ nisi per debilitatū seu percussū detur libellus et lis contestetur vt. l. amplius non peti. ff. rem ra. bab. et. ff. de bo. liberto. l. in seruutem. s. percusse. sed in pposito nō apparet per dictum petrum percussū litem cōtesta. fore non est ergo verum ipsum petijisse. et sic condēnatio sequi nō potuit ex a vigore dicti statuti. Preterea apparet ex hoc di ctam condēnationem esse factam libello nō dato li. non cōtest. et nullo ordine iuris seruato vt patet C. de sen. l. prolatam. Preterea dictus bermānus confessus est maleficiū super inquisitione. et ideo talis confessio dicto petruccio prodesse nō debet vt. ff. de confess. l. certum. s. si quis absente. et. ff. de in terrog. actio. l. si. Et hoc apparet dictū bermānū non fore cōdēnādū dicto petruccio absq̄ aliqua probatione. Preterea cū processus factus per po testatem sit criminalis. et ad instātiā dicti petru cij sit civilis ex eodē facto descendēs non potue runt simul agitari. ff. de publi. iudi. l. inter dum. vi bo. rap. l. ij. s. j. super eo et quod queritur an pote stas potuerit detrahere quartā partem de dictis centū quinquaginta libris. in quibus condēnauit dictū bermānum ppter percussione man et colli cum dictus bermānus non negauerit dictas per cussiones. et in prima et secūda responsione dixerit se non esse culpabile. Ad q̄s respondetur q̄s pote stas debuit detrahere quartam. nā statutū dicit si aliquis fuerit cōfessus maleficiū in prima excusa tione vel responsione et. Sed iste bermānus in pri ma cōfessione fuit cōfessus dicta maleficiā vt offen dam ergo et. Hoc ostenditur sic certū est q̄ quot delicta in accusatione cōtinentur tot accusationes videtur vt. l. ecclesie. s. j. ff. de mino. et de verb. ob. l. scire debemus. et l. pluribus cū si. Sed et in prima responsione confessus est vnā percussione. vnde ad illā videtur tantū respōdisse. illud vero q̄s di git se non esse culpabile et. Ad est respōdit ad in terrogatā. nam ipse interrogatus fuit de cōtētis in inquisitione q̄s est an cōmiserit vel non cōmiserit maleficiū. et ipse respōdit se nō esse culpabile et. Et sic de ipso tēpore responsionis loquitur. potest enim esse q̄s tunc erat inculpabilis. q̄ forte abso lutus per penitētiā a sacerdotē. et sic ad interro gationē nullo modo respondit casus est exp̄ssus extra de purga. cano. c. si. Apparet ergo q̄ super alijs maleficijs nullo modo est responsū. q̄ non respondit vt interrogatus est. vt. l. j. s. si qui simpli citer. ff. de ver. ob. et. ff. de interro. ac. l. de etate. s. q̄ autem. ver. est exp̄ssum. ex hoc sequitur q̄ cū post ea illa alia maleficia est cōfessus in prima respōsio ne cōfessus dicitur. q̄ illa est prima r̄fio quā nulla p̄cedit alia. vt. ff. de vulga. et pup. l. ex duobus in prin. et de re. du. l. qui duos. cū si. sed hic alia nulla respōsio p̄fuit sup eis delictis. vt est supra offen sum ergo et. Bar. de sagoferrato.

Agor fuit. ideo tenet Ro. cōfil. cxi. vij. De. de ancha. cōfil. cccij.

- Pater qui tenetur pro delicto filij ex forma statuti q̄ non tenetur filio condēnato per con tumaciā.
- Sentētia lata cōtra absēntē non perimit ius alte rius quando lata contra presēntē ex iuris disposi tione perimere.
- Snia lata absēntē nō pōt parere actionē cōtra alium secus si cōtra presēntē est lata.
- Quando reus ppter ei contumaciā aggrauatur tale grauen nō egreditur ei personam.
- Confessio que inducitur per cōtumaciā ex forma statuti est confessio ficta. Effectus fice confessionis non extenditur contra tertium.
- Nomina possessiua meum tuū et suum sunt signifi cantia presēntis temporis.

Statuto

Peruine ciuitas
tis canetur qd si q
fuerit passus se poni in bano babea
tur p cōfesso. Alio statuto canet qd si
q comiserit maleficiū homicidiū bo
na sua destruat. et si dederit angiliū: cōfiliū: f
noze: eadē pena puniat. alio statuto canet qd si
lius vel filia nupta comiserit maleficiū aliq
teneat solvere p filio penā et bānū vsq ad eā quā
tatē q cōtingit ipsi filio de bonis paternis diuide
do sua bona inter ipm filiu seu filios: ita q medie
tas oim bonorū suorū sit patris. alia medietas sit
oim filiorū. cōtingit q Bartolomeus filius ser Lard
di ingit: fuit de fauore et angilio pfito ad homici
diū. passus fuit se poni in banno et claspō termino
bani venit cōdēnā. qrit vtrū t ser Lard teneat
p dicto suo filio eg cōdēnatione diuidēdo bona.
vt. s. dictū est vel nō. et posito qd teneat an dicta p
cōfessio dicto filio fm assignationē pdictā veniat
destruēda vel nō. Circa primū pūctū pnotādū est
fm statutu de quo. s. facta est mētio. q loquitur con
ditionaliter si filius vel filia comiserit maleficiū. et cō
ditionalis dispositio tūc demū sumit effectū cū ex
titerit cōditio. vt. ff. de cōdi. et demon. l. q beredi. in
fi. de ver. si. l. cedere. di. c. de cōdi. in ser. l. legatū cū
fi. sed cōditio dicti statuti nō egredit. qz dictū filius
ser Lardi nō comisit nec comississe eū cōstat quātū
ad pūctū ipm ser Lardi. vt probatū est. ergo
nō pedit dispositio dicti statuti ad cōpellēdū di
ctū ser Lardū ad solvēdū p filijs. Ad hoc autē pro
bādū cōsidēro duos effectū dicti statuti. Primū est
qz ius dicti tertij statuti fuit qd ius pīs pmutat
in certa quātitate bonorū. Scōs effectū qz ratione
dicti statuti ppter delictū filij snia lata p filiu accu
sationē hz parare cōtra partē. Itē cōsidēro duos
effectū scōi statuti. s. notati. primū est q p cōtuma
ciā aggrauat et lenior probatio sufficiat cū. scōs
qz ex dicto statuto ingrit qdā ficta cōtumacie con
fessio sū ē ex q libet pdictorū ostēdit de maleficio
nō cōstare in iudiciū ser Lardi. ex primo effectū
pbo sic. t qūcūq ex dispositione iuris snia lata cō
tra eū perimit ius alteri. illud dū intelligi si snia
lata sū pntē. sed si est lata p absentē. tunc effectū
dicte snie porrigit solū p cōtumacē. et nō p alios
vt. ff. de inoff. test. l. papi. s. meminisse. ver. pzoinde
eo. tit. l. qui repudiāt. s. si. vbi snia lata sū beredē in
causa inofficiosa ita demū pūdicat legitimis si sit
lata sū ipm beredē pntē scōi sū absentē. sic in qd
ne nra snia de maleficio lata nō fuit p filiu pntē.
ideo qz qd filiu absentē fertur snia magis vt cō
demnatoria ppter absentia quā ppter delictū vt
statim dicā. Et scōo effectū pbat sic qtes snia
lata cōtra vnu hz parare actionē p aliu ita demū
parat actio si sit lata p pntē. secus si absentē qz
tūc magis ppter cōtumaciā quā ppter delictū cō
dēnatus vt. vt in l. si deo. ff. de iur. et. c. de pericu.
et cōmo. rei ven. l. in fi. sic in pposito cū ex snia la
ta p filiu parari actio p patrē hoc non erit verū si
lio dānato ppter cōtumaciā. Ex pmo effectū scōi
statuti pbat sic. t qz ppter cōtumaciā rei ipse
aggrauat rōne delicti et cōtra illū lenior probatio
regritur lenioris pbatōis effectū personā ipm
rei nō egredit. egēplū sū cōtra cōtumaciā rei defer
tur cōtra eū iuramētū in litē. tūc alteri nō pūdicat
cat cū alias vere pbatō pūdicaret. vt. ff. de in li.
iur. l. qz ex facto in l. si de fidei cō. l. si. sic in ppo
sito si aggrauata est cōditio ipm filij rei. vt contra
eū sola cōtumaciā sufficiat talis pbatō ipm per
sonā nō egredit. nec ipsa pūdicat. Et scōo
do effectū pbat sic. certū est q illa talis cōfessio
ligit q inducit ex cōtumaciā est cōfessio ficta. vt col
ligitur ex illo verbo babeatur pro cōfesso et c. Que
verba significat fictionē. vt. ff. de condi. et demon. l.
iure ciuili. et de re. iur. l. iure ciuili. et leg non possit
facere q illa q nō est vera cōfessio esset cōfessio ve
ra hic bene pōt fingere. ff. de vsufru. earū rerū que
vsu. l. ij. in fi. Sed effectū fidei cōfessionis nunq ex
tēditur ad illā psonā p quā inducat. ff. de iure si.
lei. qz delato. in fi. vbi vt casus nre qōnis. ergo

isto casu nō egredit cōtra pte. Cōcludo ergo de his obis dictū ser Lardi
vigore dicti bāni et cōdēnationis p nullo posse grauari. p hoc induco in
testē Dm. q istā. q. ad literā pōnit. ff. qz ex facto. vbi etia idē istud tenet
induco etiā q. qui in simili. q. idem determinat. C. vnde vi. l. si quando.
Circa fm punctū cōsidēro verba dicti tertij statuti q vult q pater
teneatur assignare dictā partem bonorū post maleficiū cōmissum et con
dēnationē factā de filio vero alio filio loquenti de homicida stante vt q
oia bona sua destruat. Ex his t sic arguo q ista noia possessiua mē
tuū suū sunt significatiua pntis tps reg. est. ff. de au. et arg. le. l. si ita. de
bent ergo intelligi dicta vba statuti bona sua. l. homicide vel dātis au
giliū tpe cōmissi maleficii. et vt esse teg. in simili. in l. in delictis. s. c. f. n. u. s.
ff. de noga. Preterea sicut fm formā statuti bona homicide destruat
ita de iure cōi bona deportati olim publicabatur vt. C. de penis. l. de por
tatorū. ff. de bo. dā. l. i. in p. Sed bona deportati post qsta non veniunt
publicāda in vita ipm. vt. l. ij. C. de sen. passis. ergo et c. Preterea nō est
dubiu q bonorū destructio est odiosa et regulariter pbita. vt. ff. de cō
trahen. emp. l. senat. et de leg. i. ceterū. C. de edi. pua. l. ij. ergo talis inter
pretatio est restringēda quatenus verborū natura patitur. vt. l. cū qdā. de
lib. et posthu. de reg. iur. c. odio. lib. vi. et q natura verborū hoc patiat
apparet ex his que. s. dicta sunt. Cōcludo ergo dicta bona nō esse de
struēda et c. Bar. de sagoforato.

- 1 Accusatus de percussione cum sanguine si probatur percussio sine sanguine absoluitur.
- 2 Accusator quādo videt qualitātē deductam in accusatione non probari quādo possit illam detrāhere.
- 3 Accusatus de simplici percussione si pbat de percussione cū sangui ne vel cū armis an possit cōdēnari. Quid de accusato cū sanguine vel cum cicatrice. et probatur sine sangui ne vel sine cicatrice.
- 4 Si testis vnus deponit de vno vulnere alter de pluribz q non sunt con trarij sed reducūt ad concordiam. Testes in non reiterabilibus nō reducūt ad concordiam.

Accusatio

Suit instituta cōtra Martinū q per
cussit cū armis vel cū sanguine. Pe
trum et per testes vel per confessionē Martinū rei cōstat de
percussione sine sanguine et sine armis. Queritur vtrū ta
cusatus puniatur de percussione sine sanguine vel sine ar
mis de qua constat an vero sit absoluehdus cū de hoc nō sit accusatus.
Et primo videtur q sit cōdēnāus qz prima accusatio videtur duo con
tinere scz percussione. Item cū sanguine. ar. ff. de arbi. celsus et de con
di. et demon. l. bec scriptura. ergo licet non pbeat vtrūq sufficiat si alte
rum pbeat. nā quociens plura in libello ponuntur quorū vnum per se
sufficiat probare illud satis est. vt. l. quidā. ff. si cer. pta. et de condi. et de
mon. l. si qz legatū. s. si. extra de appel. significauit. et ibi nō ergo de per
cussione sine sanguine est cōdēnāus. qz saltem de ipsa pbat. vt. C.
de noga. l. sine. ne remaneat impunitū hoc delictū. vt. l. ita vulnerat. ff.
ad legē acqui. et q puniatur: magna ratio suadet. vt. ff. de fidei cō. l. si a
reo imo crimina vnde cūq claruerint puniēda sunt. vt not. extra de
appel. c. l. in glo. sic. xxiij. q. iij. c. ecce. Ecōtra videtur q de percussione
sine sanguine puniri nō possit. nā certa forma continetur in accusatione
scz percussio cū sanguine. ergo vltra id potestas iudicis non egreditur
et snia dū esse cōformis libello. vt. l. vt fundus. cōi diui. qz acculationē
est moderāda sententia. ff. de neg. gest. l. pōp. l. a. ij. nam fm modū libelli
ferēda est sentētia. extra de simo. c. licet bel. Itē ex verbis accusationis
indistincte intētat cōditio ex lege et illo statuto quo imponitur pena
percussionis sanguinis et de illa non fuit actū. ar. cad. treb. libemus.
imo aliud crimen est probatū q id qz adiecit accusator. vt. ff. de adul. l.
dēmitasse. q. qui tū. et vi bo. rap. l. ait. s. bec autē actio. et de inst. l. habebat.
et de iurciur. l. duobus. s. si quis. nā percussio cū sanguine est alia a per
cussione seu ab accusatione sine sanguine et ideo de crimine sic obiecto
sicut est qualificatū cū sanguine pbari oportet. certū em finē habuit ac
cusatio q finis seu qualitas criminis obiecta nō est pbatā ar. si quis
test. lib. esse in. sue. l. si. ergo absoluehdus est reus illo iure quo absoluitur
omnis reus scz actore non probatē et c. vt. C. de eden. l. qui accusare. et ff. si
vsufru. per. vel ab alia parte. l. vii. trui. Preterea cōstat in delictis atten
di debere qualitātē delicti. vt. ff. de iniur. l. vulneris. et de pel. aut facta. s.
qualitas. extra de homi. c. sicut dignū. qua qualitate nō pbat sequitur
absolutio vt dictū est qz promptiores esse debent ad liberandū quā ad
cōdēnādū. at. l. facti. et l. interpretatio. ff. de pe. et bec videtur veritas.
sed t qz ad hoc vt possit fieri cōdēnatio de omni eo qd pbat est vnum
bac cautela q ante sententiā detrābit illud de actione q non est pbatū
dicētes sic dētrābo de mea causa illa verba cū sanguinis effusione
et de alijs tū volo p vos pcedi. et sic pbat per. l. in delictis. s. si detracta.
ff. de nog. vt in. de act. s. si minus. nam emēdare vel mutare licet vt. C.
de eden. l. edita. sed aliq cōtra qd probant sic. primū. qz est questū ius ac
cusato. nam per illa verba non probata est absoluehdus. vt. s. dictū est.
vnde beneficium iuris nemini est auferendū vt in aut. de nup. sed non
solum. et in regula indultum. de re. in. l. vi. qz nemo potest mutare con
silium et c. De re. iur. l. nemo. vnde de iure veteri non potest quis mutare
propositum

propositum in libello post lit. conte. ff. de iudi. l. non potest. et plene not.
in. d. l. edita. iure vero nouo non potest mutare ante lit. et post. postq da
tus est libellus iudici. vt in aut. qui semel. C. quomodo et quando in. er
go in casu proposito detrābi non potest. et hoc est verum. nec ob. s. de
tracta. quia alio casu loquitur. vt in. d. s. si minus. Sed quid t econtra
si quis accusat aliquem de percussione. nec dicit cum armis vel cū san
guine quia maior est pena cum armis vel cum sanguine vel sine ex for
ma statuti. et probatur cum sanguine vel cum armis an possit cōdēnari.
videtur q sic. quia crimina vnde cūq claruerint puniri debent
vt dicit in princ. et quia crimina non debent remanere impunita. vt. l. ita
vulneratus. ff. ad. laquil. econtra videtur quod non. quia de hoc non
fuit actum. vt no. extra de or. cog. c. cum dilectus. in glo. Preterea po
testas iudicis vltra libellum non egreditur. vt. d. l. vt fundus. et s. dicit
in princ. tamen in hoc est distinguendum: quia aut proceditur per accu
sationem aut per inquisitionem vt primo casu non possit secundo sic
et est ratio. quia inquisitione sit eg officio inquireritis. vt dicit. ff. de que
stio. l. i. de mino. s. de tomen. quod officium latissimum: vt. l. i. de iur.
om. iudi. et magis ppter alia generalia verba que communiter po
nuntur in inquisitionibus. s. super quibus actis. q illa verba necessa
rio ponuntur in inquisitione legitur et colligitur ex not. extra de accu
sationi. ver. vt autem dicit et c. Et dictum est supra in prima que
stione idem dicitur in simili questione si quando accusatur aliquis de
percussione cum armis et probatur sine armis. idem videtur quando
accusatur cum vulnere. et cicatrice de qua est maior pena in statuto. et
non probatur de necessitate vel econtra. Et ex predictis t colligi pos
test quod licet in pcessu vnus testis probet de vno vulnere alter de plu
ribus quod non est dicēdum q sint testis isti contrarij vel diuersi. adeo
quod talis diuersitas noceat. vnde sunt ad concordiam reducenda eo
rum dicta. extra de testi. c. cum tu. nisi esset factum vel delictum non rei
terabile. vt puta homicidium. vt. l. inde neratus. s. fina. ff. ad. l. aquil.
et de interrog. acti. l. confessionibus. sed in reiterabilibus secus. vt. ff. de
ver. obli. l. si sic. et rē pup. fal. sol. quoniam. s. pe. et quia reiterabilia sunt
intelligenda pluries commissa. s. sic pluries puniēda. vt. ff. ad. l. aquil.
l. illud. s. fin. in prin. et l. agraria. de termino moto. ibi in terminos sin
gulos et c. Et de iniur. l. pteor. s. si mihi pluries. et nisi plura dicta reite
rabilia ad vnu tenderent effectū. ita loquitur. d. s. in fi. fm D. y. reitera
tio enim non presumitur cum in facto consistat nisi probetur. ff. ex qui.
can. ma. l. deniq. et de cur. fur. l. confis. et c.

Repos legitimus ex filio spurio q possit ab auro heres institui et
substitui sine detractioe vel diminutione. et nu. 4.

Patri spurio non debetur usufructus bonorū eius filio legitimo reli
ctorum in testamento in quo ipse et filius sunt instituti.

Institutus contemplatione alterius: quando acquirit illi cuius contē
platione fuit institutus.

Agnatus non admittitur ad renocandum et vendicandum hereditatē
spurio relictam.

Ducius

Coenti de gualdo habens filium spu
rium legitimum et in eius filij potestatem constitutum si
ne alia fobole legitima fecit testamentum in quo predi
ctum filium spurium et dictum eius nepotem ex spurio
heredes instituit pro equali portione hac adiecta conditione. quod si
dicta institutio facta de dicto spurio et eius testamentum quo ad eius
institutionem ex persona ipsius filij vel defectu sine vitio sine alia qua
cūq ratione vel causa in totum vel in partem non valeret aut quos
modolibet infringeretur vel infringi contingeret vel annullari aliquo
casu vel iure sine ipse donationem capere non posset ex tunc ipse ne
pos ex filio spurio sit heres in solidum sine aliqua diminutione vel de
tractione. Queritur modū cum veniat nepos quidā qui dicit se pro
gimorem agnatum dicto odatio. et petit omnia bona ab intestato
cum sint instituti non capaces an de iure petat vel non. dubitatio p
sentis questionis descendit ex opi. antiquorum doc. nam istam questio
nem mouet glo. C. de na. lib. l. fina. vbi queritur quid si ex filio spurio
habens legitimum et c. Et talis questio olim in glo. erat decisa sed fuit
facta postea quedam additio per Fran. acque bodie est glossa. ordina.
determinat idem esse in filio legitimo et spurio quod ibi in text. dicitur
de filio legitimo ex filio naturali. et secundum hoc est certum quod pro
gimus agnatus iure non peteret. alia est opi. que reperitur qz Dm. in
d. l. si dicit odof. tenuisse contra: sed salua pace eius odof. hoc non dixit
imo in successione talis nepotis ex testamento dimisit sub dubio sicut
glos. antiqua dimittebat vt apparet ex lectu. ipsius Odof. super ea. l.
Alia opinio reperitur ff. of. qui istam questionem determinauit distin
guendo: aut ipsum nepotem instituit contemplatione ipsius nepotis
forte qz ab eo recepit hereditatē et valet: aut alius cum instituit et non valet:
quia cōtemplatione filij videtur reliquisset ergo. et vt. C. de natura. lib.
l. i. et nulla alia ratione istum nepotem notum habebat nisi propter
filium: ergo et c. et l. sed si plures. s. in arrogato de vulg. et pup. et l. et
si forte. de castren. pecu. ita fuit sua determinatio que est multis proxi
ma veritati. Specu. boc idem tāgitur titu. de succel. ab intesla. ver. quid

si habens filius. et ver. seq. Nos igitur quid iuris
sit videamus et pro parte eo: qui dicunt talem ne
potem non esse capace bonorū ani. facit primo: qz
qua ratione egcludit filius eadem ratione nepos
in eius potestate constitutus. vt. l. iij. de bo. lib. et
de iure patro. l. qui contra leges. Preterea ad spu
rium non potest peruenire de bonis paternis nec
directe nec per mediaz personā. vt. ff. de do. causa
mor. l. quid qōnis. et de vulg. et pup. l. si is qui. et
C. de na. lib. l. i. et de ince. nup. l. si quis. Sed fm hoc
per mediā personā nepotis perueniret ad filium
spurium: ergo et c. Ad idem facit. l. hac edictali. C.
de secū. nup. circa mediū. et c. de here. insti. l. neqz
per se. cum simi. Preterea qz relinquitur tam con
iuncte persone sicut filio ipsius spurij de facili p
sumitur fraus. vt l. pe. s. i. ff. de bo. lib. ibi facili
qua suspicio et c. Preterea vitium patris porrigit
ad filios. vt. l. quisquis. C. ad. l. iul. maesta. et c. de
questio. l. diuus. ff. de qstio de mi. et de falc. si quis
patris. et de edi. ed. l. quod si nolit. s. si mancipia.
ergo vitium filij spurij porrigit ad nepotē. In con
trarium videtur: et ista est veritas q institutio fa
cta de predicto nepote teneat. et istam opi. tenet
Arch. qz sic probatur vitium et pena patris nocet
filio in his tū que descendunt ex persona patris
secus in alijs que aliunde eueniunt: vt dicit teg. in
l. iij. de interdic. et relega. ad idem facit. ff. de lema.
l. emancipatum. in fi. et quod ibi nō. sed iste nepos
qui instituit ab auro nō capit a suo patre: ergo et c.
Preterea sicut spurius non potest capere ita nec
etiam deportatus. vt. C. de here. insti. l. i. sed depor
tatio filij non nocet nepoti quin ipse possit capere
vt. ff. de contratu. l. i. s. filium. et de bo. lib. l. si
necem. s. si deportatus. ergo ideo in pposito per
sona filij non nocet nepoti quin ipse ex sua per
sona habeat querelā. l. iij. s. si emancipatus. de bo.
posse. et ratu. et c. de inoffi. test. l. si quis filius.
et quod ibi nō. per glo. et doc. et per D. y. in. c. non
debet aliquis. de reg. iur. lib. vi. ita in pposito si
lius nō nocet nepoti. Preterea ego video q si
filius est hereticus et infidelis nō nocet nepoti quin
succedat auro fideli: vt C. de here. l. cognominus.
et aut. idem de nestorianis. Preterea in his que
acquirūt filio et per filiu et non patri per filium
vitium seu macula patris filio non nocet: puta si
filius est emancipatus vel in potestate. et tractatur
de eo qd patri non querit. de bo. lib. et l. i. i. i. fra
tres. et de iure patro. et de in ius voc. l. adoptiū.
in fi. et nō. glo. de iure patro. l. qui contra legem.
sed in questione proposta ex tali institutione fa
cta de nepote patris in cuius potestate est nil po
test queri per illa verba sine aliqua diminutione
vel detractioe per que voluit testator q ad pa
trem ex persona filij spurij nil perueniret nec in
proprietate nec in vsufructu. vt. C. de bo. que libe.
aut. egcipitur. et in aut. vti. ma. et aut. in princ.
ergo huic nepoti macula patris non nocet. Pre
terea posito t q hoc non esset dictum institūdo
equaliter filium et nepotē videtur testator voluisse
ne ad patrem perueniat vsufructus ex persona
nepotis. vt. C. de bo. que lib. aut. item hereditas.
in fi. fm intellectum ibi nō. in glo. licet an intel
ctus sit verus per aliquos doct. dubitatur. Pre
terea cum patri spurio non possit acquiri vsufru
ctus propter defectum persone sue debet vsufru
ctus remanere proprietati fm regulam cōmunez
insti. de vsufru. s. si. et c. de vsufru. l. corruptionem.
in fi. non enim quis potest dicere q ex persona si
lij spurij vadat ad alium: quia hoc est impossibi
le in vsufructu. vt. l. si vsufructus. de iure do. insti.
de vsufru. s. finitur. preterea quando testator eni
dentiū loquitur qd iste nepos nullam patiat
diminutionē vel detractioez a patre non capace
non potest videri fraudē commississe et in fraudem
eum instituisse. vt. l. si quis locuples. de manu. test.
et. ff. qui et a qui. l. cum hereditas. in princip. Et ex
his apparet responsio ad argumenta que in con
trarium facta sunt. Preterea quando t aliquis
instituit cōtemplatione alterius vt sic per alius
institutum tanq per ministrum alteri queratur

Conducus. que
rit modo. Omis
sis multis autori
tatibz de qb per
nou. in. l. gallus.
s. qd si is qui.
de libe. et postu.
cōis. est q an
nepotē ex spurio
instituire potest:
et ita cōsoluit se
de de senis confi.
lvij. et cōpatriota
nostr do. signo
rellus de homo
deis confi. cxxvj.
incipi. circa hoc
an annus. et ibi cō
cludit etiā valere
legatum factū a
gnatis vt nepotē
ex tali filio non
molestet et nō po
terunt habere le
gatum nisi pelli
terint cautionem
mutuaz de non
mouēdo contro
uersiam. l. mutua
ne. de condi. et de
mon. Item vide
et al. confi. cxxvj.
ij. libro.

Contra alios. vi a
de ro. confi. cl. iij.
abb. confi. lxxij. ff.
li. pan. de ca. confi.
cxxij.

Probata. ideoz
ro. confi. cxxij. et cla
rius confi. cxx.

Legitimi. appella
lati de litor q val
māt. vide qd. 2f.
iij. q. si sint. le. b. l.
C Succederet. vi
de ale. 2f. lxxviii.
2f. lxxviii. li. lib. et
qd no. voluit bal.
2f. lxxi. li. ber. li.
C Dicere legiti
mū corroborādo
q do. 2f. lxxviii.
q q no. noando fi
liū nō facit eū legi
timū si cū mīse tpe
platoz vboz fm
mores ciuitat nō
poterat eē matri
moniū. addite āg.
idē tenēt i. d. au.
ten. mī. 7 anie. 7 i.
aut. q. mo. na. ef.
le. i. 5. 3. aliud. vbi
dicit q nō legiti
mū p assertionē
pri. 7 allegat ita
2f. lxxviii. bar. d. o.
Frā. de pñis. d. o.
ang. de amelia. et
bug. peloli. circa
2f. 2f. dñsionē quā
facit q ad b vti
li p notationē ef
ficiat legitim⁹ re
grat q tpe platoz
rū vboz mīmo
nū adesse possit.
C 2f. lxxviii. qd imo
sufficiat tpe nati
uitatis pueri po
tuisse adesse mī
moniū tenuit 30
c. cañ. q refertve
nerabilis pñor⁹
sci āb. ioh. eps ale
gādrin⁹. c. q. tuas
eq. f. si. sint legi. et
pan. d. ca. 2f. lxxviii.
v. i. ci. pñpñotto
qd iñse p. 7 tñtes.
vbi rñdet ad mo
tina 7 rñnes bar.
d. qb. 2f. 2f. nō au
det firmare pec
tate ppter autori
tātē 2f. lxxviii. 7 3o.
an. allegās tñ do.
pñotto firmat pec
tate. q op⁹ cbari
tatis et fūmere
vgore idignā. c. i
ter oson. charitatē
et de spon. dñtes q
possit esse q mīes
pñotto ante cornu
pñotto iñquē et cēt
tales filios nō fie
ri legitimos q cēt
dare materiā pec
cādi f. q ille tūmē
nō pñs legitiare
filios possit. 2f. lxxviii.
2f. lxxviii. 7 3o.
C 2f. lxxviii. vide
qd idē voluit ro.
2f. lxxviii. 7 3o.

trahen. emp. l. proprie rei. 2. de reg. iur. pignus cu
fi. 2. pro hoc specialiter. quia quando aliquid sol
uitur mulieri pro dote et in hoc ipsa decipit actio
dotis non perimitur. imo remanet. vt in l. si cum
potem. s. si mulier. sol. ma. Cum ergo i sta domina
fuerit decepta concluditur q dicta dotis actio re
manet firma 2c.

¶ Promissio facta pro dote seie si contraxerit
matrimoniu cum caio debet seie si caius per eam
fuerit requisitus 2 cōtrahere noluerit.

¶ Consilium. cxxiiij.

Litros presentis schede
fuit confessus se ha
buisset centum flor. nomine dotis
pro matrimonio contrahendo in
ter titium 2 bertam: quā pecuniaz
pmissit restituere dicte berte si ma
trimonium contraheretur vel cōtrahi cōtingeret
cum dicto titio. contingit q dicta berta requisit
titium vt secum contraheret qui expresse dicit nol
le contrahere nunc iste conuenit ex illa stipula
tione. dubitabatur an extiterit cōditio dicte stipu
lationis placeat vobis videre. l. quod seruus. ff.
de condi. ob causam. in gloss. magna. et referre
quod sentitis. Andreas de monte vbiiano legum
doc. istius questionis dubium videtur originē tra
here ex l. ita stipulatus de verborum obligati
bus. que dicit quod stipulatio concepta sub condi
tione de non dando vel faciendo committitur cu
desit posse dari vel fieri. vt nota. ff. si quis cau. l.
post tres. sed hoc non est probatum quod desierit
matrimonium posse contrahi. ergo 2c. 2 hoc vide
tur velle gloss. in l. quod seruus. ff. de conditio. ob
causam. vel per vos quando datur aliquid nomine
dotis non quādo aliquid datur propter nuptias
que creduntur subesse. tunc cum dos daf. et tūc sta
tim missio repudii repetitur. vt. d. l. quod seruus.
in prin. quandoq datur aliquid nomine dotis p
matrimonio contrahendo. et tunc demum potest
repeti si spes nuptiarum defecerit. quod est altero
mortuo vel alias nuptias cōtrahente. vt ibi no.
in gloss. magna. 2 ita intelligunt illam gl. ibi doct.
s. gloss. iij. 2 vlti. Et tamen reperio quod domin?
Lyn. doctor nostre communitalis addebat ad il
lam gloss. vel dum dicit alias contraxerit. scilicet
vel repudiū miserit. nil tamen allegat. videamus
ergo quid iuris. 2 pro gloss. quod non sufficiat re
pudium mitti sed requiratur q spes nuptiarum
deficiat. probatur. quia per causam in aut. de nupt.
s. que vero. ver. non tantummodo 2c. C. de indi.
vidui. aut. cui relictum. ibi nisi spes nuptiarum
defecerit. ¶ Sed ego puto quod ex hoc solo qd
talit titius denegat contrahere matrimonium ex
titerit conditio stipulationis. 2 pro hoc videtur
tegt. C. de insti. 2 substi. l. i. ibi reculante 2c. et ff. de
cōdi. insti. l. vt ex fratribz. ibi q illa nubere volue
rit 2 ff. de conditio. 2 demonstratio. l. titio. s. ante
nup. ibi quod si nollet eam vgozem ducere 2c. Et
si tu dices ille loquuntur in vltimis voluntati
bus. vbi non est eadez ratio. vt. d. l. ita stipulatio.
ver. fabinus. 2 no. per gloss. in l. et si post tres. et. l.
se. que hoc dicunt in contractibus sufficit diuor
tium sponfaliorum fieri. vt. l. si ergo. in prin. de
iure do. et. l. stipulatus. eo. tit. ibi querit si nuntius
remittatur 2c. Et l. seq. que incipit et licet que tol
lat omnem contrarietatem. nam illa conditio si
matrimonium non contraheretur. intelligitur ex
presentibz sponfalibus. 2 si enim ex nouis spon
salibus hoc cōtingeret nil ad factum. vt. d. l. licet. Itē
spon. ego ad contraria. et primo non ob. l. ita sti
pulatus. quia hic desit cōtrahi posse ex his spon
salibus. vt dicit. vel forte illa stipulatus. loquit
in eo qui petit id quod iam suum fuit. tamen in
hac secunda solutione vos et ego cogitabimus.
Item non ob. l. quod seruus. quia facit pro si. tept.
simpliciter intelligemus. nec ob glo. vltima ibi
posita. quia debet ibi suban dari. vt dicit alias ma
le diceret. nec ob. gloss. que est in l. si pecunia. eo. ti.
tu. in prin. circa principium gloss. magne que di

a

b

c

d

e

f

g

h

i

j

k

l

m

n

o

p

q

r

s

t

u

v

w

x

y

z

aa

ab

ac

ad

ae

af

ag

ah

ai

aj

ak

al

am

an

ao

ap

cit q in illo casu non est locus penitentie: quia verum est si volumus pe
nitere de eo quod dedit nomine dotis. volo tamen q sponfalia maneant
sed si repudio tunc omnino deficit spes: vt dicit. s. non ob. s. quero. et au
ten. cui relictum. que loquuntur quando est conditio vt nūbat simpliciter:
et tunc non potest impleri nisi cum spes nuptiarum defecerit: vt ibi
quando est conditio si non nupserit ex talibus sponfalibus tunc missio
repudii extat conditio: ita loquitur hic. et ita videtur mihi cum corre
ctione vestra. Bar.

¶ Confessio facta in instrumento diuisionis inter fratres per alte
rum ipsorum se habuisse centum ab altero pro dote vgozis probat do
tem pro vgoze.

¶ Verba enuntiatiua pro dote inducunt saltem semiplenam probatio
nem.

¶ Iuramentum in supplementum in causa dotis defertur mulieri.

¶ Vir qui recipit pecuniam estimatam et rem pro dote tenetur reddere
estimationem.

¶ Consilium. cxxiiij.

Actum sic habet Titius et Seius venerūt
ad diuisionem certarum rerum com
munium 2c. et sponte. et de eorum communi concordia
venerunt ad tale pactum videlicet q dictus Titius ha
beat 2 habere debeat vnam petiam terre positā 2c. pro
restitutione dotis 2c. dicti titij pro pretio quinquaginta
ta flore. auri dotis predictę. Item fuit confessus dictus titius habuisse
2 recepisse a seio predicto centum flore. auri 2 pro restitutione dotis et
complemento ipsius dotis. Item. vgozis dicti titij de quibus fecit eidē
quitationem 2c. queritur vtrum ex vigore dicti instrumenti dicta domi
na possit petere dotem suam posito q non habeat aliud instrumentum.
Secundo queritur an cogatur recipere possessionem predictam: an ve
ro debeat habere pecuniam. viso instrumento diuisionis 2 inter seium
et titium in quo inter cetera continetur q pro restitutione dotis 2 com
plemento habeat a seio suo fratre vnam petiam terre ingta suos cōsines
pro pretio quinquaginta flore. alios centum flore. auri de quibus fecit
eidem quitationem 2c. Ad primum respondetur q dicta domina pos
sit petere dotem 2 probare se dedisse ex vigore dicti instrumenti. naz in
dote hoc est priuilegium qd quicqz etiam extraneus dat dotem viro p
muliere ipsi mulieri querit ius repetendi licet ipsa fuerit absens. vt. l. si
s. accidit. C. de rei vgo. act. l. vlti. in prin. C. de iure do. sed verbum pro
stitutione non minus importat q verbum dari. vt. l. cum quidam. de les
ga. ij. l. verbum reddendi. de verbo. sig. Ex quibus concluditur dicta
domine ex vigore dicti instrumenti ius esse questum. Preterea verba
tenutiatiua vel dotis pro dote inducunt plenam probationem. vt. l.
ij. C. de do. promiss. 2 ibi no. per glo. ita in proposito. Preterea posito q
plenam probationem non inducerent saltem in inducerent semiplenam:
sicut confessio facta extra iudicium. vt. l. capite quinto. de adulte. et sic de
bet ipsi mulieri deferri iuramentum. vt. C. de reb. credi. l. in bonefidei. et
ff. de iureiur. l. admonendi. Preterea ista diuisiō facta inter fratres est
quedam ratio composita inter eos: 2 sic ratio inducit cōtra confidentes
probationem. vt. l. quedam. s. numularios. et ibi no. ff. de ed. sicut liber
rationum confectus inter tutores probat contra eos. vt. l. vlti. C. arbi.
tu. ita ex hoc instrumento probatur dictum titium 2 eius successores sal
tem de hoc non est dubium q dictum instrumentū faciat fidem tales qd
ipsi mulieri debeat inramētum deferri in. d. l. capite quinto. de adulte. l.
in bonefidei. 2 l. admonendi. Super secundo non est dubium q sicut
recepit pecuniam 2 rem estimatam: ita tenetur reddere estimationem:
vt. l. estimare. ff. soluto matrimonio. et l. si marit. C. de iure do. 2c. Ego
Barro. de sago ferrato cui consilio se subscripsit dominus franciscus
de fabiano.

¶ Pretium fundi dotalis venditi per virum 2 vgozem: 2 per quem li
bet ipsorum insoludum presumitur pro dimidia ad vgozem peruenisse.

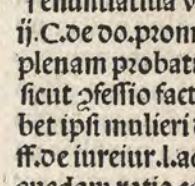
¶ Et aliam dimidiam soluto matrimonio ab heredibz viri repetit actio
ne de dote.

¶ Dos est quid vniuersale.

¶ Pretium in vniuersalibus succedit loco rei: et sic in dote.

¶ Bona viri sunt obligata vgozi que dedit fundū in dotem viro a die da
tionis non a die venditionis dicti fundi et receptionis pretij.

¶ Consilium. cxxiiij.

Ductus questionis talis est: domina. p. nu
psti. 2. dedit sibi in dotem quēdaz
fundum inestimatum qui. 2. promissit dicte domine di
ctam dotem restituere in euentum restitutione dotis. cō
stante matrimonio dicti coniuges in eodem instrumē
to venditionis dictum fundum dotale viderunt quili
bet insoludum 2 confessi fuerunt pretium ab emptore habuisse 2 recepisse
se. modo solutū est matrimoniu per mortē dicti. 2. dicta domina. p.
repetit ab herede dicti. 2. dotem predictam: scz pretium redactū ex ven
ditione predicta. modo queritur vtrum illa domina vdicare potest: et
vtrū totum pretium dicti fundi debeat sibi restituere: si nō totū quantū
debeat.

¶ Pretium fundi dotalis venditi per virum 2 vgozem: 2 per quem li
bet ipsorum insoludum presumitur pro dimidia ad vgozem peruenisse.

¶ Et aliam dimidiam soluto matrimonio ab heredibz viri repetit actio
ne de dote.

¶ Dos est quid vniuersale.

¶ Pretium in vniuersalibus succedit loco rei: et sic in dote.

¶ Bona viri sunt obligata vgozi que dedit fundū in dotem viro a die da
tionis non a die venditionis dicti fundi et receptionis pretij.

¶ Pretium fundi dotalis venditi per virum 2 vgozem: 2 per quem li
bet ipsorum insoludum presumitur pro dimidia ad vgozem peruenisse.

¶ Et aliam dimidiam soluto matrimonio ab heredibz viri repetit actio
ne de dote.

¶ Dos est quid vniuersale.

¶ Pretium in vniuersalibus succedit loco rei: et sic in dote.

¶ Bona viri sunt obligata vgozi que dedit fundū in dotem viro a die da
tionis non a die venditionis dicti fundi et receptionis pretij.

¶ Pretium fundi dotalis venditi per virum 2 vgozem: 2 per quem li
bet ipsorum insoludum presumitur pro dimidia ad vgozem peruenisse.

¶ Et aliam dimidiam soluto matrimonio ab heredibz viri repetit actio
ne de dote.

debeat sibi restitui. et an per hoc bona viri sunt sibi obligata vt pro do
te. In questione ista primo videndum ē est vtrum totum pretium vi
deatur peruenisse ad vgozem ex eo quod insoludum vendidit vna cum
viro. Ad quod respondendum est quod licet vir et vgoz insoludum ven
diderint: sic insoludum tanqz duo rei sunt obligati emptori. tamē ipsi
inter se diuidentur quandam communione habere. et quod ex illo con
tractu percipitur venit inter eos communicandum. vt nota. in l. frater a
fratre in gloss. magna. de leg. ij. 2. l. si titio aut seio. 2 de solu. l. qui homi
nem. s. i. 2 ibi not. in quantum ergo iste vir et vgoz perceperunt pretiu.
presumendum est eos communiter et equaliter percepisse. ad quod fa
cit. quia in perceptione pretij non fuit dictum quod insoludum recepe
rit. ergo intelligitur quod quilibet pro parte recepit vt. l. reos. s. in tabu
lis. ff. de duo. re. Concluditur ergo quod dicta domina solum medieta
tem pretij 2 que ad virum peruenisse presumitur potest repetere. ¶ Se
cundo egaminandum est qua actione dicta medietas dicti pretij peten
da sit. 2 videtur quod actione pro dote: quia pecunia redacta de re do
tali dotalis est. vt. l. si ex lapidicinis. ff. de iur. do. In contrariū facit gl.
l. ex pecunia. de iure dotium. que intelligit. d. l. ex lapidicinis. quando ex
hoc agitur quod dotalis efficiatur et mulieri est vtile: sed sic non appa
ret quod sit actum. ergo 2c. Circa hoc dico quod ex eo quod est vtile mu
lieri 2 sibi vtile esse asseritur. presumitur hoc esse actum 2 illud pretium
in causam dotis habeatur. quod probō primo per. l. si. ff. de iur. do. 2 ibi
no. in vlti. gloss. vbi dicitur quod quando est vtile mulieri. licet expresse
non dicatur presumitur facta permutatio de vna re in aliam causa do
tis. bonetiam probatur per rationem. nam si hoc non presumetur: mu
lier pateretur pecuniam suam esse apud virum sine aliqua causa saltem
esset donatio vsus ipsius pecunie sed in muliere non debemus presu
mere voluntatem donandi cum mulierum genus auarissimum sit 2 ma
gime in virum in quem donatio est prohibita ex nulla autem alia causa
gratuita potest dici esse apud virum nisi ex dotis causa ergo ex illa est
presumendum. vt. l. pro herede. s. pap. ff. de acquir. here. pro hoc facit
optime. ff. soluto matrimonio. l. pen. s. vgoz. ¶ Preterea illud quod est
ex natura rei presumitur tacite actum. vt. l. cū quidam. in fine. ff. si certus
petatur. Sed ex natura dotis est vt pretium succedat in dote loco rei. er
go istud videtur tacite actū. quod probō 2 dos est nomen iuris 2 cuius
dam vniuersitatis. sicut hereditas peculium. 2 si. vt. ff. de impen. l. quod
dicitur. 2 ibi no. in gloss. magna. sed in vniuersitatibus pretium succedit
loco rei. 2 sic non expiuntur. l. si re 2 pretium. ff. de pe. ergo hoc tacite vi
detur actum cum non sit ex natura rei contrarium. ¶ Et quod dos sit
quid vniuersale probatur per. l. si maritus in fine. ff. soluto matrimonio
vbi dicitur quod dos augetur propter accessiones quod nō esset si esset
iudiciū particulare: vt. ff. de pe. ber. l. item veniit. s. fructus. Preterea
gloss. ff. de verborum significationibus. l. labeo. 2 gloss. super verbo abest
expresse dicit quod in dote pretium succedat loco rei nec dicit quod reg
ratur quod agat hoc si em hoc esset necesse nulla specialitas esset in do
te: quia ex partū conuentione in quolibet tractu posset fieri quod vna
res loco alterius debeat. Sed in dicta glo. ponitur casus dotis tāquā
casus specialis ergo non requiritur quod hoc agatur. ¶ Concluditur
ergo quod dictum pretium quod peruenit ad virum petatur actione ex
stipulatu pro dote. 2 sic bona viri sunt obligata a tēpore contractus 2 do
tis celebrati: non a tempore quo dictum pretium peruenit ad eum. vt. l.
i. qui po. in pig. bab. pro hoc etiam faciunt verba contractus supra rela
ta: que dicunt promissit dictam dotem restituere. quod est not. dicit enim
dotem non enim ipsam rem dotalem: sed hec appositio dotis continet
ipsum pretium vt dictum est. ergo 2c.

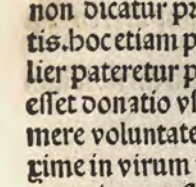
¶ Fructus rerum paraphernalium non debentur per heredes viri
vgozi quando sunt naturales.

¶ Fructus industriales dicuntur segetes 2 vinum.

¶ Oleum dicitur fructus industrialis.

¶ Opere seruorum dotalium sunt viri et per vgozem soluto matrimonio
non repetuntur.

¶ Consilium. cxxvj.

Questio talis est. Titius habes vgo
rem habentem bo
na paraphernalia colit fecit quorum bonorum fructus in domus cō
munis habitationis deferrebantur mortuo titio dicta
vgoz repetit dotē 2 fructus predictos ab heredibus ti
tij ac estimatione dictorum fructus: est in questione an antedicti here
des teneantur ad restitutionem dictorum fructuum vel eius estimatio
nem. videtur t quod dicti heredes ad restitutionem dictorum fructuum nul
latenus teneantur: hoc verum esse ostendo sic. aut dicti fructus sunt fru
ctus naturales: 2 tunc non est dubium quod eos potuit vir in domo cō
muni cum vgoze sua consumere: vt de vsu fruct. dicitur. C. de pactis con
uen. l. finali. s. ceterum. ergo idem in fructibus industrialibus cum ea
dem sit ratio: vt ibi no. per glossam et l. y. ¶ Et fructus autē industria
les appello segetes 2 vinum: 2 licet de oleo posset dubitari tamen idem
dico q inter industriales inuenitur cuz in eo querēdo de hominis indu

¶ Pretium fundi dotalis venditi per virum 2 vgozem: 2 per quem li
bet ipsorum insoludum presumitur pro dimidia ad vgozem peruenisse.

¶ Et aliam dimidiam soluto matrimonio ab heredibz viri repetit actio
ne de dote.

¶ Dos est quid vniuersale.

¶ Pretium in vniuersalibus succedit loco rei: et sic in dote.

¶ Bona viri sunt obligata vgozi que dedit fundū in dotem viro a die da
tionis non a die venditionis dicti fundi et receptionis pretij.

¶ Pretium fundi dotalis venditi per virum 2 vgozem: 2 per quem li
bet ipsorum insoludum presumitur pro dimidia ad vgozem peruenisse.

¶ Et aliam dimidiam soluto matrimonio ab heredibz viri repetit actio
ne de dote.

¶ Dos est quid vniuersale.

¶ Pretium in vniuersalibus succedit loco rei: et sic in dote.

¶ Bona viri sunt obligata vgozi que dedit fundū in dotem viro a die da
tionis non a die venditionis dicti fundi et receptionis pretij.

¶ Pretium fundi dotalis venditi per virum 2 vgozem: 2 per quem li
bet ipsorum insoludum presumitur pro dimidia ad vgozem peruenisse.

¶ Et aliam dimidiam soluto matrimonio ab heredibz viri repetit actio
ne de dote.

¶ Dos est quid vniuersale.

¶ Pretium in vniuersalibus succedit loco rei: et sic in dote.

¶ Bona viri sunt obligata vgozi que dedit fundū in dotem viro a die da
tionis non a die venditionis dicti fundi et receptionis pretij.

¶ Pretium fundi dotalis venditi per virum 2 vgozem: 2 per quem li
bet ipsorum insoludum presumitur pro dimidia ad vgozem peruenisse.

¶ Et aliam dimidiam soluto matrimonio ab heredibz viri repetit actio
ne de dote.

¶ Dos est quid vniuersale.

¶ Pretium in vniuersalibus succedit loco rei: et sic in dote.

¶ Bona viri sunt obligata vgozi que dedit fundū in dotem viro a die da
tionis non a die venditionis dicti fundi et receptionis pretij.

¶ Pretium fundi dotalis venditi per virum 2 vgozem: 2 per quem li
bet ipsorum insoludum presumitur pro dimidia ad vgozem peruenisse.

¶ Et aliam dimidiam soluto matrimonio ab heredibz viri repetit actio
ne de dote.

¶ Dos est quid vniuersale.

¶ Pretium in vniuersalibus succedit loco rei: et sic in dote.

stria 2 sollicitudine requiratur. facit quod no. ff. de
rei ven. l. ex diuerso in gloss. mag. et per doct. C. de a
rei ven. l. certum. aut illi fuerunt fructus natura
les. in quibus querendis modica vertitur indu
stria tunc licet glo. in. d. l. si de pac. conuen. videat
tur dicere quod sit mulieris: tamen asser. fil. in pu
blica disputatione determinat contrarium. cuius
opi. puto veram. quod sic probatur opere 2 sermo
rum dicuntur fructus vel saltes fructibus equi
rantur. vt. ff. de ope. ser. l. ij. iij. 2. iij. 2 de acqui. re.
do. l. questum. s. si. 2 fructus seruorum equiparan
tur fructibus naturalibus cum in operis seruozū
querendis non versetur industria sed istas ope
ras a viro perceptas mulier non repetit. vt. ff. de
dona. inter virum et vgozem. l. i. et. l. si id quod. s. si
quas. ergo fructus naturales restituendi non erūt:
nec ob. l. penul. in principio. ff. ad legen. falcidiaz.
quia intelligitur de eo quod ibi remansit apud
virum de ipsa sorte hoc est substantia bonorum
non de vsuris vel fructibus. 2 ita tenet ibi gloss. 2c.
Barolus.

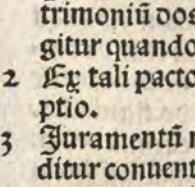
¶ Pactum quod quomodocūqz soluat ma
trimoniū dos remaneat penes virum non intelli
gitur quando soluitur morte viri: als nō valerēt.

¶ Ex tali pacto heredibus viri non causatur exces
ptio.

¶ Iuramentū non extenditur ad ea ad que nō extē
ditur conuentio.

¶ Pactum vnius non nocet alteri nec iuramentū.

¶ Consilium. cxxvj.

Marius maritauit suam so
rorem et dedit sibi
in dotem centus: et pepigit sine pa
ctum fecit cum viro dicte sue foro
ris: vt quomodocūqz solueretur
matrimonium dos deberet rema
nere penes virum vel eius successorem: deinde dō
tractum est matrimoniu: et iste soluit partem do
tis: et aliam partem promissit: deinde tractu tem
poris mortu? est vir huius sororis titij. vnde que
ritur: nunquid iste titius qui iurauit non venire
contra predicta possit petere partem dotis solu
tam: et de alia habere excep. si non potest: vtruz est
nupta potest repetere dotem non obstante pacto
facto per titium suū fratrem. ¶ In questione
predicta. Primo videndum est vtrum factio cō
petat dicte domine non obstante pacto. ad quod
dico q sic: quia dicta verba q in omni casu dotis
restituende si casus dotis restituende quouis sit
2c. non referunt ad casum quando soluitur matri
monium morte viri superstitē vgoze et si expresse
ad illud referretur non valerēt. vt. ff. de pact. doc.
l. ij. et de dote pteleg. l. i. in princip. 2 hoc hic habet
locum sine mulier ipsa det dotem siue paciscatur
siue quis alius: vt dicit. l. ii. que generaliter loquit
tur. 2 hoc est expresse. C. de pact. do. l. quus. licet
gloss. ibi videatur aliquantulum limitationem da
re. et Alzo dicit in summa q pactum generaliter
est improbatum. hoc etiam tenet Jaco. de arti. vt
ibi dicit l. y. hoc etiam tenet d. doct. ¶ Item super
alio puncto dico t quod dicto titio non paratur exce
ptio: quia licet heredes viri teneantur restituere
illud quod exigitur: tamen debent restituere alij
non illi a quo petitur. casus est. ff. solu. matri. l. i.
socio. s. lucius. dico tamen q si mulier liberat be
redem dicti sui viri: quod tunc titius possit oppo
nere exceptionem ex liberatione facta a dicta mu
liere ad quam finaliter debet venire. vt. ff. de doli
excep. l. apud celsum. s. mandanti. de pac. l. si cum
empto. s. in nec ob. t. q in dicto instrumento fuit
iuratum: quia iuramentum non extenditur ad ea
ad que non extenditur conuentio. vt. l. si. C. de non
nume. pecu. 2 l. si. ff. qui satisfda. cog. Preterea po
sito q fuisse expresse istud pactum non nocet
dictę domine: quia pactum t vnius non nocet al
teri: nec iuramentum. vt. ff. de pactis dotalibus.
l. i. et de iureiurando. l. nam et postea. s. finali. et
l. sequenti. vt ibi dicitur vt ibi dicitur.

¶ Pretium fundi dotalis venditi per virum 2 vgozem: 2 per quem li
bet ipsorum insoludum presumitur pro dimidia ad vgozem peruenisse.

¶ Et aliam dimidiam soluto matrimonio ab heredibz viri repetit actio
ne de dote.

¶ Dos est quid vniuersale.

¶ Pretium in vniuersalibus succedit loco rei: et sic in dote.

¶ Bona viri sunt obligata vgozi que dedit fundū in dotem viro a die da
tionis non a die venditionis dicti fundi et receptionis pretij.

¶ Pretium fundi dotalis venditi per virum 2 vgozem: 2 per quem li
bet ipsorum insoludum presumitur pro dimidia ad vgozem peruenisse.

¶ Et aliam dimidiam soluto matrimonio ab heredibz viri repetit actio
ne de dote.

¶ Dos est quid vniuersale.

¶ Pretium in vni

Consilium.cxxvij.

Endam in p̄monio quon

Udam patris ⁊ matris dederunt dotē pro forore ⁊ stipulati sunt dotem eis reddi si morte viri matrimoniu solueretur nullis existentibus liberis solum est sic matrimonium morte viri modo dos reddita fuit fratribus ⁊ mulieribꝫ eandem dotem fratres pro eadem forore dederunt secundo viro ⁊ stipulati sunt eandem reddi si matrimonium solueretur morte viroꝝ si filijs non existentibus infra tamen legitimam etatem decedentibus accidit quod foror illa in ultimis constituta de omnibus suis bonis fecit testamentum ⁊ filios ex omni bono inter se secessit

¶ **Q** Si pater est stipulatus dotē sibi reddi filia decedēte sine filijs qđ il-
la decedente cum filijs etiam est ei de iure reddēda talis dos.
¶ **Q** Pro intellectu. l. inter socerum. §. cum inter. ff. de pac. dota.
Consiliū. cccc.

Racitcu

Thoma mater dictorum filiorum
bene per tres annos: deinde transiit
vota et stetit cum illo viri bene per tri-
do ille secundus vir petit ab illis be-

quod prescriptio. annorum non currit nisi post pupillarem etatem: ut. l. si. de. prescrip. annorum. Et de advertendum estan vedu eto tempore pupillarís etatis remaneant. anni : si non habebim propofitum. Si vero concurrerint adbu est advertendum si refat qua drenniun post completam prescriptionem: tunc adbu posset peti res situtio. nam tempus t petende restitutionis currit solum post prescrip tionem completam fm opi. Si. l. ff. de quibus cau. ma. l. ab hostibus. s. sed quod simpliciter. et eg. bis manifeste liquet quid agendum sit dicte domine.

¶ Si pater est stipulatus dotē sibi reddi filia deeedēte sine filijs qđ il la deeedente cum filijs etiam est ci de inre reddēda talis dos. Pro intellectu. l. inter socerum. s. cum in re. ff. de pac. cau.

CXXX.CXXXI.et.CXXXII.

Consilium.cxxx

Alter dedit dotem pro filia et stipulatus est dotem sibi reddi. soluto matrimonio morte viri sine filiis contingit quod est solutum matrimonium morte viri cum filiis. et adodo queritur an dos data cedat loco viri, quia non fuit concepta stipulatio aliqua in casu predicto, vel an debeat filijs tanquam de hereditate matris. adeo quod in casu omisso dos fuerit mulieri quesita. et argu. pro parte aduersa quod debeat cedere lucro viri. et dicitur esse casus in l. inter socerum. §. cum inter. ff. de pactis do. Ad hoc responderi quod veritas est in contra. casus est in l. si cum dotem. in prin. et l. filie mee. ff. soluto matrimonio. et c. de rei vgo. actio. in prin. et §. videamus. et §. accessit. non obstat. §. cum inter. prealleg. quia ibi loquitur quando vir fuit expresse stipulatus in casum alium. et ita debet intelligi text. dicti. §. cum inter. Sed contra predicta videtur tenere. De. in. c. quod ob gratiam de regu. iur. lib. vi. et l. in l. quod fauore. de legi. sed respondeo quicquid ibi dicitur fin. §. tamen Lyn. consuluit. vt supra dixi. et quod debeat intelligi dictum. §. cum inter. vt supra dixi tenet Dof. idem etiam tenet Zac. de bel. qui disputauit hanc questionem ad literam et ita respon. ad dictum. §. cum inter. Et potest aliter responderi. quod vir retinet dotem pro filiis. l. tanquā pro hereditate sue matris et dicta opi. dicti Zac. de bel. probatur expresse. ff. de here. instit. l. lucius qui fratrem. cum Ina. gloss. ibi si pater grauat filium si decesserit sine filiis in casu in quo haberet filios non videtur sibi prouidere. sed solum filio suo. vt faciat quod vult ita in proposito videtur prouidere filio et non liberis. et hoc quia presumptio est quod pater diligat plus filiam quam tunc habebat et filios nascituros ex eo in quos nulla cadat affectio. vt no. in l. qui filiahus dele. j. adides. l. publico. §. pe. ff. de condi. et demon. et per hoc si filia esset inris sui posset de ista testari. nec cedit lucro viri. cum etiam dos dicitur pro prium patrimonium mulieris. vt. l. iij. §. sed vtrum. ff. de mino. et ibi no. et que dixi. §. credo verissima. et ea teneo in d. l. si cum cotem in prin. vbi retuli qualiter De. §. pluit. et preterea omnia que. dicta sunt non sunt necessaria in causa si. nec facit aliquid dictus. §. cum inter nam si bene inspiciantur verba instrumenti dotalis et stipulationis interposite super dote de qua est questio. Saulus predictus fuit expresse filii stipulatus in omnem casum quod dos restitui deberet. et sic cum verba sint clara non debemus et. vt. l. ille aut ille. §. cum in verbis. de lega. iij. et sic posito pro constanti quod non esset verum quod supra dictum est. Sed pro prius quod alleg. est in contrarium tamen nihil facit ad propositum et sic non obstantibus allegationibus factis in contra. siue habeat locum stipulatio siue non. siue remanserit illa dos filijs mulieris siue in hereditate mulieris dicta dos data de iure spectat ad dictum patrem vt pleni in allegatione est dictum et c.

- 1 **¶** Legatum factū nepti pro dote per aui qđ videntur factum contē
platione filii ⁊ non neptis quando non erat nata.
- 2 Cautela vt probetur neptem non natam tēpoꝛe legati facti.
- 3 Legitima debetur deducto ere alieno ⁊ funeris impensa.
In legitima debita filie computatur dos legata per auium.

¶ Consilium. cxxxj.

In de nomine amen. ^{primo} arguit
quod dicta domina miguntia licite petat dotem sibi
ab ano relictam. quia hoc videtur sibi relictum contē
platione ipsi patris. vt. ff. de iure do. l. auus. Si igitur
pater dotauit t filiam videtur dotasse de suo. et filie re
manet actio ad petendum relictum sibi factum ab ano. vt. l. fin. C. de do.
promis. In contrariū videtur quod relictum quod fecit auus dicte filie
pro dote fecit et fecisse presumitur in dubio contemplatione filij. ^{2o} pro
pter istum filium non propter neptem. vt. l. dedit dotem. ff. de coll. bo. et
ibi est casus et ibi etiam expresse tenet Jaco. de are. Et hoc est verisimiliū
magine in casu proposito vbi proponitur quod neptis non erat nūta
tempore mortis ani. et sic non potest dici quod propter affectionem quā
auus habebat ad eam sibi reliquisset. sed solum contemplatione filij di
ctam dispositionem. vt fideicommissum quo dictus filius erat grauatus
diminueretur in illa quantitate que dicte filie erat post mortem
ipsius filie relicta. perinde est ergo ac si filius grauatus de dando dotes
post mortem suam dotem dedit in vita. quod sufficit ad liberandum
ipsum et successores suos. vt. l. lucius. la. picola. de lega. secundo. et ad. l.
falsi. l. cum quo. §. si. ff. de bo. liber. l. j. et §. si debitam. ver. sed si non mor
tis. et. C. de fideicommissi. l. post matrem. et hoc quia ipse filius erat gra
uatus de dando ipsam dotem tanquam a se profectam et sui causa. qz
erat obligatus ad ipsam dandam. vt supra probatum est. Ex quibus
concluditur quod dicta domina miguntia que fuit dotata a patre
non potest petere relictum sibi factum ab ano. Consulo tamen quod
in processu fiat articulus quod dicta miguntia fuit concepta et nata
post mortem ani. super eo vero quod per dictam miguntiam petitur
supplementum legitime. Sciendum quod in legitima debet compen
sari dos et legata. vt. l. quoniam nonella. C. de inoffi. testam. et Item
qz dicta legitima intelligitur tertia ci⁹ quod habitura erat ab intestato

deducto ere alieno ⁊ funeris impensa. vt. l. papi. §. quarto. de inoffi. testamento. et in aut. de trien. et semis. in principio. C. de inoffi. test. aut. nouissima et ideo in ista questione fiant positiones et articuli ad probandum. ⁊ probatur res alienate per dictum Conium ⁊ debita contracta per eum ⁊ inter alia assignetur pro debito fideicommissum que dictus Conius tenebatur dicto ad Mattheo quod veniat ad contrahendum nunq̃ fiat computatio dicte legitime. vt. l. in imponenda. ⁊ l. irritum. C. ad legem falsciadam quo facto clare apparebit qd̃ nil sibi debet pro supplemento legitime ⁊ c. Ego. Barto. de sagofferrato consulo.

- 1 Statutum quod vir lucretur tertiam partem
de dote quam cepit habet locum etiam in dote p
missa.
- 2 Rursus diei apposite in obligatione constituit obli
gatum in mora.
- 3 Nomina debitorum possunt in dotem dari.

Consilium.cccxiij

Latuto ciuitatis Reg-
cauetur, sic q^u si
mulier nupta decesserit sine filijs
relictis et ea et viro suo vel etiam
non relictis feminis suo tamen vi-
ro viuente quod dictus eius vir li-
bere habeat et lucratur sibi tertiam partem dotis
quam recepit in rebus mobilibus et immobilibus
estimatis vel inestimatis &c. Contingit quod Ri-
gotus et fratres eius fuerunt confessi se habuisse.
zsh. lib. pro dotibus domine Paulle ygoris di-
cti rigoti: quam dotem promissit restituere ygori
vel eius heredibus &c. vt constat manu talis &c.
Demum eadem die primo predictis Bal. pater
dicte Paulle promissit dare dicto rigoto et fra-
tribus de dicta summa. ccc. lib. ac expetitum resi-
duum dare. i. g. die mensis Junij contracto matri-
mo. soluta fuerunt rigoto et fratribus dicte. ccc.
lib. matrimonium tanto tempore durauit quod
elapsus est tempus dicte solutionis scilicet. i. g. die
Junij: demum matrimonium solutum est morte
Paulle sine filijs. Queritur t an maritus ha-
beat tertiam partem dotis sibi solute tantum an
tertiam integre dotis. verbis statuti. diligenter in-
spectis. **C**onbium huius questionis pendet ex
hoc quod statutus dicit quod lucratur de eo quod
percepit. sed non percipit licet fuerit permissum.
ergo non debet lucrari quia verba statuti debet
stricte intelligi. et ad alium casum non expresse
non porrigi. vt. l. si vero. §. de viro. soluto matri-
monio. ff. de lega. primo. in his. et. l. quod vero. et

l. quicquid. de verborum obligationibus. p̄terea qui habet actionem ad petendum non dicitur percipisse naturaliter rem proprie sed fete et interpretatur. vt. l. qui actio. de regulis iuris. et ibi not. in l. munus. eodem titulo. p̄terea quod de dote promissa non lucratur. videtur casus in corpore in autem. de non eligendo secundo nubētes. §. penultimo. p̄terea in contrarium est veritas q̄ vir lucrari debet tertiam partem dotis promissae. sic probatur. Certum est q̄ per cursum diei apposte fuerint in mora solūdi dictus Baldus. et sic per eum stetit quominus solueretur: perinde debet ergo haberi ac si dicta dos esset percepta: et conditio statuti impleta. vt. l. labo

scribitur in multis bonis operibus. de contrahen. imp.
et. l. in egecu. §. si. ff. de verborum obligationibus. c.
et de condi. et demon. l. iure ciuili. et per Dynum
in c. imputari. et in c. cum non stat per eum. lib. vi.
Preterea pro hoc casus est expellus in termi-
nis nostris in aut. vt egat. instan. do. §. si. et no.
in aut. de non eligen. secundo nubetes. §. penul.
in glossa magna. nam ille per quem stat quomus
nus dotis solutio fiat tanq. ad ista lucra habet
tur solutio perfecta: etiam vbi vere solutio requi-
ritur: als sequetur q. effect melioris conditio-
nis debitor. morosus quamuis fuisset diligens

36

Pater dedit. est dicti. q. superior. q. sultatio est difficilis propter intellectum. d. s. c. inter. q. facit doc. vlt. ad bec. pau. ābulare sup. glaz. ci. m. l. z. bald. d. n. c. z. In. n. i. n. ci. z. dotes. teneat. p. bart. pau. de cast. tū ibi z. bal. i. aut. sed. f. quis. c. d. f. e. cun. nup. z. in. l. p. bereditarijs. c. d. here. actio. z. in. l. qm. nouella. c. de. inoffi. testa. z. bal. f. extraneus. z. in. l. qd. scitis. tenent. q. dos. spectet ad heredes. mulier. q. pater stipula. tus est. sibi. p. se. cus est. filie. videt. plene. no. in. d. l. cum. dote. et. que. ibi. posui. in. apo. fil. ad. bar.

In dei noie. cō. templatione. filij. dō. auns. dotan. do. neptem. dotet. cō. tēplatione. filij. addite. qd. idē. te. net. pau. de. ca. cō. filio. c. lxxxvii. in. v. col. z. ange. cō. fi. lxxv. inci. salubri. ter. z. optime. et. in. alleg. ibi. ante. pze. dicti. consiliū. cu. infidaz. do. Jo. de. ricis.

Tatuto ciuita. tis. lucrari. statu. tū. loquens. in. do. te. data. bz. locum. in. pmissay. et. tiaz. plensime. confu. luerunt. pau. d. ca. cō. fi. c. lxxii. z. An. ge. fil. c. lxxx. inci. in. dei. noie. p. cui. dentia. p. nuto.

uns. quod vi aut clam. Preterea hoc probatur p
aliam rationem. certum t est quod nomina debi
torum possunt dari in dote esse. vt. l. qui se debet
re. de condi. ob causam. et. l. si donatarius. et de iur
re do. l. si debitor. soluto matrimonio. l. si prior. de
regulis iuris. l. nescimus. istud ergo non potest
negari quin hoc nomen debitoris. s. obligatio isti
patris sit in dote et hoc dote istam obligationē
vere percipit vt. l. i. s. peruenisse. de here. et act. v.
l. si prior. de pet. here. s. bonafidei ergo istius iur.
seu ob. iste vir debet lucrari. Et ex bis patet respō
sum ad omnia contraria. Preterea cōtendo sibi
solutionem subfult oblig. et nominavit eam in se
cundā. et sic sibi solum videtur. vt. l. dote. de iure
do. et. l. vir ab eo. et facit. ff. sol. matrimonio. l. pe. s.
si vir. Item hoc Ja. de are. tenet ibi. concluditur er
go ipsum debere lucrari illam tertiam et.

1. Nepos quando veniat appellatione filiorum.
2. Neptis quod non veniat appellatione filiorum ma
sculorum.
3. Statutum quod vir lucretur dote non exten
ditur filiis q illam lucretur etiam egstante nepte
ex filia.
4. Dicitio ex denotat causam proximam et immed
iatam.

Consiliū. cxxxiii.

In dei nomine

Iamen. Licet in questione predicta
sit multum prudenter allegatum
tamen ad veritatem huius que
stionis sciendum est quod in illa
controuersia que est vtrum appellatione filij cō
tineatur nepos exemplum. leg. facit mentione de
filio militis. vtrum appellatione talis filij cōtinea
tur nepos non miles. certus est quod non. vt. ff. de
test. l. cum filius. de test. tu. l. ij. de administra. tuto.
l. impuberi. Item si leg. appellat filium spiritū bec
appellatio non porrigitur ad nepotem ex eo si est
legitimus. et sic ad eū transit illa qualitas. vt. C. de
natu. libe. l. fina. et ibi no. Sed si leg. appellat filium
masculum non continetur neptis vt ex ea sit femi
na quia illa qualitas scilicet masculus non reperi
tur in tali nepte vt patet in omnibus ca. feudoz
que dicunt feminam in feuduz non succedere. Hūc
ad t. propositum statutum de quo loquitur quod
maritus lucretur dote vgois sue premortue
si filij vel filie non extant ex eis non ex matrimonio
nio vt aperte dicunt verba ibi. et ex predictis ba
bes neptem ex filia quod non reperitur quod sit
ex eis vel eodem matrimonio. ideo non continen
tur appellatione filij vel filie indubitatiue. quod
non fit ex eis apparet. quia t. bec dicitio ex. deno
tat causam proximam et immediatam. vt. C. de
legi. l. non dubium. et. l. eo tempore. de pecu. l. j. s.
ex incendio. de incen. rui. nau. Preterea quod nō
fuit ex eodem matrimonio apparet ex pressis. in
fili. de pa. po. in fili. Nepos enim ex filia non dicitur
natus ex matris nuptijs sed ex nuptijs patris sic
forte aliud dici posset in nepote ex filio vt ibi pa
tet. et. ff. de his qui sunt sui vel alie. iur. l. itez in po
testate. et. l. seq.

Cibi erat vnum consiliū superfluum numero
tali. cxxxiii. ex quo correspondet lecture precedētis
consilij.

1. Scholaris qui minus quinquēno stetit ab
sens a studio non dicitur priuatus matricula.
2. Scholaris priuatus matricula propter ablen
tiam si redijt non tenetur iterum soluere matricu
lam.

Consiliū. cxxxiii.

In universitatis

Istatuto cautetur vt quilibet schola
ris pro introitu matricule. ex. so
lidos soluere teneatur. contingit
q quidam scholaris semel soluit
et matriculā intrauit. deinde fuit abiens a studio

per plures annos nunc de nouo reuersus est ad studium. Queritur an
pro introitu matricule iterum soluere teneatur. Ite questio habet duo
pūcta. Primus an per absentia desijt esse de matricula. Secundus est
si desijt an iterum teneatur soluere. Super primo videtur t. quod sic ex
eo quod deposuit consuetudinem reuertendi ad studium. arg. ff. de acqui.
re. do. l. naturalis. s. pau. et. s. seq. et insti. eo. s. in bis. et. s. pau. et. s. s.
naliter tamen dico quod si per quinquēnium stetit abiens a studio pri
uatus est matricula si minou tempore retinet matriculam. vt. C. de pri
mice. l. si circa medium. lib. xij. et de dome. l. iij. eodem lib. vbi est expre
sum super secundo puncto t. posito quod esset priuatus matricula sol
uere non debet iterum qui semel soluit. casus est. C. de consili. l. penulti
ma. circa finem. lib. xij. facit argumen. ff. pro socio. l. si socium pro filia.
cum simi.

Si statuto cautetur q occupans plateam corio alicuius animalis
soluat tantū tunc an tenens in manibus debeat soluere.

Consiliū. cxxxv.

Istatuto castris plebis cautetur q quicunq
occupauerit plateam cum aliquo co
rio bestie grosse vel minute soluat tot denarios gabel
le. Nam sunt quidam qui tenent coria ad vendendum
in dicta platea in manibus: queritur an teneantur sol
uere gabellam. Ad quod sic dico quod quandoq quis
tenet in dicta platea corium occasione sui vsus vt pro fulcimento guar
natie vel alio sui corporis cooperimento: tunc soluere non tenetur vt. ff.
de verborum significationibus. l. in lege censori. et de vectiga. l. vniuersi
si. Quidam tenent causa vendendi vel ob aliam causam ad nullum suū
vsu: et tunc non licet sine solutione gabelle: licet enim ipse teneat in
manibus tamen non licet tenere in illo loco: et occupare dicitur plateā
argu. de ferui. rusti. predio. l. qui sella. s. quidam. nec ob. si bene inspicia
tur et. Bar.

1. Subnator: ciuitatis non potest statuere nec tollere consuetudinē
specialem quam habet castrum.
2. Consuetudo est cum ex tacito consensu populi et cursu temporis indu
citur aliquod ius quod populus expresse facere potuisset.
3. Quod quis habeat ius eligendi potestatem est magis prescriptio q cō
suetudo.

Differentia inter consuetudinem et prescriptionem.

Consiliū. cxxxvi.

Iapitaneus patrimonij fecit vnam suam
constitutionem q nulla ciui
tas castrum vel villa eligeret in potestatem aliquem ci
uitatem sub certa pena: deinde commune et homines
castris prececi qui erant in possessione sibi eligendi pote
statem quem vellent a tempore cuius non extitit memo
ria elegit in potestatem cōmune perusij propter quod capitaneus con
denauit eos in dicta pena. Queritur an dicta constitutio valeat. et post
to pro constanti prout est de consuetudine obseruatum quod t. capitaneus
patrimonij et certi presides prouinciarū qui ab ecclesia in Italia de
stinantur possent facere constitutionem: sicut posset quilibet episcopus
et apostolice sedis legatus: vt extra de maio. et obediē. c. ij. de consi. c. vt
animarum. lib. vi. de offi. lega. c. si. et sicut alij maiores iudices. vt. si. de le
gi. l. nō ambigitur. C. de offi. pref. l. formam. hoc solum videtur querere
vtrum dicta constitutio valeat per iura predicta. Itēz pro hoc extra de
loc. c. i. vbi quis habeat liberam potestatem locandi et conducendi: tamē
potest limitari per constitutionem legati: et pena imponitur. ad idēz fa
cit quod no. de maio. et obediē. c. ij. Preterea quilibet magistratu lici
tum est defendere iurisdictionem suam penali iudicio. ff. si quis ius dice
re. non obtem. l. j. Sed per hanc constitutionem defenditur iurisditio capi
tanei et romane ecclesie: ergo et. Nam si ciuitas perusij que est tante po
tentie recepit potestariam vnius castris: capitaneus non potest ibi libere
suam iurisdictionem exercere: sicut decet. argu. ad hoc de resti. spo. pisa
nis. circa finem. Preterea hoc video in domino qui potest prohibere em
phyteotam alienare in potentiorē personam per quam ipsius ius
deterioratur et ex ea non possit ita libere vt: vt extra de loc. c. potest. et ibi
no. facit quod no. de ver. obli. l. si ita quis. s. ea lege. et. g. colla. de alie. feu.
c. j. et sic concluditur q illa constitutio generalis non tollit consuetudi
nem specialem quam habebat dictum castrum: vt extra de consi. c. licet.
lib. vi. quia dicta consuetudo non est proprie consuetudo: sed magis pre
scriptio. nam consuetudo est t. cum ex tacito consensu populi et cursu tē
poris inducitur aliquod ius q populus expresse consentiēdo facere po
tuit: et ita loquitur. l. de quibus. ff. de legi. c. que sit lon. consue. l. i. s.
quando ego t. prescribo contra alium q si vellem statuendo nō possem
inducere: vt quod habeam ius eligendi potestatem tunc est pscriptio. et
ita loquitur totus contractus pscriptiois. Adodo in pposito cōue
tudo q dictum castrum allegat vt posset potestatem eligere magis est
quēda pscriptio cuiusdā iuris. Sed posito q istud ius vere cōpetere
posset legitimari. vt. s. probatū est. ergo et. et predicta est vera differen
tia in consuetudinē et pscriptio: licet quidam ponant aliam extra de
consue. c. si. C. que sit lon. consue. l. i. et.

Cursus

1. Cursus anni non inducit priuationem hereditatis stante statuto
q non implens voluntatem defuncti. j. annum incurrat penas legales et
cursus anni habeatur pro legitima monitione.
2. Annum et idem tempus non operatur duos effectus quando vnus suc
cessiue venit ad alium.
3. Heres non incidit in penam si non implet voluntatem defuncti q i te
stamento sunt dati executores.
4. Agens ad priuationem heredis obligatum non solum non sufficit
ostendere legatum factum.
5. Agens aliquid negatiuū ad quod quis non est obligatus debet id
probare q i tali negatione delictum alicuius arguitur.

Heres q excusatur a pena ob non solutionem legatorum: q i in testō
sunt dati executores coniuncti legatariis.

Qui agit ad priuationem heredis ob non impletā voluntatem defun
cti et cauere de illam implendo vt obtineat.

Frans ex coniunctione quod presumatur.

Consiliū. cxxxvii.

Istatuto castris plebis cautetur q quicunq
occupauerit voluntatem defuncti. j. an
num incurrat penas legales et cursus anni habet pro
litia monitione nec alia monitio expectet contingit q
quidā in testō fecit plura legata ad q legata exequēda
dedit quosdāz executores patruos dictos legatorum:
que legata non fuerunt soluta infra annum. Hūc dicti legatarij petunt
emolumentum hereditatis ex vigore aut. hoc amplius. C. de fideicō. et in
cor. vnde sumitur cōfictio statuto nec presteritū aliquam cautionem de
implenda voluntate defuncti. Ex isto themate multa dubia oriunt. Pri
mo an cursus vnius anni priuet heredē nō implētē voluntatē defun
cti hereditate. Scō an heredes pdicti excusentur pp alios executores
ad hoc a testatore deputatos. Tercio an dicti actores excludant q nō
presterint cautionē de implenda voluntate defuncti. Quarto an coipso
q ostendit legatū factum et solutū nō esse sit probata intentio ipsorum
agentium. Quinto an releuet in aliquo dictū heredem conuētum q di
cti fideicōmissarij et executores electi a testatore erant sic coniuncti di
ctis actoribus.

1. Sup t. primo puncto videtur de iure fore dicendū q
inspectis verbis dicti statuti cursus pmi anni operet tñ vñ effectū q
probatur pro lta monitione et iussu iudicis expectatē verbis statuti
ti hoc et persuadetur legib. s. si quis aut non implēs. et. C. de fideicō. aut. hoc am
plius. Duo successiue requirunt vt quis hereditate priuetur. i. iussus seu
monitio iudicis scō successiue cursus tps. s. anni: sed t. de iure hoc est
q vñ et idē tps nō pōt operari effectus circa duos actus quorum vnus
successiue venit ad aliū vt. C. q admitt. ad bo. pos. l. si. in. et. de inof. test. l.
eum qui. et pbat in simili tps quo complet lesio cepta in absentia et sic
operatur vnum effectum non cōputatur in tpe petende resti. et sic non
operatur aliū effectū successiue ad primū no. ff. ex qui. cau. ana. l. ab ho
stibus. s. sed si simpliciter. p gloss. ad hoc etiā facit qd no. p. dy. in. c. sine
possessione. de regu. iur. circa fil. lib. vi. q primo requirit cursus vñ tē
poris ad inducendam obligationem. Scō abinde incipit currere aliud
tempus ad pscriptioem. facit q no. C. de ser. fug. l. j. in fin. gloss. mag. ita
in proposito primū tempus operat. vt habeat lta monitionem. ab
inde incipit currere annus ad priuandūz quē hereditate. et sic requiritur

biennium. ergo illi nō sunt hereditate priuati. Super secō puncto
dico q heredes pdicti excusant ppter alios executores a testatore de
putatos a pena predictę legis: maxime si nō apparet ipsos heredes nō
fore certificatos q dicti executores nolebant implere. p hoc induco ca
sum expresse. ff. de cōdi. et demon. l. multa. et expresse in aut. de eccle. ti.
s. si q autē. qui hoc facere. vnde sumit aut. l. 3. posita super. l. nulli. C. de
epi. et. vbi dicitur q qñ sunt apposti executores q priuent omni cōmodo qd per
cipiebant ex testō. et sic hodie casu vñ q pena non imponatur heredi
bus pro hoc facit q testator ponēdo certos executores ad hoc legata ex
quēda vñ ipsos heredes prohibuisse ne se ipediant de ipsa executione.
vt. ff. de an. tu. leg. plurib. et ibi no. per gl. hoc etiā probatur. ff. de ali. et
ci. leg. l. iij. nec ob. iura que dicunt q licet datus sit executor nihilomin
bus tenetur. vñ aut q heredes non implendo sine monitione incidunt in
penam: vt expresse probatur in. d. l. multa. de condi. et demon. Super
tertio an dicti executores excludantur propter non prestitam cautio
nem et dico q sic: quia hoc est expresse in corpore de here. et. fal. s. si
vero nullus: ibi cautione prius ab ipso facta et. Si ergo prius cautio
nem non prestetit debet succumbere vt. C. de vsuf. l. j. simile in cōtmaci
bus et alijs in qbus iura dicunt nō audiri nisi prestita cautione. posset
etiam indeg. facere sniam sub conditione. et. si oia que dicta constitutio
ne cauentur fuerint obseruata. vt. ff. de fideicō. l. l. iij. s. illud videndūz
sed illud puto verum q leg. simplr loquit: sed in casu nostro leg. expmi
tur. s. q prius caueat. si ergo de hoc non fecit fidem et actor succumbe
re. Super quarto t. puncto videtur dicendū qd ipsi auctores debēt
probare illud legatum non solum per cōfessionem heredis. vel alio

modo nec sufficit soluz legatum relictum esse: hoc
probatur ex bis q no. p. Anno. in. c. sup. bis. et. l. y.
C. de iure emphy. l. ij. qd corroboratur p. l. hoc in
re. de verb. ob. ibi nisi exploratum sit et. Jlle qui
aliquid negatiuum asserit ad quod aduersarius
non est obligatus debet id probare. qd maxime
arbitror esse verum cū ex tali negatione alicuius
delictum arguitur. vbi est psumptio pro conuen
to. s. ne delinquat. vt. l. iul. repe. l. pe. et per regulam
generalem q quilibet presumitur bonus et non
peccasse. pro hoc q cū agitur de tutore remouen
do a tutela pp aliqō omisum istud d3 probari vñ
q sui copiam non fecit ad prestanda alimenta vel
qd est negligens: vel mors vel similia que priuatio
nem negatiuum continent. vt. l. iij. s. tutor qui ad
alimēta. et. l. si. cū. l. se. de suspe. tu. Sup t. quinto
satis puto de his dictis heredib. conuentis pdes
se. vt apposta doli exceptione dicti actores repe
lant quasi executores propter cōiunctionē eorum
ad quos sperabant dictā hereditatē deuenire hoc
omisit: pro hoc q tali fraude factuz presumat
ex coniunctione sanguinis induco. vt. ff. de bo. lib.
l. pe. post prin. ibi facilioz q psumptio et. Et ex
pressius extra de testi. c. cōstituti. s. in presentia no
stra archiepiscopo ex hac. q ex coniunctione psum
mitur vnus scire de facto alterius. vt. ff. vnde co
gna. l. octani. et. C. de in. test. l. de tutela. p hac
presumptione fraudis ratione coniunctionis fa
cit optime in aut. de ali. et. emphy. s. economus. vñ
de sumitur aut. quibusqz posita super. l. inbe
mus. C. de epi. et. cle. Item pro hac fraude presumē
da facit expresse in aut. vt bi qui ob. res habere.
s. si q. col. vi. et ex his apparet qd si tales agat pe
tendo dictā hereditatē pnt exceptionē doli oppo
nere. qui doli probat ex coniunctione et propin
quitate tēporis. vt. s. dictū est. Et quolibet ergo p
dictorum concluditur dictum heredem esse absol
uendū et. ego Bar. de safofer. ita consulo.

Pupillus quod dicat decedere intestatus et
comprehendatur statuto loquente de intestato.

Intel. l. j. de suis et leg. l. intestat. ff. de verb. signi.

et insti. de heredi. ab intesta. in principio.

Cōis vsus loquēdi non est ppia significatio.

Statuta intelliguntur fm cōem vsu loquēdi.

Cōis vsus loquēdi preualet omni significationi.

Consiliū. cxxxviii.

Est copia cuiusdam statuti san

cti Senerini. Itēz statuimus

ordinauimus q si qd vel si qua de

terra scilicet Sene. et eius districtu decedat

intestatus vel intestata sine filiis

legitimis q bona oia et iura sic ab intestato mo

rientis deueniat et deuoluant. et sicut ad decenden

tem ab intestato ppriores consanguineos ex

paterna vel a pma linea decedentes. cum satis sit

conueniens rōni qd talia bona reuertant ad pristini

num statum vñ principij habuisse noscunt: pdi

cta locū habeat et. qd talis est. qdam puella de di

cta terra minor. et. an. sue etatis decessit nullo cō

dito testō q erat puella supstitibus sibi ppingori

bus matre sua et ffe carnali ipsius pupille nato ex

eodē pte et eadē mfe: mō qñ vtrū dicta mī succē

dat et aliqua pte vel nō pp vba dicti statuti. In. j.

q. facit dubiū teg. q est de suis et legi. l. j. pñ. vbi in

nuitur q ille qui non pōt facere testm vt pupillus

non d3 proprie intestatus. Qñ igit verba statu

ti debeant intelligi fm propriā significationem et

illud verbum intestatus non cadat in pupillo et

go relinquatur determinationi iuris cōmunis et

sic mater succedat et hoc iam motus est animus

quorūdam ad consulendum q mater admittatur

contrarium tamen est veritas. Pro cui? intelligē

tia videndū est de intellectu triū legum q ponunt

significationē huius vbi intestatus. Primo de in

tellecta. d. l. j. in prin. de suis et legi. Scō de intel

ctu. l. intestatus. Tercio de intellectu insti. de he

re. ab ite. i. prin. q leges vident sibi priari. nā de

ultime dicūt eū simplr testatū qui testm non fecit

sed. d. l. j. de suis et leg. dicit q pupillus nō est pprie

intestatus postea dicit sed hos pro intestatis acci

Prinati. vide
ro. s. cxxxviii. vbi
allegat hoc consiliū
et concludit qd l3
executor vel hīs
nō priuet heredi
tate tñ pñaf offi
cio exequēdi p cō
stitutionē que est
valida. B. L.

Hec est copia. i.
testat. pprie. Col
ligēdo mentē d3
cto. ea vñ cōis op.
q pupillus possit
dici intestatus de
cedere nō egvi vñ
bozum: sed ex cōi
vsu loquēdi id pe
tes aliquā heredi
tatem haberet ne
cesse pbare illum
cōem vsu vt col
ligitur ex mente
ang. cōsil. c. incip.
statuto cōis bur
gi. et cōsil. c. xvi. inci
piē. petr. de vbe
pau. de ca. consil.
c. lxxxvi. et ibi re
fert qd aliqui con
sulerūt hūc an
ge. tñ cōsil. c. xvi. in
cip. indeg. noierc.
statutus excludēs
matrē. et ibi dicit
q ipse et bal. plu
ries et sulerūt p
hac parte et ita t3
bal. l. si arrogat
tor. ff. de adop. vi
dete late in. l. in
noier in. l. gñalr.
C. de here. insti. et
vide infinitas cō
cordantias in. l. j.
ff. de suis et leg. be
re. i. apostil. p me.
et ro. consil. iij. et
cxxx. Ber. Zan.

Constitutio de
clarat. oñso q̄ da
tus ad declaradū
voluntatē s̄uncti
sit egecutor rema
nebit p̄sūtata cōs
ultatio bal. q̄ d.
egecutor post an
nū nō poterit de
clarare p̄r con
sequēs ad dioce
sanū spectabat di
strubutio ad q̄ de
mōstrādū dico q̄
n̄ solū egecutor d̄
q̄ volūtātē certaz
q̄ voluntatē ad ef
fectū pducit s̄ ē
q̄ h̄s aliqd̄ adiple
ret p̄p̄d̄r̄nū
testōis d̄ egecu
tor declarando ḡ
erit egecutor. B̄ p̄
bas p̄ t̄g. i. aut. l̄z
C. de epis. l̄ de. 7 i
cor. vii. sumit i. ita
t̄z spe. 7 io. an. i. ita.
de instr. edi. g. nūc
aliq̄. in p̄n. 3o. de
lig. i. p̄ tract. suo ege
cutor. bal. in. d. l.
egecutor i. p̄. c. u. z
i. t̄na. 7 c. 3o. 7 ita
t̄z 2̄ng. 2̄i. suo. ḡ
iñ. incip. q̄m̄ nihil
vbi dicit q̄ semp̄
i. hoc tenet cōtra
bar. nō ob. mō. f.
egecutorem. dicit
ang. q̄ alī tracta
tus ē 7 tractatū
diuersitatē tollit 2̄
rium 7 ex vno ad
aliū nō inferit p̄
diuersitatē natu
re 7 hoc ē vt esse
de mēte bal. in. d.
legecutorem. si er
go. d. bo. erat ege
cutor elapso anno
nō poterat plus
declarare. vt est
tegt. i. d. c. t̄na. 7 c.
nos qd̄. 7 p̄ 2̄is
ad dioceſanū spe
ctabat distributio
vide ē de B̄ro. q̄
t̄z cū bart. cōſi. ce
ggviij. s̄z pe. de an
cha. cōſi. c. cclxx.
viij. t̄z 2̄im.

Canonica por
tio. vide late ro.
cōſi. cccclxxviij.

Paulus. huic
consultationi ad
dite q̄ voluit do.
bricte? de plūbi
nō inter 2̄ilia au
ge. cōſi. cccliij. ici.
pe. paulus 7 cōſi.
lio se. p̄ ange. alle
gantē in fi. quod
dam cōſil. 2̄y. di
cētis qd̄ spūris
nulla cognitionē
vel cōiunctionem
h̄z ē p̄te p̄is. vi
de ē t̄ge. cōſi.
xx. 7 ccc.

b ¶ Intestatus. vi
de ro. consil. iij. et
xxij. Her. land.

Statuto Ldis Peru
si caueat q sine
gulis annis detur et fiat elemos
yna de centus libris percipiendis
ex venditione bladi cois perusij
qo venditur et vendi consuevit an
nuatim in platea cois perusij. Item per adunan
tiam generale artificu ciuitatis sup quadā petiti
one oblata communi perusij p prefatus caplin san
eti frān. fratriū minor pussij continēs q aliqua
elemosyna ipsi fratriū sufficiens pro reparatio
ne dicte ecclesie fiat super qua petitione per adu
nantia sup dandis ductis fratriū dictā elemosy
nam ecclesie pducite fuit reformatū q libere rema
neret in dominos priores et camerarios acti qui
tunc erant q priores et camerarij possent et eis l
omnia et singula puidere et executioni mādare que
viderint conuenire satisfacioni et complemento
petito dictorum fratriū et possent cōcedere de qua
cūq pecunia vel hominis cois perusij et solui fa
cere et expēdi et conueniri in actionem et repa
rationem dicte ecclesie prout in ordinamēto quod p
mittit plenius continet postmodū dicti priores et
camerarij ex arbitrio predicto prouiderunt q cer
tam partem dictarum. c. lib. officiales campiois
bladi cois perusij tenerent et deberent dare et sol
uere dicto opere prout in ordinamēto per dictos
priores et camerarios facto qo pmittit plenius cō
tinetur post qo ordinamētū dicti dñij priores et
camerarij fecerūt aliā prouisionē vcz qo officiales
communis bladi perusij dare deberent pro dicto
opere dicte ecclesie scilicet frā. bladum put in dicto
ordinamēto qo hoc permittit plenius continetur

¶ **Consilium. ccli.**

Tarito Arbis veteris cauetur. q. si q. de
cesserit sine liberis proximiores ex
parte patris succedant in patrimonio proximiores ex
parte matris succedant in matrimonio. si sodo quida
pupillus decessit vna matre. queritur quis preferatur
in bonis paternis vel maternis vel proximiores ex
parte patris. In questione ista primo facit t. dubium: quia pupillus
non est intestatus. v. ff. de suis et l. i. in princi. de here. que
ab intest. dese. in princi. si statutum non vendicat sibi locum q. debet
intelligi secundum propriam significationem. Respon. q. cōsuevis lo
quendi et communis intellectus hos pro intestatis accipit. vt. d. l. i. de
suis et legi. i. insi. de here. que ab intest. dese. in princip. qui communis
vltis

Consilium. cgl.ij.

Dulus filius Gualterij presbyteri post sacerdotium genitus cōdidit testamentū in quo suū filium Petricum pupilum sibi fecit heredem eidēq; dictus dñm Gualterium tutorem reliquit. Querit an dictus dominus gualterius possit esse tutor. Et dictum dominum gualterium tutorem esse nō possit: hoc fit ostendo. Tōc iure permittit presbyter rias diaconibus ⁊ subdiaconibus suscipere tutelam tñi que eis defertur iure agnationis vel cognationis: vt. C. de epis. ⁊ cleri. aut. p̄sbyteros. posita super. l. generale. tutelam autē datūā vel testamentariā suscipere nō possunt. vt. no. in. aut. de saa. epis. s. deo auit amabit. ⁊. s. seq. est ergo vidēdū an dictus p̄sbyter iure agnationis possit dictā tutelā suscipere. ⁊ certe tñ dicit⁹ suus filius fuerit vulga p̄cept⁹. vt. ff. de sta. .ho. l. vulgo. ⁊ ibi exp̄ssē ponitur exp̄plū de filio sacerdotis. sed vulgo cōceptus nullū agnatū bz. vt. insti. de legi. l. si cec. agn. s. vulgo. cognati cōstat etiā non esse cū iura agnationū a matre veniant. vt. d. s. vulgo. per que ptz quod dictus pupillū non est dicto p̄sbytero

agnatus neq; cognatus: ergo eius istam tutelam non potest suscipere. Preterea tutela legitima deferitur sicut hereditas. vt. ff. de le. l. i. Sed inter ista cerdotem suum filium in sacerdotio conceptum nulla successio est: vt in aut. qui. mo. na. effi. sui. §. pen. col. vij. vbi glo. expresse ponit de filio sacerdotis. facit extra qui si sint le. c. per venerabile. in fi. Preterea presbyteri non debent procuraciones suscipere nec debent pro extraneis in secularibus iudicijs interesse. vt extra ne de. vel mo. c. i. r. ij. S. c. dictus pupillus quo ad dictum presbyterum sit extraneus ergo r. c. ita videtur mihi Bar. de sago ferrato. saluo semper meliori r. c.

1. Datio curatoris furioso absq; interuentu epi: r. primatu seruatis tñ alijs solennitatibus de quibus in l. de creationibus. non tenet.

2. Institutiones q; fuerunt compilate post. C.

3. Reg. de creationib; C. de epis. audi. r. l. fi. C. de cura. furio. q; nō sunt de quinquaginta decisionib;

Consilium. cglviij.

Uder. Cōs assisij dedit curatorem curam furioso nō seruata forma. l. de creationibus C. de epis. au. r. l. vlt. C. de cu. fi. Dicitur an dicta datio valet r. dico t. p. solennitas dictarum legū debeat seruari ab oibus preterq; in eo q; in eis de pñtia epi r. trium primatum. Ista enī solennitas vtpota de necessitate seruari non debet. Primo q; consuetudo sic hz et vsus illas obseruantias non approbavit. ergo ommissum non vitiat: vt. l. i. in fin. de vend. insp. r. de leg. l. quibus. in fi. quod not. extra de treng. et pa. c. i. Preterea posito qd de consuetudine non appareat: hoc probat per §. furiosus. insi. de cura. fur. vbi soli presidi hoc permittitur. r. sic per illam legem non requiritur presentia episcopi. et constat q; t. lib. insi. fuit factus post Lodidem. vt apparet ex proemio insi. ergo illi tanquam posteriori stabimus: vt. l. sed et posteriores de leg. nec ob. ff. tu dices qd in codice fuerunt posite quinquaginta decisiones postq; liber institutionum fuit composuit: q; ego dico q; ille leges. scilicet leg. de creationibus. r. l. fin. de cura. fur. non sunt de illis quinquaginta. Et si tu dicis contra debes probare. r. si non probas succumbis. ar. eius qd not. per glo. ff. de neg. gest. l. euz actum. circa fi. r. ff. de ope. no. mun. l. non solum. §. sed r. probari. Sed si constaret illas esse de quinquaginta decisionibus. nec apparet de contraria consuetudine dicerem vitia ri. nisi ipsorum presentia intercesserit. vt in autem. hoc ius porrectum. C. de sac. san. eccle. r. ff. de eger. l. §. sed si plures. r. l. deniq; §. si quis eo. alie vero solennitates illarum legū si essent omisse. puto q; vitari. ff. de tu. r. cura. da ab his. l. tutor si fuerit petitus r. c. Bar.

1. Cūso pñcto. q; materia istius cōsilio magis conuenit cōsilio cuidas inferiori icip. La pus vanis. ideo grit videndum.

2. Tutoris datio etiam si nō precesserit inquisitione q; teneat.

3. Nomina debitorum q; possit in dotem dari.

4. Tutoris datio q; teneat dūmodo datus sit subiectus terre originis vel domicili pupilli.

5. Quia in tutela prefertur datio matri declarante intentionem suam se nolle tutelam.

Consilium. cglvi.

Actum. Sic se habet. Quia nōle Bonagans dñs districtus nucerij decessit intestatus supstitibus sibi Thomasio r. Raynaldio filijs eius r. ego pre gnante relicta q; post mortē eius peperit quādam filiam que decessit impubes. vgor dicti Bonagans di post mortē sui viri r. natiuitatē assumpsit tutelam dictorum filiorum vcz Thomassij r. Raynaldij. r. tutelam eorū administrauit p. duos annos ante inuentarij confectionem. nunc post mortem dicte posthume cōparuit corā iudice ducalis curie asserens se velle ad secunda vota transire r. renuntiare dictē tutelē. r. quēdā de assisio petijt dictis filijs ordinari in tutores qui vt dñs non sit certum esse futurū suū virū qui indeg. auditis petitiōne r. renuntiatione p. matrem: prefatū de assisio qui

vocatur Thonus ibidē pñtem decreuit r. ordinauit tutores nulla inquisitione precedente. Adodo querit nūquid talis datio vtz ex quo inquisitione non precessit. Sēdo cum dictus Thonus sit de assisio ordinandus. et ibi habebat domiciliū r. in ciuitate Agerina nō habebat domum neq; domiciliū lz iam sint g. i. menses qd fecerat se ciuē dicte ciuitatis non tñ propter hoc transulit dñm r. habitationem imo in districta assisij trahit r. trahit moram nūquid possit esse tutor dictorū pupillorum. Tercio cū dicti pupilli habeant auā maternā que post renuntiationes matris dictorū pupillorū r. dationes factā de dicta tutela petijt dictorū pupillorum nepotū suorū tutelam sibi decerni. nūquid posito q; dictus thonus fuisset cū inquisitione datus dicta auia sit de iure pferenda tam dicto thono q; etiā alijs cōsanguineis. Itē posito q; dicte auie dicta tutela non deferat. r. dñs dari datus cū inquisitione nūquid dicta inquisitio debet fieri inter agnatos r. cognatos si pōt reperiri idoneus nūquid ille potius sit dandus vt sit alijs pferendus. Itē si mulier sit trāsitura ad scda vota r. asseritur que fecit alium ordinari anteq; transeat desinat esse tutrix. Cū primū cum queritur an t. valet tutoris datio lz non precesserit inquisitio si aliud iuridici non obstat. respondeo q; vtz quia nulla lege cauetur q; debeat inquiri: sed est differentia ad satisfactiones prestandas: an sit datum cū inquisitione r. non satisfacta: an sine et satisfacta ar. eorum q; nō. insi. de satisfda. tu. §. pe. r. C. de tu. r. cura. qui non satisfda. l. i. r. ij. r. ibi not. per glo. modernorum. Cū autem sit q; t. nōia debitorum possint dari in dotē r. dotis esse: vt. ff. de condi. ob. cam. l. qui se debere. r. l. si donatarius. r. de iure dotū. l. de iur. Cū scdm dico q; qd idubi tanter valz tutoris dñs non enī requiritur nisi q; sit subiecte terre originis pupilli vel domicilij vt. l. i. C. vbi pe. tu. Sed per consilium potuit hoc fieri vt. l. edificia. ff. de verb. sig. quare r. c. Cum presuppōnat in puncto q; factus sit ciuis. Cū tertium cum queritur an cum eo tpe t. cum datus fuerit tutor alius matre volente transire ad scda vota superaret auia an ipsa debeat ei pferri q; datus est. ad hoc dico q; gl. sunt dñe loquentes de matre r. eodem modo intelligo de auia vna glo. est. C. quando mul. tu. of. fun. po. l. si alia est in l. tutor si fuerit petitus. ff. de tuto. et cura. da. ab his. pro quarum glo. varietate tenēda dico q; si auia fuisset negligens quod tutoris datio teneret secus si non fuisset negligens vt in casu. q; nostre in qua nulla fuit negligentia. sed incontinenti matre declarante intentionem suam datus fuit tutor. r. tunc auia pferatur sic reducuntur glo. ad concordias vt. l. si maritus. ff. de adul. r. ita sentit et tenet Jac. de are. in d. l. si tutor fuerit petitus. r. moder. in prealleg. l. si. r. magime ad ar. si. que est ipsa veritas. Cū quartum cum queritur an pferatur alijs agnatis auia dico q; sic arg. eorum que not. in l. i. C. quando mulier tu. of. fun. po. in glo. legitime. Cū quintum non respon. q; responsum est per prima dicta in primo puncto. Cū sextum cum queritur quando mulier dicit se transuram ad scda vota desinat statim esse tutrix. R. dico r. dico quod si vt possit dari tutor alius si legitimi nō superessent: casus est in corpore autenti. de nup. §. sin autem tutela in ver. si vero. in fi. §. ibi volente r. c. In questione predicta put scriptum est supra r. consultum est in primo: secundo: tertio: quarto: quinto: r. sexto. idem dico r. consulo per easdem rationes. ego. frā. de pi. Sur per tertio vero fuerunt opinionēs quando sunt alij legitimi post auiaz sed quando post matrem venit auia tunc sine dubio volens r. nō negligens debuit esse tutrix omnibus etiā alijs legitimis r. datius ex gl. ff. Soli enim testamētarij ipsi auie pferuntur: vt in aut. matris r. auie. qm mu. tu. of. fun. po. in corpore vnde sumitur. Unde in proposito istā auia dico pferendam etiā si essent datine. ipsa etiam pferet oibus r. c. Ego Bar. de sago fer. r. ego frā. de pñsis legum docto.

1. Aut. ex cā. C. de libe. pte. hz locum qñ testator sciebat se preterire filium secus si ignorabat: vnde tutor datus in tali testamento. non valet si non confirmetur.

2. Puncto predicto in rub; r. legationibus in eo cōtentis pro eius determinatione. Primo est sciēdū

q; rupto testō ex causa preteritionis posthumi de quo testator non sperabat relicta r. c. Alia non confirmant per aut. eg. causa. C. de libe. pte. r. in corpore vnde sumitur. q; reg. in cor. loquitur de testatore qui sciebat se preterire filium vel posthumum si recte r. diligenter intuetur. vt. C. de testamen. mili. l. scit. in probando hoc non egerendo me. quia longum esset. remanet ergo q; dictus Romanus est datus tutor in testamento predicto rupto. vnde non potest esse tutor nisi confirmatur p. t. ff. r. C. de confir. tu. q; confirmatio cum testator vigerit multis annis dñ fieri cum inquisitione que ponitur. ff. de confir. tu. l. i. in confirmando q; in propoita. q; factum non fuit nec iudici q; cōfirmatio dictum testm fuit propositum aliquid q; testm esset ruptum. vnde non pōt dici cōfirmatū. ar. de confir. tu. l. neg. r. gl. isti. de tu. in prin. videtur inclinare q; non. In dñum videtur casus de confir. tu. l. i. qui a patre ibi perinde ac si insi. r. c. Ita tñ Jac. de are. r. disputando determinauit ad ar. si lita tñ r. p. in d. l. neg. r. c. communiter oēs moderni. dico igitur in qdne proposita qd per ea que facta sunt nullus potest administrare legitime. sed indeg. dñ facere inquisitionem fm formam d. l. in confirmando. r. si reperiret dictum Romanum confirmandum confirmet et pferet anie

Consilium. cglviij.

Iso. Puncto predicto in rub; r. legationibus in eo cōtentis pro eius determinatione. Primo est sciēdū q; rupto testō ex causa preteritionis posthumi de quo testator non sperabat relicta r. c. Alia non confirmant per aut. eg. causa. C. de libe. pte. r. in corpore vnde sumitur. q; reg. in cor. loquitur de testatore qui sciebat se preterire filium vel posthumum si recte r. diligenter intuetur. vt. C. de testamen. mili. l. scit. in probando hoc non egerendo me. quia longum esset. remanet ergo q; dictus Romanus est datus tutor in testamento predicto rupto. vnde non potest esse tutor nisi confirmatur p. t. ff. r. C. de confir. tu. q; confirmatio cum testator vigerit multis annis dñ fieri cum inquisitione que ponitur. ff. de confir. tu. l. i. in confirmando q; in propoita. q; factum non fuit nec iudici q; cōfirmatio dictum testm fuit propositum aliquid q; testm esset ruptum. vnde non pōt dici cōfirmatū. ar. de confir. tu. l. neg. r. gl. isti. de tu. in prin. videtur inclinare q; non. In dñum videtur casus de confir. tu. l. i. qui a patre ibi perinde ac si insi. r. c. Ita tñ Jac. de are. r. disputando determinauit ad ar. si lita tñ r. p. in d. l. neg. r. c. communiter oēs moderni. dico igitur in qdne proposita qd per ea que facta sunt nullus potest administrare legitime. sed indeg. dñ facere inquisitionem fm formam d. l. in confirmando. r. si reperiret dictum Romanum confirmandum confirmet et pferet anie

Consilium. cglviij.

Iso. Puncto predicto in rub; r. legationibus in eo cōtentis pro eius determinatione. Primo est sciēdū q; rupto testō ex causa preteritionis posthumi de quo testator non sperabat relicta r. c. Alia non confirmant per aut. eg. causa. C. de libe. pte. r. in corpore vnde sumitur. q; reg. in cor. loquitur de testatore qui sciebat se preterire filium vel posthumum si recte r. diligenter intuetur. vt. C. de testamen. mili. l. scit. in probando hoc non egerendo me. quia longum esset. remanet ergo q; dictus Romanus est datus tutor in testamento predicto rupto. vnde non potest esse tutor nisi confirmatur p. t. ff. r. C. de confir. tu. q; confirmatio cum testator vigerit multis annis dñ fieri cum inquisitione que ponitur. ff. de confir. tu. l. i. in confirmando q; in propoita. q; factum non fuit nec iudici q; cōfirmatio dictum testm fuit propositum aliquid q; testm esset ruptum. vnde non pōt dici cōfirmatū. ar. de confir. tu. l. neg. r. gl. isti. de tu. in prin. videtur inclinare q; non. In dñum videtur casus de confir. tu. l. i. qui a patre ibi perinde ac si insi. r. c. Ita tñ Jac. de are. r. disputando determinauit ad ar. si lita tñ r. p. in d. l. neg. r. c. communiter oēs moderni. dico igitur in qdne proposita qd per ea que facta sunt nullus potest administrare legitime. sed indeg. dñ facere inquisitionem fm formam d. l. in confirmando. r. si reperiret dictum Romanum confirmandum confirmet et pferet anie

Consilium. cglviij.

Iso. Puncto predicto in rub; r. legationibus in eo cōtentis pro eius determinatione. Primo est sciēdū q; rupto testō ex causa preteritionis posthumi de quo testator non sperabat relicta r. c. Alia non confirmant per aut. eg. causa. C. de libe. pte. r. in corpore vnde sumitur. q; reg. in cor. loquitur de testatore qui sciebat se preterire filium vel posthumum si recte r. diligenter intuetur. vt. C. de testamen. mili. l. scit. in probando hoc non egerendo me. quia longum esset. remanet ergo q; dictus Romanus est datus tutor in testamento predicto rupto. vnde non potest esse tutor nisi confirmatur p. t. ff. r. C. de confir. tu. q; confirmatio cum testator vigerit multis annis dñ fieri cum inquisitione que ponitur. ff. de confir. tu. l. i. in confirmando q; in propoita. q; factum non fuit nec iudici q; cōfirmatio dictum testm fuit propositum aliquid q; testm esset ruptum. vnde non pōt dici cōfirmatū. ar. de confir. tu. l. neg. r. gl. isti. de tu. in prin. videtur inclinare q; non. In dñum videtur casus de confir. tu. l. i. qui a patre ibi perinde ac si insi. r. c. Ita tñ Jac. de are. r. disputando determinauit ad ar. si lita tñ r. p. in d. l. neg. r. c. communiter oēs moderni. dico igitur in qdne proposita qd per ea que facta sunt nullus potest administrare legitime. sed indeg. dñ facere inquisitionem fm formam d. l. in confirmando. r. si reperiret dictum Romanum confirmandum confirmet et pferet anie

Consilium. cglviij.

Iso. Puncto predicto in rub; r. legationibus in eo cōtentis pro eius determinatione. Primo est sciēdū q; rupto testō ex causa preteritionis posthumi de quo testator non sperabat relicta r. c. Alia non confirmant per aut. eg. causa. C. de libe. pte. r. in corpore vnde sumitur. q; reg. in cor. loquitur de testatore qui sciebat se preterire filium vel posthumum si recte r. diligenter intuetur. vt. C. de testamen. mili. l. scit. in probando hoc non egerendo me. quia longum esset. remanet ergo q; dictus Romanus est datus tutor in testamento predicto rupto. vnde non potest esse tutor nisi confirmatur p. t. ff. r. C. de confir. tu. q; confirmatio cum testator vigerit multis annis dñ fieri cum inquisitione que ponitur. ff. de confir. tu. l. i. in confirmando q; in propoita. q; factum non fuit nec iudici q; cōfirmatio dictum testm fuit propositum aliquid q; testm esset ruptum. vnde non pōt dici cōfirmatū. ar. de confir. tu. l. neg. r. gl. isti. de tu. in prin. videtur inclinare q; non. In dñum videtur casus de confir. tu. l. i. qui a patre ibi perinde ac si insi. r. c. Ita tñ Jac. de are. r. disputando determinauit ad ar. si lita tñ r. p. in d. l. neg. r. c. communiter oēs moderni. dico igitur in qdne proposita qd per ea que facta sunt nullus potest administrare legitime. sed indeg. dñ facere inquisitionem fm formam d. l. in confirmando. r. si reperiret dictum Romanum confirmandum confirmet et pferet anie

feret anie predictes: si vero non esset confirmandus tunc auia remanet tutrix.

1. Alter ex executoribus in testamento a testatore vna datis pōt altero desuncto administrare.

2. Dictio vna quam similitudinem denotet: r. quod per eam repetantur conditiones.

Consilium. cglviij.

Actum. Tale est. pñctus dñus fecit testm r. codicillos vt. §. cōtigit quod post mortem dicti testatoris dictus planciolo Jannelli suus fideicommissarius mortuus est. queritur vtrū dicta dñmina Buta vna cum dicto Planciolo fideicommissaria possit officium ipsius fideicommissarie libere r. egredite exercere r. bona predicti testantis vendere fm formā testamenti.

1. Ad predicta respondetur t. de iure dictam dominaz posse fideicommissarie officium libere exercere r. bona dicti testatoris fm formam dicti testi vendere: q; mortuo fideicommissario officium remanet apud eam integram. vt extra de testa. c. religiosus. lib. vi. in fi. sed hic possunt oriri duo dubia. Prīmū q; d. c. religiosus. dicit nisi aliud a testatore sit expsum: sed hic videt aliud expsum cū dicit in codicillis q; dictā dñmina Buta faciebat fideicommissariam vna cū dicto Planciolo Jannelli r. c. Et q; dñcit vna videtur voluisse simul non separatim fideicommissarie officium exercere. R. si q; illa simulata in eo q; dicit vna respicit actum disponendi factum a testatore. q; d. semel ex vno actu facio talem r. talem fideicommissarios meos seu talem cum tali quod idem importat. primum de ditione vna probatur. C. de impu. r. alijs subit. l. vlti. in prin. vbi pñs qd idem est dicere titius vna cūz seio. vel dicere titius r. seius. sed de ditione cum: r. de ditione r. probatur per iurayulgaria. vt. l. titie tegtores. §. nihil. de leg. i. r. l. illi cum illo. de leg. ii. cum si. Preterea nūq; presumitur testatorem voluisse vt vnus sine alio non possit nisi hoc expfererit vt. l. si fuerit ita. de ma. testa. Secundo posset dubitari an pñs alienandū di que fuit attributa dicto Planciolo in testamento videtur repetita in personam domine Bute in codicillis. r. ita in codicillis de potestate vñdendi nulla sit facta mentio. Ad q; respondetur qd illa verba vna cum Planciolo r. c. fm propriam r. veram significationem sunt repetita earum conditionum r. qualitatum que in persona primi fideicommissarij apposite sunt. q; d. talem facio fideicommissariū cum hac pñte concessa a tali fideicommissario. hoc probatur per l. non putabam. de condi. et demon. nec ob. finis illius. l. vbi videt innuere contra. q; illud speciale favore libertatis ne libertas incidat: vt ibi apparet in teg. r. glo. de iure ergo communi est contra: vt ibi dicitur Bar.

2. Dispositio auf. minoris debitor. C. q; da. tuto. possunt: an habeat locum in tutore testamentario.

3. Item an intelligatur de creditore testamentario.

Consilium. cglviij.

In nomine Domini amen. Questio ista i hoc principaliter reuoluitur. an autē. minoris. posita. C. qui tu. da. pos. habeat locum in tutore testamentario secundo an illud q; dicitur de creditore habeat locū in eo qui est creditor ex testō. Circa primū tñ quidam antiqui dicebant qd illa auf. non habeat locum in tutore testamentario. q; eius fides est recepta a testatore. vt insi. de satisf. tu. §. i. de episcopo pa. audi. l. de creationibus. sed glo. in d. auf. minoris. tenet contra p rationes ibi positas. Sui. de cu. tenet contra. ff. de pac. l. cum in eo per rationes quas j. dicam. Item dñs Old. in ista materia ita distinguit aut testator qui dedit ipsum tutorem sciebat ipsum esse creditorem aut debitorē. et tunc potest esse tutor non obstante dicta auf. minoris. nam si des istius tutoris electa per testatorem. ar. ff. de admi. tu. l. tutores q; res Preterea testamentarij tutores pferunt matri r. auie. vt in auf. matri r. auie. quando mu. tu. off. fun. po. sed mater r. auia non prohibentur a statuto licet sint debitrices et creditrices. vt. d. auf. matri r. auie. r. hoc verum cum testator hunc sciebat tutorem quē dabat esse debitorem vel creditorem. sed si ignorabat testator ipsum esse creditorem vel debitorem tunc non potest videri electa r. approbata fides illius. vt. ff. de inoffi. testa. in confirmando. r. isto casu est vera opi. gloss. r. hanc opi. ego semper tenui. r. secundum hoc in casu proposito cum testator ipsum tutorem sciebat esse vel futurum esse creditorem ipsius talis poterit esse tutor. r. sic non potest ei imputari si tutelam gessit nec per hoc perdet legatum. su. per secundo tñ puncto posito q; testamentarius tutor prohibetur a tutela si est debitor vel creditor alias q; ex dispositione testatoris facta in testamento vel codicillis hoc est expsum per iura que dicunt quod eo casu si egesset se a tutela vel cura perderet legatū. r. sic habet necesse gerere. vt legatum consequatur. vt. ff. de egu. tut. l. nescimus. c. i. l. sc. hoc etiam verius esse probatur per iura antedicta. nā licet de iure antiquo distingueretur an legatum erat relictum pro tutela an non: sed de iure nouissimo quocunq; iure relictū esset: si cessaret adimplere quod iniunctum est per defectum perderet legatum: vt in auf. de here. r. fal. §. his omnibus. r. ibi no. per Jaco. de bel. apparet ergo quod huic tutori imponebatur necessitas gerendi tutelam: vt haberet tutelam non autē eg-

Consilium. cglviij.

In nomine Domini amen. Questio ista i hoc principaliter reuoluitur. an autē. minoris. posita. C. qui tu. da. pos. habeat locum in tutore testamentario secundo an illud q; dicitur de creditore habeat locū in eo qui est creditor ex testō. Circa primū tñ quidam antiqui dicebant qd illa auf. non habeat locum in tutore testamentario. q; eius fides est recepta a testatore. vt insi. de satisf. tu. §. i. de episcopo pa. audi. l. de creationibus. sed glo. in d. auf. minoris. tenet contra p rationes ibi positas. Sui. de cu. tenet contra. ff. de pac. l. cum in eo per rationes quas j. dicam. Item dñs Old. in ista materia ita distinguit aut testator qui dedit ipsum tutorem sciebat ipsum esse creditorem aut debitorē. et tunc potest esse tutor non obstante dicta auf. minoris. nam si des istius tutoris electa per testatorem. ar. ff. de admi. tu. l. tutores q; res Preterea testamentarij tutores pferunt matri r. auie. vt in auf. matri r. auie. quando mu. tu. off. fun. po. sed mater r. auia non prohibentur a statuto licet sint debitrices et creditrices. vt. d. auf. matri r. auie. r. hoc verum cum testator hunc sciebat tutorem quē dabat esse debitorem vel creditorem. sed si ignorabat testator ipsum esse creditorem vel debitorem tunc non potest videri electa r. approbata fides illius. vt. ff. de inoffi. testa. in confirmando. r. isto casu est vera opi. gloss. r. hanc opi. ego semper tenui. r. secundum hoc in casu proposito cum testator ipsum tutorem sciebat esse vel futurum esse creditorem ipsius talis poterit esse tutor. r. sic non potest ei imputari si tutelam gessit nec per hoc perdet legatum. su. per secundo tñ puncto posito q; testamentarius tutor prohibetur a tutela si est debitor vel creditor alias q; ex dispositione testatoris facta in testamento vel codicillis hoc est expsum per iura que dicunt quod eo casu si egesset se a tutela vel cura perderet legatū. r. sic habet necesse gerere. vt legatum consequatur. vt. ff. de egu. tut. l. nescimus. c. i. l. sc. hoc etiam verius esse probatur per iura antedicta. nā licet de iure antiquo distingueretur an legatum erat relictum pro tutela an non: sed de iure nouissimo quocunq; iure relictū esset: si cessaret adimplere quod iniunctum est per defectum perderet legatum: vt in auf. de here. r. fal. §. his omnibus. r. ibi no. per Jaco. de bel. apparet ergo quod huic tutori imponebatur necessitas gerendi tutelam: vt haberet tutelam non autē eg-

Consilium. cglviij.

In nomine Domini amen. Questio ista i hoc principaliter reuoluitur. an autē. minoris. posita. C. qui tu. da. pos. habeat locum in tutore testamentario secundo an illud q; dicitur de creditore habeat locū in eo qui est creditor ex testō. Circa primū tñ quidam antiqui dicebant qd illa auf. non habeat locum in tutore testamentario. q; eius fides est recepta a testatore. vt insi. de satisf. tu. §. i. de episcopo pa. audi. l. de creationibus. sed glo. in d. auf. minoris. tenet contra p rationes ibi positas. Sui. de cu. tenet contra. ff. de pac. l. cum in eo per rationes quas j. dicam. Item dñs Old. in ista materia ita distinguit aut testator qui dedit ipsum tutorem sciebat ipsum esse creditorem aut debitorē. et tunc potest esse tutor non obstante dicta auf. minoris. nam si des istius tutoris electa per testatorem. ar. ff. de admi. tu. l. tutores q; res Preterea testamentarij tutores pferunt matri r. auie. vt in auf. matri r. auie. quando mu. tu. off. fun. po. sed mater r. auia non prohibentur a statuto licet sint debitrices et creditrices. vt. d. auf. matri r. auie. r. hoc verum cum testator hunc sciebat tutorem quē dabat esse debitorem vel creditorem. sed si ignorabat testator ipsum esse creditorem vel debitorem tunc non potest videri electa r. approbata fides illius. vt. ff. de inoffi. testa. in confirmando. r. isto casu est vera opi. gloss. r. hanc opi. ego semper tenui. r. secundum hoc in casu proposito cum testator ipsum tutorem sciebat esse vel futurum esse creditorem ipsius talis poterit esse tutor. r. sic non potest ei imputari si tutelam gessit nec per hoc perdet legatum. su. per secundo tñ puncto posito q; testamentarius tutor prohibetur a tutela si est debitor vel creditor alias q; ex dispositione testatoris facta in testamento vel codicillis hoc est expsum per iura que dicunt quod eo casu si egesset se a tutela vel cura perderet legatū. r. sic habet necesse gerere. vt legatum consequatur. vt. ff. de egu. tut. l. nescimus. c. i. l. sc. hoc etiam verius esse probatur per iura antedicta. nā licet de iure antiquo distingueretur an legatum erat relictum pro tutela an non: sed de iure nouissimo quocunq; iure relictū esset: si cessaret adimplere quod iniunctum est per defectum perderet legatum: vt in auf. de here. r. fal. §. his omnibus. r. ibi no. per Jaco. de bel. apparet ergo quod huic tutori imponebatur necessitas gerendi tutelam: vt haberet tutelam non autē eg-

cludetur a legato q; gessit tutelam. r. ita videtur mihi Bar.

1. Iudex potest eligere arbitrum vel arbitros ad calculandum quādo vertuntur in causa calculationis.

2. Quid probandum sit contra tutorem ad hoc vt contra eum deferatur iuramentum in litem.

Consilium. cglviij.

Iteras. Magnificencie vestre recepi de causa que coram vobis vertit inter Petrum r. vna parte appellatē. r. dominum Heral. defendētem occasione cuiusdā sententie late super administratione tutelē dicti petri quid iuris est si credo r. dico per vos iudicandum esse bene indicatū r. pronuntiatum: r. male appellatum. r. victum victorū in expensis etiam in hac causa appellationis factis cōdemnandum quod probat sic. In primo capite pñme sententie dominus. S. r. H. fuerunt condēnati ratione reddituum r. fructuum pro vltimis. vij. annis. in lib. ad ccl. vt pñs ex tenore sententie inquantū continet condemnationem dictus H. c. non est granatus imo sniam in ea parte approbant q; pñs per instrumentū in causa pro ductum. r. q; petijt in ea parte executionem ergo sententie acquieuit vt C. de re iudi. l. ad solutionem. ff. de pac. l. tale pactum. §. que pronouit. de inoff. testa. l. pe. In eo vero q; in fine snie eos absoluit ab eo q; plus pe tebat dictus Jo. per appel. conquestrus est in hoc de iniquitate sententie nullo modo constat. nam in causis tñ tales calculationes vertuntur permittitur iudici ponere arbitrum seu arbitros qui predictas rationes discutiant r. referant. vt. C. de vsur. r. frul. l. ij. r. ff. si cui plus q; p. l. fal. l. i. de inoffi. l. illud quod. etiā pñs. C. de distr. pig. l. si residuum. sed indeg. hoc fecit vt patet publico insi. r. illi electi retulerunt. r. fm comz relationem indeg. ille prime cause pro dictis. vij. annis condemnauit vt clare pñs recte calculanti ergo eius sententia fuit iusta r. iuste lata. teg. est ff. de condi. r. demonstrat. l. si cui libertas. In secundo vero capite dicte sententie condemnauit dictos do. S. r. H. ad restitutionem tertie partis rerum mobilium contentarum in inuentario seu ad faciendam estimationem secundum tenorem dicte sententie: de hoc etiā nō est conquestrus dictus H. appellans quod patet q; etiā post appellationes pñt coram primo iudice executionē pro dicta tertia parte vel etiā eius estimationem faciendam secundum formam ipsius sententie: ergo vide tur hoc approbasse r. secundum dictam formam fiat. vt dictum est. In tertio vero capite dicte sententie facta etiam ratione reddituum et fructuum administrationis dicte tutelē pro tribus primis annis. et habita ta compensatione cum reliquis insertarum als factarum expen. r. solutorum per dictos. S. r. H. in utilitate necessaria dicti H. et facta ratio ne r. habita cōpensatio de rebus non positis in dicto inuentario ab soluit predictos do. S. r. H. ab administratione fructuum r. a dictis et predictis rebus in inuentario non positis: r. ab omnibus alijs petitiō nibus per dictum H. factis vt pñs ex tenore sententie: hoc caput multa implicat in eo qd dicit de redditibus. in hoc constat iudicem bene pronuntiasse. q; secundum calculationem sibi factam per illos quibus cōmisi. Secundo in eo quod dicit de rebus in inuentario non positis. hic videtur conueniri dictus H. eo quod videtur q; sibi debuerit de ferri iuramentum in litem: r. q; sit aliter probaretur qd predicti debuerunt in magna quantitate condemnari vt ex alle. pro parte sua elegans tissime factis colligitur. Ad hoc autē est dicendum bene indicatum. r. de iniquitate snie non constare. nam si bene aduertantur articuli seu capitula ad probandum contra dictos tutores facta pro maiori parte non concludunt aliquid ex eo quod tutores venirent condemnandi vel de beret de ferri iuramentū in litem. nā incipiendo de decimo articulo seu ca pitulo vsq; ad. vii. in quolibet q; dictus H. habebat r. reliquit tēpore mortis r. c. Constat enim vt prudenter allegatum est quod dictus tutor teneatur de dolo r. lata culpa r. leui. Sed est possibile quod ille H. et di ctas res tempore mortis reliquit. r. inde tutori nulla culpa potest impu tari si eas in inuentario nō posuit. qd enī si ignorauit iustā enim causam ignoratē habuit cū in ius succedat alterius. vt. l. qui in alterius. ff. de re g. iur. de buerit. ergo concludere articuli qd tutores hoc fecerunt vel scire debuerunt. vt. l. qui a. te. si. cer. pe. debuit ergo probari scientia to torum. vel q; hoc cōter erat notum. r. sic colligatur lenis culpa cum res ipse erant in tali loco qd diligens paterfa. hoc prouideret r. inuestigasset. et enim lenis culpa nō prouidere id qd a diligenti potuit prouideri. vt. l. si putator. ff. ad l. aquil. r. ff. de pig. ac. l. si conuenit. §. si. Sed posito qd articuli sint bene formati. vidēdum est de probatione. r. multa sunt que nullo modo probant multa sunt que pars asserit sufficienter esse proba tas: sed certe pauca sunt etiam si testes essent omni exceptione maiores q; per singula examinare longum esset r. tediosum. saltem hic cōstat quod valor non est probatus earum rerum de quibus probatum videtur et in inuentario non sunt posite. ergo si indeg. volebat de ferre iuramentū in litem r. pñd probare interesse dicti p. poterat etiā tagare quantita tem vsq; inquantū sibi videret: poterat etiam non de ferre vt. ff. de in li

Consilium. cglviij.

Iteras. Magnificencie vestre recepi de causa que coram vobis vertit inter Petrum r. vna parte appellatē. r. dominum Heral. defendētem occasione cuiusdā sententie late super administratione tutelē dicti petri quid iuris est si credo r. dico per vos iudicandum esse bene indicatū r. pronuntiatum: r. male appellatum. r. victum victorū in expensis etiam in hac causa appellationis factis cōdemnandum quod probat sic. In primo capite pñme sententie dominus. S. r. H. fuerunt condēnati ratione reddituum r. fructuum pro vltimis. vij. annis. in lib. ad ccl. vt pñs ex tenore sententie inquantū continet condemnationem dictus H. c. non est granatus imo sniam in ea parte approbant q; pñs per instrumentū in causa pro ductum. r. q; petijt in ea parte executionem ergo sententie acquieuit vt C. de re iudi. l. ad solutionem. ff. de pac. l. tale pactum. §. que pronouit. de inoff. testa. l. pe. In eo vero q; in fine snie eos absoluit ab eo q; plus pe tebat dictus Jo. per appel. conquestrus est in hoc de iniquitate sententie nullo modo constat. nam in causis tñ tales calculationes vertuntur permittitur iudici ponere arbitrum seu arbitros qui predictas rationes discutiant r.

tem iur. l. videamus. §. pe. hic igitur placuit iudici non deferre. sed vsq; ad quātitatem q̄ sibi cōgrua visa fuit cōpensare placuit. an hoc fuit male factus nō liquet. et actus. q̄ ex estimatione maiorū rerū non p̄s. si igitur de iniquitate snie nō apparet ille qui appellat succumbit. vt. C. de appell. l. bi qui ad ciuilia: pars em̄ appellata h̄z in hoc ius cōe p̄o se q̄ iudicis arbitrio erat hoc facere vt dictum est. q̄ ergo appellat docere h̄z iudicē inique fecisse aliter si de iniquitate non respōdit oꝛ succumbere. vt. ff. p̄o so. l. si societatem. §. arbitrozum.

1. Snia in qua q̄s fuit p̄ pte adēnatus et p̄ pte absolutus: si ab ea appellet q̄ tota non suspēdat.
2. Appellans q̄ petit sniam a qua appellauit executioni mandari coram iudice a quo q̄ videatur appellatōi renuntiassē.
3. Quid sit probandū contra tutorem per pupillū agentem s̄ eum q̄ non posuerit res in inuentario.
4. In actione tutele propter culpam iuratur in lites contra tutorem et est speciale.
5. Si iudex cōdēnat tutorez ob non positas res in inuentario et non detulit iuramentū in litem et ap̄ pelletur qd̄ agat indeg appellatōis.
6. An dubio p̄o snia q̄ sit iuste lata p̄sumitur.
7. Fructus de bonis pupilli qui dicantur reollecti et quomodo probetur.
8. Coloni et factores q̄ sunt idonei testes i cā p̄p̄ia.
9. Liber rōnū pupilli q̄ nō debeat esse compositus.

Consilium. cl.

Confirmata examinare plura alia dubia occurrerunt que h̄z p̄dicto consilio inserta nō sunt tñ hic aliqua refero. et p̄ximo si super articulo t̄ vno tutor egreditur pro parte condemnatus et pro parte absolutus q̄ pro parte snie cōdēnatorie appellat an tota snia per appellatōem tollatur seu suspendatur fin. l. i. in ff. ad turpil. q̄ videtur q̄ snia non pōt pro parte valere. et pro parte non valere. s̄ hoc t̄z l. y. de adu. no. di. iudi. l. i. q̄ ex p̄fecto potest pro parte valere. arg. ejus q̄ dicitur de testamento. ff. de inoff. test. l. circa ita dicit ipse. C. in contrarium videtur casus. C. de appell. l. ampliorē. §. i. vbi ad iudices appellatōis spectat cognoscere etiam de snia lata cōtra eum qui non appellauit: si em̄ remaneret firma ad iudicem appellatōis nō deuolueretur ad idem. C. q̄ p̄uocā. non est necel. l. si. nec obf. l. certa. q̄ illud contingit propter diuersitatem personarū contra quas agitur nec enim agendo contra vnum posset pro parte approbare et pro parte reprobare imo reprobandū pro parte totum videtur reprobare. vt. l. p̄e. ff. de inoff. test. facit de mī no. l. etiam. §. ex causa. S̄ cōt̄ queritur retēta op̄ nione q̄ pro parte tantū sententia extingatur an pro illa parte qua cōdēnatus est tutor sc̄z petis ta fuerit executio coram iudice p̄mo videatur remanentem appellatōi dico qd̄ sic. quia quando cūq; super aliquo principali vel incidenti q̄ spectat ad iudicem vel inferiorē comparat videtur renuntiatiū appellatōis: vt. C. de re iudi. l. ad solutionem. et extra de appell. c. sollicitudinem. in si. nisi fuerit protestatus qd̄ illam executionem non petit animo renuntiandi appellatōi q̄ dicit vt in d. c. sollicitudinem. in si. Tertio queritur cum pupillus agit contra tutorem dicens ipsum tutorem res non posuisse in inuentario que probatio requiritur contra tutorem. Respon. probatio debet esse talis q̄ concludat tutorem in dolo vel in culpa. sc̄z q̄ tutor sciuit illas res pupilli vel cōter sciebatur vel q̄ diligens paterfamilias hic inuestigasset vt. s̄ dictū est in consilio p̄ximo. Sed queritur qualiter sit probandū vt concludat et videtur qd̄ sufficiant indicia. nec requiratur plena probatio vt. Carbi. tu. l. si defunctus ibi alijs indicijs et. C. de in lit. iur. l. si. sed certe illa videntur intelligenda de indicijs legitimis et claris hoc est ap̄ probationibus claris et liquidis. vt. C. de in lit. iur. l. i. ibi. argumentis liquidis. arg. opti. imo t̄z p̄o hoc. C. de iur. deli. l. cum scimus. §. licentia ibi legitimis modis: sed certe hic aduertendum

est q̄ tria sunt sc̄z res ipse. Itē quantitas earum. Item valor rerū in po ne ergo p̄bati cōtra tutorez vestes frumenta et libros fuisse in bonis pupilli. Sed non probatur quot vestes vel libri vel quāta fuerit quātitas frumenti: vel quantum valuerint posito q̄ probetur taliter q̄ includere tur dolo vel culpa tutoris. Respon. sicut contra tutorem qui nullum inuentarium fecit iuratur in litem. vt. ff. de adm. tu. l. tutor q̄ repertoriū in prin. ita eadem ratione si fecit et aliqua omisit ponere in inuentario pro illis que non sunt imposita iurabitur in litem. q̄ quantum ad illas res inuentarium non fecit et verba illius. l. sic debet intelligi. tutor qui repertoriū non fecit. i. quatenus non fecit. l. sc̄z ibi. qui mens erit de leg. i. Sub isto igitur iuratur. venient quātitas et rerum estimatio. sicut si nullum inuentariū factum fuisset vt ibi q̄ iuramentū egreditur seu p̄stabitur tagatione p̄missa. vt. l. videamus. §. iurare. de in litem iuran.

4. Et aduertendum q̄ in actione tutele est speciale: vt propter culpaz iuratur in litem. vt no. in l. in actionibus. ff. de in litem iuran. et hoc contra principalem: sed contra heredē tutoris debet probari plene. vt. C. de in litem iur. l. i. §. si. per totum. C. Sed si qd̄ indeg t̄ cōdēnauit in certa quantitate pro rebus non positis in inuentario. vel certe q̄titatis habuit rationem compensando nō tamen detulit iuramentum in litem.

Ad hoc respondeo si partes sentētie acquieuerunt expeditis. est. Si vero appellatur a sententia videndū est per quem aut em̄ appellat minor qui agit contra tutorem. et tunc debet succūbere. nā licuit iudici nō deferre iuramentum et etiam cassare. vt. l. videamus. §. iurare. et delatus ex causa non sequi. vt. d. l. videamus. circa si. non ergo grauauit pupillum. imo releuauit. q̄ eum non coegit iurare in quātitate quam tagauit sed simpliciter cōdēnauit. p̄dicta vera nisi ex primis actis: vel ex no uis factis in cā appellatōis apparet qd̄ bene cognouisset indeg i maiorē quātitatem debuisset tagasse. qd̄ em̄ dicitur in arbitrio iudicis intelligi fin bonā fidē. vt. d. l. videamus. §. iurare. in si. In dubio t̄z p̄sumendum est pro sententia qd̄ sit iuste lata. et quod indeg iuste fuerit arbitris nisi contrarium doceatur. vt. ff. p̄o focio. l. si societatem. §. arbitrozum. et l. vnde si nerue. ff. de contrahen. emptio. l. hoc als. l. habemus. §. caia. et qd̄ ibi no. Si vero appellaret tutor. tunc em̄ indeg ei gra uauit. qd̄ cōdēnauit in quantitate non plene probata. nec suppletur per iuramentum posset tñ indeg appellatōis si vellet ipse iurari. et t̄z deferre. et sic sententiam confirmare. cum dicta potestas deuoluatur ad eū. et hoc nō dubiū. dico etiā q̄ appellatōe nō interposita ab vno tñ potest indeg granare alium non appellantes. vt. d. l. ampliorē. C. Quare est videndum t̄z si fructus dicant reollecti de bonis pupilli et quā liter fiet probatio. Respon. tutor de his tenetur facere libz rationē. et si non fecit vel factum non exhibet indeg potest contra eū deferre iuramentum. vt. ff. de tu. et ra. dist. l. i. §. officio. et q̄ ibi no. sed vt dictum est indeg potest tagare. Item contra heredem non potest in litem iurari. quali ter ergo probabit pupillus. respon. probandū est q̄ tales possessiones nes erāt in bonis pupilli. Itē q̄ tales possessiones tñ reddiderūt oī an no. Itē q̄ dicti fructus p̄uenerūt ad tutorez. et hoc esset p̄batio plena. P̄ximo p̄bat ex inuentario vel alio mō de facili. Sc̄m. et tertiū poterit p̄bati p̄ reus factores et laboratores ip̄i pupilli. vt. ff. de adm. tu. l. ad in struēda. et de tu. et ra. di. l. i. §. de snis. Et aduertendū q̄ isti tales factores et laboratores exonerat se. et sic videtur testificari in cā p̄p̄ia. et ideo p̄nt to q̄ hoc casu sit speciale in odium tutoris qui libz non exhibet. vt dicitur in d. o. §. de seruis. ibi cum inuentariū proferant remedio vti debet. sed si ponereimus qd̄ tutor confiteretur fructus sibi datos a laboratoribus et colonis integre: sed negaret tot quot dicit pupillus. et t̄z tūc coloni essent idonei testes: s̄ an indeg possit cōmittere aliquibus hominibus vt videant et discant quot poterant esse fructus possessionum quolibet dictorum annorū. et eorū relationi credere. puto posse adhibere eos qui negotiorum pupilli notitiam habent et ab eisdem instrui et eis credere. vt. ff. de re. eorū. l. magis puto. §. in primis. et C. de vsu. et fruct. leg. l. aduersus. et ff. si cui plus q̄ per. l. fal. l. i. §. cuz d̄. et de condi. et demon. l. si cui libertas. an aut isti tales sic positi debeant iurare. vide. ff. de ven. inspi. l. i. §. i. in glo. j. ibi tangitur. et no. in l. iuratur. C. de testi. facit tñ qd̄ sic. C. de fide instrui. l. comparationis. et de se. nup. l. i. bac edictali. §. illud. Quid si indeg p̄imus voluit tales examinationes dare. nec voluit insu ran. deferre. Respon. si iudici appellatōis videbitur per eum corrigi poterit. Quero t̄z qualiter debet esse compositus liber rationū. respon. singulariter omnia debent inferri. vt ex tali fundo a tali colono tñ tali anno. non enim debet in genere in summa poni. et sic vt posset reperiri veritas vel falsitas. vt. ff. de condi. et demon. l. antep. et C. de suscep. l. ne minē. si igitur aliter rationem ediderat non videtur edi. q̄ intelligi non potest vt. ff. de eden. l. argentiarius. §. edi.

6. Et aduertendum q̄ in actione tutele est speciale: vt propter culpaz iuratur in litem. vt no. in l. in actionibus. ff. de in litem iuran. et hoc contra principalem: sed contra heredē tutoris debet probari plene. vt. C. de in litem iur. l. i. §. si. per totum. C. Sed si qd̄ indeg t̄ cōdēnauit in certa quantitate pro rebus non positis in inuentario. vel certe q̄titatis habuit rationem compensando nō tamen detulit iuramentum in litem.

Ad hoc respondeo si partes sentētie acquieuerunt expeditis. est. Si vero appellatur a sententia videndū est per quem aut em̄ appellat minor qui agit contra tutorem. et tunc debet succūbere. nā licuit iudici nō deferre iuramentum et etiam cassare. vt. l. videamus. §. iurare. et delatus ex causa non sequi. vt. d. l. videamus. circa si. non ergo grauauit pupillum. imo releuauit. q̄ eum non coegit iurare in quātitate quam tagauit sed simpliciter cōdēnauit. p̄dicta vera nisi ex primis actis: vel ex no uis factis in cā appellatōis apparet qd̄ bene cognouisset indeg i maiorē quātitatem debuisset tagasse. qd̄ em̄ dicitur in arbitrio iudicis intelligi fin bonā fidē. vt. d. l. videamus. §. iurare. in si. In dubio t̄z p̄sumendum est pro sententia qd̄ sit iuste lata. et quod indeg iuste fuerit arbitris nisi contrarium doceatur. vt. ff. p̄o focio. l. si societatem. §. arbitrozum. et l. vnde si nerue. ff. de contrahen. emptio. l. hoc als. l. habemus. §. caia. et qd̄ ibi no. Si vero appellaret tutor. tunc em̄ indeg ei gra uauit. qd̄ cōdēnauit in quantitate non plene probata. nec suppletur per iuramentum posset tñ indeg appellatōis si vellet ipse iurari. et t̄z deferre. et sic sententiam confirmare. cum dicta potestas deuoluatur ad eū. et hoc nō dubiū. dico etiā q̄ appellatōe nō interposita ab vno tñ potest indeg granare alium non appellantes. vt. d. l. ampliorē. C. Quare est videndum t̄z si fructus dicant reollecti de bonis pupilli et quā liter fiet probatio. Respon. tutor de his tenetur facere libz rationē. et si non fecit vel factum non exhibet indeg potest contra eū deferre iuramentum. vt. ff. de tu. et ra. dist. l. i. §. officio. et q̄ ibi no. sed vt dictum est indeg potest tagare. Item contra heredem non potest in litem iurari. quali ter ergo probabit pupillus. respon. probandū est q̄ tales possessiones nes erāt in bonis pupilli. Itē q̄ tales possessiones tñ reddiderūt oī an no. Itē q̄ dicti fructus p̄uenerūt ad tutorez. et hoc esset p̄batio plena. P̄ximo p̄bat ex inuentario vel alio mō de facili. Sc̄m. et tertiū poterit p̄bati p̄ reus factores et laboratores ip̄i pupilli. vt. ff. de adm. tu. l. ad in struēda. et de tu. et ra. di. l. i. §. de snis. Et aduertendū q̄ isti tales factores et laboratores exonerat se. et sic videtur testificari in cā p̄p̄ia. et ideo p̄nt to q̄ hoc casu sit speciale in odium tutoris qui libz non exhibet. vt dicitur in d. o. §. de seruis. ibi cum inuentariū proferant remedio vti debet. sed si ponereimus qd̄ tutor confiteretur fructus sibi datos a laboratoribus et colonis integre: sed negaret tot quot dicit pupillus. et t̄z tūc coloni essent idonei testes: s̄ an indeg possit cōmittere aliquibus hominibus vt videant et discant quot poterant esse fructus possessionum quolibet dictorum annorū. et eorū relationi credere. puto posse adhibere eos qui negotiorum pupilli notitiam habent et ab eisdem instrui et eis credere. vt. ff. de re. eorū. l. magis puto. §. in primis. et C. de vsu. et fruct. leg. l. aduersus. et ff. si cui plus q̄ per. l. fal. l. i. §. cuz d̄. et de condi. et demon. l. si cui libertas. an aut isti tales sic positi debeant iurare. vide. ff. de ven. inspi. l. i. §. i. in glo. j. ibi tangitur. et no. in l. iuratur. C. de testi. facit tñ qd̄ sic. C. de fide instrui. l. comparationis. et de se. nup. l. i. bac edictali. §. illud. Quid si indeg p̄imus voluit tales examinationes dare. nec voluit insu ran. deferre. Respon. si iudici appellatōis videbitur per eum corrigi poterit. Quero t̄z qualiter debet esse compositus liber rationū. respon. singulariter omnia debent inferri. vt ex tali fundo a tali colono tñ tali anno. non enim debet in genere in summa poni. et sic vt posset reperiri veritas vel falsitas. vt. ff. de condi. et demon. l. antep. et C. de suscep. l. ne minē. si igitur aliter rationem ediderat non videtur edi. q̄ intelligi non potest vt. ff. de eden. l. argentiarius. §. edi.

7. Fructus de bonis pupilli qui dicantur reollecti et quomodo probetur.
8. Coloni et factores q̄ sunt idonei testes i cā p̄p̄ia.
9. Liber rōnū pupilli q̄ nō debeat esse compositus.

Legatum factum filio q̄ intelligitur iure institutionis et testamen tum valet.

Consilium. clj.

Consilium. clj. Inter cetera sic disposuit in suo testā paulle et contra testā qd̄ non valet opponi. q̄ ista filia nō est instituta neq; ex hereditate: sunt em̄ ista vba. Itē reli quit Paul. sue filie. v. lib. l. sic debite iure nature relinqt et. Nec est

Quāuis breui bus q̄ supioribz consilijs consilio do. bar. et cōf. do. frā. tigrini consil tus est q̄ testm̄ va leat. in superiori aut cōf. lio conclu sum fuit testm̄ nō valere. q̄ omisa fuit forma. d. l. ali ud quoq; capim. bec res nō ē absq; dubio t̄z p̄t superioꝛis dicta: tum ppter varie tates eorū q̄ post p̄dictos fuere. nā bal. in l. huma nitatis. C. de ipu. et ali. subst. et pau. de cast. l. i. tenent idē qd̄ bar. qd̄ ver bū relinquo tra ba ad instōnez si sit additum p sua legitima. idē t̄z in aut. vñ si parens C. de inoff. test. et ibi bal. et l. q̄ d̄ de here. insti. et ita t̄z pau. de ca. cōf. c̄c̄vii. inci. in dei noie et. In casu p̄nti. et Alexā. de imo. in quodam suo consil. inci. dñi redēptioz et res p̄deratis his. et rñ tñ eius qd̄ s̄. dictum est tenuit imo. in l. i. §. si eg nudo. ff. de here. insti. et c. raynu tius. et in cōfilijs suis vt refert imo. iunior. q̄ etiā pro hac pte ample cō sultit cōf. suo in cip. dñi redēptio ris et c. vñ cōf. et fal. idē t̄z in l. bu manitatis. et fa cit optime qd̄ vo luit ang. et c. ḡv. incip. petrus de vñ in prin. pau. de cast. cōf. c̄c̄xvi. vij. in. vi. col. dicit q̄ in terris ecclie sufficeret fecus in terris imperij qd̄ dicendum. mibi ignaro vt q̄ ex q̄ Bart. in l. filii. §. sed si portio. ff. de le. p̄tan. et alex. de imo. in d. l. huma nitatis nō firmat pedes q̄ conatur sustinere op̄i. bar. quam dicit cōem nec ad ea se appli cat rñdēdo ad §. alud quoq; capi tulū q̄ ille. §. d̄ i telligi q̄ titulo specificato legati fideicō. vel dona

Verbum relinquo est commune.

Verbum cōe in dubio interpretatur directum.

Ego Fran. tigrini legū do ctoꝛ de p̄fīs et nuncle gens in studio p̄fino saluo semp cō filio saniori cōf. lio. vt s̄. dictū est per dictum. d. bar. excellentissimū legaz doc. nam verbum relinquo est verbum cōe vt in aut. de t̄rē. et se. §. i. l. hac edictali. C. de seci. nup. et l. si de sac. san. ec. quis Dynus dicat s̄iū et ma le q̄ sit verbum cōe. in l. nam q̄. ff. ad t̄reb. q̄ dicit contra p̄eallegantē. l. modo si verbum relinquo sit cōmune h̄z se ad directam institutionē et ei con uenit sed. l. vñ ibi testator certo modo testatus est. et videtur eo modo testari prout necessitas im minet. ar. l. gallus. de lib. et post. ergo verbum re linquo videtur directo appositum iure institutio nis. Preterea. l. dicit qd̄ in dubio quis videtur eli gere vias in testādo per quā sua iudicia nō irriter tur. ar. l. miles. C. de mil. te. modo cum hic dicit iure nature et facit q̄ verbum cōe in dubio inter pretatur directum. ar. eorum que no. in l. cēturio. de vul. et pu. facit qd̄ no. Ja. de are. in l. illa institu. de here. insti. de his breuiter sum cōtentus cū mul ta superflua possint allegari que omitto: data p̄e rufij die. xij. mensis albanj.

Ergo Fran. tigrini legū do ctoꝛ de p̄fīs et nuncle gens in studio p̄fino saluo semp cō filio saniori cōf. lio. vt s̄. dictū est per dictum. d. bar. excellentissimū legaz doc. nam verbum relinquo est verbum cōe vt in aut. de t̄rē. et se. §. i. l. hac edictali. C. de seci. nup. et l. si de sac. san. ec. quis Dynus dicat s̄iū et ma le q̄ sit verbum cōe. in l. nam q̄. ff. ad t̄reb. q̄ dicit contra p̄eallegantē. l. modo si verbum relinquo sit cōmune h̄z se ad directam institutionē et ei con uenit sed. l. vñ ibi testator certo modo testatus est. et videtur eo modo testari prout necessitas im minet. ar. l. gallus. de lib. et post. ergo verbum re linquo videtur directo appositum iure institutio nis. Preterea. l. dicit qd̄ in dubio quis videtur eli gere vias in testādo per quā sua iudicia nō irriter tur. ar. l. miles. C. de mil. te. modo cum hic dicit iure nature et facit q̄ verbum cōe in dubio inter pretatur directum. ar. eorum que no. in l. cēturio. de vul. et pu. facit qd̄ no. Ja. de are. in l. illa institu. de here. insti. de his breuiter sum cōtentus cū mul ta superflua possint allegari que omitto: data p̄e rufij die. xij. mensis albanj.

Consilium. cl. iij.

Uerbum relinquo adiectū vniuersitati bonorū importat institutionem heredis. Forma q̄ inducitur a lege illa: illa vñ seruari per gerentem actum alias non valet actus.

Consilium. cl. iij.

Quāuis adagi. doct. subti lissime moti fuerint ipsorum dicta visis tñ eorum subti libus consilijs et multis alijs allega tionibus videtur mibi Petro ghyensi de eugē bio qd̄ dicta eorū sint s̄iūs vt in aut. vt cū de ap. cog. §. illud quoq; capitulū. no. C. in off. test. aut. nouissima. voluit enim. l. qd̄ filius habeat relictus sub nomine heredis cā bonoris vt. l. filium. §. lega ta. ff. de leg. i. et qd̄ allegat in contrarium qd̄ debi ta iure nature non pōt relinqui verum est de iure tñ pōt de facto vt fuit hoc in p̄posito. et tunc testm̄ vitiatur. nam de iure non pōt relinqui sine corru ptione testamenti vt hic fuit factum sicut dicimus q̄ testm̄ non potest fieri nisi cū septem testibus est verum tamen de iure vt valeat: sed bene pōt fieri de facto cū paucioribus vt iura dicant ad q̄ mul ta exempla possent induci qd̄ superfluum esset ad ducere. nec ob. illud qd̄ dicitur in l. sciendū q̄ ille loquuntur de solemnitate intrinseca q̄ verborū pro latio apta est cōprehendere et inducere: vt no. l. y.

Cde Ben. et cōmit. stip. l. i. ergo et. Nā verbū relinquo appositū vniuersitati denotat instōnē be redis vt si dicat relinquo oīa bona mea tali vt de test. no. l. i. diuus. §. si. nā idem est dicere heredem facio vel tibi bona mea relinqt vt ibi. et notat in l. his vñbis. ff. de here. insti. in prin. sed vbi verbū relinquo non apponit vniuersitati sed certe rei vel q̄titati vt in p̄posito fuit. tñ secus est vt. l. lucius. §. filii. de le. ij. nec ob. l. si. C. de neces. ser. here. insti. q̄ ibi nō pōt esse vñ sine alio sed in p̄posito bene pōt relinqt aliquid filio aliquo titulo iure instōnis nec ob. et. l. illud. q̄ illud p̄cedit ex necessaria q̄tia et p̄ cōpassibilitatē s̄iōz. Preterea si lita vel de bita iure nature nō posset relinqt filio nisi iure in stōnis. et q̄ p̄sumet dicto iure esse relicta sup̄sina esset iuris. p̄uisio q̄ dicit iure instōnis debere relin qui. Preterea t̄z vbi lex inducit certā formā seruā ri debere: si nō seruaf illa forma i gerēte nō vñ qd̄ agit vt. C. de in. deli. l. scimus cuz si. l. si vero postq̄ nec ob. si dicat q̄ verbū relinquo sit cōe q̄ verum est q̄ apponit vniuersitati q̄ pōt denotare here dis instōnē. et appositū rei singulari non pōt s̄ de notare: vt. s̄. dictū est: sed in p̄posito fuit adiectum rei singulari. q̄ certe quātitati ergo non pōt deno tare heredis instōnē: q̄ in incertis nō certis est lo cus coniecture. vt dicunt iura vulgaria ergo est cō mune q̄ diuersa significare potest s̄m naturam re licti cui apponitur. ergo et. Et datum fuit hoc cō siliū die. vij. Julij.

1. In cōfectione inuentarij legatarij non sunt no minatio citandi: et sufficit generale proclama et cō uocatio facta absq; iudice. nu. 6.
2. Anulter an exegatur p̄tergru ignorantie in dam nis vitandis. et nu. 4. q̄ non.
3. Citatio per proclama generale q̄ nō sufficiat quā do aduersarius est certus.
5. Qu leg iubet aliquos cōuocari tñ debet citari de iudicis amissione si indeg h̄z aliq̄d interloq̄ vel in dicare aliq̄d prohibendo vel permittendo. et nu. 6.
7. In cōfectione inuentarij necessario non requiritur iudicis p̄sentia.
8. Locū ad actū fidum et iudicē est specialiter et notatim vocandus q̄ illū pōt impedire vel tol lere: als sufficit ḡnalis vocatio etiā per proclama. b
9. Inuentarium q̄ dicatur indiuiduum.
10. Heres q̄ cōfecit inuentariū h̄z nō adhibuerit solen nitates requitas nō tenet creditozibz h̄ditarijs.
11. Inuentarium q̄ valeat etiā si non dicatur quod tres testes interuenerunt loco legatariorū dummo do numerus interuenerit.

Consilium. cl. iij.

Aritus Sicut herede vroz et multa legata reliquit post eius mortē dicti sui mariti heredi tate cū inuentarij beneficio adinit et in uentariū fecit. ad eius inuentarij cōfectionē quidam ex legatarijs testi qui erāt in ciuitate vocati nō fuerunt neq; citati fuerūt: tñ fuit factum quod dam generale p̄clama. qd̄ si q̄s crederet sua inter esse cōpareret et. et mulier q̄ fuit ignara literarum notarium adhibuit qui se subscriberet loco sui. q̄ nō subscripsit s̄m formam iuris: et inuentario p̄e dicto non adhibuit tres testes specifice loco lega tariorū absentiu. est tñ verū q̄ in ipso inuentario adhibiti fuerunt testes seḡ vltra idonei et bone fa me et opinionis. mō queritur de duobus. P̄ximo vtrū dictū inuentariū valeat de iure ita q̄ mulier possit retinere falcidiā. Sc̄o vtrum dicta femina heres instituta cuz sit femina posito q̄ a creditozibus et legatarijs cōueniat possit se excusare p̄ in ris ignorantia cū certat de dāno vitādo. Circa pri mū t̄z inuentariū de iure valeat vt posse de iure probari q̄ ad dictū inuentariū p̄ generale p̄clama fuerunt citati illi quoq; interesse poterat. q̄ citatio vñ sufficere vt. C. de anna. ex cep. l. vt p̄fectus. ff. qd̄ vi aut elā. l. aut qui alr. §. i. Item quia nō vñ citatio necessaria in figura iudicij: sed sola conuocatio seu denuntiatio ab herede. vt in aut. de hered. et fal. §. cuz dicit col. i. q̄ denuntiatio seu conuocatio satis vñ esse facta p̄ generale proclama. et In s̄iū videt

tionis relinquit filio. et tñ nō suffi ciat: secus si relin quit p̄ sua lita si ue pro pte sua: q̄ tñ nō d̄r ibi q̄ nō intelligat iure in stōnis bec ei sol. vt confundi p̄ su pradicta p̄ doc. in locis alle. q̄ vñ relinquo nūq̄ tra b̄if ad instōnem alio instituto be rede vniuersali. vt pulchre p̄ bar. in l. cēturio. et per ip̄m alex. specifice in d. c̄c̄v. vñ cōf. cōf. vñ q̄ text. vt in d. §. aliud qd̄ capitulū. et q̄ ma thesian? in suis no. c̄c̄v. iij. no. t̄z q̄ iure instōnis de beat relinqt filio. vt et tenuit Jo. de imo. in cōfilijs vt idē tenedū potis sine p̄o. data ad ar. bar. qd̄ de iure nō repit q̄ dicta vba relinquo p̄ le gitima hēant iter pretatio. sc̄z iure insti. secus i casu d. l. sciendū q̄ ius iterptat p̄missi. p̄ stipulōnē de hoc vide et car. p̄ fil. g. pau. de ca. cōf. c̄c̄v. iij. ang. cōf. ḡc̄ij.

Casus ḡnale p̄clama. an gene ralis citatio suffi ciat quo ad lega tarios et credito res bar. in l. si. an ge. et bal. dicit qd̄ si sit certi nō ḡna lis. s̄ si certi suffi ciat cui? s̄iū vult hic bar. supior tñ vñ verior p̄ l. i. §. denuntiari. ff. de vñ. inspi. et addite supior p̄ filio p̄. pau. de ca. nume ro. c̄c̄iij. et vide ab ba. cōf. l. ḡc̄ij. vbi ponit ea q̄ sunt re quisita ad hoc ne quis teneat vltra vires h̄ditaris. Bar. Lan.

qđ non valeat qđ debuerunt legatarij nominatim vocari seu citari. videtur em̄ sollemnitas inducta p̄ l. si. C. eo. ti. ergo ipsa nō seruata nō valet inuenta- rium. et heres teneat insolū. vt. l. sancimus. §. si si prefatā. C. de iure deli. nec sufficit generale procla- ma vbi cert⁹ est aduersarius et ipsius haberi pōt copia: vt. ff. de lib. agno. l. i. §. i. et qđ ibi not. et casus in. l. si curatores. C. de iure deli. Item hoc notat il- le. §. hoc illo addito debent vocari agnati legata- riorum si ipsi non sunt pro hoc qđ loco absentium dicitur certus adhiberi qđ inspicit et interfert. et ass non valet vt in aut. sed cum testator. C. ad. l. fal. ¶ Ad

a **C**ulterib⁹ bal. 2 cōsi. edij. i. lib. o. cit qđ iste subtili- tates in inuenta- rijs nō sunt cōsi- derade. s. locorū consuetudines.

secundum queritur vtrum mulier se possit ex- cūsare p̄tegetu ignorantie cum certet de dāno vi- tādo videtur qđ sic p̄ l. regula. ff. de iur. et fac. igno- etiā si erret in iure in cōtrarium vt qđ in dāno vi- tādo ita subuenit viris fm̄ qđ mulierib⁹ vt not. gl. in. d. l. regula. sed viris nō subuenit si p̄fatā so- lennitatem non seruauerint: vt. d. §. sed si p̄fatā p̄- c. Item quantū ad creditorem possit dici qđ per generale proclama⁹ excusata est mulier seu quan- tum ad legatarios qui tēg h̄ ipso testō dependent qui possunt specialiter vocari non sufficit genera- le proclama secundū ea que no. fm̄ Inno. in. c. cū in tua. extra qđ ma. accu. pof. et in. c. dilecti. a. s. dile- cte. extra de excep. cum etiam non fuerunt adhibi- ti tres alij testes vt loco legatariozū et credito- rum absentium interesset: vt in. l. sancimus. §. si vero absent. nec est curandum qđ in dicto inuenta- rio fuerunt adhibiti leg testes sicut in alijs instrum- entis vt in aut. de fid. instr. col. vi. qui sunt adhi- bendi ad solennitatem ipsius inuentarij et cōfectio- nem. vt loco creditorū et legatariozū absentium ne quid maligne p̄ heredem cōmittatur et de hoc habent deponere. vt in. d. §. si absent. et isti tres tes- tes tenent locum legatariozū et creditorū ab- sentium qui non venerunt. vel alium pro se non miserunt. vt ibi colligitur. ¶ Ad secundū t̄ntem an dicta mulier possit se ex ignorantia excusare cum tractet de dāno vitando. dic qđ no. tēg. in. §. si vero in aut. de here. et fal. ibi omni p̄sona. et ver. se iun- cto. §. se. eo. ti. qđ bus colligit qđ no. excipit nisi pu- pillus. voluit em̄ illa cōstitutio solum iunare mi- nozem dāno ei resti. ratione minoris etatis. et non segus feminei. vt ibi. et l. angilium. §. in delictis. ff. de mino. vbi glos. ita intelligit illū. §. et p̄ l. in. l. sancimus. §. si. C. de iur. delib. et sic alias in simili- bus amissionibus p̄uilegiatis minor etas mu- lieris et non segus. vt. l. si. §. si aduer. deli. non ob. l. aut qui aliter. §. alle. imo facit pro. quia in primo debet denuntiare sibi. sed vbi non est cui denuntie- tur tunc amicis vel procura. vel domicilij. s. p̄- terea ibi specialiter enumeratur cui denuntietur: sed vbi copia eius haberi non potest tunc amicis. et eodem mō respondeo ad. l. vt p̄fectus. puta ge- neralis p̄clama locū h̄vbi tales sunt persone que possunt verisimilr ignorare qđ non est in legata- rijs. vt. ff. de iur. et fac. l. nō est ferendus. ¶ Sed super punctis superius denotatis subtiliter intueō est aduertendū ad p̄mū an sit verum dicere qđ in cō- sectione inuentarij requiratur citatio an sufficiat sim- plex cōuocatio et denuntiatio facta p̄ heredē qđ le- gatarij interfert ad videndum cōfici inuentariū et dicit aliquis qđ sic p̄ tit. in aut. de here. et fal. §. illo verū. vbi iubet cōuocari oēs legatarios. si ergo debet citari. ergo intelligitur ex cōmissione iudi- cis in forma iudicij. vt. l. hoc aut. §. recte defendi. ff. qđ qui. cau. in pof. ea. C. vt se ab here. absti. aut. si omnes. C. de h̄is qui ve. eta. impetra. l. i. ibi con- uocatis testibus idoneis intelligitur de requisitis a iudice. vt. l. p̄sentij. C. de episco. et cleri. et l. i. §. C. de decu. lib. i. ibi decurionibus sollemniter conuo- catis et. ¶ Breuiter contrarium puto de iure dicen- dum. et puto qđ sufficiat cōuocatio seu denun- tiatio facta absqđ iudice. ¶ Et est sciendū qđ qñqz actus qui geritur est necesse fieri cum iudice qđ iudex habet interloqui vel iudicare aliquid permit- tendo vel prohibendo. et tunc si leg iubet aliquem vocari debet intelligi. citari. et ita loquitur. §. non defendi. et l. alle. §. qñqz actus qui gerit non est ne-

b **C**proclama. vi de abb. §. lxxij. vbi ponit ea que sunt regita ad h̄ ne quis teneat vlti- tra vires heredi- tarias. Ber. 2a.

cesse qđ fiat cum iudice qđ non h̄z interloqui vel sententiarē aliquā per- mittendo vel prohibendo: tunc assumitur cōuocatio denuntiatio vel protestatio vt interfert ad actum qui geritur. et ita loquitur casus de quo- modo querimus. esto enim qđ quis adeat iudicem vt interfert in cōfectio- ne inuentarij tū super ista cōfectione per iudicem nil est faciendū con- cedendo vel negādo heredi. et hoc est verū probat tēg. in. d. §. illo ibi i. dū subdit in contestā. missus et. ¶ Non qđ appellet quandam protestationē et sic potest intelligi. d. l. i. §. C. de decu. lib. i. §. dico ergo qđ hoc protestatio fit solum ad hunc actum vt cōueniant legatarij. ¶ P̄terea nec in illa. l. sancimus. nec in cor. de heredi. et fal. disponitur quod iudex debeat adesse ergo citatio proprie in figura iudicij non requiritur dico etiā qđ in cōse- ctione inuentarij tutoris leg nō dicit qđ iudex debeat adesse bene tū dī- cit qđ tutor debet administrationem suscipere p̄ decretum iudicis ante qđ res attingat. et ita loquitur. l. tutor. de admi. tu. et l. legitimus. de legi. tu. et l. i. arbi. tut. Concludo ergo qđ citatio in figura iudicij necessaria non est. Item nec est necessarium qđ iudex interfert cōfectioni inuenta- rijs. Sed est aduertendum p̄posito qđ legatarij et alij non sunt in forma iudicij citandi et requirendi vt dixi an extra formam iudicij debent re- quiri nominatim specialiter et expresse an sufficiat generale proclama- et dico qđ quando quis venit vocandus ad aliquē actum est talis condi- tionis qui potest intentum vocantis seu vocari facietis tollere et impe- dire: et tunc dicitur specialiter vocari ita loquitur. l. si curatores. C. de iure de- li. ff. de ven. in spi. l. i. §. i. quandoqz ille qui venit vocandus ad actū qui geritur non est illius cōditionis. sed solū est vocandus. vt actus qđ gerit- tur fiat legalis. et ad hoc assistat. et ita est in casu nostro. nāz legatarij et creditores solū ad hoc vocant vt p̄fecto sint cōfectioni inuentarij vnde aut heres facit inuentariū legaliter et vocatus nil potest sibi dicere aut facit minus legaliter omittendo ponere res hereditarias. et tunc cōtra dictio legatariozū et creditorū non impedit voluntatem heredis. sed bene facit qđ postea potuit redargui heres probando suum delictum et penam legitimam patietur non qđ inuentarium non valeat vt. d. l. sci- mus. §. in litem. alias licet de iure deli. scdm̄ opin. cōmuniter approba- tam. et isto casu puto qđ sufficiat generale proclama. vt. C. de dista. p̄- g. alias de lui. p̄ g. l. si eo tempore intelligendo qđ ibi non fit modicum p̄- iudicium qđ generatur. ibi et hoc in cōfectione inuentarij firmat ibi dī- dra. et alij docto. hoc tenent. ¶ P̄terea tēg. in. d. §. illo. simpliciter re qui- rit cōuocationem. sed cōuocatio quedam fit nominatim: quedam ge- neraliter: vt in simi. C. quod cum eo. l. generaliter. et l. nominatim. ff. de condi. et demonstra. l. i. §. de libe. et posthu. excusatus est ergo heres si non facit nominatim sed generaliter maxime cum dispositio. §. illo. fit odiosa. quod patet quia procedit penam imponendo. ergo debet pati interpretationem extensiuā alias offensiuā etiam ad generalem cōuocationem et non ad specialem per quam odium generatur ad p̄- dictam. l. i. §. C. de no. cum simi. l. sufficit ergo generale proclama. ad qđ facit quod notat Innocen. extra de maior. et obedi. c. fina. quod si non fuissent legatarij nominatim citati non obuiisset. quanto ergo minus si non omnino. sed quidam generaliter et quidam specialiter fuerunt vocati. ¶ Secundo principaliter t̄ est videndum vtrum actus vel be- neficium inuentarij fit in diuindum. ita p̄posito quod quod aliquos sit peccatum in forma non valeat: et quia ad alios cū quibus non fuit pec- catum in forma valeat et sic diuindum. et videtur qđ sit in diuindum. ¶ P̄- mo quia in terminis istis videtur tēg. in corpore eodem titulo. in. §. si vero non fecerint. ibi dabat enim penam ei. et subdit ex quibus caute omnia agat nil poterit damnificare. inquit ergo quod si in aliquo que requiruntur est peccatum quod totum petit beneficium. ¶ P̄terea cum aliqua formaliter requiruntur: si est peccatum circa vnum totum actus reddit nullum. vt. l. cum bi. §. p̄tore. ff. de transactio. et l. i. §. C. de fide in- strumen. et iure h̄ste si. lib. i. ergo non valet quo ad p̄sen. seu quo ad voca. Respondeo p̄mo. quia h̄c fuerunt omnes: saltem omnes rea- liter vocati. ¶ P̄terea non videtur verum quod saltem quo ad p̄sen- tes non valeat. vt. l. de vnoquoqz. post principi. ff. de regu. iuris. facit. l. etiam. §. si. de mino. et quod not. Innocen. extra de procura. c. i. §. si vero potest aliter intelligi. nam tres notat casus quandoqz quis totaliter legem contemnit scilicet nullo modo cōficiendo inuentariū: quandoqz quis totaliter legem obseruat faciendo inuentarium implendo ipsius formam: et isti casus sunt indubitati: quandoqz t̄ quis habuit p̄posito- tum legem non contemnere. sed eius voluit adipisci beneficium: sed du- bitando in ipso intellectu verbum equiuocum assumpsit secundum vnum intellectum. et tunc non est verisimile quod. l. si impia quod vo- luit heredem tam modico peccato incidere in tam magnam captio- nem: et de suo tantum omnibus creditoribus et legatarijs respondere cogetur et teneretur. argu. l. cum p̄ola. ff. de re in. et quod ibi not. in- telligam ergo dictum. §. in eo qui nullum fecit inuentarium non in eo qui fecerit et aliquid omisit argu. l. i. §. qđ hoc edicto. de ven. in spi. magis cum ius legatorum in nullo lesum sit. vt dicta. l. sancimus. §. licen- tiā. et dicto. §. illo. et iste intellect⁹ inheret rationi. et est equus. ¶ Ad aliaz partem qua t̄ dicitur quod tres testes debuerunt adhiberi per autenti- sed cum testator ergo per se debuerunt adesse: et adhiberi. vt. l. heredes palam. §. si. ff. de testamen. cum simi. Respon. et dico quod hoc non pro- cedit. nam dico quod de iure. C. requirebantur duo testes cū iudice con-

ditionis. vt. l. sancimus. §. sin autem. bodie est a dictis legatarijs absen- tibus hoc plus quia requiruntur tres testes ad minus. Item requiri- tur qđ finaliter conditionati. s. bone opinionis et fame. et substantia et possidentes locupletes. ad hoc necdū tres innuerunt. sed vltra ergo et hoc probatur clare in. d. §. illo. cōmuncta. l. sancimus. sic intelligit glos. in dicta. l. sancimus. §. sin autem. super verbo ceterum. ¶ P̄terea tēg. in aut. sed cum testator. non dicit qđ loco legatariozū absentium vltra nūme- rū duorum hoc requiratur. absit quod hoc dicat. facit. d. l. heredes. vbi si sunt plures adhibiti licet non dicat adhibēs adhibeo ad hoc nullo- minus valet quod agitur. Ad vlti. qđ obijciatur quod notarius se non subscripsit ad perfectionem. et non dixit specialiter a dicta domina et non habito non insisto quia patet quod se subscripsit pro dicta domi- na pro ipsius domine absentia. Item ea que incontinenti sunt videns- tur inesse. Bar.

1 **D**onatio facta alicui si ipse et filij decederent sine filijs qđ donato- re decedente cum filio donatio non debeatur donatario.

2 **C**lausula et si contingat ipsum et filios decedere sine filijs an alternati- ue an copulatiue intelligatur.

3 **C**onditio appposita in precedenti clausula quando intelligatur repetita in sequenti.

4 **Q**ui expressum est inualidū nō valet etiam tacitū.

5 **C**onijuncta quando accipiatur pro disiuncta siue soluta.

Consilium. clv.

Acti- Continencia proponitur sub hac forma. Loba- tius quondam Nicolai de tuderto olim filius et heres dicte domine Blonde diget et sponte confessas fuit. et recognouit quod prefata domina Blonda olim sua mater in ultimis constituta voluit et mandauit disponens de bonis suis quod si dictis Lobatijs decederet sine filijs et se natis quod bona sua omnia voluerentur et pertinerent ad Henocium Benci fratrem suū cōso binum et filios successue. et idem quod Lobatijs tanqz filius et heres dicte domine Blonde matris sue volens agnoscere ratificare et approbare voluntatem ultimam dicte matris sue. voluit ac etiam donauit donationis titulo irrevocabiler inter viuos et nunc prout eg- tunc eidē Henociolo p̄sentij stipu. et recip. et cognouit voluntatem sue matris predictę quā afferuerat esse veram ratam et gratam et firmāz bu- bere perpetuo et in nullo contrasacere vel venire per se et heredes suos omni tempore. quoniam ex causis predictę donationis voluit quod omnia sua bona dicte sue matris si cōtingeret ipsum Lobatiū mori sine filijs legitimis et se natis decederent ad ipsum menocium. et ip- sa bona promisit eidē menocio p̄sentij. et stipu. integraliter omnia et sin- gula per se et suos heredes restituere et reddere in euentum conditionis predictę. et si cōtingeret etiam ipsum et filios et filias suas decedere sine filijs et se natis ipsa bōa omnia promisit reddere menocio stipulati p- se et suis heredibus in euentum conditionis predictę postqđ dictus Lo- batus ex dicta Andreola vgoze sua filium nomine Henocium filium suū sibi vniuersalem heredem instituit. et isto filio superstitite diez clausit extremū qui quidem Henocius p̄tis heres ab intestato nullis relictis filijs matris sue superstitite defunctus est. Adodo queritur et t̄ in dubium reuocatur de bonis hereditatis dicte domine Blonde ad quem perti- neant an ad prefatam domināz Andreolam matrem et heredem dicti Henocii an ad Henocium vgoze et potestatem dicti Henocii filii cōgnationis donat. et aliorū in predictis contentorū. et videtur dicendū bona predicta de quibus queritur exclusio dicto Henocii. pertinere totaliter ad p̄fa- tam dominā Andreolam matrem dicti marci. et eo qđ fm̄ p̄posita dicta bona a dominā Blonda mediante persona Lobatijs p̄dicti. et Henocii. in dictam dominā Andreolam matrem marci. hereditario iure translatā fuerunt. ff. de acqui. pof. l. cum heredes. in prin. ff. de reg. iur. l. omnia fere. nec refert an immediate an per lōgam successionē quis he- res existat. vt. C. de in lit. iur. l. i. qui rationem. §. alias. C. de ver. signi. l. sancimus. quod accidit quia heredis heres testatoris est heres. C. de be- redi. insti. l. si. nec obstat recognitio et alia pacta supra in themate propo- sita qđ predicta omnia p̄cesserunt conditionaliter videlicet si Loba- tius decederet sine filijs et. Sed cum tempore mortis Lobatijs super- fuerit et filius conditio fideicommissarie contenta in instrumento dicto- rum pactorum deficit. C. de condi. insti. l. i. §. de insti. et substi. l. generalit. in prin. ff. ad trebel. l. ex facto. §. si quis autē. nec ob. T̄sequens clausula in tali stipul. pactorum quod institutio inserta ibi et etiam si contigerit ipsum et filios et filias decedere sine filijs legitimis et se natis qđ ipsa bo- na omnia promisit et conuenit reddere et restituere ipsi Henocii. stipulā- tipose et suis heredibus in euentum conditionis predictę et. Quasi bñdō promissio fuerit sub alternatione videlicet siue cōba. siue Loba- tius decederet sine filijs legitimis egisset si conditionis euentus et. Ad que multifaria patet respon. P̄mo per verba dicte clausule non videtur aliqua promissio vel obligatio principaliter induci. nāz dicitur et etiam si cōtingeret ipsum et filios suos et qđ bona ipsa cia pmisit et. Et sic bñdō obligatio nō potest competentē inducere promissionem in p̄sentij factā. sed potius de p̄terito. et hoc est p̄pter verbum ibi apposi- tū et insertū. qđ quidē ad p̄sentem stipulationē adaptari non potest fal-

na ratione recti sermonis. ff. de aur. et argen. leg. l. plantius. in fin. sed de p̄terita stipulatione matris nō constat. ergo et. ar. C. de edē. l. si quis in aliquo. Secundo quia et illud verbum qđ non esset appositum sine scri- ptum stipulatio p̄missa iuris efficacia caret. cū nulla in ea restituitis vel promissionis causa inseratur. vt. ff. de doli excep. l. i. §. circa. et not. C. de non nu. pecu. l. generaliter. in glos. que inci. s. venditionis et. Ac- cedit. ff. man. l. si procuratorem. in prin. vbi vniuersusqz contractus ini- tium spectādum est et. ff. de proba. l. cum de indebito. §. si ibi causas eg- planant et. Nec ob. et in hoc puncto qđ ip̄cedenti clausula instrumen- menti predicti fiat mentio de causa donationis irrevocabiler inter vi- uos qđ in sequenti debet intelligi ea dē donationis non est causa repeti- ta per. l. titia. §. idem respondit. ff. de ver. obli. et maxime propter copu- lam et que plenam repetitionem inducit. ff. de fun. in instru. l. si. §. caio. qđ licet in superiori clausula Loba. vltus fuit verbo donationis. non tamē in sequenti ea causa alias clausula potest nec debet intelligi repetita. et est ratio. quia in antecedenti clausula agebatur de ratificatione fidei cō- missi facti a matre Loba. in quo licet vltus fuerit Loba. verbo donatio- nis non tamē p̄pterea potest dici mera et simplex donatio. vt. ff. loca. l. si vno. in prin. et ibi no. et accedit qđ significatio verborum accipitur et aptatur secundū subiectam materiam super que verba exprimuntur. et non fm̄ propriam verborū significationē. ff. de reg. iur. l. non videt de- ta. et plene ibi not. et sic cū illa verba donationis et. In prima clausula adiecta mera donationem nō inducant. multominus tacita ip̄orum re- p̄titio possit inducere donationē. nāz quoties expressum est inualidū. nec valet tacitū. vt. ff. de dona. inter vi. et vgo. l. si p̄p̄sus. §. si maritus. et ff. de ser. rusti. p̄dicti. litem. §. si. et ibi no. T̄rtio qđ si expressa causa do- nationis foret inserta et recta stipulatio cōcepta debet tamen de iure di- ci conditionem ipsius donatiōis defecisse. dicunt em̄ verba p̄cepte sti- pulationis et etiam si cōtingeret ipsos filios vel filias suas decedere sine filijs et se natis et. Et sic apparet qđ cōditio est copulata. et copulatiue p̄cessum ad cuius existentiā vtrūqz requiritur et alterum interne- nire nō sufficit. ff. de ver. obli. l. si quis ista stipulatus. in prin. de condi. insti. l. si heredi plures. cum ergo in proposito themate non interueni- rit vtrūqz Lobatiū et filii Lobatijs mori sine filijs. ergo et. Nec potest dici qđ coniuncta accipi possit pro disiuncta vel soluta. P̄mo quia cō- tingit causaliter. vt. l. semper. de ver. signi. et hic casus non est in. l. sepe. vel alia. ergo remanet sub regula. vt. l. cum commodissime. de libe. et pof. bu. Item cum in verbis non versatur ambiguitas non admittitur que- stio volitatis. ff. de lega. iij. l. ille. §. cū in verbis. sed in proposito vba co- pulata sunt clara et apta. Item in dubijs verbis non est recedendum. vt. l. non aliter. de leg. iij. et l. i. §. si is qui manere. ff. de exercito. Item non po- test sumi pro disiuncta vel soluta. quia repugnaret mens et votum dic- ti Lobatijs. nam Lobatio decedente sine filio et superstitite nepote ad- mitteretur menocius donatarius exclusio nepote et potestate alterna- tionis vel orationis in qua sufficit alterum quod esset absurdum. et ab- sonum. et contra veritatem et votum Lobatijs. nec enim videri debet qđ p̄p̄rijs successoribus extraneos anteponat. vt. C. de fidei. l. cum acu- tissimi. in fi. et accedit vnde liber. l. scripto. in fi. et de bo. dā. l. cum ratio. quoniam si omnia predicta neqz cōiuncta neqz disiuncta prolata essent in contractu predicto. deberent tamen pro coniunctis accipi ex mente pronuntiantis. vt ex predictis apparet per. d. l. cum acutissimi. cum si. ergo multo fortius vbi mens et verba concurrunt. ff. de reg. iur. al. de re mili. l. in eo quod plus. §. nisi. et ibi no. et sic cessat oppositio ex p̄mis- sis satis est de iure probatum quod dicto Henocio exclusio bona pre- dicta de quibus queritur integraliter pertinere debet ad prefatam do- minam Andreolam. Bar.

1 **T**estamentum in quo quis est institutus in re certa et prohibitus quod plus petere nō possit instituto herede vniuersali v̄tre vgoz. qđ sit nullum si vgoz nō fuit p̄gnans.

2 **T**estator potest prohibere ius accrescendi.

3 **T**estator quomodo possit facere quod leges nō habeant locum in suo testamento.

Consilium. clvj.

Ius Fecit testamentum in quo inter cetera reli- quit Joanni nepoti suo fundum et ipsum Joannem in ipso fundo sibi heredē instituit et voluit qđ plus de bonis petere non possit et ventrem vgoz si p̄- p̄gnans esset et ad lucem perueniret vniuersalem here- dem instituit. moritur testator et vgoz non est p̄gnans. Joannes vult totam hereditatē. Seius frater Joannis et nepos dicti testatoris di- cit testamentū non valere et ab intestato cū Joanne fratre suo succede- re debere. queritur quid iuris. P̄mo Janne facit qđ institutus fuit in re certa et. l. i. §. si eg fūdo. et l. si eg facto. ff. de here. insti. not. C. eo. quoties. contrarium test veritas quia testamētum nō valet propter bec verba qđ plus de bonis suis petere non possit. nam quod dicitur institutus in re certa habetur loco heredis vniuersalis est verum. nisi voluntas tes- tatoris manifeste refringeretur. tēg. est expressus. ff. de heredi. insti. quoties. §. si duo. sed hic est bñdō. ergo non est locus illius here- dis sed legatarij. et sic testamētum nullum. cum non habet heredem. de- bis que in testa. velen. l. progi. insti. de le. §. ante heredis. P̄terea t̄es

1 **C**onsilium. clvj.

Ius Fecit testamentum in quo inter cetera reli- quit Joanni nepoti suo fundum et ipsum Joannem in ipso fundo sibi heredē instituit et voluit qđ plus de bonis petere non possit et ventrem vgoz si p̄- p̄gnans esset et ad lucem perueniret vniuersalem here- dem instituit. moritur testator et vgoz non est p̄gnans. Joannes vult totam hereditatē. Seius frater Joannis et nepos dicti testatoris di- cit testamentū non valere et ab intestato cū Joanne fratre suo succede- re debere. queritur quid iuris. P̄mo Janne facit qđ institutus fuit in re certa et. l. i. §. si eg fūdo. et l. si eg facto. ff. de here. insti. not. C. eo. quoties. contrarium test veritas quia testamētum nō valet propter bec verba qđ plus de bonis suis petere non possit. nam quod dicitur institutus in re certa habetur loco heredis vniuersalis est verum. nisi voluntas tes- tatoris manifeste refringeretur. tēg. est expressus. ff. de heredi. insti. quoties. §. si duo. sed hic est bñdō. ergo non est locus illius here- dis sed legatarij. et sic testamētum nullum. cum non habet heredem. de- bis que in testa. velen. l. progi. insti. de le. §. ante heredis. P̄terea t̄es

na ratione recti sermonis. ff. de aur. et argen. leg. l. plantius. in fin. sed de p̄terita stipulatione matris nō constat. ergo et. ar. C. de edē. l. si quis in aliquo. Secundo quia et illud verbum qđ non esset appositum sine scri- ptum stipulatio p̄missa iuris efficacia caret. cū nulla in ea restituitis vel promissionis causa inseratur. vt. ff. de doli excep. l. i. §. circa. et not. C. de non nu. pecu. l. generaliter. in glos. que inci. s. venditionis et. Ac- cedit. ff. man. l. si procuratorem. in prin. vbi vniuersusqz contractus ini- tium spectādum est et. ff. de proba. l. cum de indebito. §. si ibi causas eg- planant et. Nec ob. et in hoc puncto qđ ip̄cedenti clausula instrumen- menti predicti fiat mentio de causa donationis irrevocabiler inter vi- uos qđ in sequenti debet intelligi ea dē donationis non est causa repeti- ta per. l. titia. §. idem respondit. ff. de ver. obli. et maxime propter copu- lam et que plenam repetitionem inducit. ff. de fun. in instru. l. si. §. caio. qđ licet in superiori clausula Loba. vltus fuit verbo donationis. non tamē in sequenti ea causa alias clausula potest nec debet intelligi repetita. et est ratio. quia in antecedenti clausula agebatur de ratificatione fidei cō- missi facti a matre Loba. in quo licet vltus fuerit Loba. verbo donatio- nis non tamē p̄pterea potest dici mera et simplex donatio. vt. ff. loca. l. si vno. in prin. et ibi no. et accedit qđ significatio verborum accipitur et aptatur secundū subiectam materiam super que verba exprimuntur. et non fm̄ propriam verborū significationē. ff. de reg. iur. l. non videt de- ta. et plene ibi not. et sic cū illa verba donationis et. In prima clausula adiecta mera donationem nō inducant. multominus tacita ip̄orum re- p̄titio possit inducere donationē. nāz quoties expressum est inualidū. nec valet tacitū. vt. ff. de dona. inter vi. et vgo. l. si p̄p̄sus. §. si maritus. et ff. de ser. rusti. p̄dicti. litem. §. si. et ibi no. T̄rtio qđ si expressa causa do- nationis foret inserta et recta stipulatio cōcepta debet tamen de iure di- ci conditionem ipsius donatiōis defecisse. dicunt em̄ verba p̄cepte sti- pulationis et etiam si cōtingeret ipsos filios vel filias suas decedere sine filijs et se natis et. Et sic apparet qđ cōditio est copulata. et copulatiue p̄cessum ad cuius existentiā vtrūqz requiritur et alterum interne- nire nō sufficit. ff. de ver. obli. l. si quis ista stipulatus. in prin. de condi. insti. l. si heredi plures. cum ergo in proposito themate non interueni- rit vtrūqz Lobatiū et filii Lobatijs mori sine filijs. ergo et. Nec potest dici qđ coniuncta accipi possit pro disiuncta vel soluta. P̄mo quia cō- tingit causaliter. vt. l. semper. de ver. signi. et hic casus non est in. l. sepe. vel alia. ergo remanet sub regula. vt. l. cum commodissime. de libe. et pof. bu. Item cum in verbis non versatur ambiguitas non admittitur que- stio volitatis. ff. de lega. iij. l. ille. §. cū in verbis. sed in proposito vba co- pulata sunt clara et apta. Item in dubijs verbis non est recedendum. vt. l. non aliter. de leg. iij. et l. i. §. si is qui manere. ff. de exercito. Item non po- test sumi pro disiuncta vel soluta. quia repugnaret mens et votum dic- ti Lobatijs. nam Lobatio decedente sine filio et superstitite nepote ad- mitteretur menocius donatarius exclusio nepote et potestate alterna- tionis vel orationis in qua sufficit alterum quod esset absurdum. et ab- sonum. et contra veritatem et votum Lobatijs. nec enim videri debet qđ p̄p̄rijs successoribus extraneos anteponat. vt. C. de fidei. l. cum acu- tissimi. in fi. et accedit vnde liber. l. scripto. in fi. et de bo. dā. l. cum ratio. quoniam si omnia predicta neqz cōiuncta neqz disiuncta prolata essent in contractu predicto. deberent tamen pro coniunctis accipi ex mente pronuntiantis. vt ex predictis apparet per. d. l. cum acutissimi. cum si. ergo multo fortius vbi mens et verba concurrunt. ff. de reg. iur. al. de re mili. l. in eo quod plus. §. nisi. et ibi no. et sic cessat oppositio ex p̄mis- sis satis est de iure probatum quod dicto Henocio exclusio bona pre- dicta de quibus queritur integraliter pertinere debet ad prefatam do- minam Andreolam. Bar.

1 **T**estamentum in quo quis est institutus in re certa et prohibitus quod plus petere nō possit instituto herede vniuersali v̄tre vgoz. qđ sit nullum si vgoz nō fuit p̄gnans.

2 **T**estator potest prohibere ius accrescendi.

3 **T**estator quomodo possit facere quod leges nō habeant locum in suo testamento.

Consilium. clvj.

Ius Fecit testamentum in quo inter cetera reli- quit Joanni nepoti suo fundum et ipsum Joannem in ipso fundo sibi heredē instituit et voluit qđ plus de bonis petere non possit et ventrem vgoz si p̄- p̄gnans esset et ad lucem perueniret vniuersalem here- dem instituit. moritur testator et vgoz non est p̄gnans. Joannes vult totam hereditatē. Seius frater Joannis et nepos dicti testatoris di- cit testamentū non valere et ab intestato cū Joanne fratre suo succede- re debere. queritur quid iuris. P̄mo Janne facit qđ institutus fuit in re certa et. l. i. §. si eg fūdo. et l. si eg facto. ff. de here. insti. not. C. eo. quoties. contrarium test veritas quia testamētum nō valet propter bec verba qđ plus de bonis suis petere non possit. nam quod dicitur institutus in re certa habetur loco heredis vniuersalis est verum. nisi voluntas tes- tatoris manifeste refringeretur. tēg. est expressus. ff. de heredi. insti. quoties. §. si duo. sed hic est bñdō. ergo non est locus illius here- dis sed legatarij. et sic testamētum nullum. cum non habet heredem. de- bis que in testa. velen. l. progi. insti. de le. §. ante heredis. P̄terea t̄es

In nomine Domini amen. Super his que supra dicta sunt et consilia super puncto prefato. In primo dubio videtur an verbum ex la tere positi in aut bona dānatorum. C. de sen. pas. debeat ibi esse vel non satis sufficienter persuasum est p. consilios predictos q. ibi esse non debent. et hoc est verissimum vt patet ex text. li. b. nonellariū cuius verba sunt hec. Nullus aut bona publicari debeat nisi qui neq. descendentes neq. ascendentes habeat hypothec. tantum eorum de nominibus redditus et dotibus. finantem dotes non habeat vgo. statuta quartam partem ex rebus damnati habeat. ascendentes autem vñq. ad tertium gradum vocatur. ista sunt verba reg. in nouellis ad literam. ex quibus satis liquet venientes ex latere non esse admittēdos. et pro hoc in casu proposito tanq. non existentes matri non obfistunt. vt supra dictum est. Super secundo dubio. q. mater non agnoscit dicta bona an ad heredes transmittat plus dubitationis est. et hoc examinā dum est per duo dubia. Primo an fisco dānatorum bona acquirantur ipso iure an opus sit agnitione. Secundo an idem iuris qd est in fisco sit in matre et alijs descendentes et ascendentes dānatorū qui hodie vocantur per dictam aut. Ad primum oportet videre q. fisci egeat agnitione. vt. C. de bo. dam. l. i. vbi dicit q. non possunt agnosci. nisi principe iubente ad idem. ff. de fidei. lib. l. iij. eadem constitutio. et ver. seq. que inci. certum. et. l. i. super bona. et pro hoc. ff. de dona. l. quoties. in fin. fm. primam opi. positam in glo. que ex fisco non representat p. sonam agnati anteq. cognoscat bona priora sicut ibi patet. In contrarium est dicendum q. non sit necessaria agnitiō ista est veritas. nā glo. in l. i. fm. bona. ff. de iur. fisci. hoc disputat. et finaliter determinat quod quando bona deferuntur fisco iure hereditario. vt q. est heres infictus tus tūc est necessaria aditio. sed si ex alijs causis bona sunt soluenda. si fisco aliquid queri potest ad fiscum pertinet ipso iure. vt dicitur in text. in d. fm. bona. et probatur eo. ti. l. non possunt. et. C. de bo. vaca. l. vlti. nam in eo q. teg. dicit q. bona iussu principis occupentur. glo. intelligit. scilicet de facto. nam de iure non est opus cum ipso iure ad fiscum pertineat et per hoc est responsum ad illam. l. i. et eodē modo ad d. l. iij. de fideicom. m. lib. l. i. et eodē modo ad gl. que est in l. quoties. de noua. vel est dicendū qd dicta gloss. non bene loquitur. et melius loquitur eo. ti. de noua. l. no. uatio. vbi dicit q. aliud est quē habere successorem ex delicto aliud ex lege ex testamento quando dicat ille qui succedit ex delicto quod representat eius personam. cuius bona habet. vt. l. quoties. in fin. quod est verū vt. l. dicam. et sic concluditur ad fiscum bona ipso iure pertinere. Ad secundum tan idem iuris sit in matre et alijs ascendentes qui vocantur per dictam aut. dubium facit quia videtur q. predicta sint ex priuile gio fisci. ergo non debeat transire ad illos. et sicut ibi dicit q. in matre et in alijs sit necessaria agnitiō quod si non fecit ad heredē non videretur transmittere in huius iuris varietate. nam de hoc videtur teg. de iure fisci. l. traditio. §. ad heredes. et. §. sequen. vbi de bonis fisco delatis in pre mium certam partem dat leg. deferenti. et. §. dicitur q. transmittatur ad heredem dictum premium anteq. babeatur et anteq. fisco bona adicien tur. ita in proposito cū propter sanguinis charitatem det parētibz di cta bona transibunt ad heredes anteq. apprehendantur. et si dicitur q. in d. §. ad heredes. et. §. scientia. cōstabat de agnitione defuncti q. se detur lerat vel preferendi animū habebat. Respondeo q. non sequitur si defert vel deferendi animū habet ergo vult premium. sicut nō sequitur q. qui implet conditionē videatur velle hereditatē. vt. ff. de inoffi. test. l. quem. admodū. ex quo concludit. q. eo ipso q. illud qd est causa premij legalis concurrat in personā defuncti non transit ad heredes l. premium nō sit agnitiō sed in opposito causa premij legalis est ipsa coniunctio san guinis charitas vel si qua sit alia causa iusta locum habet iura prima. d. glo. matris premium transiit ad heredes sui agnitione. Casus est in d. §. ad heredes. et. §. seq. hoc etiā probatur sicut ista bona q. debebat ve nire in fisco propter dānationē non possunt concedi alteri ad eius postu lationē sed solū proprio motu principis. Ista autē concessio que fit per aut. vt nulli indi. est quedā largitas principis facta pprio motu et cōstat ad nullius postulationem. ergo debet transire ad heredes vñq. ad alias agnitiones. nam largitate priuatorum transeunt ad heredes sine agni tione alia. l. illa. C. de dona. et sic multo magis largitas imperialis q. de bet habere plenissimum robur. et multa priuilegia sortitur. vt. C. de bo. que lib. l. cum multa. Preterea hoc est verum. et si leges deficerent pro s batur ratione. Nam vt supra dictū est. bona mea non transeunt ad here des q. feruus heredes habere non potest. quod sic demonstratur. nihil aliud est hereditas quam successio in vniuersum ius qd defunctus ha buit. l. nihil. ff. de verb. signi. sed qui decedit seruus nihil habet tpe mor tis merito nō habet herede. fallit in capto ab hostibz. ppter fictū alia si ctiōne. l. come. Ex quo sequit. vñq. q. licet heres representet personam defuncti. tñ in casu pposito nō pōt personam representare defuncti quo ad ius ciuile et possessionem. nulla enim erat tempore mortis. et hoc est casus. in d. l. quoties. ff. de noua. in fin. Ex quo sequit. aliud qd licet heres teneatur vltra vires bonorum hereditatis. q. representat personam de functi teneatur ad omnia ad que tenebat defunctus cum fisco vel alijs ad quem talia bona deueniunt non teneat vltra quā dicta bona finitum. enim nō representat personam nō teneat ad onera personalia. sed solum teneatur

stato potest prohibere ius accrescendi. et sic probi bere ne portio vacans accrescat instituto ex re cer ta seu portione. teg. est fm. vñam opini. in d. §. i. et in gloss. Preterea teg. est expressus de ista questio ne recte intelligendo de iniusto testamento. l. penul ti. et de libe. et posthul. posthumus. verfic. nam et cum duobus. quod sic declaro. si duo sunt institu ti ex quibus posthumus est exheredatus. et alij duo substituti. ex quibus posthumus est preterit tus. certum est quod testator dando substitutum prohibuit ius accrescendi. quia substitutus prefer tur coniuncto. C. de fideiussu. aut. hoc amplius. et no. de acquir. heredi. qui pro gini. si qua portio vñus ex institutione deficit non potest venire ad alium coniunctum heredem. q. testator deinde sub stitutionem prohibuit. Item ad substitutiones nō potest peruenire. quia gradus ille non valet. et sic non decedit pro parte intestatus et totum testa mentū reducitur ad causam intestati. hoc expresse tenet glo. in d. ver. nam et cum duobus. et hoc est in relictis dicte. Ita in proposito testator probibuit ne totum accederet instituto ex re certa totum testamentum est irritum. non obf. sed bis cum di citur. l. penul. q. infra instituti fuerūt inuicem sub stituti. ideo substitutio valuit als noluit ius accres cendi inter eos adimere. sed augere. et sic posset vendere als venire iure institutionis iure accres cendi. casus est de impu. et alijs substi. l. testamen to. ff. de acquir. heredi. l. si quis heres. not. gloss. d. y. eo. titu. nec bis. §. heres. Preterea quando ex ver bis testatoris colligitur prolisitas vel repugnan tia testamentum est nullum. l. si titius. de condi. in sti. sed hoc est huiusmodi ergo et. Quia dicit plus de bonis suis petere non possit. aut enim petit il lud tantū et tunc est nullum q. decederet pro par te testatus et pro parte intestatus aut totum pete ret et caderet. concluditur ergo quod institutio est nulla. non ob. de here. insti. si ita quis heres insti tutus excepto fundo. quia verba bona ipso iure pertine re dem excepto fundo hoc important. id est in fundo te non instituto non enim prohibet extante. l. seu iure tacite accedere. Sed si expresse diceret q. fun dum petere non posset prohibet et sic voluntas tes tatoris contradiceret. et tunc non valeret. d. si duo et dicitur iuribus non obf. si dicatur nemo potest faceret q. leges non habeant locum in suo testa mento. l. nemo. de leg. i. quia quedam sunt leges q. aliud de necessitate disponunt vt q. testamentum habeat septem testes tunc testator non potest con trarium. imo testamentum est nullum vt ibi. que dam sunt leges que aliud disponūt supplendo de defectum voluntatis defuncti vt in casu nostro si tes tator non fecit heredem vniuersalem. l. presumit quod voluit eum quasi in parte instituere totum heredem ideo totum sibi dat. sed si apparet mani feste testatorem voluisse contrarium tunc cessat. l. presumptio. in d. l. imo totum irritatur quia non potest pro parte decedere testatus. et pro parte in testatus vt dictum est. similem. l. introduct. quod in conditionibus q. consistunt in nō faciendo. cautio mutiana habetur pro implemēto conditionis l. mutiane. de condi. et demon. sed si apparet testato rem aliud sensisset cesset cautio mutiana posito qd ex hoc irritetur dispositio libertatis que est ita fauorabilis. ff. de ma. test. l. si. Item simile leg. vult q. expresse conditionis que tacite inest nō suspen dit. hoc verū nisi appareat testatorem aliud voluisse l. in conditionibus. §. j. de condi. et dem. Concludi tur ergo dictum testamentum nō valere iure testa menti. et sic ab intestato dicti Joānes et Seius equa liter succedere debent. Bar.

1. Collaterales q. nō veniant in causa aut. do na damna. C. de sen. pas.
2. Bona dānatorum q. acquirantur fisco ipso iure nec est opus agnitione.
3. Bona dānatorum in casu aut. bona dānato rum transeunt in matrem ascendentes et descend tes ipso iure absq. aditione.
4. Heres q. non representet personam defuncti.

Consilium. clvii.

teneatur quatenus bona patiunt. et ideo dicit in d. l. nō possunt. de iur. fisci. q. si bona non sunt soluenda non possunt ad fiscum pertinere et idem in matre eadē ratione q. in ius fisci succedit ex principis largitione vt di cum est. Ex hoc sequitur tertium vñq. ex causa inquisitionis dictorum bonorum non possunt habere vt cōmode acquirat et transmittatur sicut legatum ex agnitione aliqua non autem requiratur cōditio sicut in be reditate. vt. l. hereditatem. ff. manda. Ex quibus cōcluditur dicta bona transire ad heredem matris tantumcumq. non adita. Et ita dicimus et consilium nos Franciscus tigrini et Bartol. de sagoferrato legum doctores et fidem cōsueti sigillo apponi fecimus.

Ad secundum consilium nō est Bart. sed Francisci de pisis. cōtra consilium Bar. §. cxxij. quidam habuit vgozem.

1. Creditor possidens bona creditoris q. non videatur ex tali posses sione adire.
2. Filia exclusa tempore a iure succedendi matri q. nō admittitur vt legi tima per successorium edictum.
3. Successorium edictum q. nō habeat locū in hereditate materna.
4. Successorium edictū non habet locum in successione de iure ciuili.

Prescriptio. xxx. anno. currit pupillo post pupillare etatem.

Tempus petende restitutionis qd inchoat cum minor sit effectus maior.

Consilium. clviii.

Rationes quantūcumq. sint decore viden tur concludere contra veritatem. Et primo quedam rationes sumptas al. ad rationes sumptas ex. l. qui in aliena. Respondetur q. illa. loquitur quando interuenit possessio re rum hereditariarum quo casu circa qualitatē actus possidēdi versatur presumptio videt. vñq. possederit heres vel alter. sed in casu nostro ni bil possedit. vñq. oportet presumi absolute actus aditionis nullo pre cedente alio actu. facilius autē presumitur qualitas quā substantia. i. pos tins q. presumatur id gestū esse de quo nihil apparet. vt. l. sciendum. cū sua materia. ff. de verb. oblig. et arg. l. i. circa pnc. de rei vgo. act. si dicat q. debitor intelligitur aliud egisse eo q. videtur possidere hereditatem. vt. l. regulariter. et qd ibi no. Respondetur q. re vera nil possidet. sed im propriissime videtur possidere sed. l. illa qui in aliena. non loquitur de tali possessione. et verba. l. in dubio debet intelligi proprie et non abusi uo modo. vt. l. item pretor. in prin. Corroboratur autē dicta respo sio ex discoparatione effectus huiusmodi possessionis. nā possessio quā habet debitor nō potest simul stare cum actu adēdi. cōtraria enim q. per adi tionem debita extinguit et eius possessio remouetur nō ergo potest di ci qd possessio debiti sit inductia aditionis q. sic esset inductia sui op. positi quod non potest esse q. cōtraria que se adinuicē tollunt non infe runt positionē vñq. quanto longior datur possessio debiti tanto includ itur interim nō esse aditiones hereditatis. vñq. q. diuturnitas posses sionis operat contrariū nō ob. q. qui cessat in restitutione debiti videt velle sibi lucrari debiti q. hoc nō videtur probari. Preterea nec est ve rum q. iacentis hereditatis creditor debitoris videatur cessare vt pba bitur. Item nō ob. ratio euitandi delicti. q. ista ratio tollitur expresse per l. pecunie fenebres. §. si. ff. de vsur. et per no. in l. si. in pma gloss. ff. de nan. feno. q. non est in mora debitor quousq. iacet hereditas creditoris non ergo aliena. ipsimet respondet q. penitus alio casu loquitur. Preterea leg. merito per quā ipse monetur loquitur in illis dubijs actibz qui nisi interpretarentur aliter includerent doli seu moram. nō presupponit ne cessario doli. nā esse potest ex sola culpa. vt. l. qd te. Preterea q. quid sit aditio hereditatis facti est et facti requirit q. anteq. nihil faciendo dica mus aliquid aliquid fecisse est diuinare et cōtra regulā q. facta non pre sumimus et sic respondetur ad. l. merito. q. loquitur de interpretatione actus facti non aut q. presumatur factū esse aliqd vbi factū non appa ret. Ad secunda ratio dicit Bar. Tp quā dicit q. filia ista excludit primo xxx. ann. spatio a iure succedēdi. vt filia sed postea admittit vt legitima nullo modo est vera. Primo q. edictū successorū de filio legitimo non habet locū in hereditate materna. sed solū habet locū in hisqui sunt sui heredes vel fuerūt. i. qui sunt et fuerunt in potestate defuncti. et ita teg. quē ipse alleg. expresse loquitur et habet in l. si quis ex bis. ff. vñde li. et ibi no. in. ij. gloss. et. de suis et legi. l. si. et no. l. 30. in sum. C. de succed. edi. Itē illa iuris dispositio de qua habetur in tit. de succed. edi. et maxime in illo. §. sed videndū. habet locū in successione iure pretorij q. illa succē sio defertur duplici iure filijs et duplici capite. Sed in successione de iure ciuili cōsequendo nō loquitur q. illa de illo iure nō defertur filijs nisi vno iure vñq. qd filij descendentes et si illi iuri repudiant seu ab eo exclu duntur non superest aliud de iure ciuili quo admittantur maxime quia hodie sublata est differentia segus et agnationis et cognationis. et differ tur successio sub naturali designatione personar. vt in aut. de succed. ab intest. et in illo titu. colligitur satis clare facit. C. de repu. heredi. l. sicut. et. l. si successio aut iure pretorij in casu nostro non potest habere locū. quia ex qualibet eius specie tēpore est exclusus q. multi fingerunt anni. Itē q. edictum successorū. xxx. ann. spatio esset frustratorie possum. q. inte rim esset prescriptio iuris agendi. nō ergo de his successionebus loqui tur illud edictū qd probat ratione. de succed. edic. l. i. in pñc. et quod not. l. 30. in sum. eo. tit. Tertia sua ratio per quā dicit q. tēpus pupilla ris etatis intercalatur seu deducit de tēpore prescriptionis triennalis

est vera in iure. sed non facit ad factum. q. post mor tem matris filius filia vltra annos. xxx. post puber tatem. Quarta ratio videlicet per quā dicit q. tēpus quadriennij petende restitutionis hoc casu non inchoatur cū minor effecta est maior. sed cum prescriptio fuerit cōsummata in maiori etate. ar. eius qd no. glo. in lab. hostibus. §. sed q. simplici ter non est vera. q. certum est q. tēpus initij istius quadriennij attenditur. vt. l. si. et. §. scio. et qd ibi no. ff. de mino. sed non habet lesio que prescriptio nem seu cōsummationem cōtingit necessariam cō sequentiā a principio. et sic nō potuit maior factū agere. ar. l. non enim. ff. ex quib. cau. ma. et qd plene no. per Lyn. C. de resti. mili. l. q. tēpore. in. §. q. vbi etiam reprobat q. not. in d. §. sed simpliciter. banc partem l. y. tenet in ppijs terminis nostre. q. in l. sancimus. C. in qui. cau. in integ. resti. non est neces. in vlti. q. vbi determinat q. si pscript. xxx. ann. inchoa uit in persona minoris impossibile est eum aduer sus eam restituat. q. cōsummat in maiori etate. Ista fuerunt dicta dñi Francisci. §. dicti cōtra alle. per do. Bar. de sagoferrato. loco supra posito.

1. Communis vsus loquendi est probāds p allegantem.
2. Communis vsus loquendi p̄ualet omni signifi cationi et omni constitutioni in intelligendis ser monibus.
3. Statutum vel constitutio loquēs de locutione qd habeat locum de contractu innominato.
4. Statutum non recipit interpretationem actiā vt trabatur ad casus in eo non comprehēnsos.
5. Statutum recipit interpretationes passiā vt ius cōmune et eius regule extēdantur ad statuta.
6. Reg. noua q. extēdantur ad casum comprehēsum sub regula iuris antiqui.
7. Contractus innominati q. indicantur fm natu ram cōtractuum nominatorum quibus magis al simulantur.
8. Randum seu arbitramētū quod appellatur que dam transactio.
9. Quod non potest fieri per contractum non potest fieri per transactionem.
10. Statutum quod laudam executioni mandetur in telligitur de valido.
11. Contrabentes quando possint allegare nullita tem cōtractus vigore statuti illū annullantis.
12. Si fuit laudatum q. pro octo annis quidam labo rarent terras ecclesie que vigore p̄stitutionis vltra quinquennium locari nō poterant tale arbitramē tum est nullum in totum.

Consilium. clix.

Ista Quada constitutio epi floren. sub rubri. de loca. et adu. in qua inter cetera cōtinetur q. nullus possit lo care res ecclesie vel alterius p̄i loci. vltra quinquē nium absq. licētia epi vel eius vicarij sub certa pe na. et q. cōtractus aliter facti sit nullus. et viso quo dam cōp. omisso facto inter plebanus sancti An i districtus parti diocesis florent. et eius aduersarios et arbitros et amicos cōmunes de li te questione et trouerha que erat inter dictas par tes noie et occasione possessionū dicte ecclesie et da torum dānorum et generaliter in quacūq. causa. et viso laudo et amicabile cōpositione lata p. dictos arbitros et arbitratores inter dictas ptes. in quo inter cetera cōtinetur q. dicti compromittētes pos neatur laborare et colere et vñfructuare dictas pos sessiones dicte ecclesie per leg. annos. et q. teneā tur prestare dicto plebano quolibet anno certam quantitatem framenti. vt in dictis instrumentis in de confectis latius cōtinetur. et viso puncto mihi transmissio et allegationibus vñq. partis ad in uestigationem veritatis eorum de quibus dubita tur. et vt satisfiat allegationibz subtiliter factis in questione ista consideranda sunt. Primo quid ius

Seg. annos. vi de ro. consil. l. vi. vbi ponit si aliq. nō potest eligi ni si pro vno āno ad officium et eliga tur pro tribus an electio valeat in vno.

in generali mandato non venit alienatio bonorum
immobiliū. vt. ff. de procu. l. procurator rerum. ergo
nec in generali quitatione. Tertio q̄ dicta quitatio

z illud qd pater dicit ille non reperire eum non re-
nns dat vni ad denuntiandum alteri ille debet ven-
de qd pcedere. vt. C. vbi de cri. agi opo. aut. q in p-
deg hic. z optime non ob. cōparatio partis: qz eg in

quando terminat
del mittere als in
incia. ita facit in
causis allegatis
per iudicem

edimentū mortis vel simile. et sic arbitrari non posset.
ibi fuit actū de prozogando cōpromissum qđ non pot
nte. vt. l. si cū dies. §. si. de arbi. hec sunt verba illius co

4 si bene inspiciat qd per cursum anni quis t
p facto nolle. p batur. ff. ad trebell. l. fin. §. i. i
tertio vero dico tqd dictu arbitramentum. ff. iun

0 Archivo
Histórico

let bonis publicatis cū ille consilio cōsuluit qd te-
netur et vltus est bis verbis. licet compromissum
soluat morte. et per consequens publicatione bo-
norū. vt. l. actione. s. publicatione. ff. pro so. tamen
hoc est quoddā pactum vel trāfactio qd transit ad
heredē. vt. ff. de prob. l. pactū. et no. in spe. de arbit.
ver. finitur. et ver. sed nunquid parcat mibi ille con-
sultor. hoc est contra teg. l. quoties. s. si. ff. de noua.
vbi dicitur qd conditio et cōtractus antecēdes ex
instrumentis post publicationem bonorū non va-
lēt et sufficit obligatiōe non oziri nec cūlū nec na-
turales qd patet qd si ibi naturalis obligatio ozire-
tur fieret nouatio. vt. l. i. s. j. cod. ti. sed ista venditio
de qua loquitur vt. l. i. s. j. cod. ti. sed ista arbitratē
vt. l. i. s. c. de contraben. emp. ergo et. Nec ob. t qd
dicitur qd transit in heredem qd posito qd hoc fit
verum. tū sicut hoc casu nō habet loco heredis
vt dicit glo. expresse in terminis nostris in l. noua
tio. ff. de noua. et tāgitur. ff. de fideicom. l. inter. eos.
s. bonis. et ibi p. gl. et expresse p. Jac. de are. ibid.
Concludit ergo dictū arbitramētū est nullū tri-
plici ratione. Et hoc dico ego. Bar.
Statutus qd carceratus p delicto habitū pa-
ce ab offēso possit per ministrum fratrum de pe-
nitentia a carceribus liberari comprehendit blas-
phemantem carceratum.

Quod t aduenerit fratrum de
penitentia teneatur et de
beat extrahere et liberare quinque
optinos de carceribus civitatis perusij
in die veneris sancti et duos in festo
natiuitatis dñi. Nullus tamen de dicto carcere
reagatur ex quacūq; causa condēnatus nisi prius
habuerit pacē ab offēso vel eius herede ista sunt
verba statuti. Hunc quidam condēnatus qd blas-
phemant deū detinetur in carceribus an possit p
dictum ministrum relargari. nam ob stare videtur
qd nō habet pacē cū offēso super quo puncto dico
talem posse a carceribus liberari. nā habet pacē
ab offēso. nā blasphemando deus principaliter
offendit sed nos videmus qd imperator ei qd blas-
phemauit facit pacem et remissione de iure ergo
idē in statu scripto vt. c. si quis impe. male. l. i. s.
ergo multo magis dñs misericors cui est propriū
misereri semper et parcere. et hoc est qd dicit alibi.
ecclesia nūq; claudit gremiū redētibz. vt. c. de
sum. trini. et si. ca. epistola victos alr iter claras. cir-
ca si. et alibi veniā penitentibus damus. C. de he-
re. aut. gazaros. in si. vñ. sine dubio sola confessio
ne et remissione simplicis sacerdotis dñi habere pa-
cē ab offēso vel si dicit non reperiri offēsum qui
posset facere pacē tūc dico qd illa clausula nullus
tñ. nō pōt referri ad crimina vbi nullus offē-
dit sed ideo qd puniuntur bonos mores facit. ff. de
postul. l. i. s. deinde. et ibi no. l. qd clausula vltimo
posita refert ad ea qd cōmōde pōt referri et fm hoc
remanet iste cōdēnatus de hoc crimine sub pces-
senti distinctione absq; hac vltima limitatione. et
sic poterit merito a carceribus relargari. Bar.

Pupillus iussus a testatore stare morari cō-
muniter cum Titio qd non poterit repetere qd fuit
plus expensum in familia titij.
Clausula morari communiter apposta in testa-
mento vel contractu quid importet.
Si testator mandat restitui male ablata de quibz
stetur dicto consocij et prout sibi placuerit quid
hoc importet.
Verbum placuerit intelligitur arbitrio boni viri.
Pactum appositum in contractu qd stetur simpli-
ci dicto partis non valet.

Quidam habes bona com-
munia cum Titio
suo fratre cōmuniter viuens fecit tes-
tamentum in quo filiū suū pupillū
heredē suū instituit et dictū Titium ei-
dem tutorē dedit et inter cetera disposuit p bec ver-
ba. Itē iubeo per Titium fratrem meū restitui omne
id qd ego vel dictus Titius vel alter nostrū

recepissimus vel habuissimus illicite a quocūq; de bonis cōsibus meis
et suis fm qd ipsi Titio placuerit. et hoc stet dicto ipse Titij et. Pre-
terea disposuit in codicillis qd debeat stare et morari cum dicto Titio fra-
tre suo cōiter vsq; ad etatē. et vñ. ann. cōpletas. modo cū dictus Titij tpe
testamēti codicillorū et posse et habuit magnā familiam. pupillus vero
parua et quasi nullam. et dictus pupillus steterit cū dicto Titio nulla fa-
cta diuisione. querit an dictus pupillus debeat aliqd re habere a dicto Ti-
tio. qd plus fuit expensum in familia dicti Titij. et qd importent dicta v-
ba qd debeat stare cōmuniter. Scdo cū dictus Titius asserat cū suo
iuramento se multa soluisse p male ablatiis nec dicat qd vel cui an suo
dicto sit standū. Circa primū videtur qd dicta verba nil importēt
nisi quatenus dicto pupillo sit vtile. vt. ff. vbi pu. ed. de. l. i. s. j. vbi si testa-
tor statuit vbi pupillus debet morari vel educari statuit eius voluntati
dumtaxat pupillo sit vtile. Preterea illa verba debeat morari cū dicto
Titio vsq; ad etatē. et vñ. ann. videntur adiecta in fauorem pupilli et di-
cto Titio nullum cōmōdum debet auferre. ff. ad treb. l. eius. s. si seius.
et qd ibi no. et de vñ. l. in fideicom. s. cū polid. econtra videtur qd di-
cta verba importent qd oīa bona sua sunt inuicem communia. digit autem
testator qd debeat morari cum dicto Titio cōiter ex quo cōiōnem oīm
bonorū videt importare. vt. ff. de lega. ij. l. si. s. lucius cum ibi alleg. in gl.
et ff. ad treb. l. lucius. in prin. his si allegatis premis in. q. nostra. dis-
co qd verba significantia cōmunionem referuntur quandoq; ad res seu
bona. et tunc sine dubio significant vt bona ipsa sint cōmunia equaliter
vt dictis. l. quandoq; non refertur verbū cōmune ad res sed ad alium
actū vt in. q. proposita vbi verbū cōmuniter refertur ad stare et morari.
et tūc verba sunt dubia. possent em̄ intelligi quod soli expēse victus fies-
rent communiter. i. equaliter et equaliter quilibet conferat. vt. ff. de colla-
tio. l. i. circa prin. et l. iij. in si. et hoc crederem ego esse verū in dubio in plu-
ribz habentibz patrimonium indiuisum vt dicimus in pluribus scho-
laribus qui stant et morantur cōmuniter. i. equaliter victū conferunt. vt
d. l. sed quādo ista verba sunt relata ad plures habentes patrimoniu
cōmune vt fuit in. q. proposita tunc credo qd ista verba debeat intelligi
q omnes fructus cōmuniter et equaliter percipiātur et expēdant vt ille
Titius ratione maioris familie plus ponere non cogatur. et hoc proba-
tur. Primo ex verbo communiter qd debet exprimi i. equaliter. vt. d. l. i.
s. lucius. de lega. ij. per. l. vbi videtur casus col. g. de duobz fratri. de no-
uo bene. in fine. c. duo fratres. facit optime. ff. pro so. l. cum duobz. s.
papi. als incipit. l. si fratres. hoc etiā fortificatur qd dicere viuere cōm-
niter importat qd ratione maioris familie non exigit plus per. l. si. s. si.
ff. de do. et exp. vbi testator grauauit vñ. vt parem rationem cum suis
coheredibus faceret. qd glo. expont. i. pro sua parte eos nō conueniat
cūz communiter viuere dicantur quod expontur equaliter seu pariter
expontatur ergo qd dictus pupillus dictum Titium pro dictis fratribz
vsq; ad dictū tempus non cōueniant. et istam interpretationē adiun-
gens testatoris que colligit ex eo qd ipse in sua vita fecit cum suo fratre
ex quo verba dubia declarant. vt. l. dñas. ff. de vñ. leg. s. si. et de adi-
men. leg. l. i. ff. de leg. i. l. si seruus plurim. cū si. Super secundo t pū-
cto videtur qd dicto ipsius Titij sit standū fm qd testator voluit. vt. l. i.
theopompus. ff. de do. pte. vbi videtur casus etiā de hoc. extra de testa-
c. cum tibi. Econtra videtur qd ista voluntas ad secretū aliene volunta-
tis cōfertur. et sic a iure reprobat. vt. l. captatorias. C. de hered. insti. et
de leg. i. l. captatorie. Breuiter super isto pūcto de viribus duorū ver-
borum examinare debemus quid importent illa verba. et fm quod ipsi
Titij placuerit. Scdo quid importet illa verba. et de hoc dicto Titij stet.
De primo dico qd verbus placuerit intelligitur arbitrio boni viri.
vt. ff. de fideicō. lib. l. thais. s. soroze. vbi expresse est et probat eo. tit. l.
lucius. et hoc attento apparet qd de administratione. als assertione dicti
titij nō est standū nisi inquātū. vt vir bonus. id est inde qd dñr vir bonus.
vt. l. vir bonus. iudi. sol. et l. cōtinuus. s. cū ita. de vñ. obli. et de iur. et si
vñ. s. ait ptoz. et no. in. l. si societate. s. arbitro. p socio. sed vir bonus nō
arbitraret nisi quatenus paret et paret legitime ab aliquo exortum
esse. vt. l. illicitas. s. veritas. ff. de offi. pre. ergo et. De scdo cum dñr qd
stetur eius dicto et dico quod dictum testamentum dicitur id qd nuda
assertione pferretur. vt. l. sciendū. s. dicti. de ed. edic. et de mera volunta-
te videtur conferri magis qd in boni viri arbitrium. vt ar. l. thais. s. lu-
cius. de fideicō. lib. sed hoc apparet an debeat et cui debeat cōferri in
voluntate dicti titij et sic talis dispositio est ipso iure nulla. vt. d. l. capta-
tozias. et l. captatorie. in qb est casus Non ob. l. theopompus. qd ibi le-
quit in dote cuius fauore valet legatum etiā incertū. vt. l. cū post. s. gener
ff. de iure do. Preterea testator posuit ita limitate in potestate alteri qd
ille decipere nō posset. vt ibi p. et. Non ob. c. cū tibi. qd illa decretalis de-
bet intelligi fm distinctionē iuris ciuili. vel ibi loquitur tantum in re
licitis ad pias causas fm Anno. sed hoc non est relictū ad pias causas s
magis est relinquere alterius debitum. Preterea pro hoc facit illud qd
quidam docto. dicunt qd si in contractibus promitto stare simplici dicto
tuo hoc pactū non valet vt teneat. Et de epif. et de l. si quis in confriben-
do. tāgitur in spe. de proba. s. nūc videndū refert. ver. quid si tibi di-
citur. sed si male arbitretur reducit ad arbitriu boni viri. vt ipse no.
ibi. ego tamen dico in proposito talē dispositionē nullius esse momēti et
assertioni dicti titij standū non esse. Bar. de sagoferrato.

Statutum

Statutum qd citatus p maleficio nō possit capi pro aliquo debito
qd non poterit capi pro debito maleficii.
Debitor ex maleficio nō dicitur debitor sed large. et nu. 3.

Statutum Civitatis tndeni dicit qd si qd
ab accusatione vel inquisitione et comparuit eadem die se-
quenti capi non possit pro aliquo debito alias delicto
et. Contingit qd quidam Andriolus erat p quibzdam
debitis exbanitus et condemnatus in pecunia. qui cita-
tus comparuit ad excusandum se. et post excusationem eadem die fuit ca-
ptus p dicta condemnatione. queritur an poterit capi de iure et vt qd
sic t qd talis securitas data a statuto qd non possit pro aliquo debito ca-
pi dñ intelligi preterq de maleficio hoc pbatur. C. de bis q ad ecclē. cō-
fu. l. iij. cum sua gl. in aut. de man. prin. s. neq; autem et ibi no. in glo. vbi
dicitur qd fiducia data de pugiētibz non hz locū in maleficiis ibidē
exceptuatis. et idē dicit glo. in omni maleficio. Preterea qd qd a. l. daf se-
curitas ne qd capiat intra domum tñ hoc intelligitur preterq in cā cri-
minali. ff. de in ius vo. l. pleriq. et ibi no. et de regu. iur. l. nemo de domo.
Preterea securitas data non debet intelligi de bonis publicis. in aut.
de man. prin. s. publicari. sic ergo predictum statutū limitatur et restrin-
gitur fm dispositionem iuris cōis. vt. l. vt gradatim. s. sed et si lege. ff. de
mu. et bono. Preterea statutum debet intelligi fm propriam significa-
tionem. vt. l. non aliter. ff. de leg. iij. de egerci. l. i. s. si is qui nauem. sed de
bitor et creditor proprie est quando alienam fidem quis sequitur cōtra-
bendo. vt expresse dicitur. ff. si cer. pet. l. i. sed ex maleficio est quis obli-
gatus non ex eo qd quis eum fidem sit secutus: sic non est proprie debi-
tor. verbum ergo statuti quod hoc dicit pro debito et non habet locum
in casu nostro econtra videtur qd iste Andriolus erat exbanitus et cō-
demnatus sed facta condemnatione si aliquis cōuenitur ad penam nō
dicitur conueniri ex maleficio sed ex quasi contractu qui contrahitur et
celebratur sententia. vt. l. iij. s. idem scribit. ff. de pecu. et hoc enim dicit
l. qd quando agitur de crimine ad aliquem condemnandum debet agi
coram pside et ista dicitur causa criminalis sed condemnatione facta
tunc agitur coram procuratore cesaris qui est inde inter fscum et priua-
tum. et sic est casus ciuili non criminalis. vt. c. vbi cau. fsc. l. i. et per hoc
patet responsum ad primam et secundā rationē allegatam in contrariū
qd verum quando quis capitur pro ipso maleficio inuestigando et pu-
niendo. unde maleficiū est causa pro gina captiois. sed bec causa p-
gina est ille quasi contractus qui sententia celebratur. unde sicut senten-
tia lata pro quodam priuato non posset exequi capiēdo eius personā
ita nec etiam p cōmuni. Preterea ciuitas tndertina in suis debitis de-
iure cōmuni vt priuati non habent priuilegia fisci. vt. ff. ad muni. simile
C. de iur. reipu. l. iij. lib. g. sed ad petitionem vñus priuati non posset ve-
tante statuto ergo et. Per hoc respondetur ad tertiam rationem factā
tndertina non hz priuilegia fisci. ergo et. Preterea appellatio genera-
lis debiti est sine ex. Actū siue ex delicto. vt. l. grege. s. et si ex delicto. de fi-
inftru. et l. i. cū de verb. sig. l. 3. statutum dicit qd nō possit capi p aliquo
delicto. ergo et. Per hoc apparet responsū ad quartā rōnem. qd in
d. l. i. ponitur allusio siue deriuatio vocabuli cui nō debemus stare si ha-
bemus. p. l. alleg. aliter declaratum sicut testm dicit quasi testatio mētis
et tñ non oīs testatio mentis est testm. et idē in multis similibz. Et hoc
apparet rīsum ad ea que dicunt qd istud statutū est positū inter alia sta-
tuta que correctant de ciuilibz. qd fateor qd ista captura que fit p cō-
demnatione fit pro ciuili causa. vt pbatur est. Concludo ergo et dico qd
sulemdu prefatum Andriolus ex predictis causis nō potuisse capi de
iure. hoc pbo potissime. et p. l. i. s. legatis. de iud. cōiuncta. l. hos accu-
sare. circa prin. de accu. vbi videtur casus nā in. s. legatis dñr p his q an-
te cōmiserūt. vt. d. l. hos accusare. respondeo qd causa istius securita-
tis erat necessaria: sed qd supra satis in iuribus dñis causa securitatis
erat voluntaria. nam libera voluntate qd fugit ad ecclesias vel stat in
erom. sed in qstione pposita causa securitatis similiter est necessaria. qd
ad iudiciū trahitur qd inuitus. ergo talis securitas data. s. trabatur
ad criminales condemnationes.

Statutum relictā domina et usufructuaria filia instituta in re certa: et pan-
peres xpi sint vniuersali instituti qd habere debeat dicta vgoz.
Civitas tndeni dicit qd si qd
ab accusatione vel inquisitione et comparuit eadem die se-
quenti capi non possit pro aliquo debito alias delicto
et. Contingit qd quidam Andriolus erat p quibzdam
debitis exbanitus et condemnatus in pecunia. qui cita-
tus comparuit ad excusandum se. et post excusationem eadem die fuit ca-
ptus p dicta condemnatione. queritur an poterit capi de iure et vt qd
sic t qd talis securitas data a statuto qd non possit pro aliquo debito ca-
pi dñ intelligi preterq de maleficio hoc pbatur. C. de bis q ad ecclē. cō-
fu. l. iij. cum sua gl. in aut. de man. prin. s. neq; autem et ibi no. in glo. vbi
dicitur qd fiducia data de pugiētibz non hz locū in maleficiis ibidē
exceptuatis. et idē dicit glo. in omni maleficio. Preterea qd qd a. l. daf se-
curitas ne qd capiat intra domum tñ hoc intelligitur preterq in cā cri-
minali. ff. de in ius vo. l. pleriq. et ibi no. et de regu. iur. l. nemo de domo.
Preterea securitas data non debet intelligi de bonis publicis. in aut.
de man. prin. s. publicari. sic ergo predictum statutū limitatur et restrin-
gitur fm dispositionem iuris cōis. vt. l. vt gradatim. s. sed et si lege. ff. de
mu. et bono. Preterea statutum debet intelligi fm propriam significa-
tionem. vt. l. non aliter. ff. de leg. iij. de egerci. l. i. s. si is qui nauem. sed de
bitor et creditor proprie est quando alienam fidem quis sequitur cōtra-
bendo. vt expresse dicitur. ff. si cer. pet. l. i. sed ex maleficio est quis obli-
gatus non ex eo qd quis eum fidem sit secutus: sic non est proprie debi-
tor. verbum ergo statuti quod hoc dicit pro debito et non habet locum
in casu nostro econtra videtur qd iste Andriolus erat exbanitus et cō-
demnatus sed facta condemnatione si aliquis cōuenitur ad penam nō
dicitur conueniri ex maleficio sed ex quasi contractu qui contrahitur et
celebratur sententia. vt. l. iij. s. idem scribit. ff. de pecu. et hoc enim dicit
l. qd quando agitur de crimine ad aliquem condemnandum debet agi
coram pside et ista dicitur causa criminalis sed condemnatione facta
tunc agitur coram procuratore cesaris qui est inde inter fscum et priua-
tum. et sic est casus ciuili non criminalis. vt. c. vbi cau. fsc. l. i. et per hoc
patet responsū ad primam et secundā rationē allegatam in contrariū
qd verum quando quis capitur pro ipso maleficio inuestigando et pu-
niendo. unde maleficiū est causa pro gina captiois. sed bec causa p-
gina est ille quasi contractus qui sententia celebratur. unde sicut senten-
tia lata pro quodam priuato non posset exequi capiēdo eius personā
ita nec etiam p cōmuni. Preterea ciuitas tndertina in suis debitis de-
iure cōmuni vt priuati non habent priuilegia fisci. vt. ff. ad muni. simile
C. de iur. reipu. l. iij. lib. g. sed ad petitionem vñus priuati non posset ve-
tante statuto ergo et. Per hoc respondetur ad tertiam rationem factā
tndertina non hz priuilegia fisci. ergo et. Preterea appellatio genera-
lis debiti est sine ex. Actū siue ex delicto. vt. l. grege. s. et si ex delicto. de fi-
inftru. et l. i. cū de verb. sig. l. 3. statutum dicit qd nō possit capi p aliquo
delicto. ergo et. Per hoc apparet responsū ad quartā rōnem. qd in
d. l. i. ponitur allusio siue deriuatio vocabuli cui nō debemus stare si ha-
bemus. p. l. alleg. aliter declaratum sicut testm dicit quasi testatio mētis
et tñ non oīs testatio mentis est testm. et idē in multis similibz. Et hoc
apparet rīsum ad ea que dicunt qd istud statutū est positū inter alia sta-
tuta que correctant de ciuilibz. qd fateor qd ista captura que fit p cō-
demnatione fit pro ciuili causa. vt pbatur est. Concludo ergo et dico qd
sulemdu prefatum Andriolus ex predictis causis nō potuisse capi de
iure. hoc pbo potissime. et p. l. i. s. legatis. de iud. cōiuncta. l. hos accu-
sare. circa prin. de accu. vbi videtur casus nā in. s. legatis dñr p his q an-
te cōmiserūt. vt. d. l. hos accusare. respondeo qd causa istius securita-
tis erat necessaria: sed qd supra satis in iuribus dñis causa securitatis
erat voluntaria. nam libera voluntate qd fugit ad ecclesias vel stat in
erom. sed in qstione pposita causa securitatis similiter est necessaria. qd
ad iudiciū trahitur qd inuitus. ergo talis securitas data. s. trabatur
ad criminales condemnationes.

Statutum

secū. nup. Et ergo in. q. nostra liberi sint instituti
p parte et pro parte extranei queritur quid iuris
mibi videtur ex eo qd digit dominā non videtur
ei reliquisse dominiū. sed magis permanentiaz in
domo sicut tēpore vite defuncti habebat. vt. l. i. ff.
re. amo. et sic nō dicat ppria dñā. vt. ff. de pub. l. cū
egibuit. s. qd ait et ibi per Jac. de are. et de vbo.
fig. l. pronepos. s. pater. et ista vñ mēs testatoris qd
debet pualere. vt. l. in 2ditionibus. in prin. de 2di.
et demonstra. sed ex eo qd dicit usufructuaria videt
tenere. Sed qd habebat plenū vsum fructū vt reci-
tat. alias refert Spe. in titu. qui filij sunt legitimi.
s. j. vñ. quid si quis ita dixerit. sed ego dico in. q. p-
posita standum cōsuetudini scripte. d. l. j. C. si mu.
secun. nup. pro ea parte in qua instituta est filia ab
ea percipere dñ fructus tanq ex alimentis pro illa
parte. p ea vero parte p qua sunt instituti heredes
extranei hoc est pauperes christi dico qd si proprie
tas est tante estimationis qd sufficiat ad faciendā
debitam satisfacionem pauperibus institutis di-
cta mulier debet habere integrum vsum fructum.
vt. l. omnium. ff. de vñ. et vñ fruct. leg. l. vgoz mee.
et ibi not. nec ob. quod consuetudo interpretatur
quod liberis institutis habeat alimenta et illa in-
terpreta. oriuntur dubia. Primo an pscriptio
nis tantū qd cōcedo cum enim dicta interpretatio
fit ptra ius cōmune fauore filioz eaten standū est
dicte interpretationi quatenus fauor filioz hoc re-
quirat et nō vltra. et sic ad extraneos nō porrigitur
probatur de ma. te. l. si ita scriptū ibi eatenus qd
nus respicit fauorē libertatis stamus illi interpre-
tationi et nō vltra. pbatur optime. C. de testa. l. hac
cōsultissima. s. ex imperfecto. et C. cōia vtriusq; iu.
l. si. et ita de facto obtentum est. Bar.

Scolaus Ser Amati in-
stituit sibi heres
dem posthumū nasciturū ex dñā. Ad
eius vgoz et eidē posthumo extraneū
pnpillariter substituit et ipsam domi-
nam. et reliquit usufructuaria oīm bonorū suoz
rum donec vitā viduāle seruauerit. Contingit qd
posthumus natus fuit et adita patris hereditate
decessit et substitutus ex secundis tabulis heredi-
tate adiuit querit an dicta dñā debeat habere ali-
quid ex virtute dicti relictī et inquantū. et omīssa
opi. et alioz qd dicit qd dicta verba important
qd dicta dñā habeat electionē an eligat dominū
an vsum fructū. p. l. si qd titio de vñ fruct. leg. et ipse
Dñ. not. in l. titia. s. si. ff. de leg. ij. et in l. j. C. si mu.
secū. nup. et habita pro vera opi. id qd consuetudo
obseruat ex vigore dictoz verborz vgoz tñ alimē-
ta habeat sed secus in institutis extraneis vt not.
per glo. in d. l. i. s. mu. secū. nup. Hunc facit dubius
in. q. nostra qd in prin. fuit heres institutus filius
hic autē extraneus qd istoz debeamus inspicere. et
videt qd istud legatū indicet ex psona filij: qd a pso-
na filij: ab eius psona cepit deberi et sic substituit
nō debet plus debere qd ipse filij teneat vt. l. q fun-
dm. s. qui filij ad l. fal. de leg. i. l. si fundū sub con-
ditione. s. qd si pater. econtra videt et ista est veritas
qd ex psona substituti dñ habere p sequētibz an-
nis. nam tale legatum est annuum qd pater ex di-
ctione donec. vt. ff. de an. l. legatū. et de leg. iij. l. q
concu. s. vgoz. sed cōstat qd legata annua sumpta
primi anni puta sequentia conditionalia. vt. l. an-
nos. de an. leg. et l. si in annos. ff. qñ dies lece. et sic
debemus inspicere initium cuiuslibet anni. vt. d. l. i.
cum in annis. et l. senatus. in si. de dona. causa mor.
cum igitur pro sequētibz annis incipiat debere
a psona substituti extranei. vt. d. l. si fundum sub
conditione. s. si pater. ergo ab eius psona debet
indicari. vt sic sit saltem usufructuaria integre. vt. l. i.
vgoz mee. de vñ fruct. leg. Bar.

Statutum Si 2ceditur potestas statuendi vel ordinādi
super libza habentis potestatem talē non possunt
facere qd ciuis cuius frater est comitatenis habea-
tur pro comitatense.
Pias generalis statuendi dei et intelligi qd ius

Alcolans qñ
hec trita sunt nō
est infistendū tñ
si vultis videre vi-
dere enndē Bar.
S. cōsi. l. 2. p. l. v.
Pan. de ca. cōsi.
et. et p. ccl. ang.
cōsi. g. c. iij. incipi.
vinianus de mō
te pulitiao. et an-
ge. cōsi. cv. incip.
quidam patronus.
Ber. Lan.

Inquantū vi-
de. s. cōsi. l. 2. p. c.
dēti et pau. de ca.
cōsi. c. 2. c. iij. an-
ge. p. c. iij. vinia-
nus. et cōsi. cv.

¶ Pag potest fieri de adulterio cum viro adultere v'minuatur pena statuti propter pacem. Pag habenda est a marito non ab ygoze adulterata quia ei nulla fit iniuria. **¶** Mulier adulterata non accusat de adulterio. **¶** Mulier rapta accusat rapientem. **¶** Consilium. clxxv.

¶ **M**ine che contrarie questio n'is an liceat pacem facere super crimine adulterij vt habeat locus remissio certe partis condemnate eg founa statuti. an sufficiat pacem fieri cum vno tantum coniugum an requiratur q fiat pag cum vtroq. Super primo dico q sup adulterio pot fieri pag et adulteri gaudent beneficio statuti. non ob. C. de transac. l. transigere. nam sciendum est q quando transactio fit de re dubia et lite incerta fit ad impedendum pcessum ne amplius super tali crimine adulterij procedatur et hoc non licet super crimine adulterij vt. d. l. transigere. idem in simplici pacato. vbi. Queda est pag et concordia per qua ran cor qui est in animo iniuriati reijciat nec per hoc p cessus impeditur licet pena minoret eg forma statuti ista pag in omni maleficio est licita in. d. de iniur. s. si et de pa. l. fina. et. l. si nbi. s. quedam. et q de adulterio possit fieri pag. est text. expellus. C. de adult. aut. sed hodie ad literam et in corpore vnde sumitur vnde licet marito iniuriato per adulteriu ygozis reconciliare sibi eam q nihil est aliud qua pacem facere. Super secundo dico q sufficit pacem habere cum marito tantum: ipse enim est ille qui principaliter iniuriatur: et qui omnibus pre fertur in iniuria vindicanda. vt. ff. de adult. l. i. s. fina. vbi est casus. et. C. de adult. l. quauis adulter. cu muliere enim no pot fieri pag cum non possit dici iniuriata: q involentem factum est. p. d. retea ipsa de hac iniuria no potest conqueri accusando adulterum: q socia criminis. C. de liber. causa. l. si filium. i. g. q. iij. c. veni ergo ad ea non requiritur remissio apud q no est huius iniurie prosecutio ar. de iure deli. ait pretor. p. d. retea probationes fae cte contra adulterum non preiudicant mulieri. vt l. de mntiastie. s. si. de adul. mulier vero non con queritur se adulterataz vel iniuriata: sic ab ea no est requirenda pag. q fm hoc sequitur q cohteret tur se adulteratam. vt. l. qm. de bis qui no. infa. In contrarium facit. l. i. C. de raptu virgi. et in aut. de rap. muli. et q no. per Dyn. in. c. scienti. de re. tur. in primo contrario. l. i. vj. sed illud veru in muliere rapta fecus in simplici adulterio. Bar.

¶ Si indeg citat ad audiendam sententiam ante horam nonam et reperitur sententia lata eadem die quod sententia prelatum lata eadem hora et valet. **¶** Consilium. clxxvi.

¶ **I**urisdictione et varie iudicati est si indeg statuerit terminum t parti ad audien dum sententiam ante nonam in tali die postea reperitur sententia lata ta li diean sententia valeat. Placet ergo rescribere quid sentit frasciscus cironus de engubio aduo catus rc. Renerende domine questio est satis du bia ad eius declarationez tamen scribo quod scio quod qd alicui statuitur terminis ad aliquid qd per ipsum tantu debebat explicari cui terminus statuitur vt statuto tibi terminum ad soluendum ante kal. tunc nisi preterita die kalend. non potest aliquid peti. vt. l. qui ante kalendas de verb. obli. licet ibi glo. se innouat in intellectu istorum ver boru. quandoq statuitur terminis ad aliquid qd est faciendum per alium in preiudicium eius cui terminus statuitur vt statuto tibi terminum qve nias auditas sententiam rc. Jfso casu termi nus debet habere diem et horam limitatam als terminus esset nullus. vt. l. ant. qui aliter. s. j. ff. q vi aut clam. et in prima hora pot actus celebrari no expectato q transeat vt ibi patet in. l. i. in fi. et. i. Anunc ad propostum statuit idem indeg terminus

partu q veniret cras ante nonam ad audiendum sententiam. dicta verba debent intelligi ante nonam. s. finitam. et sic in ipsa hora nona als dilatio esset nulla: et hoc est q dicit glo. in l. omnes. de vb. obli. als in. s. ois insti. de verb. obli. q sententia debet dari in vespertis. q citatio facta tali die vt intelligi vltima hora diei iudicialis q est hora ves perarum. vt in. s. sedebut. in aut. de iud. fact. extra de offi. iud. de. c. consiluit. Cum igitur in ipsa di latione dicta vba intelligant de ipsa hora nona. et sic verba intelligantur fm natura eius super quo adijciunt. vt. l. si stipulatus. de v. sta. et. l. damni in feci quidam. de dam. infe. p. d. retea ad hoc vtget ratio. q magis solenitas intrinseca qua verboruz platorum natura comprehendit vel est apta com prehendere. vt not p Dyn. in. l. sciendum. ff. de ver. obli. sed ista verba ante nonam possunt intelligi. ante nonam. s. inchoatam. et sic sententia esset nulla. Item possunt intelligi. ante nonam. s. finitam post eam inchoatam. vt dicit. q no. in. d. l. cum qui. s. qui autem. et expellus. de verb. obli. l. stipulationes non diuidunt. s. si quis. in gloss. s. finitas rc. Cum ergo natura verboru sit apta comprehendere ista boram nonam. ergo rc. s. si stipulatus. vt. d. l. sciendum. et qd ibi no. p. d. retea fm vnum intellectum sententia valet fm alium non ergo rc. vt. l. quoties. de reb. dub. et de verb. obli. l. quoties. id est sermo de re. in. p. hoc q dicit q presumitur p iudice in dubijs. sed hoc est dubium. ergo rc. Fran ciscus de aretio r Bar.

¶ Testamentum in quo quis est institutus in re certa et prohibitus q plus petere non possit. Instituto ventre ygozis herede vniuersali. q sit nullum posthumo non nato. **¶** Instituto in re certa et prohibitus q plus petere no possit q no habeatur loco heredis r ibi qd ba beatur loco heredis. **¶** Jus accrescendi q phiberi possit p testatore. **¶** Testator quomodo possit facere q leges non ba beant locu in suo testamento. **¶** Vulgaris tacita cohtenfa in pupillari q requi rat additionem hereditatis pro eius validitate. **¶** Consilium. clxxvii.

¶ **A**theolus Barotij fe cit testamen tum in quo reliquit dñe adargarite matri eius. g. i. als. l. g. solidos. et in bis sibi heredem instituit r iussit eam esse tacitam et contentam et q plus de bonis suis pete re non possit vel habere et si plus peteret cadat ab ipso legato. Item indicauit et reliquit filie nascituz re si filia nasceretur de ventre ipsius dñe Angele eius ygozis que dicit esse pregnans ego. q. i. simi les solidos et in bis taz dotauit et infra sequit. Jte insit et voluit q sit nasceretur vnica filia r more re tur in pupillari etate vel quadoq sine filijs le gitimis sibi heredes vniuersales instituit Recum r angelucium suos fratres ipsius testatoris ple no iure. r. j. sequitur quod si filius masculus nas ceretur eg dicta dña. Angela instituit cum here dem vniuersale contingit q mortuus est testator. deinde post eius mortem eg dicta Angela est nata vna filia que aliquibus diebus vigit r mortua est superflite matre et auia paterna. deinde mortua est auia. r tunc dicta dña Angela petit hereditatem dicta adargarite dices sibi debet eg psona sue filie postume. eg aduerso dñi dicti fratres substitu ti tam vigore substitutionis q vigore auie paterne di cte postume q erat mater dictoz substitutionoz que ritur qd iuris. Ad hanc. q. t. egaminada pus opozet videre de viribus substitutionis de ipsa filia posthuma an valeat cu ipsa sola nata testamento no reperiat heres vniuersalis r videt qd sic. qd be res institut eg re certa b loco vltis heredis si non reperiat alius institutus. vt. l. j. s. si eg fundo. de here. insti. r. l. eg facto. e. tit. r. C. e. tit. l. quoties. In Jrium videtur: et ista est veritas qd institutio illa no valuit ppter illa vba et plus de bonis suis pe tere non possit et si plus peteret. ergo rc. Ad id qd dicitur

non possit et ita loquitur in. d. s. si duo. p. terea. ad uerte qd Barto. no meret allegari cotrari? alio suo pñl. qd incip. mat theolus gratioli: na ibi non loq in pñis terminis: qd qrit de vigore illoz yboru dñaz vsufructuaria rc. Et vt. s. digitbar. vbi tñ instituit in re certa rc. intelli gi dz vbi no pñl. b dz vbi ista bar to. in. l. si qs pore in fi. per illu text. ff. ad trebel.

¶ Dicitur quod institutus eg re certa habetur loco heredis vniuersalis est verum nisi voluntas testatoris manifestissime refragetur. vt. l. quo ties. s. si duo. ff. de here. insti. vbi est expellus teg. cum ergo hoc expel se digerit q plus petere non possit appareat q non est loco vniuersalis sed loco legatarij. et sic est testamentum q non habet heredem. et sic nul lus. vt. l. p. p. ff. de bis que in testamen. de len. et insti. de leg. s. ante here dis. p. terea t quod testator possit prohibere ius accrescendi et sic pro hibere ne portio vacas accrescat substituto in certa re sue portione est text. fm vnam opinio. ff. de vsufruc. l. dominus. s. j. r ibi not. ff. de iniur. rup. et irri. testa. l. j. et de libe. et posthumis. versic. nam et cum duobus quod sic declaro. si duo sunt instituti eg quibus posthumus est egberes datus r duo alij substituti a quibus posthumus preteritus est certu est quod testator dando substitutum prohibuit ius accrescendi: quia substi tutus prefertur coniuncto. vt. C. de fidei commis. aut. hoc amplius. et no. de acquir. heredi. l. qui parti. si igitur portio vnius eg institutus deficit non potest venire ad alium heredem coniunctum. quia testator dando substitutum prohibuit. Item ad substitutum no potest peruenire. quia gradus ille non valuit: et sic decedat pro parte testatus et pro parte in testatus. et hic expresse gloss. intelligit in. d. versic. nam et cum duobus et iste est intellectus. l. j. in princip. de iniust. test. ita ergo in proposito cu testator prohibuit ne totum accederet instituto eg re certa totum testa mentum est irritum. Ad casum qui ponitur in dicta. l. j. respondeo non ob. quia ibi fuerunt instituti inuicem substituti vnde eos substituendo inuicem noluit testator inter eos ius accrescendi adimere sed augere vt sic possit venire vel iure institutionis vel iure accrescendi. casus est. C. de impu. et ali. substi. testamentum. ff. de acquir. heredi. l. si quis heres. eo. titu. p. terea quando eg verbis testatoris colligitur proligitas seu repugnantia tunc testamentum est ipso iure nullum. vt. l. si titius. ff. de condi. insti. sed hoc est huiusmodi ergo rc. Dicit enim quod plus pete re non possit. et si plus peteret cadat ab ipso legato. aut enim vult illud tantum et testamentum est nullum. quia decederet pro parte testatus r pro parte intestatus. Si vero aliud tantum peteret a toto caderet. L. o cluditur ergo quod institutio nulla est. non ob. predictis. de heredi. in stitu. l. si ita quis heres institutus excepto fundo rc. quia verbo instituo te excepto fundo hoc importat. id est in fundo te non instituo. non autē prohibet potestatem legis siue iuris tacite accedere sed si expresse dice retur q fundum heres petere non possit. et sic voluntas testatoris ma nifeste contradiceret: tunc non valet. vt. d. l. quoties. s. si duo. et dictis in ribus. Non obstat si dicatur quod non potest facere q leges no ba beant locum in suo testamento: quia quedam sunt leges que aliquid de necessitate disponunt vt quod testamentum habeat septem testes. et si milia tunc si testator vellet contrarium non posset imo testamentum ef fet nullum. vt dicta. l. nemo potest. quedam sunt leges que disponunt aliquid supplendo defectum voluntatis defuncti. vt in casu proposito si testator non fecit heredem vniuersalem leg presupponit eum quez eg parte instituit in totum heredem. et ideo totum sibi dat. sed si appareat manifeste testatore voluisse contrarium tunc cessat presumptio iuris vt dictis iniuribus imo totum testamentum irritatur: quia non potest p parte decedere testatus. et pro parte intestatus. vt dictum est scilicet. in troduct quod in conditionibus que consistunt in non faciendo cantio mutiana habetur pro implemento conditionis. vt. l. mutiane. de condi. et demonstra. sed si apparuerit testatorem aliud sensisse: tunc cessat cau tio mutiana posito quod eg hoc irritatur dispositio hereditatis que est ita fauorabilis. ff. de ma. test. l. si. Item sicut leg disponit quod expressio conditionis que tacite inest non suspendit hoc verum: nisi appareat tes tatore aliud voluisse. vt. l. in conditionibus. s. primo. ff. de condit. et demonstra. Concluditur ergo institutionem dicta posthume esse nullā. et idem eadem ratione de instit. facta de matre dicti testatoris. C. Se cundo restat videre de iuribus substitutionis. et si quidem dicti fratres volunt venire eg vigore dicta substitutionis pupillaris. et non possunt quia non potest eg testamento: nec potuit a diri hereditas. vt dictum est: ergo non valet substitutio pupillaris. vt. l. j. s. adeo. de vulga. et pupil la. aut volunt venire eg vigore tacite vulgaris. et similiter non possunt eg opini. Dyn. et aliorum qui dicunt quod tacita vulgaris requirit ad i tionem. vt. l. quod si filius. de capti. r possi. reuer. q tenet Dyn. in. l. p. cibus. C. de impu. et alijs substitui. et in materia vulga. et multi alij. Sed posito q requireretur additio tunc ad huc idem adducit q illa posthu ma non reperitur instituta taliter q adire poterit: nec egberedata ergo testamentum est nullum. vt. l. posthuma. de liberis et posthumis. p. terea talis substitutio vulgaris cepit pendere eg institutione posthu ma ergo institutione posthume rumpitur substitutio. vt. l. iij. s. fina. et ibi no. de libe. et posthu. et de iniust. rupto testa. l. nam sub conditio ne. s. j. Concluditur ergo dictum testatore interfectum decessisse. et sic di cta filia hereditatem transiit ad matrem. vt. C. de suis et legit. l. apud hostes. Et sic dico ego Bar.

¶ Pupillus q transmittit hereditate sibi delatam si tutor tpe mor tis pupilli scit delatam. **¶** Consilium pro herede pupilli non habentis tutorem et defuncti vt ba beat hereditatem pupillo delatam. **¶** Consilium. clxxviii.

¶ **E**rusinus Quidā de cessit cui suc cedebat quidam pupillus infans extraneum habens tutorem q fci uit mortem dicti p. erusini et here ditatem pupillo delatam: deinde decessit pupillus. j. vij. annum a die mortis defun cti primi. Queritur vtrum ad heredē suū dictus pupillus transiit ius deliberandi fm. l. cum antiquioribus. C. de iur. delib. Jsta questio t habet dubium: quia. l. cum antiquioribus. requirit quod heres sciat q sit heres ad hoc vt ius deliberandi transmittat. sed hic infans non potest esse sciens quia eius etas quicquid vidit ignorat. ergo rc. Tamen puto q scientia tutoris sufficiat. vt. l. si eg legati causa. cum. l. sequen. de verbo. oblig. et de li be. causa. l. non solum. s. fina. et hoc verum si tutor supernigisset tempore mortis pupilli: et propter eius scientiam fingeretur pupillus sciens. si autē non esset tuto. qui sciret perusinum decessisse ba bet dubium. C. Circa quod aduertendus est quod d. l. cum antiquioribus. dicit si sciens que qualitas debet attendi et esse tempore mortis. l. in delictis. s. si extraneus. de noga. et de testa. mil. l. cū titius. cum tale participium si sciens significat tempus verbi cui adijcitur. vt dictis. l. l. ergo cum tempo re mortis pupilli in. qd. proposita non erat tutor non potest fingi tutorem decessisse ergo non transiit ius deliberandi. debet enim scientia esse certa tempore mortis. vt argu. ff. de acquir. post. l. pompo. s. non autem. et quod ibi not. Sed dubitatur t quod remedium posset habere heres pupilli. Respondeo petat rescriptum fm formam legis pantonius. ff. de acquir. heredi. r ita tenet Jaco. de are. in. l. qui duos. de rebus dubijs. in ad ditione parua. Bar.

¶ Instituto in quo ponit nomen p. p. iuz r appellatum alterius eg p. d. tibus r in p. p. catione nomen appellatum q non dicatur cōtine re repugnantiam si constat de corpore. **¶** Instituto dotale ineptum suppletur a iure. **¶** Filij impuberes presumuntur mortui ante matre qm mater et ipsi simul in igne pereunt. **¶** Consilium. clxxix.

¶ **M**artinus Barontij ven ture alias vo catus de varrone de districtu Ro che fuit confessus se habuisse ab Andrucio Jacobi d. feroacis de Jaco pro dote dñitue sue sororis dicto Martino in ygozem legitime copulate. c. lib. rc. Deinde sequitur in dicto instrumēto quas dotes dictus Barontius in se recepit cum omni periculo incendiij ruine et cuiuslibet fortuiti casus et ipsas dotes totas et integras sine aliqua dimi nutione quandocunq dictum matrimonium dis solueret morte dicti Barontij sine filijs aut cum filijs dicte dñitue decedentibus in pupillari eta te promissit realiter restituere rc. Et hoc omnia ple nius continentur in instrumento scripto manu bonitate consueti notarij. deinde accidit quod di cta dñitia habuit aliquos filios impuberes. et cum castrum roche incenderetur illa dñitia in illo igne simul cum dictis filijs impuberibus si mul et eodem tempore perijt. nunc dictus Andru cius repetit a dicto martino dictas dotes et pro fundamento sui iuris producit instrumentum pre dictum queritur an dictus Martinus de iure te neatur dicto andrucio. In qua r questione debet primovideri an eg dicto instrumēto dictus Mar tinus vanni de barontijs fuerit confessus se rece pisse. postea dicit quas dotes dictus barontius rc. et sic primo dicitur de Martino et postea dici tur de barontio. et sic est repugnantia ergo rc. vt in regula iuris vbi repugnantia. contrarium di co scilicet quod dictus martinus sit obligatus et hoc est ipsa veritas. et hoc sic ostendo. sicut ille qui est de afinellis vocatur afinellus. vt nota per glof. C. de testa. l. si quis in nomine. ita ille qui est de barontijs potest vocari barontius: sed in prima

¶ Adimere. vide Fed. pñl. xxx. an. Jf. c. l. iij. baldus pulchre pñl. xxx. i. lib.

¶ Perusinus q dam. Altra ea q habent per bald. in. l. i. infanti. r in l. j. C. de test. milit. addite Ludo. ro. pñl. lxxv. inci. visis narratis. p. de aneb. pñl. cccv. in ci. de iurib. addi tis r pñl. meli. p. vij. i. c. p. declara tione qñtoru tria sit rc. Bar. L. ad.

¶ Martinus. si gs in fundi voca bulo vltra ea que ponunt p doct in alleg. l. si gs i fun di vocabulo. addi te ad corroboras tionē q voluit bar to. in. l. i. ita stipu latus. s. chryflogo nus. de v. obli. q si aliq pcur. agit vt pcur. in iudicio postea in eodē iu di. fecit vñ actū r non dicit vt pcur. an vt repetita illa qualitas r tñ q ac quez sequunt cōi ter doc. ibi p quo est tex. inducendo vt ibi facit bar. in l. si gs seruū. ff. de inter. act. r ad su periora addite q voluit bal. l. i. pcur. ra. q p eu. ff. de p cur. q si scus bz plures pñulas r iyna fit mētio offi cij pñentis q to tus scus intell gis allicat. eodē mō alle. tēg. in. l. lucius. la. j. ff. de i deicō. lib. ad vlti mā partē cōsul. ta. addite Paul. de cast. pñl. cc. addite ro. pulchre in pñl. clxxix. r cccvj.

parte continetur q̄ dictus asartinus est de baroncis ergo potest vocari baroncus. si sic ergo bene fecit notarius q̄ in prosecutione instrumenti eum vocavit hoc nomine baroncus. et per hoc apparet quod in dicto instrumento nulla est repugnantia et sic in dicto instrumento dictus asartinus de baroncis remanet obligatus. Preterea posito q̄ dictus asartinus non possit appellari baroncus tamen ex dicto instrumento est obligatus. hoc sic ostendo. si error in nomine proprio non vitiat instrumentum si de corpore constat. ut in dicto de lega. s. si quis in nomine. C. de testa. si quis in nomine. C. de leg. l. si fortidiano. r. ff. de leg. l. si quis in fundi vocabulo. vel imagine quādo est error notarii scribentis. C. de testa. l. error. ergo in casu nostro si dictus notarius erravit in dicto nomine asartini talis error non vitiat instrumentum cum ex serie instrumenti appareat quod voluit de martino sentire cum appellavit baroncus. et sic constat de corpore asartini sentire eum appellavit baroncus. nam eum dicitur de instrumento quādoque matrimonium morte dicti baronci. et patet quod de asartino voluit sentire cum in dicto instrumento de nullo alio matrimonio fiat mentio nisi de contracto a dicto asartino. Preterea nos reperimus multas leges servantes illum modum loquendi quem notarius pre dictis servavit. nam in principio vocat aliquem publicum mentium. postea vocat eum meum. ut ff. de alimen. et ciba. lega. l. caio seio. in principio. sic etiam illum quem appellavit claudium iustum appellat eum solum hoc nomine iustum. ut dicta. l. caio. s. pater. r. C. de leg. l. prima sic etiam eum qui vocavit primo episcopum eum postea vocat archiepiscopum. ut C. de episcopis et clericis. l. cum clericis. in prin. sic ergo dico in proposito si notarius eum primo appellavit vno nomine et postea alio hoc non debet vitare instrumentum. Preterea hoc ostendo ita clare q̄ non debet modo aliquo in dubio reuocari. In dicto instrumento continetur quod martinus fuit consensu se dotem recepisse. ponamus quod in dicto instrumento nihil amplius continetur ut ponamus quod ibi est stipulatio. sed est inutilis aliqua de causa certe ius vult quod si non est stipulatio quod intelligatur. et si est inutilis quod habeatur pro utili. ut C. de rei vgo. actione. l. prima. s. primo. quo ergo colore dici potest quod dictus asartinus non sit obligatus

2 non video nec videri potest. non enim possit instrumentum dotale ita inepte fuisse vel esse confectum quod a iure non suppleatur. ut dicta. l. prima. s. primo. de rei vgo. acti. Secundo est videre in questione. prefata an euenit casus restituende dotis vel non. et hoc manifeste ostendo quod casus restituitur de dotis aduenerit. aut enim certum est q̄ filij tempore ignis decesserunt anteq̄ mater. aut certum est q̄ mater anteq̄ filij. aut dubitatur. quis eorum prius decesserit. Primo casu quando filij decesserunt anteq̄ mater tunc nullum dubium est quin constet matrimonium solutum sine filijs liberis. et sic tam ex forma instrumenti q̄ de iure communis dos esset in casu restitutionis et de hoc est dubium. Secundo casu quando certum est quod mater decessit anteq̄ filij. et tunc similiter ex forma instrumenti dos est in casu restitutionis. q̄ instrumentum dicit sine filijs vel cum filijs vel in pupillari istis omnibus non est necesse allegare aut est dubium quis eorum prius decesserit. et hic est casus nostre questionis. et hoc casu presumendum est quod filij primo decesserint cum essent impuberes. casus est in terminis nostris. ff. de pact. dota. l. inter socerum in principio. de rebus dubijs. l. si mulier et sic matrimonium est solutum sine liberis ergo dos est in casu restitutionis. Et hoc dico ego Bar tol.

3 Si aliquis possidet. Contrariū ei q̄ hic consilium bar. consilium an ge. apte reprehendens quosdā qui consulerunt huius consilium. inci. in ter ordinamēta. et addit ad presens tem consulationes aliud eius q̄ fil. g. incipies an ecclesie. Ber. Land.

4 Clericus vide pe. de ancha. q̄ fil. cxxvii.

5 Unaqueque vniuersitas p̄ necessitate sibi incumbente potest collectam imponere.

6 Collecta imposita p̄ necessitatibus vniuersitatis dicitur munus extraordinarium.

7 Clericus in quem peruenit res allibrata q̄ non teneatur ad collectas nisi hoc sit factum in fraudem.

8 Rem. transire cum onere suo quomodo intelligatur.

9 Saliqua possessione estimata et allibrata sed appretiat in libro communis. nunc deueniat in aliquem clericum ex quoque titulo an debeat solvere collectas imponendas sicut sui anteriores debebant que ritur quid iuris. ad quam questionem. Primo oportet videre an per commune datia siue collecte possint imponi. et videtur quod non sine pmissu principis. ut C. de ega. trib. l. lib. g. et de ega. mu. l. placet. In contrarium videtur quod sic. ut C. de ope. pu. l. omnes. la. ij. Secundo oportet dicere q̄ collectam generalem camere fiscali applicandā nemo potest imponere sine pmissu principis. ut in prealleg. l. sed collectam specialem unaqueque ciuitas vel vniuersitas pro necessitate sibi incumbenti imponere potest. ut dicta. l. omnes. de hoc habemus gloss. no. ff. q̄ cuiusq̄ vni. l. i. s. q̄ si nemo. in glo. super verb. proconsul. Secundo oportet videre an tunc collecte sint munus ordinarium vel extraordinarium. et videtur quod sit ordinarium. ut C. de anno. r. tri. l. omnes omnino. lib. g. et de in. l. i. eo. lib. contra dico q̄ est munus extraordinarium. nam quod nō imponitur. l. senatusconsulti vel const. principij extraordinarium est. ut C. de va. pu. mu. l. lib. g. et de vac. mu. l. i. oneribus. s. qui muneris. nec ob. iura contraria. quia loquuntur in predijs provincialibus. ut no. in ob. cta. l. omnes omnino. secus in italicis. ut not. C. sine cer. vel reli. l. i. his premissis in questione. t̄ propoſita dicendum videtur dictos clericos nō debere soluere dictas gabellas seu collectas nisi in fraudem collectarum faceret possessiones in eos transferri. hoc ostendo. nullum munus extraordinarium clericus potest imponi. ut C. de epi. l. prima. sed collecta est munus extraordinarium. ut s. probauit. ergo r. Preterea licet de iure commune clerici teneantur ad ordinaria tributa pro possessionibus quas possident. ut C. de episcopis et clericis. l. de bis. tamē per cōsti. se derici bodie ad nulla tenentur eodem titu. aut. itez nulla communitas. et ita tenet. glo. in. in. d. de bis. Preterea collecta est munus quod imponitur personis pro patrimonio. sed tale munus non potest imponi nisi subiectis tantum hoc est ciuibus. ut in col. vt. ff. de mu. et hono. l. re scripto. s. in. in. teg. r. glo. que expresse ponit exemplum in collecta. r. ides not. C. de anno. r. trib. lib. g. super rubrica. sed certum est clericos non esse subiectos. ergo eis collecta imponi non potest. Preterea in aliquibus ciuitatibus est hoc speciale vt talia munera non exigantur a possessionibus non subiectis. ut l. ff. de mu. r. bono. Preterea illud est ius singulare ergo in contrarium ius commune. ut ff. ad municip. l. prima. in fine. et de leg. l. ius singulare. Preterea posito quod nulla. l. hoc diceret hoc ostendo per rationem certum est ad solutionem alieni debiti neminem posse vgeri. ut C. ne vgo. pro mari. l. fina. et per totum titu. ne fil. pro pa. sed si diceret clericos debere soluere collectas iam poneret eos cogi ad solutionem alieni debiti. nam ciuitates non possunt imponere collectas nisi pro earum necessitatibus. ut s. d. i. g. non est dubium quod ipsa necessitas non obligat nisi subiectos ergo concluditur manifeste tantum non subiectos non debere cogi ad solutionem. nisi sic cogatur ad solutionem alieni debiti. Preterea habent honores collecta imponi non potest. ut l. de mu. r. bono. l. honorem. r. ibi not. sed certum est clericum alio clericali esse maiorem alio seculari honore. ergo r. C. fil. lud autem quod dicitur nisi in fraudem collectarum fecerint probabitur. C. de sacrosan. eccle. l. sacrosancta. r. l. qui sub pretegetu. et de episcopis et clericis. l. de bis clericis. Ad aliud quod possit dici in contrarium. Et primo t̄ ad id quod dicitur res debere transire cum onere suo ergo r. Respondeo illud onus soluendarum collectarum quod non inheret rei ratione ipsius rei. sed ratione ipsius persone. ut dicta. l. re scripto. s. fina. et supra est ostensum. quando ergo res non est talis persone que ad collectam teneatur ipsa res non tenebitur nec obligabitur. l. prima. C. si sine cen. vel reli. quia illa loquitur in predijs provincialibus tributarijs ad cuius tributionem tenetur ratione persone vt dicit. et sic separata persona remaneret libera pedia. nam quandoque aliqui statuitur ratione persone separate cessat statutum vt. ff. de legatis secundo. l. titia feta. s. v. furas. et soluto matrimonio. lege maritum. et lege sequenti. facit egra de regulis iuris. privilegium personale. libro sexto r. probatur hoc ad literam. ff. de aqua quotidia. et est l. prima. s. permittitur. Preterea cum personalis obligatio non sit propter personam derici vt supra ostendi quomodo potest remanere res obligata non video. ut ff. quibus modis pignus. vel hypotheca. solui. l. liberatur. in principio. Et predictis patet responsio ad omnia que possent dici in contrarium. nam omnia loquuntur in predijs tributarijs. et honoribus mere realibus. et sic loquitur. C. de mu. pa. l. i. lib. g. ita loquitur. l. fina. s. patrimonio rum. et gloss. ibi posita. ff. de mune. et bono. et ita loquitur. extra de cen. c. jan. glo. lib. vj. Barto.

10 Si arbiter mandauit titio q̄ locaret fundum mihi certo modo et fecit et postea vendidit tunc si emptor non vult stare illi locacioni nō cōmittit primus locator penam compromissi.

11 Rem. transire cum onere suo quomodo intelligatur.

12 Saliqua possessione estimata et allibrata sed appretiat in libro communis. nunc deueniat in aliquem clericum ex quoque titulo an debeat solvere collectas imponendas sicut sui anteriores debebant que ritur quid iuris. ad quam questionem. Primo oportet videre an per commune datia siue collecte possint imponi. et videtur quod non sine pmissu principis. ut C. de ega. trib. l. lib. g. et de ega. mu. l. placet. In contrarium videtur quod sic. ut C. de ope. pu. l. omnes. la. ij. Secundo oportet dicere q̄ collectam generalem camere fiscali applicandā nemo potest imponere sine pmissu principis. ut in prealleg. l. sed collectam specialem unaqueque ciuitas vel vniuersitas pro necessitate sibi incumbenti imponere potest. ut dicta. l. omnes. de hoc habemus gloss. no. ff. q̄ cuiusq̄ vni. l. i. s. q̄ si nemo. in glo. super verb. proconsul. Secundo oportet videre an tunc collecte sint munus ordinarium vel extraordinarium. et videtur quod sit ordinarium. ut C. de anno. r. tri. l. omnes omnino. lib. g. et de in. l. i. eo. lib. contra dico q̄ est munus extraordinarium. nam quod nō imponitur. l. senatusconsulti vel const. principij extraordinarium est. ut C. de va. pu. mu. l. lib. g. et de vac. mu. l. i. oneribus. s. qui muneris. nec ob. iura contraria. quia loquuntur in predijs provincialibus. ut no. in ob. cta. l. omnes omnino. secus in italicis. ut not. C. sine cer. vel reli. l. i. his premissis in questione. t̄ propoſita dicendum videtur dictos clericos nō debere soluere dictas gabellas seu collectas nisi in fraudem collectarum faceret possessiones in eos transferri. hoc ostendo. nullum munus extraordinarium clericus potest imponi. ut C. de epi. l. prima. sed collecta est munus extraordinarium. ut s. probauit. ergo r. Preterea licet de iure commune clerici teneantur ad ordinaria tributa pro possessionibus quas possident. ut C. de episcopis et clericis. l. de bis. tamē per cōsti. se derici bodie ad nulla tenentur eodem titu. aut. itez nulla communitas. et ita tenet. glo. in. in. d. de bis. Preterea collecta est munus quod imponitur personis pro patrimonio. sed tale munus non potest imponi nisi subiectis tantum hoc est ciuibus. ut in col. vt. ff. de mu. et hono. l. re scripto. s. in. in. teg. r. glo. que expresse ponit exemplum in collecta. r. ides not. C. de anno. r. trib. lib. g. super rubrica. sed certum est clericos non esse subiectos. ergo eis collecta imponi non potest. Preterea in aliquibus ciuitatibus est hoc speciale vt talia munera non exigantur a possessionibus non subiectis. ut l. ff. de mu. r. bono. Preterea illud est ius singulare ergo in contrarium ius commune. ut ff. ad municip. l. prima. in fine. et de leg. l. ius singulare. Preterea posito quod nulla. l. hoc diceret hoc ostendo per rationem certum est ad solutionem alieni debiti neminem posse vgeri. ut C. ne vgo. pro mari. l. fina. et per totum titu. ne fil. pro pa. sed si diceret clericos debere soluere collectas iam poneret eos cogi ad solutionem alieni debiti. nam ciuitates non possunt imponere collectas nisi pro earum necessitatibus. ut s. d. i. g. non est dubium quod ipsa necessitas non obligat nisi subiectos ergo concluditur manifeste tantum non subiectos non debere cogi ad solutionem. nisi sic cogatur ad solutionem alieni debiti. Preterea habent honores collecta imponi non potest. ut l. de mu. r. bono. l. honorem. r. ibi not. sed certum est clericum alio clericali esse maiorem alio seculari honore. ergo r. C. fil. lud autem quod dicitur nisi in fraudem collectarum fecerint probabitur. C. de sacrosan. eccle. l. sacrosancta. r. l. qui sub pretegetu. et de episcopis et clericis. l. de bis clericis. Ad aliud quod possit dici in contrarium. Et primo t̄ ad id quod dicitur res debere transire cum onere suo ergo r. Respondeo illud onus soluendarum collectarum quod non inheret rei ratione ipsius rei. sed ratione ipsius persone. ut dicta. l. re scripto. s. fina. et supra est ostensum. quando ergo res non est talis persone que ad collectam teneatur ipsa res non tenebitur nec obligabitur. l. prima. C. si sine cen. vel reli. quia illa loquitur in predijs provincialibus tributarijs ad cuius tributionem tenetur ratione persone vt dicit. et sic separata persona remaneret libera pedia. nam quandoque aliqui statuitur ratione persone separate cessat statutum vt. ff. de legatis secundo. l. titia feta. s. v. furas. et soluto matrimonio. lege maritum. et lege sequenti. facit egra de regulis iuris. privilegium personale. libro sexto r. probatur hoc ad literam. ff. de aqua quotidia. et est l. prima. s. permittitur. Preterea cum personalis obligatio non sit propter personam derici vt supra ostendi quomodo potest remanere res obligata non video. ut ff. quibus modis pignus. vel hypotheca. solui. l. liberatur. in principio. Et predictis patet responsio ad omnia que possent dici in contrarium. nam omnia loquuntur in predijs tributarijs. et honoribus mere realibus. et sic loquitur. C. de mu. pa. l. i. lib. g. ita loquitur. l. fina. s. patrimonio rum. et gloss. ibi posita. ff. de mune. et bono. et ita loquitur. extra de cen. c. jan. glo. lib. vj. Barto.

13 Si arbiter mandauit titio q̄ locaret fundum mihi certo modo et fecit et postea vendidit tunc si emptor non vult stare illi locacioni nō cōmittit primus locator penam compromissi.

Consilium

Recepit. Arbitratur vt vnus alteri fundum locationis faceret fm consuetudinem perusinas quod factum fuit deinde locator fundum vendidit et emptor non vult stare colono queritur an contra locatorem committatur pena incerta in compromisso que est magna an pena incerta in instrumentum locationis que parua est dictio penam compromissi non committit quia locando r instrumentum locationis faciendo obligatio que descendebat ex compromisso et eius sententia fuit sublata et non obligatio ex contractu locationis nata. ut ff. de solu. l. in numeratio. in fin. vbi est casus. r. de statulib. l. satis. s. heredi. r. est glo. expresse. C. de pactis. l. i. in fin. glo. magne ibi videtur quia conuenitum est de pmittendo sola promissione impletur. ut ibi no. In contrarium facit l. fundi partem in principio. de contrahen. empt. vbi dicitur q̄ actio ex primo contractu duret Sed respondeo ibi verba contractus fuerunt quod certo tempore conductum haberent que verba non possunt vno momento expirare. sed requirunt perseverantiam in ipsa conductione. sed hic fuit conuenitum solum de locando r instrumentum faciendo q̄ est iam plene impletum vt colligitur ex glo. d. l. i. de pac. Item facit extra. ff. de arbi. l. inter castellas. num. Sol. dic q̄ ibi fuit assumptus arbiter ad diuidentū r diuisit. unde ex vigore compromissi quis est obligatus stare diuisioni quod non expeditur vno momento. sed requiritur perseverantia in diuisione hic vno momento fuit impletum quod debebatur. Bar.

Tris. Condidit testamētum in quo filium sibi heredes instituit r. Et vide. s. consil. iij. vbi de verbo ad verbum.

Testio. Ista habet duo dubia. Primum vtrum verba donationis seu cessionis in emphiteosim quibus continetur filium amatum recepisse p se r suis filijs masculis r. vide. s. consil. iij.

2 Conditio seu modus in virgine inducens viduitatē totaliter respuit.

Domina. Antea pauli fuit substituta pupille cui dam pupillariter cum hoc quod teneret pupillari substitutionis. nunc dicta domina Anta nō vult monasterium intrare an possit dicta pupilla hereditatem obtinere licite cum proponatur quod dicta domina Anta nūq̄ habuit virum. Et dicendum est q̄ dictam hereditatem potest licite obtinere. nam in virgine modus siue conditio que viduitatem inducit totaliter respuit. ut ff. de condi. et demonst. l. cum ita. r. l. hoc modo cum si. et no. C. de indic. vi. autem. cui relictum. r. ibi hoc tangit gloss. r. hoc tenet Azzo. ibi in sum. et ibidem l. y. et per hanc conditionem viduitas inducitur r nuptie prohibentur ergo r. Preterea modus seu conditio de morando in certo loco si adiciatur homini ingenuo non valet quasi specie meruitutis contineat. ut l. titio. s. i. de condi. r. demonst. sed talis modus de ingrediendo monasterium adiectus dicte domine est huiusmodi. ergo r. quia domine monasterij alias moniales debent sub perpetua clausula manere. vt extra de stat. regu. c. primo libro sexto. Preterea modus seu conditio vt quis alterius potestati subijciatur totaliter respuit. ut ff. de legatis. iij. l. vgo. s. heres. sed quis ingrediendo monasterium alterius potestati subijciatur. ergo apparet quod modus seu conditio ista respuit. Preterea si talis modus appositus valeret sequeretur quod tota dispositio esset simonia. vt extra de simo. c. non satis. r. c. Athanas. cum si. r. cum quis debet intrare monasterium libera voluntate non sepe lucrari vel metu pene debet intrare pro hoc habemus in simili gloss. in l. ille autem. in fin. ff. de here. institut. ne ergo dicta dispositio contineat simoniam dicendum est dominam Antam predictam legitime capere siue ingrediatur monasterium siue non. Et ita dico ego Barto.

3 Litis contestatio non impeditur l3 ex duobus syndicis agentibus vnus tantum producit mandatum.

4 Excepciones que examinantur ante litem contesta. que sint r que poss.

5 Inquirendum sit primo de personis.

6 Deodauit. Jo. syndicus castri sancti Alti agit contra franciscinum february no mine dicti castri dicens contra eum quod dictus franciscinus fuit confessus se habuisse in deposito et recepisse ab Antio. syndico dicti castri nomine castri. l. lib. quas di ctus franciscinus in suis exceptionib⁹ negauit r dictum deodauit r Ant. fuisse syndicos. dictus vero deodauit ante lit. contest. produxit suū syndicatum. dictus vero Antio. non produxit. queritur an per hoc retardetur lit. contest. In qua r videtur dicendum lit. contesta. non esse

7 Acciarellus. Et veni lugio fratres simul habitabant r habebant quosdam bonos communes dictus Acciarellus habebat duos filios laboratores r dicti fratres r filij Acciarelli laborauerunt cum dictis bonis communibus quādam possessionem aliorum r eis de dicto laborio medietatem fructuum receperunt. Punc queritur qualiter isti fructus diuidantur. ad istam. q. examinandam debet considerari q̄ isti fructus debet diuidi tripliciter. Primo ratione operarum exhibitarum. Secundo ex personis victorum fratrum. Tercio ratione expensarum scilicet in semine et in alijs opportunis. cum ergo de diuisione victorum fratrum tractetur hic erit ordo. vt primo detrahatur de dictis fructibus omnes expense ab eis facte. et si sic expensa fuit facta pro equali portione a dicto Acciarellus r venantio ita in cōi p equali portione reuertantur nullus enim casus est in quo talis deductio non fiat. ut ff. fami. herci. l. si fundum. in prin. de residuis fructibus debet detrahi illud q̄ t̄geret pro operibus pro bonis. r si bonos sunt communes equalibus portionib⁹ ita illud cōter. nam illud q̄ res communes querit dominis pro ea portione sunt cōia talia acquisita qua dñi sunt. vt ff. de acqui. re. do. l. cōis seruus in fi. de residuis fructibus d3 fieri diuisio in capita. s. vt quilibet bō. l. dicti fratres r filij dicti. l. tñ habent. q̄ quis lucraret ex opera sua debet habere precipui nō pot neri in cōi. vt ff. pro so. l. cum duobus. s. si fratres. alias tibi. r. l. si fratres. Bar.

8 Vniuersitas laicorum q̄ non possit statuere q̄ libere liceat conductoribus pro futuro renuntiare conductioni bonorum etiam ab ecclesia facte

propter hoc retardandū. hoc ostendo r respondeo ad id q̄ pōt in contrarium alle. verū est q̄ iure canetur q̄ ante omnia de psona debet queri. vt C. de pen. l. licet. r. l. non ignorat. in fi. qui accu. non pos. tamen hoc est intelligendum de personis in quib⁹ fundatur iudicium. s. de actoris reo r iudice non de personis que incidenter veniūt in iudicio ad fundandam intentionem alicuius partis. hoc est probatur primo t̄ per rationes exceptionis que respicit inhabilitatem personarum in qbus fundatur iudicium que exceptio d3 ante lit. contest. examina ri. vt ff. de procu. l. pompo. s. rati. r. ff. si quis in ius vo. non te. l. iij. in prin. sed exceptiones que respiciūt moram negotij principalis ille debent examinari post lit. contest. vt extra de lit. conte. c. iij. l. vj. r no. in l. eleganter. s. si q̄s poss. ff. de condi. et de. als. de condi. inde. sed ista exceptio q̄ Ant. non fuit syn dicus respicit merita pncipalis cause. ergo r. Preterea hoc probatur per gloss. ordina. in simili casu. C. de edict. diui. adri. tollen. l. iij. in glo. penul. in fol. contrarij. l. si res. C. de ord. cog. vbi distinguit. aut apponitur persona agentis aut persone testantis. primo casu q̄ opponit illi persone in qua d3 fundari iudicium impedit. scō casu. q̄ opponitur de persona eius ex qua fundatur ius agentis non im pedit. Sed contra predicta oppo. t̄ ff. de testa. l. si ramus. C. de peti. heredi. l. liber. vbi dicitur q̄ ante omnia debet inquiri de persona eius ex qua intentio actoris fundatur. s. de testatore vtrum potuerit testari. Ad quod respondeo. aut enim querimus vtrum quis debeat ingredi iudiciū. r sic litem contestari et habet locum quod. s. d. i. g. aut querimus vtrum quis potuerit testari de persona testantis. hoc non dicitur ibi. certe debet queri post lit. cōte. per rationes supradictas. Itē cōtra predicta facit teg. in. s. q̄s si vero. in c. romana. de fo. compe. lib. vj. vbi dicit q̄ quando aliquis conuenitur ratione contractus in aliquo loco q̄ non cogitur respondere libello nisi prius videatur vtrum ibi fuerit cō tractum r si inde sit contemptus r pnuntiet se iudicem competentem. Bar.

9 Diuisio inter fratres habentes bonos communes r vnus ipsorum habeat duos filios laboratores quomodo fiat.

10 Acciarellus. Et veni lugio fratres simul habitabant r habebant quosdam bonos communes dictus Acciarellus habebat duos filios laboratores r dicti fratres r filij Acciarelli laborauerunt cum dictis bonis communibus quādam possessionem aliorum r eis de dicto laborio medietatem fructuum receperunt. Punc queritur qualiter isti fructus diuidantur. ad istam. q. examinandam debet considerari q̄ isti fructus debet diuidi tripliciter. Primo ratione operarum exhibitarum. Secundo ex personis victorum fratrum. Tercio ratione expensarum scilicet in semine et in alijs opportunis. cum ergo de diuisione victorum fratrum tractetur hic erit ordo. vt primo detrahatur de dictis fructibus omnes expense ab eis facte. et si sic expensa fuit facta pro equali portione a dicto Acciarellus r venantio ita in cōi p equali portione reuertantur nullus enim casus est in quo talis deductio non fiat. ut ff. fami. herci. l. si fundum. in prin. de residuis fructibus debet detrahi illud q̄ t̄geret pro operibus pro bonis. r si bonos sunt communes equalibus portionib⁹ ita illud cōter. nam illud q̄ res communes querit dominis pro ea portione sunt cōia talia acquisita qua dñi sunt. vt ff. de acqui. re. do. l. cōis seruus in fi. de residuis fructibus d3 fieri diuisio in capita. s. vt quilibet bō. l. dicti fratres r filij dicti. l. tñ habent. q̄ quis lucraret ex opera sua debet habere precipui nō pot neri in cōi. vt ff. pro so. l. cum duobus. s. si fratres. alias tibi. r. l. si fratres. Bar.

11 Vniuersitas laicorum q̄ non possit statuere q̄ libere liceat conductoribus pro futuro renuntiare conductioni bonorum etiam ab ecclesia facte

12 Acciarellus. Et veni lugio fratres simul habitabant r habebant quosdam bonos communes dictus Acciarellus habebat duos filios laboratores r dicti fratres r filij Acciarelli laborauerunt cum dictis bonis communibus quādam possessionem aliorum r eis de dicto laborio medietatem fructuum receperunt. Punc queritur qualiter isti fructus diuidantur. ad istam. q. examinandam debet considerari q̄ isti fructus debet diuidi tripliciter. Primo ratione operarum exhibitarum. Secundo ex personis victorum fratrum. Tercio ratione expensarum scilicet in semine et in alijs opportunis. cum ergo de diuisione victorum fratrum tractetur hic erit ordo. vt primo detrahatur de dictis fructibus omnes expense ab eis facte. et si sic expensa fuit facta pro equali portione a dicto Acciarellus r venantio ita in cōi p equali portione reuertantur nullus enim casus est in quo talis deductio non fiat. ut ff. fami. herci. l. si fundum. in prin. de residuis fructibus debet detrahi illud q̄ t̄geret pro operibus pro bonis. r si bonos sunt communes equalibus portionib⁹ ita illud cōter. nam illud q̄ res communes querit dominis pro ea portione sunt cōia talia acquisita qua dñi sunt. vt ff. de acqui. re. do. l. cōis seruus in fi. de residuis fructibus d3 fieri diuisio in capita. s. vt quilibet bō. l. dicti fratres r filij dicti. l. tñ habent. q̄ quis lucraret ex opera sua debet habere precipui nō pot neri in cōi. vt ff. pro so. l. cum duobus. s. si fratres. alias tibi. r. l. si fratres. Bar.

13 Vniuersitas laicorum q̄ non possit statuere q̄ libere liceat conductoribus pro futuro renuntiare conductioni bonorum etiam ab ecclesia facte

14 Acciarellus. Et veni lugio fratres simul habitabant r habebant quosdam bonos communes dictus Acciarellus habebat duos filios laboratores r dicti fratres r filij Acciarelli laborauerunt cum dictis bonis communibus quādam possessionem aliorum r eis de dicto laborio medietatem fructuum receperunt. Punc queritur qualiter isti fructus diuidantur. ad istam. q. examinandam debet considerari q̄ isti fructus debet diuidi tripliciter. Primo ratione operarum exhibitarum. Secundo ex personis victorum fratrum. Tercio ratione expensarum scilicet in semine et in alijs opportunis. cum ergo de diuisione victorum fratrum tractetur hic erit ordo. vt primo detrahatur de dictis fructibus omnes expense ab eis facte. et si sic expensa fuit facta pro equali portione a dicto Acciarellus r venantio ita in cōi p equali portione reuertantur nullus enim casus est in quo talis deductio non fiat. ut ff. fami. herci. l. si fundum. in prin. de residuis fructibus debet detrahi illud q̄ t̄geret pro operibus pro bonis. r si bonos sunt communes equalibus portionib⁹ ita illud cōter. nam illud q̄ res communes querit dominis pro ea portione sunt cōia talia acquisita qua dñi sunt. vt ff. de acqui. re. do. l. cōis seruus in fi. de residuis fructibus d3 fieri diuisio in capita. s. vt quilibet bō. l. dicti fratres r filij dicti. l. tñ habent. q̄ quis lucraret ex opera sua debet habere precipui nō pot neri in cōi. vt ff. pro so. l. cum duobus. s. si fratres. alias tibi. r. l. si fratres. Bar.

15 Vniuersitas laicorum q̄ non possit statuere q̄ libere liceat conductoribus pro futuro renuntiare conductioni bonorum etiam ab ecclesia facte

16 Acciarellus. Et veni lugio fratres simul habitabant r habebant quosdam bonos communes dictus Acciarellus habebat duos filios laboratores r dicti fratres r filij Acciarelli laborauerunt cum dictis bonis communibus quādam possessionem aliorum r eis de dicto laborio medietatem fructuum receperunt. Punc queritur qualiter isti fructus diuidantur. ad istam. q. examinandam debet considerari q̄ isti fructus debet diuidi tripliciter. Primo ratione operarum exhibitarum. Secundo ex personis victorum fratrum. Tercio ratione expensarum scilicet in semine et in alijs opportunis. cum ergo de diuisione victorum fratrum tractetur hic erit ordo. vt primo detrahatur de dictis fructibus omnes expense ab eis facte. et si sic expensa fuit facta pro equali portione a dicto Acciarellus r venantio ita in cōi p equali portione reuertantur nullus enim casus est in quo talis deductio non fiat. ut ff. fami. herci. l. si fundum. in prin. de residuis fructibus debet detrahi illud q̄ t̄geret pro operibus pro bonis. r si bonos sunt communes equalibus portionib⁹ ita illud cōter. nam illud q̄ res communes querit dominis pro ea portione sunt cōia talia acquisita qua dñi sunt. vt ff. de acqui. re. do. l. cōis seruus in fi. de residuis fructibus d3 fieri diuisio in capita. s. vt quilibet bō. l. dicti fratres r filij dicti. l. tñ habent. q̄ quis lucraret ex opera sua debet habere precipui nō pot neri in cōi. vt ff. pro so. l. cum duobus. s. si fratres. alias tibi. r. l. si fratres. Bar.

17 Vniuersitas laicorum q̄ non possit statuere q̄ libere liceat conductoribus pro futuro renuntiare conductioni bonorum etiam ab ecclesia facte

Precepit arbiter. Adde bis bal. in l. si q̄s ita. C. de pac. iter emp. Ange. in l. si q̄s ita. beredē. ff. de cōdi. insti. Spe. in ti. de arbi. verū. sed pos ne arbiter p bal. in l. j. c. de his q̄ pe. no. r p Bar. in l. si fideiusor. ff. de le. j. Ber. lan.

2 Dña. respuit. rtrariū vt tenere Ange. q̄. cxxvii. incip. cōstantius vullani in fin. cui consilio vt ipse res fert se subscripsit do. bal. r do. pbia li. de cursinis q̄i testator nō sentit de certo monaste rio vt in superio ri cōsultatio. et p hoc videtur tolli fundamentū bar. de simonia q̄ pos sit habere locū q̄i testator eam artas set ad aliq̄ certū monasteriū. r ita videt tenere Znn. in l. ille autē. ff. de here. instit. r vide eundē Ange. cōsi. cxxvii. ber. Lan.

3 Ducciarell⁹ ad dite que voluerit plene bart. r bal. in tractatib⁹ suis de duobus fratri bus. Ber. Land.

4 Ducciarell⁹ ad dite que voluerit plene bart. r bal. in tractatib⁹ suis de duobus fratri bus. Ber. Land.

5 Ducciarell⁹ ad dite que voluerit plene bart. r bal. in tractatib⁹ suis de duobus fratri bus. Ber. Land.

6 Ducciarell⁹ ad dite que voluerit plene bart. r bal. in tractatib⁹ suis de duobus fratri bus. Ber. Land.

7 Ducciarell⁹ ad dite que voluerit plene bart. r bal. in tractatib⁹ suis de duobus fratri bus. Ber. Land.

8 Ducciarell⁹ ad dite que voluerit plene bart. r bal. in tractatib⁹ suis de duobus fratri bus. Ber. Land.

9 Ducciarell⁹ ad dite que voluerit plene bart. r bal. in tractatib⁹ suis de duobus fratri bus. Ber. Land.

10 Ducciarell⁹ ad dite que voluerit plene bart. r bal. in tractatib⁹ suis de duobus fratri bus. Ber. Land.

- Statutum contra privilegium ecclesie dicitur esse contra ecclesie libertates.
- Consuetudo bona laicorum quando liget bona ecclesiarum.
 - Universitas potest exhibere ne iudices eius de aliis causa cognoscant etiam si interesset ecclesie.
 - Provisio requirenda per agentes nomine ecclesie ut universitas laicorum provideat sibi de iudice.
 - Judices ecclesie succedentes loco laicorum bis de legibus indicat quibus indicaturi erant laici.

Consilium. clxxxvii.

Omni priores

Ciuitatis perusij habentes autoritatem ab adunantia generali statuerunt quod quilibet conducto: posset renuntiare emptio nibus et conductionibus pro futuro tempore factis a collegijs vel vniuersitatibus quibuscumque etiam ab ecclesijs. et q nullus officialis communis perusij possit de hoc cognoscere vel iurisdictionem habere contra dictos conductores sic renuntiantes. Et ex predictis queritur primo an predicta ordinamenta potuerint ecclesijs preiudicare in eorum iure. secundo an iudices communis perusij possint de hoc cognoscere. tertio si hoc non possint quid habeant facere ecclesia monasteria ecclesiasticis persone. Super primo vide tur dicendum indubitanter q tale statutum non potest priuare monasteria vel ecclesias. et ea obligare que habent obligatas personas priuatas. primo. quia est a laicis interdicta omnis potestas statuendi in rebus ecclesiasticis vt extra de constituti. c. que in ecclesijs. vbi est casus nostre questionis. et ecclesia sancte marie. Preterea quis non potest statuere de rebus sue iurisdictioni non subiectis. vt l. extra territorij. de iur. om. in. de bo. an. in. possi. cum vnnis. s. fin. sed res ecclesiastice et eorum iura non subsumunt iurisdictioni seculari. vt di ctis. c. ergo. Preterea t tale statutum est contra pri uilegium ecclesie et sic contra ecclesiasticam liber tatem vt probabo ergo non valet. vt. c. de sacro sanc. eccle. auten. cass. et ibi not. per Ly. et de sen. egcom. c. nouerint. et ibi per Anthon. q autem sit contra privilegium ecclesiarum patet. quia statu tum est q nulla vniuersitas vel priuata persona res aut bona ecclesie presumant inuadere. vt. c. de epis. et cler. ante. nulla communitas. sed hic ista co munitas inuadit bona ecclesie obligatos sibi ab obligatione dissoluit. ergo. Nec obli. q quod pos sit dici q tales cause debent determinari secundum bonam consuetudinem. vt extra de eo qui mit. in posses. causa rei ser. c. cum venissent. quia illud pos test esse verum quando consuetudo precessit acqui sitionem factam ecclesie. et sic res cum sua causa transiit ad possessionem. sed quomodo tolleretur ac quisitionem factam ecclesie postq res est acquisita ecclesie. quia omne statutum. et omnis consuetu do per quam ecclesia suo iure priuatur dicitur ma la et inbonesta. et dicitur contra libertatem eccle sie. vt dictum est in cap. nouit. de senten. egcommu ni. et de senten. et re iudi. c. cum causam. et. c. qui in ecclesijs. Super secundo an iudices com munitis perusij possint super hoc de lite cognosce re dico quod licet ipsum ius sit i obligatione eccle sie tamen iurisdicito quam habent dicti officiales habent a communi perusij et dictum ius cogno scendi hoc est de communis perusij merito super hoc potuerunt facere statutum et eos dicta iuris dictione priuare. vt l. iudicium soluitur. ff. de iud. et l. cum pretor. vnde dicti iudices hoc non possunt cognoscere. nec potest dici q istud sit contra liber tatem ecclesie. quia si dicti iudices non habent co gnitionem tñ comune poterit alios iudices dare.

- Super tertio quid dicta monasteria habent facere respondet q habet interpellare priores vt eis super dictis iuribus provideant de iudice co petenti infra aliquod spatium congruum et si com mune vel priores hoc facere neglexerint tunc suc cedit iudicium ecclesie. q episcopus vel papa erit iudex competes etiam inter laicos ecclesie romas

ne in temporalibus non subiectos. casus est extra de fo. compe. c. licet eg suscepro. et c. et tenore. Sed iugta predicta posset dubitari cum iudices perusij hic indicantes facerent summarie et ab eis non appellaretur. an idem sit hoc casus in iudice ecclesiastico cognoscere. rideo sic cum his dez. ll. debeat iudicare et loco secularis iudicis cognoscit eo modo ab eo non potest appellari si cognosceret. vt extra de ma. et ob. c. solite. ibi not. per Bar. et Inno. Bar.

- Statutum permittens que offendi permittit occidi.
- Maleficium personale quale dicitur.
- Furtum quod dicitur maleficium personale.
- Statutum permittens aliquem offendi qd dicitur fauorabile.

Consilium. clxxxviii.

Statuto

Maleficium personale a. l. lib. s. possit impune offendi continet quod Angelus occidit quemdam banitum pro furto in c. lib. queritur an ex dicto homicidio veniat puniendus et. Ista questio habet duo dubia. Primo an eo q statutum permittit aliquem offendi videatur permittere illum occidi. Ad q dico quod sic. nam offensio dicitur omnis actus ex quo pena resultat vt. l. in testamento. ff. de ma. na. testa. s. q homicidio regulariter resultat pena ergo homicidium est offensa. cum igitur per statutum permittatur offendi. simpliciter ergo et occidi permittitur cum occidi sit offensa. vt dictum est. pena vero que alias ex dicto homicidio resultaret per statutum admittitur cum pmit titur impune offendi quasi dicat omnis actus ex quo quis in verecun diam pronocatur dicitur offensa. vt. c. de inoffi. testamen. l. filia in orbi tate. et l. si maritus. de verbo. significa. cap. in parte in christo. et c. seq. sed per actum homicidij quis ad iniuriam pronocatur ergo homicidium est offensa ergo cum per statutum permittatur impune offendi permit titur homicidium casus est de homici. cap. fina. lib. vi. Secundo est videndum pro intellectu illorum verborum pro maleficio persona li. Circa quod dico q dicta verba possunt tripliciter intelligi. Primo quod intelligatur maleficium personale. q committitur in personaz. nam et secundum hoc furtum non esset maleficium personale. vt not. ff. de fur. l. itaq. fullo. in fina. gloss. ibi dicitur q delicto in se non extra se facto et c. q. d. furtum non committitur in iniuriam personam sed in rem. est enim furtum contractatio rei aliene inuito domino et. Ad id facit. ff. de iniur. l. j. s. i. sed iste non est sanus intellectus. quid enim si aliquis esset banitus propter tractatum proditoris alicuius terre vel ppter ali quam falsitatem que maleficia in personam non sunt certe iste non po test impune offendi secundum dictum modum intelligendi. sed egban nitus pro modica alapa posset occidi q esset absurdum ergo si non de beamus intelligere si aliquo modo possimus. vt. l. i. de off. p. s. aliud. de egcu. tut. l. quoties. idem sermo. de reg. iur. et l. in ambigua. de le. et se. con. Secundo modo possunt intelligi dicta verba vt dicatur malefici um personale illud ex quo resultat pena personalis sicut crimina ca pitalia dicuntur non illa que committuntur in caput. sed illa ex quibus capitalis pena resultat. vt. ff. de publi. iudi. l. j. et idem si possibile est res sultare. vt quando in defectum pene pecuniarie imponitur pena corpo ralis. vt not. per Dy. in d. l. j. probatur in l. fina. C. de iniuran. et ff. de od. l. fina. Isto modo sumendo furtum est maleficium personale: quia ex eo potest imponi pena personalis. vt. l. i. ff. de fur. Sed posset aliquis dicere. istum intellectum verba statuti non patiuntur accipiunt enim eg banitus pro aliquo maleficio personali a quinquaginta lib. s. et. c. q. quo videtur apparere quod non intellegit de maleficio ex quo corpora lis pena imponitur ad qd respondet q licet pena pecuniaria inferatur sufficit q corporalis potuerit imponi. vt dictum est. s. vnde verba sta tuti punientis furtum sunt diligentius attendenda. si quidem de illo fur to quo ille occisus erat potuerit a principio imponi pena corporalis si ne dubio dictum furtum fuit maleficium personale si vero secundum for mam dicti statuti pena personalis non potuit imponi tunc in dubio re manet. Nam furtum in personam non committitur. nec ex eo imponi tur pena psonalis secundum formam dicti statuti: sic remaneremus in absurditate predicta: quia condemnatus egbanitus pro furto vel falsi tate quacumque magna pena pecuniaria non possit offendi: sed egban nitus pro qualibet leui offensa facta in persona in quinquaginta libris possit offendi quod est initium cum vtroq comparente pena maiori puniatur vnus q alter et vtroq remanente contumace plus grauetur ille qui minus puniatur fin dictum modum intelligendi quod est absur dum. et ideo dicto modo intelligere non debemus vt dictum est. Ter tio modo possunt intelligi dicta verba vt dicatur maleficium persona le omne illud ex quo statas et fama alicuius persone leditur. vt. l. cogni tionem. s. fin. ff. de var. et ex traor. cog. et fin istuz modum non est dubiū q furtum est maleficium personale. Infamia enim infurget in perso nam condemnati de furto. vt. l. j. de his qui no. infa. et l. non potest. ff. de fur. Quarto modo potest intelligi maleficium a persona commissus ad differentia malefij qd non committitur a persona. sed a rebus vt puta ab aialibus suis. vt. l. j. ff. si quadr. pan. de di. ff. de da. in fec. l. pto. s. hoc dicti et hoc modo etiam intelligit furtum est maleficium personale. Ad id dū test ergo quod ex dictis modis vba statuti sunt intelligenda. Pro cuius euidencia

- a euidencia est sciendi q qñ per statutū pmitit aliqñ impune offendi a est introductū principaliter in fauorem reipublice et pro quiete cōi. vt C. qñ licet sine in se vin. l. i. licet secū dario resultet odium egbaniti. ap paret ergo q dictum statutū est fauorabiliter intelligendū. dicendū est ergo q dictū statutum debet intelligi q dicti occisores pena cesset ne ipsius statuti auctoritate decipiatur cū tempore malefij perpetrati illū impune posse occidi credebatur. vt. l. de etate. s. ex causa. ff. de inter. act. facit ff. de pe. si preses. et l. si ex interpretatione.
- Universitas triplex vna prouinciarū alia ciuitatum et alia castro rum et quam iurisdictionem habeant.
 - Iurisdictionem in suo territorio quatuor modis dicitur quis habere.
 - Privilegium in dubio videtur concessum persone.
 - Probatio iurisdictionis admittit probando vsum vel consuetudinem.
 - Alus tanti temporis cuius contrarij memoria nō egistit habet vim cō stitutionis iuris per rescriptum.
 - Iurisdicito prescripta q cohereat territorio.
 - Iurisdicito q sit indiuisibilis licet eius exercitium et commoditas sit di uisibilis.
 - Iurisdicito q possit vendi consorti cum feudo.
 - Affrancatio facta de vasallis non priuat affrancantem iurisdictionem et imperium.
 - Submissio facta per affrancatos alicui communitati non priuat domi num sua iurisdictione.
 - Iurisdicito ex non vsu quāto tempore perdatur.
 - Iurisdicito q non retineatur per consortē egercentem in alio castro qñ exercitium fuit diuisum.
 - Qui non potest expresse habere iurisdictionē illam nō potest prescribere.
 - Contra ecclesiam romanā prescribitur spatium centum annorum.
 - Existens in quasi possessione iurisdictionis nō debet in ea molestari do nec legitime conueniatur.
 - Empor iurisdictionis certi loci q potest illā exercere extra locū veditum.

Consilium. clxxxix.

Rimo

Querit vtrū iurisdicito et imperiū attri buat castro an psonis comitatus als co dum est vtrū de iure cōi dñi seu comites pluriū castro rum habent aliquā iurisdictionē. et constat q nos habemus triplicem vniuersitatem habitationū et prioroz vnam largā que facit puinciam. et hec vniuersitas habet iurisdictionē et merum et mixtū imperium de iure cōi. vt. ff. de offi. pre. l. illicitas. s. qui vniuersitas. et eo. tit. l. i. i. j. et c. de off. rec. p. l. j. et per totum. scda vniuer sitas minus larga que constituit ciuitatem et huic vniuersitati coheret iurisdicito tantum vsq ad certam qritatem in leuionibus criminib. sed merum et mixtū imperium non habet. vt. c. de defen. ciui. l. j. et in aut. de defen. ciui. s. iudicat. et s. audient. et s. iusurandum. in fi. s. fallit. in qui busdam ciuitatibus in qbus est hoc spāliter concessum a iure vt rome. vt. l. j. s. cū vrbem. ff. de offi. pre. et l. j. in alijs ciuitatibus q hoc habent ex cōsuetudine vel priuilegio. vt no. in d. s. iusiu. in fi. mag. glo. Et his cau sis iurisdicito dicit coherere loco seu territorio vt. l. j. s. cum vrbem. ff. de offi. prefec. vbi vbi per doc. et c. vbi et apud quem. in fi. Tertia vniuersi tas est minima vt castrum villa vicus et si. huic vniuersitati nulla co heret iurisdicito sed alterius ciuitatis iurisdictioni subesse dicit. vt. c. de natu. lib. l. i. i. j. vbi dicit quis vicus seu possessio alteri subesse. pro hoc. C. de epis. et cle. l. nulli. s. si quis igit ex equalibus et ff. ad muni. s. si inuito. et in aut. q. mo. na. eni. sui. l. q ex vico. cum sibi not. nec ob. predictis. l. j. C. de magi. muni. vbi ar. q illa municipia castra et si. habent suos magi stratus. nam cū ibi in ti. precedenti dixerat de defen. ciui. restat q in illo titulo tractat de defensore castrorum villarū et burgorum ad qd respō deo q teneo scdm lec. quā tenet ibi Bzo in summa et sic facit p me. sed si teneres primā lec. dicas q loquunt de castris que hoc habet ex speciali principis cōessione vel ex consuetudine non de iure cōmuni per iura predicta. Et in casu igitur nostro castris predictis nulla coheret iurif dicio debet ergo dici q oportet dictos comites alio iure speciali se fun dare. aut ergo se allegant habere iurisdictionem et imperiū ex rescripto seu priuilegio q ostendunt. aut allegant priuilegium q pbatur per cō suetudinem et vsum primo casu si quidem verba priuilegij sunt clara q principes cedit persone loco seu personis et statim certo. si vero verba sunt dubia interpretor vt videatur esse cōcessum personis cū per cor fidem et industrā hoc princeps cōcessit. vt. l. j. ff. de offi. prefec. pto. et sic persona fuit causa priuilegij. ergo personis concessum. vt. l. in omnib. ff. de reg. iur. p hoc induco specialiter. l. pater filie. ff. de pe. le. vbi ius q potest cōcedi rei et persone in dubio videt esse cōcessum persone sic. ff. de lega. i. apud iul. s. si q alicui. licet hoc videatur hic dicere verū si agat a cōcedente q sit personale. q. d. presumit beneficium reale vt. l. forma. s. q. q. ibi no. ff. de cens. sed debet intelligi q concedens videtur hoc in dubio agere. et ita intelligebat ibi Oldr. per. l. in omnibus. ff. de reg. iur. idem teneo ergo per predicta iura. et sic in dubio videt cōcessum pso ne. Scdo casu t quādo allegant priuilegium q ostendunt se pbare per cōsuetudinem et vsum et tunc dicit quidam doctor modernus non posse fieri. quia talis modus pbandi sit cōtra facientē aliqd vt contra soluen

tem aliqd anno. vt. l. cum de in rem verso. de vsur. a sed cōtra tacentem seu nō facientē pōtali modo pbari vt no. per Ly. C. de pac. l. si certis annis. in vij. et vij. q. cū ergo hoc alleget contra imperiū et ecclesiam roma. que habet omnē iurisdictionē in puincia ducatus de qua loquit q solus passus sunt nec aliquid fecerunt. gl. tamen nostre cōtra facien tem admittit hunc modū pbandi. vt. ff. de serui. l. seruitutes. et de aqua plu. arc. l. j. in fi. hoc etiam tenet Dy. quē ego sequor per. l. si filius. C. de peti. bere. ff. de acq. here. l. q in aliena. in pn. vers. si vo adicit. vbi videt casus pro hac opi. Preterea in thoc casu est dubiū cū allegetur vsum tanti tēpo eis cuius cōtrarij memoria nō egistat qui hz vim cōstitutionis iuris per rescriptū. vt in l. j. in fi. de aqua plu. ar. et tra. l. hoc iure. s. ducius. ff. de aqua quo. et est. sine ergo allegat iurisdictionē et imperiū cōcessum loco et per talē vsum pbatur. quia iura realia hoc modo pbantur inducta vt dictis legi bus. sine allegat hoc cōcessum persone et per talez vsum pbatur cōcessum personis. quia iura pso nalia tali modo probant. vt. d. l. cū de in re verso. sine dubitetur et tunc in dubio videt cōcessum pso nis. vt. s. digi. et predicta intelligo q rescriptū hoc dicat vel saliter vt hoc pcedat generi et sic trāseat ad posteror vt. l. j. in fi. de iur. immu. et per Dy. in c. priuilegium personale. extra de re. iur. lib. vi. sit igit causus aduocatus partis in fundando suam intentionē. Tertio casu quo allegat simplicem cō suetudinem et vsum. tūc licet sit dubium vtrū me rum imperiū possit prescribi vt. j. tange. tamen posito q prescribat q est certum fin oēs per tem pus cuius nō egistat memoria: tunc de necessitate babemus dicere q iurisdicito et imperiū cohe reat loco. et sic castris. quia iura realia vt seruitus et si. bene possunt induci ex tempore. sed iura mere personalia inducuntur ex tempore. vt. l. obligatio num fere. s. placet. ff. de act. et oblig. Scdo oportet videre vtrum t quilibet comes per se habeat iurisdictionē in toto castro cōter et diuisim. an quilibet per se in parte sua tantū. et ad hoc dico q vno sunt cognoscenda. s. ipsa iurisdicito et imperiū. Itē ipsius iurisdictionis et imperij exercitium seu ad ministratio. Si primū consideras cū omnia dicta castra fuerunt vnus comitatus et vnus comitis. vt patet ex themate: ergo tale ius est indiuiduū. vt. c. col. de pbi. seu. ali. per se. l. imperialem. s. pre terea. Item ius qd quis habet in vasallos est simi liter indiuiduū sicut iura libertoz. vt no. g. colla. si de seu. sue. cōtro. c. omnes. ergo cōpetit omnib. dictis comitibus heredibus dicti primi comitis in solidū. sicut alia iura realia vt. ff. de verbo. obli. l. j. s. ex bis. ver. ex quo quidem. et c. fami. herci. l. beredes. s. antepe. cum si. si vero consideras iurif ditionis exercitiū tunc dico q quilibet pōt diuisi m exercere in parte sua. et hoc operat diuisio fa cta inter eos sicut dicimus in tutoribus vt l. vlt. in ipsum sit indiuiduū ipsa tñ administratio pōt di uidi. vt. ff. de admi. tu. l. inter tutores. simile in ser uitate aqueductus q l. fit indiuidua tñ eius exer citium seu cōitas diuiditur. vt. ff. de aqua quor. et est. l. lucio. s. si. et s. se. et not. per glo. ff. de ser. rusti. pcedio. si partem. sic quotidie ciuitates diuisunt exercitiū iurisdictionis vt vnus indeg cognoscat de causis vnus quarterij quod procedit de iure p l. j. s. i. ff. de ori. iur. Tertio an iurisdicito possit diuidi et similiter vendi cū feudo videt dubiū. nā quedam. l. dicit etiam qñ quis vendidit alodium suum hoc est podere pprium nō potest viderē iurisdictionem quazbz a principe. vt. g. colla. de pa. c. iur. ar. libac. edictali. s. ad hoc. sed istud credo sic debere intelligi q iurisdicito nō potest alienari in egraneū. sed in cōsorem seu collegā bene potest o transferri exercitium totius vt. l. j. ff. de offi. cōsu. et simile videmus in tutoribus. q vnus totaz ad ministracionem pōt transferre in aliū. licet tutela e sit quid indiuiduum vt digi. pbatur. ff. de admi. tu. l. i. j. s. fin. et etiā postq fuerit diuisa a principio poterit vnus concedere alteri administracionem in parte sua. vt. ff. de sol. l. quero. in fi. pro hoc. q si

Statuto. ipone offendi. an banit? possit ipone occi di statu de q. s. vltra supradia cta alle. per noni. quoddā qñ. Eng. c. x. s. ergo nō tne nio q b dicat nec eo nune. s. tneni aliud qñ. c. x. v. i. ci. i. de ioc. et. vi. s. themate. et in fi. illi? cōsiliij. postq multa locut? fuit q banitus dicit qd passus ē subtelis et dubius. cū statu tū nullā interpō tionez vel gl. acci piat et idecū reli q pp festinationē expectatū cōsiliū vos addite gl. l. j. c. nemi. lice. sig. sal. et l. i. de bo. i. v. j. et Pan. de cast. plene cōs. c. x. i. j. et c. x. i. j. an. in addi. ad Spec. in ti. de cōsti. B. A. Reipublice. idē dicit Jo. an. i. add. ad spe. i. de pbi. et vide Pan. de ca. s. c. x. i. j. et c. x. i. j. ang. qñ. clxxxviii. an. in addi. ad Spec. in ti. de cōsti. B. A. an i dubio si sit cō cessa iurisdicito p priuilegiū intelli gat cōcessa psonis addite bal. i. rubz. C. de pui. d. l. i. i. j. col. et l. i. liberti li bertez. i. g. col. de op. li. et in l. i. nō spali. C. de test. q aut cōcessio in ou bio intelligat real t3 glo. x. q. i. in sum. et l. i. sordido rui. C. de egcu. mu. li. g. s. tñ alle. gl. e alia in. c. cū venis sent. de isti. quā se quit Jo. an. in re gula priuilegium i merca. et circa Bē videtū p Bal. l. i. de cōsti. pec. et in l. i. s. sed si q s. tur. c. x. i. j. col. c. cōia o le. et l. j. s. libertas tib. C. de cad. tol. vbi dicit q si ba ro legat ius collis gēdi passagiū est ius reale. Castrum. vide Pan. de ca. cōs. c. x. i. j. B. A. Reale. vbi An. cōs. c. x. i. j. cōces fio facta. B. A. Prescribi. vid pe. s. an. et c. x. i. j. b. l. C. ad. v. i. s. Ro. consilio. c. c. x. i. j. et c. x. i. j. B. A.

